

การส่งเสริมแนวคิดเรื่องความรับผิดชอบในการปกป้อง (RtoP)
โดยภาคประชาสังคมระหว่างประเทศ: ศึกษากรณีแนวร่วมระหว่างประเทศเพื่อความรับผิดชอบใน
การปกป้อง (ICRtoP)

นางสาวผืนหยก บุญสวยขวัญ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2554

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the Graduate School.

THE ROLE OF INTERNATIONAL CIVIL SOCIETIES IN THE PROMOTION OF THE
RESPONSIBILITY TO PROTECT CONCEPT (RtoP): A CASE STUDY OF
INTERNATIONAL COALITION FOR RESPONSIBILITY TO PROTECT (ICRtoP)

Miss Fanyok Boonsuaykwan

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in International Relations

Department of International Relations

Faculty of Political Science

Chulalongkorn University

Academic Year 2011

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การส่งเสริมแนวคิดเรื่องความรับผิดชอบในการปกป้อง
(RtoP) โดยภาคประชาสังคมระหว่างประเทศ: ศึกษากรณี
แนวร่วมระหว่างประเทศเพื่อความรับผิดชอบในการปกป้อง
(ICRtoP)

โดย

นางสาวฝันหยก บุญสวยขวัญ

สาขาวิชา

ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปราณี ทิพย์รัตน์

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับเป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

..... คณบดีคณะรัฐศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย ยาวะประภา)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์สรวิศ ชัยนาม)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปราณี ทิพย์รัตน์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา สุจริตธนารักษ์)

ผืนหยก บุญสววยขวัญ : การส่งเสริมแนวคิดเรื่องความรับผิดชอบในการปกป้อง (RtoP) โดยภาคประชาสังคมระหว่างประเทศ : ศึกษากรณีแนวร่วมระหว่างประเทศ เพื่อความรับผิดชอบในการปกป้อง (ICRtoP). (THE ROLE OF INTERNATIONAL CIVIL SOCIETIES IN THE PROMOTION OF THE RESPONSIBILITY TO PROTECT CONCEPT (RtoP): A CASE STUDY OF INTERNATIONAL COALITION FOR RESPONSIBILITY TO PROTECT (ICRtoP)) อ. ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์หลัก : ผศ.ดร.ปราณี ทิพย์รัตน์, 184 หน้า

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของแนวร่วมระหว่างประเทศเพื่อความรับผิดชอบในการปกป้อง (ICRtoP) ในฐานะภาคประชาสังคมระหว่างประเทศที่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมและเผยแพร่แนวคิดเรื่องความรับผิดชอบในการปกป้อง (RtoP) ในเวทีโลก โดยใช้วิฤติการณ์ทางด้านมนุษยธรรมที่เกิดขึ้นในประเทศพม่าหลังจากเหตุการณ์พายุไซโคลนนาทิสปี ค.ศ. 2008 และการถกอภิปรายของประเทศสมาชิกในสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติในส่วนของที่เกี่ยวข้องกับรายงานของเลขาธิการสหประชาชาติเรื่อง “Implementing the Responsibility to Protect” ปีค.ศ.2009 เป็นกรณีศึกษา

จากการศึกษาพบว่า ICRtoP มีบทบาทอย่างสำคัญในการสนับสนุนและผลักดันให้แนวคิดเรื่องความรับผิดชอบในการปกป้อง (RtoP) ได้รับการยอมรับและเกิดความรู้ความเข้าใจมากขึ้นในเวทีระหว่างประเทศผ่านการจัดการประชุม การจัดแถลงข่าว การเผยแพร่องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับ RtoP เป็นผู้ประสานงานหลักให้เกิดการถกอภิปราย ตลอดจนการส่งจดหมายกระตุ้นรัฐบาลให้ตระหนักถึงความสำคัญของ RtoP ผลของความพยายามดังกล่าว นอกจากจะทำให้รัฐและตัวแสดงอื่น ๆ มีความรู้ความเข้าใจ และรับรู้ถึงการดำรงอยู่ของ RtoP ได้อย่างชัดเจนขึ้นแล้ว ความพยายามเหล่านั้นยังทำให้ตัวแสดงทั้งหลายยอมรับและสนับสนุน RtoP มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รัฐที่เคยแสดงความกังวลและสงสัยในแนวคิด RtoP ซึ่งการยอมรับและสนับสนุนเหล่านี้จะถือเป็นรากฐานที่มั่นคงในการนำแนวคิด RtoP ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างแท้จริง

ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ.....ลายมือชื่อนิสิต.....

สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ.....ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....

ปีการศึกษา 2554.....

#5180726624 : MAJOR INTERNATIONAL RELATIONS

KEYWORDS : RESPONSIBILITY TO PROTECT CONCEPT/ HUMANITARIAN INTERVENTION/ INTERNATIONAL CIVIL SOCIETIES/ INTERNATIONAL COALITION FOR RESPONSIBILITY TO PROTECT/ NARGIS/ ASEAN

FANYOK BOONSUAYKWAN : THE ROLE OF INTERNATIONAL CIVIL SOCIETIES IN THE PROMOTION OF THE RESPONSIBILITY TO PROTECT CONCEPT (RtoP): A CASE STUDY OF INTERNATIONAL COALITION FOR RESPONSIBILITY TO PROTECT (ICRtoP). ADVISOR : ASST. PROF. PRANEE THIPARAT, Ph.D., 184 pp.

The purpose of this study is to examine the role of International Coalition for Responsibility to Protect (ICRtoP) in promoting the concept of the Responsibility to Protect (RtoP). The humanitarian crisis in Myanmar caused by Cyclone Nargis in 2008 and the interactive dialogue in the United Nations General Assembly following the Report of Secretary-General entitled "Implementing the Responsibility to Protect" in 2009 are two case studies to illustrate the point.

The study shows that ICRtoP plays a crucial role in promoting the awareness of RtoP as well as in making the concept more acceptable and acknowledged in the international fora. This has been achieved through various activities including organizing seminars, conducting press conferences, disseminating the information and fact on RtoP or RtoP related situations through different channels, together with submitting letters to governments. These efforts have not only enhanced greater awareness and understanding of governments and other actors concerning the existence of RtoP, but have also help making RtoP gain increasing and solid support from key actors, particularly states that were once concerned about the utility of RtoP. This would undoubtedly contribute to the implementation of RtoP in the future.

Department : International Relations..... Student's Signature

Field of Study : International Relations..... Advisor's Signature

Academic Year : 2011.....

กิตติกรรมประกาศ

ความสำเร็จของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เกิดขึ้นได้ก็ด้วยความเมตตาและเสียสละของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปราณี ทิพย์รัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ซึ่งไม่เพียงแต่ให้คำแนะนำและความรู้ที่มีค่ายิ่งต่อผู้วิจัยและงานวิจัยชิ้นนี้ อาจารย์ยังชี้แนะและให้แง่คิดในการดำรงชีวิตและการประกอบสัมมาอาชีพที่มีความหมายต่อผู้วิจัยเป็นอย่างมาก อีกทั้งยังเปิดโลกทัศน์ของผู้วิจัยด้วยการให้โอกาสผู้วิจัยได้เข้าร่วมในการประชุมระดับนานาชาติในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวิทยานิพนธ์ซึ่งนอกจากจะทำให้ผู้วิจัยได้รับความรู้และมุมมองใหม่ๆแล้ว ผู้วิจัยยังได้รู้จักกับนักวิจัยและนักวิชาการที่มีชื่อเสียงจำนวนมาก ผู้วิจัยใคร่ขอขอบคุณอาจารย์ปราณี ทิพย์รัตน์เป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ นอกจากนี้ผู้วิจัยใคร่ขอขอบคุณรองศาสตราจารย์สรวิศ ชัยนาม ประธานการสอบและรองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา สุจริตธนารักษ์ กรรมการภายนอกที่ได้เสียสละเวลาในการอ่านและให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ยิ่งต่อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบคุณจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ได้สร้างตัวตนและโอกาสให้กับผู้วิจัย ขอขอบคุณเพื่อนร่วมรุ่นทุกคนที่คอยช่วยเหลือและเป็นกำลังใจให้กันตลอดมา และเหนือสิ่งอื่นใดผู้วิจัยขอมอบความสำเร็จในครั้งนี้ให้แก่ครอบครัวบุญสวยขวัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบิดา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รงค์ บุญสวยขวัญ ที่เป็นทั้งเป้าหมาย แรงผลักดันและกำลังใจที่สำคัญของชีวิตผู้วิจัยเสมอมา มารดา นางสุธาสิณี บุญสวยขวัญและพี่สาว นางสาวกฤษฏี บุญสวยขวัญที่คอยไถ่ถามและสนับสนุนผู้วิจัยอย่างต่อเนื่อง คุณอา นางกัลยาณี จิตโสภณกุลที่หมั่นถามไถ่ความก้าวหน้าของวิทยานิพนธ์อยู่อย่างสม่ำเสมอ และที่ขาดไปเสียมิได้คือคุณปู่และคุณย่า นายสงวนและนางโรย บุญสวยขวัญ ซึ่งนอกเหนือจากความห่วงใยที่มีต่อหลานคนนี้แล้ว ความเชื่อมั่นที่พวกท่านมีต่อตัวผู้วิจัยก็ถือเป็นพลังสำคัญที่ผลักดันให้ผู้วิจัยเดินมาถึงเส้นชัยได้ในที่สุด

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 งานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับRtoP.....	13
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	28
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	28
1.5 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	29
1.6 สมมุติฐาน.....	32
1.7 วิธีดำเนินการวิจัย.....	32
1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	33
1.9 ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิจัย.....	33
บทที่ 2 ตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ: บทบาทของภาคประชาสังคมระหว่างประเทศ.....	35
2.1 กรอบความคิดเรื่องตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ.....	35
2.1.1 องค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาล (NGOs).....	39
2.1.2 ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม (social movement).....	41
2.1.3 ภาคประชาสังคม (civil society).....	42
2.1.4 ภาคประชาสังคมระหว่างประเทศ (international civil society).....	43
2.2 แนวร่วมระหว่างประเทศเพื่อความรับผิดชอบในการปกป้อง (International Coalition for Responsibility to Protect: ICRtoP).....	46
2.2.1 วัตถุประสงค์ของ ICRtoP.....	49
2.2.2 สมาชิกของ ICRtoP.....	50

บทที่ 3 ความรับผิดชอบในการปกป้อง: ความเป็นมา พัฒนาการ และประเด็นโต้แย้ง.....	54
3.1 ความเป็นมาของ RtoP.....	54
3.2 พัฒนาการของ RtoP.....	65
3.2.1 การจัดประชุมโต๊ะกลมระดับภูมิภาคในประเด็นรายงานเรื่อง “ความ รับผิดชอบในการปกป้อง”.....	66
3.2.2 การประชุม World Summit.....	69
3.2.3 การอภิปรายและเห็นชอบในมติการปกป้องพลเมือง (Protection of Civilians) ของคณะมนตรีความมั่นคง.....	71
3.2.4 คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติผ่านมติในประเด็นดาร์ฟูร์..	72
3.2.5 เลขานุการสหประชาชาติกล่าวสุนทรพจน์ ณ เบอร์ลิน ประเทศ เยอรมัน.....	73
3.2.6 เลขานุการสหประชาชาตินายบัน คี-มุน แต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งที่ ปรึกษาพิเศษด้าน RtoP (Special Advisor with a focus on the Responsibility to Protect).....	74
3.2.7 เลขานุการสหประชาชาตินำเสนอรายงานเรื่อง “Implementing the Responsibility to Protect”.....	75
3.2.8 สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติจัดอภิปรายในประเด็นรายงานของ เลขานุการสหประชาชาติเรื่อง “Implementing the Responsibility to Protect”.....	79
3.2.9 คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติเห็นชอบมติที่ 1894 ใน ประเด็นการปกป้องพลเมือง (Protection of Civilians).....	85
3.2.10 เลขานุการสหประชาชาตินำเสนอรายงานเรื่อง “Early Warning, Assessment and the Responsibility to Protect” ต่อที่ประชุม สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ.....	86
3.3 ประเด็นโต้แย้งต่างๆต่อ RtoP.....	97
3.3.1 RtoP คือการแทรกแซงทางด้านมนุษยธรรม.....	98
3.3.2 RtoP ทำลายหรือเป็นศัตรูต่ออำนาจอธิปไตยของรัฐ.....	99

3.3.3 RtoP เป็นแนวคิดของตะวันตก.....	101
3.3.4 RtoP ยังไม่สามารถบรรลุขึ้นตามตีว่าด้วยความหมายและสาระัตถะ รวมถึงยังเร็วเกินไปที่จะบรรจุข้อกำหนดของ RtoP ในเอกสารหรือ มติของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ.....	102
3.3.5 RtoP ขาดความชอบธรรมเนื่องจากไม่มีสถานะทางกฎหมาย.....	103
3.3.6 ขอบเขตของ RtoP.....	104
3.3.7 ผู้มีอำนาจตัดสินใจในการใช้มาตรการการบังคับต่างจากรัฐ มหาอำนาจตะวันตกทั้งสิ้น.....	106
บทที่ 4 บทบาทของแนวร่วมระหว่างประเทศเพื่อความรับผิดชอบในการปกป้อง (ICRtoP) ในการส่งเสริมแนวคิดเรื่องความรับผิดชอบในการปกป้องใน เวทีระหว่างประเทศ.....	110
4.1 วิถีปฏิบัติการณ์ด้านมนุษยธรรมในประเทศพม่า.....	111
4.1.1 การตอบสนองของรัฐบาลทหารพม่า.....	113
4.1.2 บทบาทของอาเซียน.....	119
4.1.3 บทบาทในการส่งเสริม RtoP ของ ICRtoP.....	124
4.2 การประชุมของสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติว่าด้วยรายงานของเลขาธิการ สหประชาชาติเรื่อง “Implementing the Responsibility to Protect”.....	144
4.2.1 บทบาทของ ICRtoP ในการอภิปรายเรื่อง “Implementing the Responsibility to Protect”.....	145
บทที่ 5 บทสรุป.....	157
รายการอ้างอิง.....	165
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	184

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับประชาชนพม่า.....	112
ตารางที่ 2 เปรียบเทียบราคาสินค้าในพม่า.....	116
ตารางที่ 3 บทความต่างๆที่ ICRTtoP รวบรวมและนำเสนอในช่วงสำคัญของการอภิปราย ระหว่างประเทศในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ RtoP.....	136

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เป็นที่ยอมรับกันว่า 'รัฐ' ไม่ใช่ตัวแสดงหลักที่มีบทบาทสำคัญที่สุดเพียงตัวแสดงเดียวในระบบระหว่างประเทศอีกต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งตั้งแต่ทศวรรษที่ 1990 เป็นต้นมา เมื่อกระแสโลกาภิวัตน์ได้เข้ามาเป็นปัจจัยส่งเสริมบทบาทของตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ (non-state actors) ด้วยการก่อให้เกิดโอกาสในการติดต่อสื่อสารระหว่างกันมากขึ้นระหว่างตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐต่างๆ ทำให้ประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้น ณ ที่หนึ่งสามารถแพร่กระจายและสร้างการรับรู้ไปยังอีกมุมหนึ่งของโลกได้อย่างรวดเร็ว ผนวกกับการสิ้นสุดของสงครามเย็นด้วยความพ่ายแพ้ของอุดมการณ์สังคมนิยม ทั่วโลกจึงเริ่มมีการตื่นตัวในการสนับสนุนประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชนและประเด็นอื่นๆที่ครอบคลุมมากกว่าประเด็นความขัดแย้งระหว่างอุดมการณ์ทางการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศที่เคยปกครองด้วยระบอบสังคมนิยมนั้นได้เริ่มเปลี่ยนแปลงไปสู่ความเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น มีความตื่นตัวในการเรียกร้องสิทธิและเสรีภาพของประชาชนมากขึ้น ปรากฎการณ์เหล่านี้จึงนำไปสู่การเติบโตขึ้นของจำนวนตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐต่างๆ ในขณะที่เดียวกันบ่อยครั้งที่ตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐเหล่านี้ได้เข้าไปมีบทบาทสำคัญในกิจการระหว่างประเทศและนโยบายของรัฐหรือองค์กรระหว่างประเทศต่างๆเพิ่มมากขึ้นด้วย

ตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ (non-state actors) ประกอบด้วย องค์กรระหว่างรัฐบาล (Intergovernmental Organizations: IGOs) หรือองค์กรระหว่างประเทศ (International Organizations: IOs) บรรษัทข้ามชาติ (Multinational Corporations) องค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาล (Non-governmental Organizations: NGOs)ปัจเจกบุคคล ขบวนการปลดปล่อยแห่งชาติ ขบวนการก่อการร้าย และขบวนการศาสนาข้ามชาติต่างๆสามารถสร้างผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศได้ในวงกว้าง โดยขอบเขตของการดำเนินงานของตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐเหล่านี้ส่วนใหญ่จะเป็นไปตามความสนใจหรือผลประโยชน์ของกลุ่ม กลุ่มองค์กรเหล่านี้ได้ก่อให้เกิดแนวคิดใหม่ในเรื่องการสนับสนุน การคัดค้าน การรวบรวมมวลชนและการวิเคราะห์

นโยบายในการสร้าง การกำกับดูแลและการบังคับความรับผิดชอบของรัฐและความรับผิดชอบระหว่างประเทศ และการเปลี่ยนแปลงสถาบันและบรรทัดฐานต่างๆ¹

ตั้งแต่ต้นทศวรรษที่ 1990 เป็นต้นมาถือได้ว่าเป็นช่วงเวลาที่ตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐได้เพิ่มจำนวนขึ้นอย่างมากเช่นเดียวกับบทบาทที่เพิ่มขึ้นในกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับนโยบายในระดับระหว่างประเทศ ในด้านจำนวนนั้นพบว่าปัจจุบันมีองค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาลระหว่างประเทศ (international NGOs) มากกว่า 40,000 องค์กรที่ดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพอยู่ในเวทีระดับโลก เครือข่ายภาคประชาสังคมข้ามชาติ (transnational civil society networks) ก็มีจำนวนกว่า 20,000 องค์กร อีกทั้งการมีบริษัทข้ามชาติ (multinational corporations) อีกกว่า 70,000 องค์กรที่มีบทบาทอยู่ในเศรษฐกิจโลกปัจจุบัน ในที่นี้ยังหมายถึงการมีองค์กรหรือบริษัทสาขาย่อยซึ่งมีฐานอยู่ในระดับรัฐและระดับภูมิภาคอีกกว่า 300,000 องค์กร² ในขณะที่องค์กรภาคประชาสังคม (civil society organizations) ก็ได้รับการยอมรับว่ามีความสำคัญเพิ่มมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งตลอด 2 ทศวรรษที่ผ่านมา จำนวนขององค์กรภาคประชาสังคมเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในหลายพื้นที่ เช่น การเกิดขึ้นขององค์กรภาคประชาสังคมกว่า 100,000 องค์กรในยุโรปตะวันออกนับตั้งแต่การพังทลายของกำแพงเบอร์ลิน หรือการมีองค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาล (NGOs) กว่า 1,000,000 องค์กรที่ดำเนินงานอยู่ในประเทศอินเดีย³ ในขณะที่องค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาลในประเทศจีนเองก็พบว่าในปัจจุบันมีจำนวนเพิ่มขึ้นจาก 354,000 องค์กรมาเป็น 460,000 องค์กร⁴ เป็นต้น

¹ Jessica T. Mathews, "Power Shift," in *The Global Transformations Reader: An Introduction to the Globalization Debate*, eds. David Held and Anthony McGrew. (Cambridge: Polity Press, 2003) p.205.

² Michael Wards and Simon Zadek, *Governing the Provision of Global Public Goods: The Role and Legitimacy of Non-State Actors* [Online], 6 April 2012. Available from: <http://web.undp.org/globalpublicgoods/globalization/pdfs/edwards.pdf>

³ L. David Brown, Sanjeev Khagram, Mark H. Moore, and Peter Frumkin, *Globalization, NGOs and Multi-Sectoral Relations* [Online], 6 April 2012. Available from: http://www.hks.harvard.edu/hauser/PDF_XLS/workingpapers/workingpaper_1.pdf

⁴ *Number of NGOs in China Grows to Nearly 500,000* [Online], 6 April 2012. Available from: http://www.chinadaily.com.cn/china/2012-03/20/content_14875389.htm

นอกจากปริมาณที่มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐแล้ว บทบาทของตัวแสดงเหล่านี้เองก็มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นเช่นกัน จึงทำให้ตัวแสดงเหล่านี้มีพลังในการกดดันรัฐบาลต่างๆหรือผลักดันวาระของตนเองในเวทีระหว่างประเทศได้ เช่น ในการประชุมเพื่อแก้ไข Montreal Protocol on Substances That Deplete the Ozone Layer ปีค.ศ.1987 แสดงให้เห็นถึงพลังขององค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาลต่างๆผ่านการออกมามีพหุวิชาชีพวิจารณ์ประธานผู้บริหารโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (Executive Director of United Nations Environment Program) นาย Mostafa Tolba ที่ไม่ได้สนับสนุนข้อกำหนดในเรื่องสารเคมีต่างๆที่ทำลายชั้นโอโซนอย่างเข้มงวด ในขณะที่ Friends of the Earth International, Greenpeace International, และ Natural Resource Defense Council ก็ได้ร่วมกันจัดแถลงข่าวและกระจายข้อมูลข่าวสารให้กับประชาชน สื่อและเจ้าหน้าที่ต่างๆถึงข้อกำหนดที่ยังไม่มีความหนักแน่นพอด้วย⁵ การประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการพัฒนาและสิ่งแวดล้อม (UN Conference on the Environment and Development: UNCED) ในปีค.ศ.1992 ณ กรุงริโอ เดอ จานีโร ประเทศบราซิล ก็แสดงให้เห็นถึงบทบาทและความสำเร็จที่สำคัญของตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาลด้านสิ่งแวดล้อมต่างๆซึ่งปรากฏให้เห็นทั้งในรูปของจำนวนองค์กรที่เข้าร่วมในการประชุมอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน องค์กรเหล่านี้ยังสามารถสร้างวิสัยทัศน์ของตนเองต่อประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาที่ยั่งยืนจนส่งผลให้ในแผนปฏิบัติการ 21 (Agenda 21) ซึ่งเป็นหนึ่งในผลของการประชุมที่สำคัญและได้รับยอมรับให้เป็นแผนแม่บทของโลกในการส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนในศตวรรษที่ 21 ก็มีการยอมรับบทบาทของ NGOs ในฐานะหุ้นส่วนสำคัญในการส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนในอนาคต ในเวลาต่อมาปฏิญญาริโอและแผนปฏิบัติการ 21 นี้ได้ถูกนำไปใช้เป็นแนวนโยบายด้านการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมภายในประเทศต่างๆ⁶

อีกหนึ่งความสำเร็จขององค์กรภาคประชาสังคมและองค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาลก็คือ การชุมนุมคัดค้านการเจรจาการค้าระหว่างประเทศขององค์การการค้าโลก (WTO) ในปลายปี ค.ศ.1999 ที่เมืองซีแอตเทิล สหรัฐอเมริกา โดยก่อนการชุมนุมประท้วงหนึ่งเดือน องค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาลหลากหลายกลุ่ม ไม่ว่าจะ เป็นองค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาลด้านแรงงาน ด้านสิ่งแวดล้อมและด้านสิทธิมนุษยชนต่างเข้าร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและวางแผนการชุมนุมประท้วง และเมื่อ

⁵ Karen A. Mingst, *Essentials of International Relations*, (New York, W.W. Norton, 2008), pp.189-190.

⁶ Michele M. Betsill and Elizabeth Corell, *Introduction to NGOs Diplomacy* [Online], 6 April 2012. Available from: <http://mitpress.mit.edu/books/chapters/0262524767chap1.pdf>

การประชุมเริ่มขึ้นตัวแทนองค์กรต่างๆเหล่านี้ได้เริ่มกดดันรัฐบาลที่เข้าร่วมประชุม การชุมนุมประท้วงลุกลามกลายเป็นการจลาจล การประชุมขององค์การการค้าโลก (WTO) ครั้งนั้นจึงยุติลงและไม่สามารถหาข้อยุติได้⁷ ชัยชนะของกลุ่มประชาชนและกลุ่มองค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาลในครั้งนี้ได้ขยายไปสู่การคัดค้านการประชุมที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายเศรษฐกิจโลกในอีกหลายเวที เช่น การจัดการประชุมคู่ขนานกับการประชุมประจำปีกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) และธนาคารโลก ได้แก่ การประชุม UNCTAD ณ กรุงเทพมหานครในปีค.ศ.2000 การประชุมของธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (ADB) ณ เชียงใหม่ในปี ค.ศ.2000 การประชุมของกองทุนการเงินระหว่างประเทศและธนาคารโลก ณ กรุงวอชิงตัน สหรัฐอเมริกาในปีค.ศ.2000 การประชุมว่าด้วยเรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ ณ กรุงเฮก เนเธอร์แลนด์ ในเดือนธันวาคม ปี ค.ศ.2000 และการประชุม World Economic Forum ณ กรุงดาวอส สวิตเซอร์แลนด์ในเดือนมกราคม ปีค.ศ.2001⁸

ความสำเร็จในการก่อตั้งศาลอาชญากรรมระหว่างประเทศ (International Criminal Court: ICC) ก็เป็นอีกตัวอย่างหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่า NGOs มีบทบาทอย่างมากในขั้นตอนการก่อตั้งศาล โดย NGOs ได้เข้าไปมีส่วนร่วมกับคณะกรรมการเฉพาะกิจและกรรมการชุดต่างๆที่สหประชาชาติแต่งตั้งขึ้นเพื่อจัดตั้ง ICC มีการจัดทำเอกสารเพื่อเผยแพร่และการให้คำปรึกษาในด้านสารัตถะของธรรมนูญศาลต่อผู้แทนทางการทูตของแต่ละประเทศ นอกจากนี้กลุ่ม NGOs ยังได้โน้มน้าวบุคคลสำคัญที่มีอิทธิพลทางการเมืองของหลายประเทศให้ทราบถึงความจำเป็นที่จะต้องมีศาลอาชญากรรมระหว่างประเทศและให้ตระหนักร่วมกันว่าการสนับสนุนให้มีการจัดตั้ง ICC เป็นสิ่งสำคัญ ผลของความพยายามเหล่านี้จึงนำไปสู่การจัดตั้งศาลอาชญากรรมระหว่างประเทศในปี ค.ศ.2002 โดยมีกลุ่ม “พันธมิตรเอ็นจีโอเพื่อศาลอาชญากรรมระหว่างประเทศ” (NGOs Coalition for an ICC) ซึ่งมีองค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาล

⁷ William Nester, *International Relations: Politics and Economics in the 21st Century*, (Belmont, CA: Thomson Wadsworth, 2001), p.190.

⁸ จุฑาทิพย์ คล้ายทับทิม, *หลักความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ*, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2551), หน้า 202.

(NGOs) ประมาณ 800 องค์กรที่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมกับคณะกรรมการการเฉพาะกิจและคณะกรรมการการชุดต่างๆ⁹

การสิ้นสุดลงของสงครามเย็น นอกจากจะเพิ่มบทบาทและพลังของตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐต่างๆแล้ว ในอีกด้านหนึ่งก็ได้ทำให้เกิดภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในระดับโลกซึ่งกระทบต่อประชาชนทั่วโลกเป็นจำนวนมาก ในรายงานของคณะผู้ทรงคุณวุฒิระดับสูงว่าด้วยภัยคุกคามความท้าทาย และการเปลี่ยนแปลง (High-Level Panel on Threats, Challenges and Changes) เรื่อง A More Secure World: Our Shared Responsibility ก็ได้ยอมรับว่าภัยคุกคามด้านความมั่นคงที่ใหญ่ที่สุดของศตวรรษที่ 21 และในอนาคตที่เราจะต้องเผชิญนั้นมิได้เกิดจากการก่อสงครามระหว่างรัฐอีกต่อไป รายงานฉบับนี้ได้จำแนกภัยคุกคามรูปแบบใหม่นี้ว่าประกอบไปด้วยความยากจน โรคติดต่อ การเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อม การแพร่กระจายของอาวุธนิวเคลียร์ อาวุธชีวภาพ อาวุธกัมมันตภาพรังสีและอาวุธเคมี การก่อการร้าย อาชญากรรมข้ามชาติและสงครามและความขัดแย้งภายในรัฐต่างๆ¹⁰ เช่นเดียวกับรายงานของนาย Boutros Boutros-Ghali อดีตเลขาธิการสหประชาชาติเรื่อง “A Supplement to an Agenda for Peace” ในปีค.ศ.1995 โดยได้ระบุว่าความขัดแย้งในยุคหลังสงครามเย็นได้เปลี่ยนจากความขัดแย้งระหว่างรัฐ (Inter-State Conflict) มาเป็นความขัดแย้งภายในรัฐ (Intra-State Conflict)¹¹ รายงานเรื่อง Millenium Report ของนาย Kofi Annan ที่เสนอต่อสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ ในปีค.ศ.2000 นาย Kofi Annan ก็ยอมรับว่าภัยคุกคามต่อสันติภาพและความมั่นคงของประชาชนในอดีตนั้นมักมีที่มาจากภัยคุกคามจากภายนอก แต่ในปัจจุบันภัยคุกคามดังกล่าวกลับอยู่ในแต่ละประเทศ เช่น สงครามกลางเมือง การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ซึ่งได้รับแรงกระตุ้นจากการแพร่กระจายของอาวุธทั่วโลก¹²

⁹ ชนาใจ หมั่นไธสง, “ปัจจัยของความสำเร็จในการจัดตั้งศาลอาชญากรรมระหว่างประเทศ(ค.ศ.2002),” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545), หน้า 84-85.

¹⁰ High-level Panel on Threats, Challenges, and Change, A More Secure World: Our Shared Responsibility [Online], 5 February 2010. Available from: <http://www.un.org/secureworld/report2.pdf>

¹¹ กรวิภา กษานติกุล, “บทบาทด้านการปฏิบัติการรักษาสันติภาพของสหประชาชาติหลังสงครามเย็น (ค.ศ. 1991-2000): ความต่อเนื่องและการเปลี่ยนแปลง,” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545), หน้า 6.

¹² เรื่องเดียวกัน, หน้า 44.

การสูญเสียชีวิตของประชาชนผู้บริสุทธิ์จำนวนมากในเหตุการณ์ความรุนแรงต่างๆที่ทั่วโลกส่งผลกระทบต่อประชาคมระหว่างประเทศต้องกลับมาทบทวนบทบาทในการตอบสนองต่อวิกฤติการณ์ภายในของรัฐต่างๆมากขึ้น สิ่งหนึ่งที่ประชาคมระหว่างประเทศและองค์กรระหว่างประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งสหประชาชาติมีการตระหนักถึงมากที่สุดคือประเด็นการใช้กำลังทหารเข้าแทรกแซงด้วยวัตถุประสงค์ในการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมต่อวิกฤติการณ์ภายในรัฐ ในขณะที่ต้องคำนึงถึงประเด็นอำนาจอธิปไตยของรัฐนั้นๆด้วยเช่นกัน ตัวอย่างของปัญหาความขัดแย้งในโซมาเลียปีค.ศ. 1992 ความรุนแรงในรวันดาในปีค.ศ.1994 ซึ่งคร่าชีวิตประชาชนไประหว่าง 800,000-1,000,000 คน ผู้หญิงหลายแสนคนถูกข่มขืน การสังหารหมู่ในบอสเนียในปีค.ศ.1995 ก็คร่าชีวิตผู้ชายและเด็กชาวบอสเนียไปกว่า 8,000 คน¹³ ต่างแสดงให้เห็นถึงความล้มเหลวของประชาคมระหว่างประเทศในการรับมือกับปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน ปัญหาการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ และปัญหาสงครามกลางเมืองที่เกิดขึ้นและนำมาซึ่งการสูญเสียชีวิตของประชากรจำนวนมากในประเทศเหล่านี้ ปัญหาความขัดแย้งในโคโซโวปีค.ศ.1999 จึงถือเป็นการกระตุ้นให้เกิดการตระหนักถึงหน้าที่ของประชาคมระหว่างประเทศในการเข้าแทรกแซงเพื่อช่วยเหลือพลเมืองซึ่งกำลังเผชิญกับความโหดร้ายรุนแรงของสงคราม แต่การเข้าแทรกแซงด้วยกำลังทหารขององค์การนาโตในครั้งนี้กลับทำให้เกิดข้อถกเถียงในระดับระหว่างประเทศถึงความเหมาะสม ประสิทธิภาพและผลของการเข้าแทรกแซงด้วยกำลังทหารว่าการใช้กำลังทหารเข้าแทรกแซงในครั้งนี้นั้นจำเป็นจริงๆหรือไม่¹⁴

เพื่อเป็นการเสนอทางออกให้กับความท้าทายและข้อจำกัดที่ประชาคมระหว่างประเทศต้องเผชิญในศตวรรษที่ 21 รัฐบาลแคนาดาได้ร่วมมือกับองค์กรและมูลนิธิจำนวนหนึ่งให้การสนับสนุนการจัดตั้งคณะกรรมการระหว่างประเทศว่าด้วยการแทรกแซงและอำนาจอธิปไตยของรัฐ (International Commission on Intervention and State Sovereignty : ICISS) ขึ้นในปี ค.ศ.2001 ซึ่งได้เผยแพร่แนวคิดเรื่องความรับผิดชอบในการปกป้อง(Responsibility to

¹³ "Implementing the Responsibility to Protect" Responding to the UN Secretary-General's report on the responsibility to protect populations from genocide, war crimes, ethnic cleansing and crimes against humanity [Online], 8 October 2009. Available from: <http://globalr2p.org/resources/responding%20to%20the%20SG's%20Report%20on%20R2P-%20June%2016%Final.pdf>

¹⁴ Edward C. Luck, *The United Nations and the Responsibility to Protect* [Online], 5 October 2009. Available from: http://www.humansecuritygateway.com/documents/TSF_theUNandR2P.pdf

Protect) โดยมีแนวคิดสำคัญว่า¹⁵ รัฐอธิปไตยทั้งปวงนั้นมีความรับผิดชอบในการปกป้องประชาชนพลเมืองภายในรัฐตนจากความโหดร้ายรุนแรงที่มาจากอาวุธล้างเผ่าพันธุ์ การสังหารหมู่ ความอดอยากและภัยพิบัติต่างๆ และเมื่อรัฐเหล่านั้นไม่สามารถหรือไม่เต็มใจที่จะทำหน้าที่ดังกล่าวแล้วนั้น ความรับผิดชอบในการช่วยเหลือ ปกป้องและคุ้มครองประชาชนพลเมืองในรัฐใด ๆ จึงตกเป็นของประชาคมระหว่างประเทศผ่านความเห็นชอบจากคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ

ข้อเสนอของ ICISS สอดคล้องกับแนวคิดของนายโคฟี อันนัน เลขาธิการสหประชาชาติในขณะนั้นซึ่งตระหนักถึงปัญหาของประชาคมระหว่างประเทศในการตอบสนองต่อภัยคุกคามและสถานการณ์ภายในของรัฐต่างๆ นาย Kofi Annan จึงได้จัดตั้งคณะผู้ทรงคุณวุฒิระดับสูงว่าด้วยภัยคุกคาม ความท้าทาย และการเปลี่ยนแปลง (High-Level Panel on Threats, Challenges and Changes) เพื่อร่วมกันหาแนวทางในการปฏิรูปสหประชาชาติให้สามารถเผชิญกับภัยคุกคามความมั่นคงของศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เดือนธันวาคม ปีค.ศ.2004 คณะผู้ทรงคุณวุฒิได้เผยแพร่รายงานเรื่อง “A More Secure World: Our Shared Responsibility” ซึ่งในรายงานฉบับนี้ได้มีการขยายกรอบความมั่นคงระหว่างประเทศให้เป็นการรับรองความรับผิดชอบระหว่างประเทศในการปกป้องประชาชนจากภัยคุกคามร้ายแรงและยืนยันว่าอำนาจอธิปไตยมาพร้อมกับความรับผิดชอบ ต่อมาในเดือนกันยายน ปีค.ศ.2005 นาย Kofi Annan ได้สานต่อความพยายามนี้อีกครั้งด้วยการเสนอรายงานของตนเองต่อที่ประชุมสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติเรื่อง “In Larger Freedom: Towards Development, Security and Human Rights for All” รายงานฉบับนี้เน้นถึงความจำเป็นของรัฐบาลต่างๆ ในการต่อต้านภัยคุกคามซึ่งเป็นการกระทำความรุนแรงต่อประชาชนอย่างขนานใหญ่ นอกจากนี้ยังเรียกร้องให้รัฐบาลต่างๆ ยอมรับความรับผิดชอบในการปกป้อง เน้นถึงความรับผิดชอบของรัฐบาลต่างๆ ในการปกป้องประชาชนของตน ในขณะที่ประชาคมระหว่างประเทศก็สามารถใช้มาตรการต่างๆ ทั้งมาตรการทางการทูตและความพยายามทางด้านมนุษยธรรมต่างๆ เมื่อปรากฏว่ารัฐไม่สามารถ

¹⁵Edward C. Luck, *The United Nations and the Responsibility to Protect* [Online], 5 October 2009. Available from: http://www.humansecuritygateway.com/documents/TSF_theUNandR2P.pdf

หรือไม่เต็มใจในการปกป้องประชาชนของตน การใช้กำลังทหารก็สามารถเกิดขึ้นได้เมื่อจำเป็นเช่นกัน¹⁶

ต่อมาในเดือนกันยายน ปีค.ศ.2005 ณ ที่ประชุมใหญ่แห่งสหประชาชาติซึ่งถือได้ว่าเป็นการรวมตัวกันของผู้นำรัฐและรัฐบาลต่างๆทั่วโลกมากที่สุดและยังถือได้ว่าเป็นครั้งแรกที่มีการยอมรับในหลักการความรับผิดชอบในการปกป้อง (Responsibility to Protect: RtoP) โดยเอกอัครราชทูตจากประเทศต่างๆทั่วโลกผ่านย่อหน้าที่ 138-139 ของ World Summit Outcome Document (WSOD)¹⁷ สาระสำคัญของทั้งสองย่อหน้าดังกล่าวคือการที่รัฐต่างๆยอมรับในหลักความรับผิดชอบของรัฐในการป้องกันและปกป้องประชาชนของรัฐตนจากการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์(genocide), อาชญากรรมสงคราม(war crimes), การกำจัดชาติพันธุ์ขนาดใหญ่(ethnic cleansing), อาชญากรรมต่อมวลมนุษยชาติ(crimes against humanity)¹⁸ ในขณะเดียวกัน ประชาคมระหว่างประเทศก็ควรกระตุ้นและช่วยเหลือรัฐต่างๆให้สามารถใช้ความรับผิดชอบดังกล่าวให้บรรลุผลด้วยเช่นกัน และหากรัฐล้มเหลวในการป้องกันและปกป้องประชาชนจากอาชญากรรมดังกล่าว ประชาคมระหว่างประเทศนำโดยสหประชาชาติมีหน้าที่ในการใช้วิธีการทางการทูต วิธีการด้านมนุษยธรรมและวิธีการ

¹⁶ Nicole Deller and Sapna Chhatpar, The Responsibility to Protect: Guidelines for the International Community to Prevent and React to Genocide and Mass Atrocities [Online], 30 September 2009. Available from: <http://www.responsibilitytoprotect.org/files/APA%20paper%2022Novfinal.doc>

¹⁷ Implementing the Responsibility to Protect The 2009 General Assembly Debate: An Assessment [Online], 7 October 2009. Available from: http://globalr2p.org/media/pdf/GCR2P_General_Assembly_Debate_Assessment.pdf

¹⁸ การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ คือการกระทำใดๆ 'ที่มีเจตนาที่จะทำลายบางส่วน หรือทั้งหมด ของกลุ่มคนในชาติ กลุ่มเชื้อชาติ ศาสนา และชนชาติต่างๆ' ด้วยการฆ่าสมาชิกของกลุ่ม หรือก่อให้เกิดอันตรายอย่างสาหัส รวมถึงการกำจัดเด็กออกจากกลุ่มนั้นๆ **อาชญากรรมสงคราม** คือการกระทำใดๆที่เกิดขึ้นในระหว่างสงคราม หรือความขัดแย้ง เช่น การทรมาน การจับเป็นตัวประกัน การปฏิบัติต่อเชลยอย่างไม่เหมาะสม การพุ่งเป้าโจมตีไปยังพลเรือนในระหว่างการรบ การข่มขืน การจับเป็นทาสในทางเพศ และการทำให้เกิดความอดอยาก **อาชญากรรมต่อมวลมนุษยชาติ** หมายถึง การกำจัด การทำให้เป็นทาส การกระทำทารุณกรรม การข่มขืน การส่งกลับ และการกระทำใดๆอันมีเจตนาที่จะก่อให้เกิดความทุกข์ทรมานอย่างแสนสาหัส หรือก่อให้เกิดการบาดเจ็บอย่างร้ายแรงต่อร่างกาย หรือจิตใจ ซึ่งล้วนเป็นการกระทำในระหว่างสงคราม แต่ก็อาจเกิดขึ้นได้ในยามปกติจากการที่รัฐบาลต้องการจะปราบปรามประชาชน **การกำจัดชาติพันธุ์** หมายถึง การบังคับให้มีการโยกย้ายถิ่นฐานของประชากร ด้วยการผลักดัน และการขู่คุกคาม การฆาตกรรม และการข่มขืน ฯลฯ ใน ปราณี ทิพย์รัตน์, "หลักการความรับผิดชอบในการปกป้อง (R2P): จากแนวคิดสู่การสร้าง "บรรทัดฐานใหม่" ในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ," ใน รัฐคดี วิถีโลก ที่ระลึกเนื่องในโอกาสเกษียณอายุราชการ ศาสตราจารย์ ดร.ชัยวัฒน์ คำชู, วรศักดิ์ มัทธโนบล, บรรณาธิการ. (กรุงเทพมหานคร: คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553), หน้า 176.

อย่างสันติอื่นๆ เพื่อปกป้องประชาชนจากอาชญากรรมดังกล่าว ในขณะที่เดียวกัน ประชาคมระหว่างประเทศโดยคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติและองค์กรระหว่างประเทศระดับภูมิภาคและอนุภูมิภาคที่เกี่ยวข้องสามารถเตรียมพร้อมในการใช้ การดำเนินการร่วมกันเพื่อปกป้องประชาชนจากอาชญากรรมเหล่านั้น

ในเดือนกรกฎาคม ปีค.ศ.2009 เลขานุการสหประชาชาติคนปัจจุบัน นาย Ban Ki-moon ได้เสนอรายงานเรื่อง “Implementing the Responsibility to Protect” ต่อสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ รายงานฉบับนี้ถือเป็นความพยายามของเลขานุการ สหประชาชาติในการผลักดันให้ RtoP กลายมาเป็นหลักในการปฏิบัติได้จริงมากกว่าการเป็น เพียงหลักการเท่านั้น ในรายงานฉบับนี้จึงได้จำแนก RtoP ออกเป็น 3 เสาหลักเพื่อให้เกิดความ ชัดเจนมากขึ้นดังนี้¹⁹

เสาหลักที่ 1 ความรับผิดชอบของรัฐ เสาหลักนี้เปรียบเสมือนพื้นฐานที่สำคัญของ RtoP กล่าวคือ รัฐทั้งปวงมีความรับผิดชอบเบื้องต้นในการปกป้องประชาชนของตน จากการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์(genocide), อาชญากรรมสงคราม(war crimes), การกำจัดชาติพันธุ์ ชนานใหญ่(ethnic cleansing), อาชญากรรมต่อมวลมนุษยชาติ(crimes against humanity)

เสาหลักที่ 2 ความช่วยเหลือระหว่างประเทศและการเสริมสร้างขีดความสามารถของรัฐ กล่าวคือ ประชาคมระหว่างประเทศมีความรับผิดชอบในการให้ความช่วยเหลือแก่รัฐต่างๆ ในการเสริมสร้างขีดความสามารถในการปกป้องประชาชนของรัฐตนจากการ ฆ่าล้างเผ่าพันธุ์(genocide), อาชญากรรมสงคราม(war crimes), การกำจัดชาติพันธุ์ชนานใหญ่ (ethnic cleansing), อาชญากรรมต่อมวลมนุษยชาติ(crimes against humanity)

เสาหลักที่ 3 คือการตอบโต้อย่างเด็ดขาดและในเวลาที่เหมาะสมเพื่อ ป้องกันและยับยั้งการกระทำที่เป็นการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ (genocide), อาชญากรรมสงคราม(war

¹⁹ Key Documents and Developments on the Responsibility to Protect [Online], 8 October 2009.

Available from:

http://globalr2p.org/resources/Key%20Documents%20and%20Precedent%20of%20the%20Responsibility%20to%20protect_ICRtoP.pdf

crimes), การกำจัดชาติพันธุ์ชนานใหญ่(ethnic cleansing), อาชญากรรมต่อมวลมนุษยชาติ (crimes against humanity) เมื่อเห็นว่ารัฐนั้นล้มเหลวในการปกป้องประชาชนของตนเอง

แนวร่วมระหว่างประเทศเพื่อความรับผิดชอบในการปกป้อง (International Coalition for the Responsibility to Protect :ICRtoP) เป็นตัวอย่างขององค์กรภาคประชาสังคมระหว่างประเทศที่มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนและผลักดัน RtoP ในเวทีระหว่างประเทศด้วยการรวบรวมองค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาล (NGOs) จากทั่วโลกเพื่อมาร่วมกันทำกิจกรรมต่างๆที่จะเป็นทั้งการสร้างการรับรู้และการยอมรับ RtoP อย่างกว้างขวางทั้งในระดับรัฐ ระดับภูมิภาคและระดับโลก กิจกรรมดังกล่าวจึงประกอบไปด้วยทั้งการเผยแพร่ความรู้ต่างๆที่เกี่ยวข้องของการจัดการประชุมในพื้นที่ต่างๆทั่วโลก รวมถึงการกระตุ้นและกดดันรัฐบาล เป็นต้น ICRtoP ก่อตั้งอย่างเป็นทางการในวันที่ 28 มกราคม ค.ศ.2009 จากความพยายามของ World Federalist Movement-Institute for Global Policy (WFM-IGP) โดยริเริ่มจากการจัดการประชุมกับ NGOs จากทุกภูมิภาคทั่วโลกในปีค.ศ.2002 เพื่ออภิปรายกันถึงรายงานของ ICISS เรื่อง 'ความรับผิดชอบในการปกป้อง' และบทบาทของภาคประชาสังคมในการสนับสนุนและ/หรือการนำหลักการไปใช้ ผลของการประชุมในครั้งนี้สะท้อนให้เห็นถึงความสนใจ RtoP จากภาคประชาสังคมต่างๆอย่างท่วมท้น พร้อมกับความตั้งใจที่จะทำให้ข้อเสนอในรายงานของ ICISS สามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้จริง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว ICRtoP จึงริเริ่มกิจกรรมต่างๆภายใต้ชื่อ Responsibility to Protect-Engaging Civil Society (R2PCS) ในปี ค.ศ.2003²⁰ กิจกรรมต่างๆของ R2PCS ไม่ว่าจะเป็นการสรุปและเผยแพร่เอกสารสำคัญทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับ RtoP การแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อวิกฤติการณ์ความรุนแรงที่กำลังเกิดขึ้นทั่วโลก หรือการจัดเวทีอภิปรายในพื้นที่ต่างๆทั่วโลก เป็นต้น ได้รับความสนใจและการตอบรับจาก NGOs ทั่วโลกอย่างล้นหลามและยังก่อให้เกิดความคิดในการสร้างแนวร่วมภาคประชาสังคมระดับโลกว่าด้วย RtoP (global civil society coalition) ขึ้น ความคิดนี้ได้รับการตอบสนองจาก NGOs ที่เห็นพ้องและให้การสนับสนุน RtoP อย่างจริงจังและนำไปสู่การก่อตั้ง ICRtoP อย่างเป็นทางการในที่สุด

²⁰ International Coalition for Responsibility to Protect, **About the R2PCS Project at the WFM-IGP(2003-2009)** [Online], 7 April 2012. Available from: <http://www.responsibilitytoprotect.org/index.php/former-r2pcs-project/about-r2pcs>

วัตถุประสงค์หลักของ International Coalition for the Responsibility to Protect (ICRtoP) คือ²¹

1) ทำให้ฉันทามติของหลักการความรับผิดชอบในการปกป้องมีประสิทธิภาพมากขึ้นทั้งในระดับระหว่างประเทศ ระดับภูมิภาค ระดับอนุภูมิภาค และระดับรัฐ

2) ผลักดันให้รัฐบาลต่างๆ องค์กรในระดับภูมิภาค อนุภูมิภาคและองค์การสหประชาชาติมีความสามารถในการป้องกันและยุติการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ (genocide), อาชญากรรมสงคราม (war crimes), อาชญากรรมที่ต่อต้านมวลมนุษยชาติ (crimes against humanity), และการกำจัดชาติพันธุ์ขนาดใหญ่ (ethnic cleansing) ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

3) ขยายความเข้าใจที่เกี่ยวข้องกับหลักการความรับผิดชอบในการปกป้องต่อรัฐบาลต่างๆ องค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาล (NGOs) และประชาชนทั่วไป

4) ช่วยในการสร้างกลุ่มของรัฐบาลต่างๆ ที่มีวัตถุประสงค์เดียวกันในการสนับสนุนหลักการความรับผิดชอบในการปกป้อง

5) รวบรวมองค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาลต่างๆ (NGOs) ในการผลักดันปฏิบัติการเพื่อช่วยเหลือประชาชนในสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับหลักการความรับผิดชอบในการปกป้อง

ICRtoP ได้แสดงบทบาทที่สำคัญมากมายในการผลักดันให้ RtoP มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เช่น ในเดือนมกราคม ปีค.ศ.2009 หลังจากเลขาธิการสหประชาชาติเผยแพร่รายงานเรื่อง “Implementing the Responsibility to Protect” ICRtoP ได้กระตุ้นให้รัฐบาลต่างๆ แสดงบทบาทในการอภิปรายด้วยการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา RtoP อีกทั้งยังจัดการแถลงข่าวถึง 3 ครั้งก่อนการประชุมของสมัชชาใหญ่แห่ง

²¹ International Coalition for Responsibility to Protect, **Founding Purposes of the Coalition** [Online], 6 April 2012. Available from: <http://www.responsibilitytoprotect.org/index.php/about-coalition/founding-purposes>

สหประชาชาติ ณ มาลี กาน่า และทานซาเนียเพื่อเตรียมพร้อมให้กับสื่อและตัวแทนรัฐบาลต่างๆ เกี่ยวกับรายงานของเลขาธิการสหประชาชาติ นอกจากนี้ ICRTOP ยังได้ส่งจดหมายไปยังทูตประมุขของรัฐ และรัฐมนตรีต่างประเทศของประเทศต่างๆ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้บุคคลเหล่านี้อภิปรายในประเด็นสำคัญๆ และเป็นประโยชน์ด้วย²² หลังจากประสบความสำเร็จในการกระตุ้นและผลักดันให้ตัวแสดงต่างๆ แสดงบทบาทและความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อ RtoP และรายงานของเลขาธิการสหประชาชาติแล้ว ICRTOP ได้จัดการอภิปรายในประเด็นการประชุมของสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติขึ้นอีกครั้งในวันที่ 9 พฤศจิกายน ค.ศ.2009 เพื่อเผยแพร่ข้อมูลการประชุมให้กับรัฐสมาชิก เจ้าหน้าที่ของสหประชาชาติ และกลุ่มภาคประชาสังคมต่างๆ ในประเด็นที่เป็นฉันทามติและความกังวลที่เกิดขึ้นจากการประชุม มติที่เป็นผลจากการประชุมและแนวคิดต่างๆ สำหรับก้าวต่อไปในการทำให้หลักการความรับผิดชอบในการปกป้องเกิดผลในระดับรัฐ ระดับภูมิภาคและระดับระหว่างประเทศ²³

การเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคหลังสงครามเย็น การที่โลกกำลังเผชิญกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ๆ การสูญเสียชีวิตประชาชนผู้บริสุทธิ์จำนวนมาก หรือแม้กระทั่งการที่ภาคประชาสังคมระหว่างประเทศเพิ่มขึ้นทั้งในมิติของจำนวนและมิติของบทบาทในการผลักดันวาระต่างๆ ของตนเองในเวทีระหว่างประเทศนั้นต่างเป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิด RtoP เพื่อเป็นเครื่องมือในการยับยั้งหรือยุติความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับประชาชนโดยตรง ทั้งจากการกระทำของรัฐเองหรือการที่รัฐไม่สามารถหรือไม่เต็มใจที่จะเข้าช่วยเหลือประชาชนของตน ประชาคมระหว่างประเทศโดยองค์การสหประชาชาติจึงพยายามอย่างสุดกำลังที่จะผลักดันให้ RtoP สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงและมีประสิทธิภาพ ความพยายามขององค์การสหประชาชาตินี้ยังได้รับการตอบรับอย่างดีเยี่ยมจากภาคประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคประชาสังคมต่างๆ ผ่านการสนับสนุนและผลักดัน RtoP อย่างมั่นคงจนสามารถทำให้ RtoP ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง ICRTOP คือภาคประชาสังคมระหว่างประเทศที่อุทิศตัวให้การสนับสนุนและผลักดัน RtoP

²² International Coalition for Responsibility to Protect, *Report on the General Assembly Plenary Debate on the Responsibility to Protect* [Online], 7 April 2010. Available from: http://www.responsibilitytoprotect.org/ICRtoP%20Report-General_Assembly_Debate_on_the_Responsibility_to_Protect%20FINAL%202009_22_09.pdf

²³ International Coalition for Responsibility to Protect, *ICRtoP and GCR2P Host Panel Discussion on July GA Debate* [Online], 7 April 2012. Available from: <http://www.responsibilitytoprotect.org/index.php/component/content/article/35-r2pcs-topics/2635-icrtop-and-gcr2p-host-panel-discussion-on-july-ga-debate>

อย่างมั่นคงเสมอมา นับตั้งแต่ยังเป็นเพียงความพยายามของ NGOs กลุ่มเล็กๆ ภายใต้ชื่อ R2PCS จนกระทั่งการเป็นภาคประชาสังคมระหว่างประเทศที่มีสมาชิกและผู้สนับสนุนจำนวนมาก และเป็นภาคประชาสังคมที่เป็นกำลังสำคัญในการผลักดันให้ RtoP ต่อความสำเร็จของ RtoP บทบาทที่สำคัญและโดดเด่นยิ่งของ ICRTOP คือการสร้างการรับรู้และขยายความเข้าใจเกี่ยวกับ RtoP ต่อตัวแสดงในระดับต่างๆ บทบาทนี้แสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจนในวิกฤติการณ์ด้านมนุษยธรรมในประเทศพม่าปี ค.ศ. 2008 และบทบาทในการผลักดันรัฐบาล องค์การส่วนภูมิภาค องค์การระหว่างประเทศต่างๆ และตัวแสดงอื่นๆ ให้ตระหนักถึงความสำคัญของ RtoP บทบาทด้านนี้ปรากฏเด่นชัดมากในกรณีการประชุมของสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติในปี ค.ศ. 2009 เพื่อร่วมกันถกอภิปรายถึงรายงานของเลขาธิการสหประชาชาติเรื่อง “Implementing the Responsibility to Protect”

1.2 งานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับ RtoP

1.2.1 รายงานเรื่องความรับผิดชอบในการปกป้อง (Responsibility to Protect) ของคณะกรรมการระหว่างประเทศว่าด้วยการแทรกแซงและอธิปไตยของรัฐ²⁴

ได้ขยายความหมายของคำว่าอำนาจอธิปไตยของรัฐว่าหมายรวมถึงความรับผิดชอบของรัฐในการปกป้องประชาชนภายในรัฐตน แต่หากว่ารัฐไม่สามารถหรือไม่เต็มใจในการปกป้องประชาชนของตนเองจากความทุกข์ยากและอันตรายอย่างแสนสาหัสแล้วประชาคมระหว่างประเทศก็มีความรับผิดชอบในการปกป้องประชาชนเหล่านั้น ความรับผิดชอบในการปกป้องของประชาคมระหว่างประเทศนี้ยังหมายถึงรวมถึงความรับผิดชอบ 3 ประการคือ 1) ความรับผิดชอบในการป้องกัน 2) ความรับผิดชอบในการตอบโต้ซึ่งจะมีทั้งมาตรการลงโทษทางด้านการเมือง เศรษฐกิจและมาตรการทางการทูตต่างๆ ไปจนถึงมาตรการการเข้าแทรกแซงด้วยกำลังทหาร และ 3) ความรับผิดชอบในการฟื้นฟูบูรณะโดยการให้ความช่วยเหลืออย่างเต็มที่เพื่อให้รัฐซึ่งถูกแทรกแซงทางทหารสามารถกลับสู่สภาวะปกติได้ และเพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงการใช้การแทรกแซงทางทหารไปเพื่อผลประโยชน์ของรัฐที่แทรกแซงมากกว่าเพื่อปกป้องชีวิตมนุษย์นั้น คณะกรรมาธิการได้เสนอข้อจำกัดของการใช้กำลังทหารเข้าแทรกแซงซึ่งประกอบไปด้วย 1) การมีเจตนาที่ถูกต้อง (right intention) คือต้องเป็นการแทรกแซงเพื่อหยุดยั้งหรือเปลี่ยนแปลงความทุกข์

²⁴ คณะกรรมาธิการระหว่างประเทศว่าด้วยการแทรกแซงและอธิปไตยของรัฐ, *ความรับผิดชอบในการปกป้อง*, แปลโดย ดร.ปราณี ทิพย์รัตน์ (กรุงเทพมหานคร: บริษัทพี เพรส จำกัด, 2549)

เชิงุของประชาชนในรัฐที่ถูกแทรกแซง 2) การใช้การแทรกแซงเป็นเครื่องมือสุดท้าย(last resort) คือจะใช้มาตรการแทรกแซงทางทหารได้ก็ต่อเมื่อได้ใช้มาตรการสันติวิธีอื่นๆแล้วไม่สามารถแก้ปัญหาความรุนแรงได้ 3) การใช้วิธีการที่เหมาะสม(proportional means) คือการใช้ระยะเวลา ความรุนแรงของการแทรกแซงต้องเหมาะสมและเป็นไปเพื่อการปกป้องชีวิตประชาชนจากความทุกข์ยากต่างๆเท่านั้น 4) การคาดการณ์ได้พอควรว่าการแทรกแซงจะทำให้สถานการณ์ดีขึ้น (reasonable prospects of success) คือการใช้กำลังทหารเข้าแทรกแซงจะต้องมองเห็นโอกาสในการหยุดยั้งความรุนแรงลงได้ และหากเมื่อใดที่คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติผู้ซึ่งมีอำนาจในการตัดสินใจการใช้กำลังทหารเข้าแทรกแซงล้มเหลวหรือไม่สามารถดำเนินการดังกล่าวได้ สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติหรือองค์กรระดับภูมิภาคและระดับอนุภูมิภาคก็สามารถตัดสินใจในเรื่องดังกล่าวได้

1.2.2 World Summit Outcome Document (WSOD) ผู้นำทั้งปวงยังมีการเห็นชอบในหลักการความรับผิดชอบในการปกป้องอย่างพร้อมเพรียงภายใต้ย่อหน้าที่ 138-139

ย่อหน้าที่ 138 รัฐแต่ละรัฐมีความรับผิดชอบในการปกป้องประชาชนของตนจากการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ อาชญากรรมสงคราม การกำจัดชาติพันธุ์ และอาชญากรรมต่อมวลมนุษยชาติ ความรับผิดชอบดังกล่าวหมายถึงการป้องกันมิให้เกิดอาชญากรรมดังกล่าวด้วยมาตรการที่เหมาะสมและจำเป็น เรายอมรับว่าความรับผิดชอบที่ว่านี้และจักดำเนินการให้สอดคล้องกับหลักการข้างต้น ประชาคมระหว่างประเทศควรให้การสนับสนุน ส่งเสริม และช่วยเหลือรัฐทั้งหลายให้แสดงความรับผิดชอบนี้ตามความเหมาะสม ตลอดจนสนับสนุนให้องค์การสหประชาชาติดำเนินการจัดตั้งกลไกในการเตือนภัยล่วงหน้า

ย่อหน้าที่ 139 ประชาคมระหว่างประเทศ โดยองค์การสหประชาชาติ มีความรับผิดชอบด้วยเช่นกันในการใช้มาตรการทางการทูต มาตรการด้านมนุษยธรรม และมาตรการโดยสันติวิธีอื่นๆที่เหมาะสมดังที่ระบุในหมวด VI และ VIII แห่งกฎบัตรสหประชาชาติในการให้ความช่วยเหลือ ปกป้องคุ้มครองประชาชนจากการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ อาชญากรรมสงคราม การกำจัดชาติพันธุ์ และอาชญากรรมต่อมวลมนุษยชาติ ในบริบทนี้ เราพร้อมที่จะปฏิบัติการร่วมกันอย่างเด็ดขาดและทันท่วงที ผ่านคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ ตามบทบัญญัติหมวด VII ของกฎบัตร โดยพิจารณาเป็นรายกรณี และโดยร่วมมือกับองค์การระหว่างประเทศส่วนภูมิภาคที่เกี่ยวข้องตามความเหมาะสม ในกรณีที่มาตรการอย่างสันติวิธีไม่สามารถจัดการกับปัญหาได้

อย่างเพียงพอ และรัฐบาลของรัฐนั้นๆ ได้แสดงให้เห็นเป็นประจักษ์ว่าไม่สามารถปกป้อง และให้ความคุ้มครองพลเมืองของตนจากการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ อาชญากรรมสงคราม การกำจัดชาติพันธุ์ และอาชญากรรมต่อมวลมนุษยชาติได้ เรายืนยันถึงความจำเป็นที่สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติจะต้องพิจารณาหลักการความรับผิดชอบในการปกป้องคุ้มครองพลเมืองจากอาชญากรรมดังกล่าว ตลอดจนผลกระทบที่อาจจะตามมาโดยยึดหลักของกฎบัตรสหประชาชาติ และกฎหมายระหว่างประเทศเป็นพื้นฐาน เรามีเจตนารมณ์อันมุ่งมั่นที่จะให้ความช่วยเหลือตามความจำเป็น และเหมาะสมแก่รัฐ ให้พัฒนาความสามารถในการปกป้องคุ้มครองชีวิตพลเมืองของตนจากอาชญากรรมดังกล่าว และมุ่งเน้นที่จะให้ความช่วยเหลือรัฐที่ตกอยู่ภายใต้สถานการณ์คับขันก่อนที่วิกฤติการณ์และความขัดแย้งจะปะทุขึ้น²⁵

1.2.3 รายงานเรื่อง “Implementing the Responsibility to Protect” ของนาย Ban Ki-moon เลขาธิการสหประชาชาติ ได้เสนอแนวคิดสามเสาหลักเพื่อทำให้ RtoP สามารถนำมาใช้ปฏิบัติได้จริง แนวคิดสามเสาหลักของเลขาธิการสหประชาชาติประกอบไปด้วย

เสาหลักที่ 1 ความรับผิดชอบของรัฐ (The protection responsibility of the state) เลขาธิการสหประชาชาติได้ย้ำถึงความสำคัญของเสาหลักนี้ว่าเปรียบเสมือนรากฐานสำคัญของ RtoP และเน้นว่ารัฐทั้งหลายมีความรับผิดชอบพื้นฐานในการปกป้องประชาชนของตนจากการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์(genocide), อาชญากรรมสงคราม(war crimes), การกำจัดชาติพันธุ์ขนานใหญ่(ethnic cleansing), อาชญากรรมต่อมวลมนุษยชาติ(crimes against humanity)

เสาหลักที่ 2 ความช่วยเหลือระหว่างประเทศและการเสริมสร้างขีดความสามารถของรัฐ (International assistance and capacity-building) ประชาคมระหว่างประเทศมีความรับผิดชอบในการให้ความช่วยเหลือต่อรัฐต่างๆ เสริมสร้างความสามารถในการปกป้องประชาชนในรัฐตนจากอาชญากรรมทั้ง 4 ประการก่อนที่วิกฤติการณ์และความขัดแย้งจะเกิดขึ้น เลขาธิการสหประชาชาติยังมุ่งประเด็นไปที่การใช้มาตรการตามเสาหลักนี้ว่าจะใช้ได้ก็ต่อเมื่อผู้นำทางการเมืองอ่อนแอ แตกแยกหรือไม่มั่นคงเท่านั้น

²⁵Para.138-139 of World Summit Outcome Document ใน ปราณี ทิพย์รัตน์, “หลักการความรับผิดชอบในการปกป้อง (R2P): จากแนวคิดสู่การสร้าง “บรรทัดฐานใหม่” ในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ,” ใน รัฐคดี ทั่วโลก ที่ระลอกเนื่อง ในโอกาสเกษียณอายุราชการ ศาสตราจารย์ ดร.ชัยวัฒน์ คำชู, วรศักดิ์ มัทธโนบล, บรรณาธิการ. (กรุงเทพมหานคร: คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553), หน้า175-176.

เสาหลักที่ 3 การตอบโต้อย่างเด็ดขาดและในเวลาที่เหมาะสม (timely and decisive response) เน้นถึงความรับผิดชอบของประชาคมระหว่างประเทศในการปฏิบัติการอย่างเด็ดขาดและในเวลาที่เหมาะสมเพื่อป้องกันและยับยั้งอาชญากรรมทั้ง 4 ประการเมื่อรัฐล้มเหลวอย่างชัดเจนในการปกป้องประชาชนของตนเอง การตอบโต้ภายใต้เสาหลักนี้จะรวมถึงมาตรการสันติวิธีต่างๆภายใต้มาตราที่ 6 ของกฎบัตรสหประชาชาติ การร่วมมือกับองค์การระหว่างประเทศระดับภูมิภาคและอนุภูมิภาคต่างๆภายใต้มาตราที่ 8 ของกฎบัตรสหประชาชาติ และมาตรการการบังคับภายใต้มาตราที่ 7 ของกฎบัตรสหประชาชาติและอยู่ภายใต้อำนาจของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ ในขณะที่สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติอาจมีส่วนร่วมผ่านกระบวนการ “Uniting for Peace”²⁶

1.2.4 บทความของ Noel M. Morada เรื่อง “R2P Roadmap in Southeast Asia: Challenges and Prospects” นั้น Morada ได้แสดงให้เห็นถึงความท้าทายในการสนับสนุน RtoP ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ประเทศต่างๆในภูมิภาคมีความกังวลคือประเด็นการแทรกแซงจากภายนอกในความขัดแย้งที่เกิดขึ้นภายในรัฐ ประเด็นนี้เองที่ท้าทายต่อแนวคิดเรื่องอำนาจอธิปไตยของรัฐและยังไปสอดคล้องกับประสบการณ์ของประเทศส่วนใหญ่ในภูมิภาคที่ต่างเคยผ่านประสบการณ์การเป็นอาณานิคมของตะวันตก ผ่านกระบวนการต่อสู้เพื่อเอกราชมาอย่างยาวนาน ในขณะที่บางประเทศในปัจจุบันก็ยังคงเผชิญกับความไร้เสถียรภาพทางการเมืองภายในจากปัญหาการแบ่งแยกดินแดน ปัญหาชนกลุ่มน้อยหรือปัญหาความขัดแย้งภายในต่างๆ ในขณะที่เดียวกันอาเซียนเองก็ยังคงยึดมั่นกับหลักการการไม่แทรกแซงกิจการภายในของประเทศสมาชิกมาอย่างยาวนาน

อย่างไรก็ตาม นักวิชาการ สถาบันการศึกษาและสถาบันวิจัยต่างๆรวมถึงหน่วยงานราชการ เจ้าหน้าที่ทางทหารที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการวางแผนนโยบายที่ถือว่ามีความเข้าใจประเด็นปัญหาต่างๆในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอย่างลึกซึ้ง และกลุ่มภาคประชาสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับการป้องกันความขัดแย้ง การสร้างสันติภาพ

²⁶ Implementing the Responsibility to Protect [Online], 5 October 2009. Available from: <http://www.responsibilitytoprotect.org/files/SGRtoPEng.pdf>

และความช่วยเหลือทางด้านมนุษยธรรมต่างเป็นปัจจัยสำคัญที่จะผลักดันให้เกิดการพิจารณาและยอมรับหลักการความรับผิดชอบในการปกป้อง ในขณะที่อีกปัจจัยสำคัญที่จะนำไปสู่การพัฒนาหลักการนี้คือ

1) มีการเน้นถึงประเด็นด้านความมั่นคงของมนุษย์มากขึ้นในภูมิภาคโดยสะท้อนออกมาผ่านเอกสารต่างๆของอาเซียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแนวคิดการสร้างประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ซึ่งประกอบไปด้วย 3 เสาหลักที่เน้นประเด็นความมั่นคงของมนุษย์เป็นสำคัญ

ประชาคมความมั่นคงอาเซียนประกอบด้วยแนวคิดสำคัญในการสนับสนุนสิทธิมนุษยชน การป้องกันความขัดแย้ง ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การศึกษาและการฟื้นฟูสถานการณ์ภายหลังความขัดแย้ง

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เน้นการลดช่องว่างของการพัฒนาภายในภูมิภาค ผ่านการให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศสมาชิกใหม่ (กัมพูชา, ลาว, พม่า, และเวียดนาม) ในประเด็นเรื่องการลดความยากจน เพิ่มอัตราการรู้หนังสือและส่งเสริมสุขอนามัย

ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนก็มีการให้ความสำคัญกับประเด็นด้านสุขอนามัย ด้านแรงงาน สภาพแวดล้อม สุวัสดิการสังคม เพศสภาพ การจัดการภัยพิบัติ วัฒนธรรมและการศึกษา

2) มีการส่งเสริมประชาธิปไตย การพัฒนาระดับการเปิดกว้างทางการเมืองจะทำให้เกิดโอกาสของการอภิปรายในประเด็นด้านมนุษยธรรมมากขึ้นระหว่างรัฐบาลและกลุ่มประชาสังคมต่างๆ และจะนำไปสู่โอกาสในการสื่อสารแลกเปลี่ยนแนวคิดต่างๆระหว่างกลุ่มประชาสังคมในภูมิภาคได้มากขึ้น²⁷

²⁷ Noel M. Morada, R2P Roadmap in Southeast Asia: Challenges and Prospects [Online], 27 September 2009. Available from: <http://www.responsibilitytoprotect.org/files/dr%20morada.pdf>

1.2.5 รายงานการประชุมระดับภูมิภาคละตินอเมริกาและแคริบเบียนในเรื่องความรับผิดชอบในการปกป้องปีค.ศ.2009 แสดงให้เห็นถึงการตอบรับต่อหลักการความรับผิดชอบในการปกป้องและรายงานของเลขาธิการสหประชาชาติเรื่อง “Implementing the responsibility to protect” ในภูมิภาคละตินอเมริกา โดยที่ประชุมต่างเห็นด้วยกับการจำกัดขอบเขตการให้ความหมายความรับผิดชอบในการปกป้องของเลขาธิการสหประชาชาติผ่านอนุสัญญากรรม 4 ประการดังกล่าวข้างต้น และมาตรการ 3 เสาหลัก ความรับผิดชอบของรัฐ, ความช่วยเหลือระหว่างประเทศและการเสริมสร้างความสามารถของรัฐ, การตอบโต้อย่างเด็ดขาด และในเวลาที่เหมาะสม

ในขณะที่เดียวกันที่ประชุมก็ให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างขีดความสามารถของรัฐ โดยเฉพาะในรัฐที่อ่อนแอเกินกว่าจะสามารถบังคับใช้กฎหมายหรือใช้อำนาจของตนได้ อีกประเด็นหนึ่งที่ซึ่งประชุมเน้นให้มีการให้ความสนใจมากขึ้นคือการให้ความช่วยเหลือด้านการพัฒนาต่างๆที่จะไปช่วยลดความเสี่ยงต่อการเกิดความรุนแรงตามที่ได้อธิบายไว้ในรายงานของเลขาธิการสหประชาชาตินั้นอาจนำไปสู่การตีความเป็นความช่วยเหลืออย่างมีเงื่อนไขได้ ที่ประชุมยังสนับสนุนบทบาทของสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติในการพัฒนาระบบเตือนภัยล่วงหน้า การพิจารณายุทธศาสตร์ต่างๆของเลขาธิการสหประชาชาติและความช่วยเหลือต่างๆที่จะช่วยให้รัฐป้องกันความรุนแรงต่างๆได้ ในขณะที่ก็มีความกังวลถึงอำนาจและเจตจำนงของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติภายใต้เสาหลักที่ 3 ว่าอาจจะนำมาซึ่งระบบสองมาตรฐานและขาดซึ่งความโปร่งใสได้ ภาคประชาสังคมก็เป็นอีกองค์ประกอบหนึ่งที่ที่ประชุมต่างเห็นพ้องว่ามีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการพัฒนาหลักการความรับผิดชอบในการปกป้องภายในภูมิภาคผ่านการให้การศึกษ การกระตุ้นการรับรู้ การขยายโอกาสในการอภิปรายในประเด็นความรับผิดชอบในการปกป้องและการระดมความคิดเห็นสาธารณะในระดับโลกได้²⁸

1.2.6 บทความเรื่อง “Cyclones and Humanitarian Crises: Pushing the Limits of R2P in Southeast Asia” ของ Mely Caballero-Anthony และ Belinda Chng ได้กล่าวถึงวิกฤติการณ์ภายในประเทศพม่าภายหลังถูกล้อมด้วยพายุไซโคลนนาทิสในปีค.ศ.2008 นั้นได้กระตุ้นให้ประชาคมระหว่างประเทศมีการถกเถียงกันถึงการนำ RtoP มาใช้ในการให้ความ

²⁸ Regional Forum on Responsibility to Protect [Online], 3 November 2009. Available from: <http://globalr2p.org/pdf/MtgSummMexicoCity2009.pdf>

ช่วยเหลือทางด้านมนุษยธรรมกับพลเมืองชาวพม่าภายหลังจากที่รัฐบาลทหารพม่าไม่สามารถให้ความช่วยเหลือประชาชนของตนได้อย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ ทั้งยังปฏิเสธความช่วยเหลือจากนานาชาติประเทศ ในขณะที่ข้อถกเถียงอีกด้านหนึ่งคัดค้านการนำหลักการความรับผิดชอบในการปกป้องมาใช้ในกรณีของประเทศพม่าในครั้งนี้ ด้วยเหตุผลว่า ภัยพิบัติทางธรรมชาติไม่ได้อยู่ในขอบข่ายอาชญากรรมทั้ง 4 ประการที่ World Summit Outcome Document ได้กำหนดไว้ว่า RtoP จะสามารถนำมาใช้ได้เฉพาะในกรณีของการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ (genocide), อาชญากรรมสงคราม (war crimes), อาชญากรรมต่อมวลมนุษยชาติ (crimes against humanity), และการกำจัดชาติพันธุ์ขนาดใหญ่ (ethnic cleansing) เท่านั้น

ผู้เขียนจึงได้เสนอแนวคิด R2P-Plus ขึ้นมาเพื่อให้สามารถตอบสนองกับภัยคุกคามต่อความมั่นคงของมนุษย์ที่แตกต่างกันออกไปให้มากกว่าที่ระบุไว้ในข้อกำหนดของ R2P โดย R2P-Plus เน้นไปที่ลักษณะของการป้องกันตามหลักการของ R2P ในเสาหลักที่ 1 และขจัดลักษณะของการตอบโต้รุนแรงหรือการแทรกแซงทางทหารตามเสาหลักที่ 2 ในขณะเดียวกันก็ยังคงรักษาไว้ซึ่งวัตถุประสงค์หลักของ R2P ในการให้ความช่วยเหลือทางด้านมนุษยธรรมแก่ผู้ตกเป็นเหยื่อ สิ่งสำคัญของ R2P-Plus คือการเน้นไปที่การปรับใช้ในกรณีภัยพิบัติทางธรรมชาติและสถานการณ์ความขัดแย้งต่างๆที่สร้างความทุกข์ยากให้กับมนุษย์ด้วยการเน้นไปที่มาตรการป้องกันที่ไม่ใช่การบีบบังคับ จากลักษณะที่ไม่เป็นการคุกคามของ R2P-Plus ดังกล่าวทำให้ประเทศในภูมิภาคเอเชียและประเทศกำลังพัฒนาต่างๆสนับสนุนหลักการ R2P-Plus ได้ง่ายขึ้นและจะสามารถนำไปสู่การนำ R2P ไปใช้ได้ด้วย²⁹

1.2.7 วิทยานิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยของความสำเร็จในการจัดตั้งศาลอาชญากรรมระหว่างประเทศ (ค.ศ.2002)” ของชานาใจ หมิ่นไธสง ได้แสดงให้เห็นถึงบทบาทของตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาล (Non-governmental organizations) ซึ่งมีส่วนสำคัญในการผลักดันให้การจัดตั้งศาลอาชญากรรมระหว่างประเทศสำเร็จในปีค.ศ.2002 กลุ่มองค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาลโดยเฉพาะกลุ่ม “พันธมิตรเอ็นจีโอเพื่อศาลอาชญากรรมระหว่างประเทศ” (NGOs Coalition for an ICC) ซึ่งมีประมาณ 800 องค์กรและมีบทบาทอย่างมากในขั้นตอนการก่อตั้งศาลอาชญากรรมระหว่างประเทศ เริ่มตั้งแต่เข้าไปมีส่วน

²⁹ Mely Caballero-Anthony and Belinda Chng, “Cyclones and Humanitarian Crises: Pushing the Limits of R2P in Southeast Asia,” *Global Responsibility to Protect* 1,2 (2009).

ร่วมกับคณะกรรมการเฉพาะกิจและคณะกรรมการชุดต่างๆที่สหประชาชาติแต่งตั้งขึ้นจัดทำเอกสารเผยแพร่ ให้คำปรึกษาในด้านสวัสดิภาวะของธรรมนูญศาลต่อผู้แทนทางการทูตของแต่ละประเทศเพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันระหว่างผู้แทนทางการทูตของแต่ละประเทศ และยังทำให้ที่ประชุมทางการทูตมองเห็นประเด็นปัญหาและก่อให้เกิดความคิดที่หลากหลายเพิ่มขึ้น นอกจากนี้กลุ่ม NGOs ยังมีบทบาทในการจัดหาทุนสำหรับประเทศพัฒนาน้อยที่สุด (least developed countries) เพื่อให้เดินทางมาร่วมประชุมกับคณะกรรมการทางการทูตที่กรุงโรม ผลของการประชุมปรากฏว่ามีผู้แทนรัฐบาลจาก 120 ประเทศออกเสียงลงมติรับรองอนุสัญญากรุงโรมซึ่งเป็นอนุสัญญาจัดตั้งศาลอาชญากรรมระหว่างประเทศ ศาลอาชญากรรมระหว่างประเทศมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม ค.ศ.2002 หลังจากที่ผู้แทนรัฐบาลให้สัตยาบันครบ 60 ประเทศ³⁰

1.2.8 วิทยานิพนธ์เรื่อง “บทบาทของประชาสังคมข้ามชาติกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน: ศึกษากรณีบริษัทยูโนแคลในพม่า” ของ วรวิช วสาคารวะ ที่แสดงให้เห็นถึงบทบาทของประชาสังคมระหว่างประเทศในการต่อสู้เพื่อเรียกร้องความยุติธรรมให้กับประชาชนชาวพม่า จากบริษัทยูโนแคลที่ได้เข้าไปลงทุนขุดเจาะน้ำมันและก๊าซธรรมชาติในประเทศพม่า ตั้งแต่ปีค.ศ.1989 จนสร้างรายได้ให้กับบริษัทและรัฐบาลทหารพม่าอย่างมหาศาล และเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกและดูแลความปลอดภัยในโครงการท่อก๊าซ รัฐบาลทหารพม่าได้สร้างทางรถไฟสายเย-ทวายซึ่งมีความยาวประมาณ 177 กิโลเมตร เพิ่มการสร้างโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) ต่างๆและพัฒนาระบบคมนาคมขนส่งภายในด้วยแรงงานพม่าราว 1 ล้าน 5 แสนคน ประชาชนถูกบังคับให้ใช้แรงงานอย่างหนัก ชาวบ้านที่อาศัยในหมู่บ้านหรือชุมชนที่อยู่ในบริเวณที่บริษัทยูโนแคลลงทุนสร้างท่อก๊าซก็ถูกบังคับย้ายถิ่นทั้งหมู่บ้าน ปัญหาสิทธิมนุษยชนในพม่าที่เลวร้ายอยู่แล้วจึงเลวร้ายลงไปอีก จำนวนผู้อพยพจากประเทศพม่าเข้ามายังประเทศไทยก็เพิ่มมากขึ้น ทั้งยังทำให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอีกด้วย

ปัญหาต่างๆเหล่านี้ บริษัทยูโนแคลตระหนักดีว่ามีความรุนแรงเพียงใดแต่กลับไม่ดำเนินการใดๆ สหรัฐอเมริกาเอง อาเซียน หรือองค์การแรงงานระหว่างประเทศ

³⁰ ชนาใจ หมั่นไธสง, “ปัจจัยของความสำเร็จในการจัดตั้งศาลอาชญากรรมระหว่างประเทศ(ค.ศ.2002),” (วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีมหาบัณฑิต สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ,2545).

(International Labour Organization: ILO) ก็ไม่สามารถก่อให้เกิดผลใดๆ องค์การภาคประชาสังคมต่างๆจึงได้เข้ามามีบทบาทในการคอยติดตาม หนุนรงค์ และต่อสู้เพื่อสิทธิของประชาชนชาวพม่า เช่น Earthrights International (ERI) และกองทุนสิทธิแรงงานสากล (International Labor Rights Fund – ILRF) ด้วยวิธีการต่างๆทั้งการเก็บรวบรวมข้อมูล จัดทำเอกสารเผยแพร่เพื่อให้เห็นถึงการละเมิดสิทธิมนุษยชนและการทำลายสิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากโครงการท่อก๊าซยาตานาต่อองค์การภาคประชาสังคมที่เกี่ยวข้องทั้งภายในพม่าและองค์การภาคประชาสังคมจากภายนอกจนเกิดเครือข่ายแห่งความร่วมมือ และนำไปสู่ผลักดันปัญหานี้เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมในสหรัฐฯได้ในปีค.ศ.1996 ผลทำให้บริษัทยูโนแคลมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนไปจากเดิมอย่างมาก โดยบริษัทยอมจ่ายเงินชดเชยเป็นจำนวนสูงถึง 1,200 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯเพื่อปรับปรุงคุณภาพชีวิต ส่งเสริมการดูแลสุขภาพอนามัยและพัฒนาการศึกษาให้ประชาชนชาวพม่าที่อาศัยอยู่ตามแนวท่อก๊าซตลอดจนสนับสนุนการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมที่เสื่อมเสีย³¹

1.2.9 งานของ Kristin M. Haugevik เรื่อง ‘Regionalising the Responsibility to Protect: Possibilities, Capabilities and Actualities’³² แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างทางด้านศักยภาพและขีดความสามารถขององค์กรในระดับภูมิภาคในปัจจุบันในการส่งเสริมให้ RtoPสามารถนำมาใช้ปฏิบัติได้ดังนี้

1) องค์การสนธิสัญญาป้องกันแอตแลนติกเหนือ (North Atlantic Treaty Organization: NATO) ก่อตั้งขึ้นด้วยวัตถุประสงค์ในการป้องกันประเทศต่างๆในยุโรปจากภัยคุกคามทางทหารของสหภาพโซเวียต แต่ภายหลังการสิ้นสุดลงของสงครามเย็นนาโต้มีบทบาทใหม่ทางการเมืองและความมั่นคงระหว่างประเทศ และยังมีเป้าหมายที่จะให้ความสำคัญกับความร่วมมือทางทหารและพลเรือนกับตัวแสดงอื่นๆมากขึ้น

³¹ วรวิษ วสาครระ, “บทบาทของประชาสังคมข้ามชาติกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน: ศึกษากรณีบริษัทยูโนแคลในพม่า,” (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2549).

³² Kristine M. Haugevil, “Regionalising the Responsibility to Protect: Possibilities, Capabilities and Actualities,” *Global Responsibility to Protect* 1,3 (2009): pp.346-363.

2) สหภาพยุโรป (European Union: EU) ก่อตั้งขึ้นในปีค.ศ.1957 ในฐานะประชาคมทางเศรษฐกิจระหว่างรัฐในยุโรป จนกระทั่งปลายทศวรรษที่ 1990 EU เริ่มกลายเป็นตัวแสดงทางด้านการเมืองและความมั่นคงระหว่างประเทศที่มีความสำคัญมากขึ้น แม้ว่า EU จะยังคงเป็นองค์กรที่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับมิติทางทหาร แต่ในความเป็นจริงแล้ว EU เองมีเครื่องมือในการจัดการวิกฤติการณ์ความขัดแย้งที่ครอบคลุมมากที่สุดในกลุ่มองค์กรระดับภูมิภาค กล่องเครื่องมือของ EU (EU toolbox) ประกอบไปด้วยเครื่องมือทางทหารและพลเรือนเพื่อแก้ปัญหาด้านความมั่นคงต่างๆ นอกจากนี้ อียูยังได้พัฒนาศักยภาพทางทหารของตัวเอง ด้วยการสร้าง 'rapid reaction battlegroup' ในปีค.ศ.2004

3) องค์กรว่าด้วยความมั่นคงและความร่วมมือในยุโรป (The Organization for Security and Cooperation in Europe: OSCE) ก่อตั้งขึ้นจาก Conference on Security and Co-operation in Europe (CSCE) ในปีค.ศ.1973-1975 ด้วยความตกลงของรัฐสมาชิก 35 รัฐที่จะร่วมมือกันในประเด็นความมั่นคงและเกิดเป็น OSCE ในปีค.ศ.1994 ปัจจุบัน OSCE ได้กลายเป็นองค์กรระดับภูมิภาคที่ใหญ่ที่สุดด้วยสมาชิก 56 รัฐจากทั้งยุโรป เอเชียกลาง คอเคซัส และอเมริกาเหนือ ใน Charter of Paris (1990) ที่ก่อตั้ง OSCE ยังสะท้อนถึงการสร้างเครื่องมือเฉพาะในการแก้ปัญหาความท้าทายที่เกิดขึ้นจากขอบเขตงานที่สำคัญ 3 ประการคือ 1) มิติด้านการเมืองการทหาร (politico-military dimension) 2) มิติด้านเศรษฐกิจสิ่งแวดล้อม (economic-environment dimension) 3) มิติด้านประชาชน (people dimension) เช่นการควบคุมอาวุธ การใช้การทูตเชิงป้องกัน การสร้างมาตรฐานด้านสิทธิมนุษยชนร่วมกัน การส่งเสริมประชาธิปไตยและการเลือกตั้ง เป็นต้น

4) สหภาพอัฟริกัน (African Union: AU) ก่อตั้งขึ้นในปีค.ศ.2002 โดยใช้รูปแบบทางโครงสร้างและวัตถุประสงค์ส่วนใหญ่จากสหประชาชาติและสหภาพยุโรป วัตถุประสงค์สำคัญก็เพื่อรักษาเสถียรภาพและความมั่นคงของภูมิภาคให้มีประสิทธิภาพมากกว่าองค์การเอกภาพอัฟริกัน (Organization of African Unity: OAU) ด้วยการให้ความสำคัญกับงานด้านการป้องกันและการตอบโต้มากขึ้น มีการพัฒนา African Standby Force ซึ่งประกอบไปด้วยกำลังทหารและพลเรือนเพื่อใช้ในกรณีที่เกิดวิกฤติการณ์ความขัดแย้งต่างๆ นอกจากนี้ ใน Constitutive Act ปีค.ศ.2000 ได้ระบุถึงอำนาจของสหภาพในการเข้าแทรกแซงในกิจการภายในของรัฐสมาชิกภายใต้การตัดสินใจของสมัชชาใหญ่แห่งสหภาพในกรณีที่เกิดสถานการณ์โหดร้ายรุนแรงอันได้แก่การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ อาชญากรรมสงคราม และอาชญากรรมต่อมวล

มนุษยชาติ หลักการนี้จึงทำให้สหภาพพริกกันเป็นองค์กระระดับภูมิภาคแรกที่มีการแก้ไขข้อจำกัดของกฎหมายระหว่างประเทศด้วยการเน้นถึงความสำคัญของความมั่นคงของมนุษย์ให้อยู่เหนืออำนาจอธิปไตยของรัฐ

5) สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of Southeast Asian Nations: ASEAN) ตั้งขึ้นในปีค.ศ.1967 ด้วยวัตถุประสงค์เพื่อการส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ ทางสังคม และการพัฒนาทางด้านวัฒนธรรมภายในภูมิภาค ปัจจุบันอาเซียนเริ่มหันมาให้ความสำคัญกับการยกระดับประเด็นด้านความมั่นคงมากขึ้น ด้วยความพยายามในการยกระดับสันติภาพและความมั่นคงของภูมิภาคผ่านการส่งเสริมความยุติธรรมและการเคารพกฎหมายในความสัมพันธ์ระหว่างรัฐสมาชิก และยอมรับหลักการต่างๆ ของกฎบัตรสหประชาชาติมากขึ้น ในปีค.ศ.2003 รัฐสมาชิกอาเซียนตกลงที่จะสร้าง ASEAN Community ซึ่งประกอบไปด้วย 3 เสาหลักคือ ASEAN Political-Security Community, ASEAN Economic Community, ASEAN Socio-Cultural Community อย่างไรก็ดี แนวคิดเหล่านี้ก็ยังคงถูกจำกัดด้วยหลักการสำคัญของอาเซียน 3 ประการคือ หลักการการไม่ใช้กำลัง หลักการการตัดสินใจด้วยฉันทามติ และหลักการการไม่แทรกแซงในกิจการภายในของรัฐสมาชิก

6) องค์การรัฐอเมริกัน (Organization of American States: OAS) ก่อตั้งขึ้นในปีค.ศ.1948 และถือว่าเป็นองค์กระระดับภูมิภาคที่เก่าแก่ที่สุดของโลกมีวัตถุประสงค์ในการรักษาสันติภาพและความยุติธรรม สนับสนุนความเป็นหนึ่งของรัฐสมาชิกและความร่วมมือระหว่างรัฐสมาชิก ปกป้องอธิปไตย บุรณภาพแห่งดินแดนและเสรีภาพของรัฐสมาชิก ความสามารถในการปกป้องประชาชนขององค์กรนี้ส่วนใหญ่อยู่ที่มิติด้านการป้องกันและการบูรณะฟื้นฟูภายหลังความขัดแย้ง แต่ OAS เองก็ยึดหลักการการไม่แทรกแซงในกิจการภายในของรัฐสมาชิกและการตัดสินใจบนพื้นฐานของฉันทามติเป็นสำคัญ

สำหรับ Haugevik องค์กระระดับภูมิภาคทั้ง 6 องค์กรนี้ต่างมีความสามารถในระดับที่แตกต่างกันไปในการสนับสนุนให้ RtoP ให้นำไปใช้ในทางปฏิบัติได้ EU มีกลองเครื่องมือที่เต็มไปด้วยเครื่องมือในการปกป้องจำนวนมากและยังเป็นองค์กรที่มีทรัพยากรทางเศรษฐกิจที่จำเป็นในการสนับสนุนภารกิจดังกล่าวด้วย แต่ EU ก็ยังคงขาดพลังทางทหารที่สมบูรณ์ NATO นั้นเป็นองค์กรที่มีความเชี่ยวชาญและอุดมไปด้วยเครื่องมือในการตอบโต้ ในขณะที่ OSCE มีจุดแข็งอยู่ที่มิติด้านการป้องกันและการบูรณะฟื้นฟูภายหลังความขัดแย้ง

AU ถึงแม้ว่าจะกลายเป็นตัวแสดงด้านความมั่นคงที่สำคัญของภูมิภาคอย่างรวดเร็วแต่ปัจจุบันก็ยังคงขาดทรัพยากรที่จำเป็นในการปฏิบัติการต่างๆ AU จึงจำเป็นที่จะต้องพึ่งพาความช่วยเหลือจากภายนอก อย่างไรก็ตาม การมีเพียงความสามารถเพียงอย่างเดียวก็ไม่สามารถรับรองความสำเร็จปฏิบัติการได้ แต่สิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือองค์กรเหล่านี้จะต้องมีเจตจำนงร่วมกันของรัฐสมาชิก รวมถึงเจตจำนงของแต่ละรัฐในการสนับสนุน RtoP ด้วย การที่ OAS และ ASEAN ยึดถือหลักการการไม่แทรกแซงในกิจการภายในของรัฐสมาชิก และการมีกระบวนการตัดสินใจบนพื้นฐานของฉันทามติของทั้ง OSCE, ASEAN และ OAS จึงยังคงเป็นอุปสรรคสำคัญยิ่งในการผลักดันให้การนำ RtoP ไปใช้ในทางปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพสำหรับองค์กรเหล่านี้

1.2.10 งานของ David Carment และ Martin Fischer เรื่อง 'R2P and the Role of Regional Organization in Ethnic Conflict Management, Prevention and Resolution: Unfinished Agenda'³³ ก็ได้เสนอมุมมองในประเด็นข้อจำกัดขององค์กรระดับภูมิภาคต่อการสนับสนุน RtoP เช่นกัน กล่าวคือ

1) สหภาพแอฟริกัน (African Union: AU) มีการขยายความพยายามและเงินทุนเพื่อพัฒนาความสามารถทางการเมืองเพื่อแก้ปัญหาความขัดแย้งด้านอัตลักษณ์ (identity-based conflict) ต่างๆก่อนที่จะทวีความรุนแรงขึ้น และนอกจากมาตรา 4(h) ของ AU Constitutive Act ที่ให้สิทธิแก่สหภาพแทรกแซงในสถานการณ์ร้ายแรง 3 ประการ อันได้แก่ การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ อาชญากรรมสงคราม และอาชญากรรมต่อมวลมนุษยชาติที่เกิดขึ้นภายในรัฐสมาชิกต่างๆแล้ว ใน Constitutive Act ยังบรรจุหลักการที่สะท้อนถึง RtoP ที่สำคัญอีก 2 ประการคือ

- มาตรา 4 (j) ที่ให้สิทธิแก่รัฐสมาชิกในการเรียกร้องให้มีการแทรกแซงเพื่อฟื้นฟูสันติภาพและความมั่นคงของภูมิภาค

³³ David Carment and Martin Fischer, "R2P and the Role of Regional Organization in Ethnic Conflict Management, Prevention and Resolution: The Unfinished Agenda," *Global Responsibility to Protect* 1,3 (2009): pp.261-289.

- มาตรา 9 ที่ให้อำนาจแก่ Peace and Security Council ในการเสนอให้ Assembly of Heads of State เข้าแทรกแซงในนามของสหภาพภายใต้สถานการณ์รุนแรงทั้ง 3 ประการข้างต้น

อย่างไรก็ตาม การเสริมสร้างความสามารถทางการเมืองของสหภาพอัฟริกันก็ยังคงต้องเผชิญกับอุปสรรคจากการขาดทรัพยากรทางทหารเพื่อใช้ในมาตรการการป้องกันอย่างทันที่และมีประสิทธิภาพ ดังนั้นสหภาพอัฟริกันจึงยังคงต้องพึ่งพาความช่วยเหลือจากภายนอกในการปฏิบัติการป้องกันต่างๆอย่างมีประสิทธิภาพได้

2) ประชาคมเศรษฐกิจแห่งรัฐอัฟริกันตะวันตก (Economic Community of West African States: ECOWAS) มีการให้สิทธิแก่ประชาคมในการใช้กำลังเข้าแทรกแซงในวิกฤติการณ์ภายในของรัฐสมาชิกเพื่อยับยั้งสถานการณ์ด้านมนุษยธรรมต่างๆและปัญหาอื่นๆที่ส่งผลกระทบต่อภูมิภาคใน 'Protocol Relating to the Mechanism for Conflict Prevention, Management and Resolution, Peacekeeping and Security' โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อบรรเทาความทุกข์ทรมานของประชาชนและปรับปรุงวิถีชีวิตของประชาชนให้กลับมาเป็นปกติ แต่ในประเด็นด้านการสร้างความสามารถของประชาคมนั้นก็ยังคงต้องเผชิญกับความท้าทายด้านการปฏิบัติซึ่งยังคงต้องอาศัยการสนับสนุนในด้านการวิเคราะห์สถานการณ์และการปฏิบัติการจากภายนอกเช่นกัน

3) สมาคมความร่วมมือแห่งภูมิภาคเอเชียใต้ (South Asian Association for Regional Cooperation: SAARC) ได้ยอมรับกฎบัตรของสมาคมในปีค.ศ.1985 แต่กฎบัตรฉบับนี้เป็นอุปสรรคสำคัญในการรวมเอาประเด็นการป้องกันความขัดแย้งด้วยอ้างว่าประเด็นความขัดแย้งและประเด็นทวิภาคีต่างๆจะต้องแยกออกจากการอภิปรายของประชาคมอย่างชัดเจน ฉะนั้น อุปสรรคของภูมิภาคนี้คือการขาดซึ่งกลไกทางด้านสถาบันที่มีประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาวิกฤติการณ์ต่างๆที่ดำเนินอยู่อย่างต่อเนื่อง

4) สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of Southeast Asian Nations: ASEAN) ถือว่าเป็นภูมิภาคที่มีความไม่เต็มใจในการรับเอาบทบาทในการป้องกันหรือการจัดการความขัดแย้งด้านอัตลักษณ์มากที่สุด สาเหตุสำคัญมาจากหลักการการไม่แทรกแซงในกิจการภายในของรัฐสมาชิกที่ได้รับการยอมรับในกฎบัตรอาเซียนและการเป็นองค์กร

ที่ใช้หลักฉันทามติ การตัดสินใจจำเป็นจะต้องผ่านความเห็นชอบจากรัฐสมาชิกทุกรัฐ ถึงแม้ว่าอาเซียนจะก่อตั้ง Human Rights Body แต่ถ้อยว่ายังไม่มีความอำนาจในการจัดการกับปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนและปกป้องรัฐสมาชิกจากการแทรกแซงจากภายนอกได้ ทั้ง ASEAN และ SAARC จึงถือเป็นองค์กรที่ยากแก่การรับเอามติด้านการป้องกันของ RtoP มากที่สุด หรือแม้แต่ในฐานะการเป็นองค์กรด้านความมั่นคงเพื่อแก้ปัญหาความขัดแย้งด้าน อัตลักษณ์ของภูมิภาคได้

5) องค์การรัฐอเมริกัน (Organization of American States: OAS) มีกฎบัตรและ Santiago Declaration (1991) ที่สนับสนุนประชาธิปไตยและปกป้องสิทธิมนุษยชนเป็นองค์ประกอบสำคัญเพื่อรักษาเสถียรภาพและความมั่นคงของภูมิภาค แต่ OAS ก็มีข้อจำกัดจากการเป็นองค์กรที่อยู่บนฐานของการมีฉันทามติเช่นเดียวกับ ASEAN นอกจากนี้ OAS ยังไม่เต็มใจที่จะใช้อิทธิพลเพื่อป้องกันการละเมิดกฎหมายและการละเมิดสิทธิมนุษยชนของรัฐสมาชิก การทูตเชิงป้องกันและกลไกการจัดการความขัดแย้งต่างๆจะให้ได้ก็ต่อเมื่อเป็นการเรียกร้องหรือการเชิญจากรัฐสมาชิกเท่านั้น ถึงแม้ว่าสหรัฐอเมริกาจะมีความพยายามในการรวมเอาสิทธิในการแทรกแซงด้วยกำลังทหาร แต่รัฐสมาชิกจำนวนหนึ่งคัดค้านแนวคิดของสหรัฐอเมริกาและยังคงสนับสนุนและยึดมั่นในหลักการการไม่แทรกแซงในกิจการภายในของรัฐสมาชิก ฉะนั้นปฏิบัติการการป้องกันและการแทรกแซงทางทหารภายในรัฐสมาชิกจึงยังคงเป็นหน้าที่ของสหประชาชาติ OAS จึงเป็นองค์กรที่ขาดทั้งความสามารถ การทูตเชิงป้องกัน การจัดการความขัดแย้งและการเข้าไปมีส่วนร่วมโดยตรงในกิจการภายในของรัฐสมาชิก

6) องค์การว่าด้วยความมั่นคงและความร่วมมือในยุโรป (The Organization for Peace and Cooperation in Europe: OSCE) ได้มีการสร้าง High Commissioner on National Minorities ซึ่งถือว่าเป็นตัวอย่างที่ดีของสถาบันที่มีเป้าหมายในการสร้างยุทธศาสตร์การป้องกันเพื่อหลีกเลี่ยงความขัดแย้งด้านอัตลักษณ์ได้ อย่างไรก็ตาม องค์กรนี้ก็เหมือนกับ ASEAN, OAS, และ OSCE ที่ต้องมีฉันทามติก่อนการตัดสินใจใดๆและจึงกลายเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการผลักดัน RtoP

7) สหภาพยุโรป (European Union: EU) ถือเป็นองค์กรที่มีมาตรการการป้องกันความขัดแย้งในระยะยาวที่มีประสิทธิภาพ มีความสามารถในการเตือนภัยล่วงหน้าและการป้องกันความขัดแย้งผ่านการสร้างองค์กรใหม่ๆ เช่น Military Committee, Committee on Civilian Aspects of Crisis Management และ Joint Civilian and Military Situation Centre

ฉะนั้น การที่จะทำให้องค์กรระดับภูมิภาคเหล่านี้รับเอามติด้านการป้องกันความขัดแย้งและ RtoP จำเป็นจะต้องใช้เวลาในการปรับตัว เพราะองค์กรเหล่านี้ เช่น OAS, ASEAN, และ SAARC ก่อตั้งและดำรงอยู่ด้วยหลักอำนาจอธิปไตยและการไม่แทรกแซงมาอย่างยาวนาน ผู้สนับสนุนองค์กรเหล่านี้จำเป็นที่จะต้องโน้มน้าวให้องค์กรต่างๆ เชื่อว่า RtoP โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การป้องกันความขัดแย้งเป็นผลประโยชน์สูงสุดขององค์กร

1.2.11 งานของ Noel M. Morada เรื่อง ‘The ASEAN Charter and the Promotion of R2P in Southeast Asia: Challenges and Constraints’³⁴ ได้แสดงให้เห็นถึงอุปสรรคและทางออกสำหรับอาเซียนโดยวิจารณ์ว่ากฎบัตรอาเซียนหาใช่ความก้าวหน้าที่สำคัญของอาเซียนไม่ เนื่องจากกฎบัตรของอาเซียนยังคงให้ความสำคัญสูงสุดกับบรรทัดฐานต่างๆ ที่เน้นรัฐเป็นศูนย์กลาง และยังคงยืนยันในกระบวนการตัดสินใจบนพื้นฐานของฉันทามตินอกจากนี้ กฎบัตรฉบับนี้ยังล้มเหลวในการสร้างกลไกที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพในการสนับสนุนและปกป้องสิทธิของประชาชนรวมถึงเสรีภาพขั้นพื้นฐาน ไม่สามารถสร้างกรอบที่เหมาะสมเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมและองค์กรที่ไม่ใช่รัฐต่างๆ และไม่มีข้อกำหนดใดๆ ในการลงโทษ หรือมีมาตรการทางเลือกในการขับรัฐสมาชิกที่ทำผิดออกจากสมาคมได้ ถึงแม้ว่าความท้าทายและข้อจำกัดของกฎบัตรอาเซียนจะเป็นอุปสรรคต่อการสนับสนุน RtoP ภายในภูมิภาค แต่ Morada เสนอแนวทางที่จะเอาชนะอุปสรรคเหล่านี้และนำไปสู่การสนับสนุน RtoP ของอาเซียนได้ซึ่งประกอบด้วย

1) การยกระดับบรรยากาศทางการเมืองภายในภูมิภาคให้มีการเปิดกว้างและเป็นประชาธิปไตยเพื่อผลักดันให้เกิดการสนับสนุนหลักการต่างๆ ที่เน้นประชาชนเป็นศูนย์กลาง เช่น การปกป้องสิทธิมนุษยชนและหลักการที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบในการปกป้องอื่นๆ

2) ยกระดับการมีส่วนร่วมระหว่างภาคประชาสังคมและอาเซียนจากช่องทางอื่นที่นอกเหนือจากกฎบัตรอาเซียน เช่น การยกระดับเครือข่ายองค์กรภาคประชาสังคมต่างๆ ทั้งในระดับรัฐและระดับภูมิภาค สนับสนุนการหารือและการสร้างความเชื่อมั่นผ่านกลไกต่างๆ ของอาเซียน เช่น APA, ACSC และคณะทำงานที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน การหารือกันอย่าง

³⁴ Noel M. Morada, “The ASEAN Charter and the Promotion of R2P in Southeast Asia: Challenges and Constrains,” *Global Responsibility to Protect* 1,2 (2009): pp.185-207.

ต่อเนื่องกับภาคส่วนที่ไม่ใช่รัฐบาลในแผนปฏิบัติการต่างๆที่เกี่ยวข้องกับ 3 เสาหลักของประชาคมอาเซียน

3) การมีส่วนร่วมของนักการทูตและข้าราชการรุ่นใหม่ของอาเซียนในกระบวนการหรือ การฝึกฝนและการให้การศึกษาจะทำให้อาเซียนเกิดการเปลี่ยนแปลงได้

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.3.1 เพื่อศึกษาพัฒนาการของแนวคิดเรื่องความรับผิดชอบในการปกป้อง (RtoP)

1.3.2 เพื่อศึกษาถึงบทบาทของแนวร่วมระหว่างประเทศเพื่อความรับผิดชอบในการปกป้อง (ICRtoP) ต่อการสนับสนุนและผลักดันแนวคิดเรื่องความรับผิดชอบในการปกป้อง (RtoP) ให้ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในเวทีระหว่างประเทศ

1.3.3 เพื่อศึกษาถึงสถานะของแนวคิดเรื่องความรับผิดชอบในการปกป้องในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง “การส่งเสริมแนวคิดเรื่องความรับผิดชอบในการปกป้อง (RtoP) โดยภาคประชาสังคมระหว่างประเทศ: ศึกษากรณีแนวร่วมระหว่างประเทศเพื่อความรับผิดชอบในการปกป้อง (ICRtoP)” นี้ผู้วิจัยได้เน้นศึกษาไปที่บทบาทของ International Coalition for the Responsibility to Protect (ICRtoP) ในการผลักดันแนวคิดเรื่องความรับผิดชอบในการปกป้อง (RtoP) ตั้งแต่ปีค.ศ.2005 ซึ่งเป็นปีที่ผู้นำรัฐและรัฐบาลต่างๆทั่วโลกยอมรับในหลักการความรับผิดชอบในการปกป้องอย่างเป็นทางการเป็นเอกฉันท์ ณ การประชุม World Summit จนถึงปีค.ศ. 2010

1.5 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งเน้นที่จะศึกษาถึงบทบาทของภาคประชาสังคมระหว่างประเทศในการผลักดัน RtoP ในเวทีระหว่างประเทศ กรอบความคิดที่นำมาใช้อธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในงานวิจัยชิ้นนี้คือตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ (non-state actors)

ตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ (non-state actors) หมายถึง ตัวแสดงเอกชนทั้งหมดที่แยกออกจากรัฐ ตัวแสดงเหล่านี้ประกอบไปด้วยปัจเจกบุคคล (individuals), องค์กรภาคประชาสังคม (civil society organization), บริษัทเอกชน (private companies) และแม้แต่กลุ่มติดอาวุธต่างๆ (armed groups)³⁵ นอกจากนี้ ตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐยังรวมถึงองค์การระหว่างประเทศ (international organizations), บริษัทข้ามชาติ (multinational corporations), องค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาล (non-governmental organizations), ขบวนการก่อการร้าย (terrorist organizations) และกลุ่มเชื้อชาติต่างๆ (ethnic groups)

บริษัทข้ามชาติ (multinational corporations) เป็นบริษัทที่มีบริษัทแม่หรือบริษัทศูนย์กลางอยู่ในประเทศหนึ่ง ในขณะที่เดียวกันก็เป็นเจ้าของและบริหารบริษัทอื่นๆ หรือสาขาของตนเองในประเทศอื่นๆ โดยบริษัทหรือสาขาเหล่านั้นเรียกว่าบริษัทสาขา (subsidiaries) เพราะฉะนั้น บริษัทข้ามชาติจึงได้แก่บริษัทที่ดำเนินการอยู่ในประเทศมากกว่าหนึ่งประเทศขึ้นไป³⁶ ด้วยขนาดและจำนวนของบริษัทเหล่านี้จึงส่งผลกระทบต่อนโยบายของรัฐและสวัสดิการของประชาชนจำนวนมาก ในปีค.ศ.2001 มีบริษัทกว่า 6,500 บริษัทที่ดำเนินงานอยู่ในต่างประเทศและมีสาขากว่า 850,000 สาขาทั่วโลก ซึ่งเพิ่มขึ้นจากต้นปีทศวรรษ 1990 ถึง 6 เท่าตัว³⁷ วัตถุประสงค์หลักของบริษัทข้ามชาติคือการทำกำไรให้ได้มากที่สุด บริษัทข้ามชาติจึงมียุทธศาสตร์อยู่หลายประการที่จะทำให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของตนได้ เช่น บริษัท

³⁵ The Redress Trust, *Not Only the State: Torture by Non-state Actors Toward Enhanced Protection, Accountability and Effective Remedies* [Online], 6 April 2012. Available from: <http://www.redress.org/downloads/publications/Non%20State%20Actors%2009%20June%20Final.pdf>

³⁶ สมพงษ์ ชูมาก, *ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศยุคปัจจุบัน (ทศวรรษ1990 สู่ทศวรรษแรกแห่งศตวรรษที่ 21)*, พิมพ์ครั้งที่ 5 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551), หน้า267.

³⁷ Bruce Russett, Harvey Starr and David Kinsella, *World politics: the menu for choice*, 8th ed.(Australia: Thomson Wadsworth, 2006), p70.

ข้ามชาติอาจจะเข้าแทรกแซงอย่างเต็มที่เพื่อเปลี่ยนแปลงสภาวะเศรษฐกิจและการเมืองที่ไม่เอื้อต่อกิจการของตน บริษัทข้ามชาติสามารถสร้างหรือทำลายเศรษฐกิจท้องถิ่น ในกรณีของประเทศเล็กๆแล้ว บริษัทเหล่านี้สามารถสร้างหรือทำลายเศรษฐกิจของประเทศเล็กได้เลยด้วยขนาดของบริษัทที่ใหญ่ จึงทำให้มีพลังทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมอย่างมาก³⁸

องค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาล (non- governmental organizations: NGOs) เป็นองค์กรที่มีการจัดโครงสร้างทั้งหมดที่ปฏิบัติการในขอบเขตระหว่างประเทศโดยไม่มีความผูกพันอย่างเป็นทางการกับรัฐบาล³⁹ NGOs เหล่านี้เป็นองค์กรที่เกิดจากความสมัครใจซึ่งสมาชิกทั้งที่เป็นปัจเจกบุคคลหรือสมาคมต่างๆมารวมตัวกันเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์เดียวกัน⁴⁰ รูปแบบขององค์กรของ NGOs จะมีลักษณะของความสมัครใจซึ่งแตกต่างจากองค์กรที่มีการใช้การบังคับ เช่นรัฐ หรือองค์กรระหว่างประเทศระดับภูมิภาคต่างๆ NGOs เป็นองค์กรที่ไม่สร้างกำไรซึ่งแตกต่างจากบรรดาบริษัทต่างๆ⁴¹ พลังของ NGOs มาจากการใช้ soft power, ข้อมูลข่าวสารที่เชื่อถือได้, ความรู้ความชำนาญ, และอำนาจทางด้านศีลธรรม (moral authority) ที่สามารถดึงดูดความสนใจและความเลื่อมใสจากมวลชนและรัฐบาลต่างๆได้ ผวนกับการที่ NGOs นั้นมีอิสระจากรัฐอธิปไตย มีเสรีภาพในการเคลื่อนย้ายกำลังคน การเชื่อมโยงกับกลุ่มอื่นๆ และความสามารถในการสร้างเครือข่าย ส่งผลให้ NGOs มีพลังในการผลักดันวาระต่างๆได้อย่างมีประสิทธิภาพ⁴² นอกจากนี้ตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐข้างต้นแล้ว ในการเมืองระหว่างประเทศในปัจจุบันยังประกอบไปด้วยปัจเจกบุคคล ขบวนการปลดปล่อยแห่งชาติ ขบวนการก่อการร้าย และขบวนการศาสนาข้ามชาติต่างๆที่สามารถสร้างผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในวงกว้างได้เช่นกัน

เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกศึกษาถึงบทบาทของภาคประชาสังคมระหว่างประเทศเป็นสำคัญ เพราะฉะนั้นจึงจะกล่าวถึงแนวคิดเรื่องภาคประชาสังคมระหว่างประเทศ (international civil society), ภาคประชาสังคมระดับโลก (global civil society) หรือ

³⁸ สมพงษ์ ชูมาก, *ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศยุคปัจจุบัน (ทศวรรษ1990 สู่ทศวรรษแรกแห่งศตวรรษที่ 21)*, หน้า 282.

³⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า314.

⁴⁰ Karen A. Mingst, *Essentials of International Relations*, (New York, W.W. Norton, 2008), p.187.

⁴¹ Mary Kaldor, *Global Civil Society: An Answer to War*, (Cambridge: Polity Press, 2003), p.86.

⁴² Karen A. Mingst, *Essentials of International Relations*, p.191.

ภาคประชาสังคมข้ามชาติ (transnational civil society) คำว่าภาคประชาสังคม (civil society) นั้น หมายถึงองค์กรและกิจกรรมทางสังคมใดๆ ที่อยู่นอกกระบวนการเมืองที่เป็นทางการ ภาคประชาสังคมจึงครอบคลุมถึงองค์กรอิสระสาธารณประโยชน์ องค์กรการกุศล องค์กรอาสาสมัคร เพื่อสังคม สมาคม ชมรม มูลนิธิต่างๆ หรือแม้กระทั่งปัจเจกชนพลเมืองที่สนใจและร่วมมือกันกระทำการเพื่อสาธารณะและเพื่อการแก้ไขปัญหาสังคมต่างๆ⁴³

ในขณะที่ Mary Kaldor⁴⁴ ได้ให้ความหมายของคำว่า global civil society ว่าเป็นองค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาล (NGOs) และขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมอิสระที่ปฏิบัติการข้ามเขตแดนของรัฐ และเป็นภาคส่วนที่ไม่หวังผลกำไร

John Keane⁴⁵ ก็ได้ให้ความหมายของคำว่า global civil society ว่าเป็นพื้นที่ทางสังคมขนาดใหญ่ มีการเชื่อมโยงถึงกันที่ประกอบไปด้วยสถาบันที่ไม่ใช่รัฐบาลต่างๆ หรือสถาบันซึ่งมีการควบคุมจัดการตนเองจำนวนมาก มีการปฏิบัติการเหนือการจำกัดของสังคมต่างๆ รวมถึงเศรษฐกิจ และการเมืองของรัฐ เป็นอาณาเขตของเสรีภาพของภาคส่วนที่สาม (third sector) ซึ่งต่อต้านอำนาจของรัฐบาลและความไม่เป็นธรรมของตลาด นอกจากนี้ยังอาจกล่าวได้ว่า global civil society ยังหมายถึงเครือข่ายของกลุ่มต่างๆ ที่มีอิสระ มีความสมัครใจและตระหนักถึงปัญหา ความสนใจ และความปรารถนาเดียวกัน

London School of Economics Working Group on Global Civil Society⁴⁶ ได้ให้ความหมายของ global civil society ว่าเป็นชุดของปฏิสัมพันธ์ของประชาชนรวมถึงกลุ่มต่างๆ ซึ่งมีการจัดการตัวเองและมีอิสระจากรัฐ ตลาด และครอบครัวและมีการปฏิบัติการหรือถูกเชื่อมโยงข้ามเขตแดนของรัฐ

⁴³ อเนก เหล่าธรรมทัศน์, การเมืองของพลเมือง: สู่สหประชาชาติใหม่ (กรุงเทพมหานคร: โครงการจัดพิมพ์คบไฟ, 2545), หน้า 23-27.

⁴⁴ Mary Kaldor, "Global Civil Society," in The Global Transformations Reader: An Introduction to the Globalization Debate, eds. David Held and Anthony McGrew.(Cambridge,UK: Polity Press, 2003), p.559.

⁴⁵ John Keane, Global Civil Society? (Cambridge: Cambridge University Press, 2003), p.274.

⁴⁶ Henry Milner, "Civic Literacy in Global Civil Society: Excluding the Majority from Democratic Participation," in Global Civil Society and Its Limits, eds. Gordon Laxer and Sandra Halperin.(New York: PALGRAVE MACMILLAN, 2003), p.190.

เพื่อศึกษาถึงบทบาทของ ICRTOP ในฐานะภาคประชาสังคมระหว่างประเทศในการวิจัยนั้น ผู้วิจัยจึงได้กำหนดกรอบของการอธิบายบทบาทของภาคประชาสังคมระหว่างประเทศว่าหมายถึง NGOs จำนวนหนึ่งซึ่งมารวมกันเพื่อสนับสนุนหรือผลักดันประเด็นต่างๆที่องค์กรของตนให้ความสนใจหรือเพื่อตอบสนองความจำเป็นในการเมืองโลก การดำเนินการของภาคประชาสังคมระหว่างประเทศนั้นอยู่เหนือข้อจำกัดด้านเขตแดนต่างๆและมีอิสระอย่างสมบูรณ์ในการจัดกิจกรรมของตนเอง ICRTOP คือภาคประชาสังคมระหว่างประเทศที่ถือได้ว่าประสบความสำเร็จในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ขององค์กร กล่าวคือ ในการสนับสนุนและผลักดันให้ RtoP ได้รับการรับรู้และยอมรับมากขึ้นในหมู่รัฐบาล องค์กรระดับภูมิภาคและระหว่างประเทศต่างๆ สื่อและแม้กระทั่งประชาชนผ่านการทำกิจกรรมต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการรวบรวมและเผยแพร่องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับ RtoP เพื่อให้เกิดการรับรู้และความเข้าใจต่อ RtoP อย่างชัดเจนหรือแม้กระทั่งการกระตุ้นและผลักดันให้ตัวแสดงต่างๆตระหนักและสนับสนุน RtoP อย่างต่อเนื่อง

1.6 สมมุติฐาน

แนวร่วมระหว่างประเทศเพื่อความรับผิดชอบในการปกป้อง (ICRTOP) มีบทบาทอย่างสำคัญในการผลักดันแนวคิดเรื่องความรับผิดชอบในการปกป้อง (RtoP) ผ่านการกระตุ้นและขยายความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดเรื่องความรับผิดชอบในการปกป้องระหว่างรัฐบาล องค์กรเอกชน และประชาชนในประเทศต่างๆ

1.7 วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้อาศัยแนวทางการวิเคราะห์ด้วยวิธีการวิจัยเอกสาร (documentary research) เป็นส่วนใหญ่ซึ่งประกอบไปด้วยข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิ

ข้อมูลปฐมภูมิหรือเอกสารชั้นต้น ได้แก่ เอกสารการประชุมของสหประชาชาติ คำประกาศ ถ้อยแถลงและคำสัมภาษณ์ของเลขาธิการสหประชาชาติและผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเอกสารอิเล็กทรอนิกส์จากการประชุมขององค์กรต่างๆที่เกี่ยวข้อง

ข้อมูลทุติยภูมิหรือเอกสารชั้นรอง ได้แก่ หนังสือ บทความ และงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้อง และในประเด็นการแทรกแซงด้านมนุษยธรรม สิ่งพิมพ์ต่างๆ เช่น วารสาร จุลสารและข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตซึ่งเกี่ยวข้องกับประเด็นการวิจัย

1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1.8.1 ทำให้เกิดความรู้และความเข้าใจในแนวคิดเรื่องความรับผิดชอบในการปกป้อง (RtoP)
- 1.8.2 ทำให้ทราบถึงพัฒนาการของแนวคิดเรื่องความรับผิดชอบในการปกป้อง (RtoP)
- 1.8.3 เพื่อให้ทราบถึงสถานะของแนวคิดเรื่องความรับผิดชอบในการปกป้องภายในภูมิภาค
- 1.8.4 ทำให้ทราบถึงบทบาทของแนวร่วมระหว่างประเทศเพื่อความรับผิดชอบในการปกป้อง (ICRtoP) ในการส่งเสริมและผลักดันแนวคิดเรื่องหลักการความรับผิดชอบในการปกป้อง (RtoP) ให้ได้รับการยอมรับในเวทีระหว่างประเทศ

1.9 ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิจัย

บทที่ 1 บทนำ กล่าวถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ในการศึกษา ขอบเขตในการศึกษา สมมุติฐานของการศึกษา วิธีการที่จะใช้ในการศึกษา ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา และลำดับการนำเสนอ

บทที่ 2 ตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ (non-state actors): บทบาทของภาคประชาสังคมระหว่างประเทศและแนวร่วมระหว่างประเทศเพื่อความรับผิดชอบในการปกป้อง (ICRtoP)

บทที่ 3 ความรับผิดชอบในการปกป้อง: ความเป็นมา พัฒนาการและประเด็นโต้แย้ง

บทที่ 4 วิเคราะห์บทบาทของแนวร่วมระหว่างประเทศเพื่อความรับผิดชอบในการปกป้อง (ICRtoP) ในการพัฒนาและส่งเสริมแนวคิดเรื่องความรับผิดชอบในการปกป้องในเวที

ระหว่างประเทศ โดยใช้กรณีศึกษาจากวิกฤติการณ์ด้านมนุษยธรรมในพม่าภายหลังเหตุการณ์
พายุไซโคลนนาทิส ปีค.ศ. 2008 และการประชุมสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติในปีค.ศ. 2009

บทที่ 5 บทสรุป

บทที่ 2

ตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ: บทบาทของภาคประชาสังคมระหว่างประเทศ

2.1 กรอบความคิดเรื่องตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ

ตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ (non-state actors) คือตัวแสดงที่ได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลายว่ามีบทบาทสำคัญยิ่งในเวทีโลก บทบาทของตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐมีความชัดเจนและโดดเด่นยิ่งขึ้นเมื่อผนวกกับกระแสโลกาภิวัตน์ที่เกิดขึ้นตั้งแต่ทศวรรษที่ 1990 เป็นต้นมา ผลของกระบวนการโลกาภิวัตน์ในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นโลกาภิวัตน์ทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม เหล่านี้ส่งผลให้โลกเข้าสู่ยุคที่มีความหลากหลายและไร้พรมแดน กล่าวคือ มีความหลากหลายของตัวแสดงที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับการเมืองและกิจการระหว่างประเทศ มีความหลากหลายของประเด็นปัญหาต่างๆ เพิ่มขึ้นและในขณะเดียวกันโลกาภิวัตน์ยังได้สร้างช่องทางการติดต่อสื่อสารระหว่างพื้นที่ต่างๆ ของโลกให้มีความสะดวก รวดเร็วและเข้าถึงทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ผลก็คือข้อมูลข่าวสารต่างๆ สามารถไหลเวียนไปยังพื้นที่ต่างๆ เนื้อข้อจำกัดด้านเขตแดนของรัฐได้อย่างรวดเร็ว ฉะนั้น เหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นอยู่ ณ พื้นที่หนึ่งจึงสามารถส่งผลกระทบหรือเปลี่ยนแปลงเหตุการณ์ในอีกพื้นที่หนึ่งได้อย่างรวดเร็ว กระบวนการโลกาภิวัตน์จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนให้ตัวแสดงต่างๆ มีช่องทางในการแสดงบทบาทของตนเองได้มากขึ้น การศึกษาถึงบทบาทของ ICRTOP ในฐานะภาคประชาสังคมระหว่างประเทศนั้นจึงจำเป็นต้องพิจารณากรอบความคิดเรื่องตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐในแง่มุมต่างๆ เช่น ความหมายและบทบาทเป็นสำคัญ

Fred Halliday ได้อธิบายถึงตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ (non-state actors) ไว้อย่างละเอียดในงานเรื่อง "The Romance of Non-state Actors"¹ โดยเสนอว่าหากจะพิจารณาถึงบทบาทของตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐอย่างถี่ถ้วนแล้วจะต้องพิจารณาประเด็นต่างๆ ที่สำคัญอันประกอบด้วย

¹ Fred Halliday, "The Romance of Non-state Actors," in *Non-state Actors in World Politics*, ed. Daphne Josselin and William Wallace. (Hampshire: Palgrave, 2001), pp 21-37.

1) ประเด็นของความหมายของตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ โดย Halliday ได้ชี้ให้เห็นถึง พัฒนาการของความหมายหรือคำจำกัดความที่มีต่อตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐซึ่งเปลี่ยนแปลงไป เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในช่วงทศวรรษที่ 1920 และ 1930 นั้นจะเป็นการเน้นบทบาทของความคิดเห็นของประชาชน (public opinion) ในการกำหนดนโยบายต่างประเทศ เช่นเดียวกับ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในช่วงทศวรรษที่ 1960 และ 1970 ที่เริ่มมีการยอมรับบทบาทของอัตลักษณ์ต่างๆที่ไม่ใช่รัฐ (non-state entities) ซึ่งมีอิทธิพลต่อนโยบายต่างประเทศและความสัมพันธ์ข้ามชาติขึ้นมา ความสนใจต่อบทบาทของตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐนี้เองทำให้การอภิปรายในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศมุ่งที่จะวิเคราะห์นโยบายต่างประเทศกับบทบาทของ lobbies และกลุ่มผลประโยชน์ภายในประเทศต่างๆมากขึ้น ต่อมาในทศวรรษที่ 1970 และ 1980 ความสนใจในขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมต่างๆก็เพิ่มมากขึ้นทั้งในขบวนการเคลื่อนไหวด้านสันติภาพ สิ่งแวดล้อม และการต่อต้านการเหยียดสีผิวในประเทศพัฒนาแล้วของตะวันตก รวมถึงขบวนการเคลื่อนไหวด้านการส่งเสริมประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชนในโลกสังคมนิยม ตะวันออก ช่วงเวลานี้เองที่การเมืองเรื่องรัฐและพรรคการเมืองถูกแทนที่ด้วยโลกแห่งขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม (a new world of social movement) หรือที่ได้รับการกล่าวถึงกันมากขึ้นของคำว่าภาคประชาสังคม (civil society) ดังนั้น คำว่าตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ (non-state actors) จึงสามารถแบ่งเป็นองค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาล (NGOs), กลุ่มธุรกิจ (business groups), องค์กรทางการเมือง (political organizations), องค์กรทางศาสนา (religious entities), องค์กรอาชญากรรม (criminal organizations)

2) ประเด็นด้านประวัติศาสตร์ Halliday เสนอว่าความสัมพันธ์ระหว่างประเทศตลอด 5 ศตวรรษที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันนั้นได้รับอิทธิพลมาจากตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐเป็นสำคัญ โดยเขาได้หยิบยกตัวอย่างบทบาทของตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐที่เกิดขึ้นในประวัติศาสตร์ เช่น สงครามต่างๆที่เกิดขึ้นในยุโรปต้นศตวรรษที่ 17 จนนำไปสู่การบรรลุสนธิสัญญาเวสฟาเลี่ยนนั้น พบว่ามีส่วนผสมของบทบาททั้งจากปัจเจกบุคคลและขบวนการเคลื่อนไหวด้านสังคมและศาสนาต่างๆ การค้นพบและการก่อเกิดสหรัฐอเมริกานั้นก็มาจากนักสำรวจที่เป็นปัจเจกบุคคลและการสนับสนุนจากธนาคารต่างๆ เช่น Fugger companies รวมทั้งการเลิกทาสซึ่งก็มีขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม ศีลธรรม และการเมืองที่ช่วยผลักดันกระบวนการนี้มาตั้งแต่ศตวรรษที่ 18 จนถึงสงครามกลางเมืองในสหรัฐอเมริกา หรือเมื่อมองประวัติศาสตร์หลังสงครามเย็นเป็นต้นมา ถึงแม้ว่ารัฐต่างๆยังคงเป็นตัวแสดงที่มีความสำคัญแต่ตัวแสดงอื่นๆทั้งขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม ขบวนการเคลื่อนไหวของชาวนา และขบวนการต่อต้านจากชนชั้นกรรมาชีพต่างๆก็ยังคงมี

บทบาทสำคัญในการก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ทั้งในการสนับสนุนระบอบสังคมนิยมต่อต้านการต่อต้านลัทธิฟาสซิสต์ในยุโรป และขบวนการชาตินิยมในประเทศโลกที่สาม

3) ประเด็นบทบาทของตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ โดย Halliday พิจารณาจาก

ลักษณะและการดำเนินงานขององค์กรเหล่านี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาลที่เข้ามามีบทบาทระหว่างประเทศเพิ่มขึ้นนับตั้งแต่ทศวรรษที่ 1960 เป็นต้นมา เช่น OXFAM, Amnesty International, GREENPEACE, และกลุ่มที่สนใจในประเด็นการพัฒนา, สิทธิมนุษยชน, สิทธิสตรี, และการต่อต้านการเหยียดผิวซึ่งสามารถสร้างอิทธิพลและมีบทบาทมาจากการปฏิบัติงานการข้ามชาติ หรือบางองค์กรตั้งอยู่ภายในรัฐใดรัฐหนึ่งโดยเฉพาะแต่มีประเด็นที่ให้ความสนใจข้ามชาติอย่างชัดเจน แต่เหนือสิ่งอื่นใดกลุ่มต่างๆเหล่านี้มิได้มีเป้าประสงค์ที่จะเข้ามาแทนที่รัฐแต่ต้องการเพียงการเข้าไปมีอิทธิพลต่อกิจกรรมของรัฐเท่านั้น กล่าวคือ ตลอด 40 ปีที่ผ่านมา NGOs ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อบรรยากาศการแสดงความคิดเห็นระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เช่น ประเด็นสิทธิมนุษยชนเริ่มได้รับการสนับสนุนจากรัฐต่างๆผ่านความพยายามที่สำคัญของ Amnesty ที่ก่อตั้งขึ้นในปีค.ศ.1961 หรือในประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมที่ได้เข้ามาอยู่ในวาระระหว่างประเทศหลังจากถูกละเลยมาอย่างต่อเนื่องกระทั่งในทศวรรษที่ 1970 จากความพยายามของกลุ่มรณรงค์สนับสนุนต่างๆ ประเด็นถัดมาคือบทบาทที่เกิดจากการดำเนินการของตัวแสดงเหล่านี้ซึ่ง Halliday ได้ยกตัวอย่างบทบาทการไกล่เกลี่ยในสถานการณ์ความรุนแรงระหว่างรัฐหรือความรุนแรงของพลเมืองต่างๆ เช่น ความขัดแย้งระหว่างอิสราเอลและประเทศอาหรับที่มีความพยายามในการไกล่เกลี่ยของกลุ่มต่างๆทั้งภายในและภายนอกภูมิภาคมาอย่างยาวนาน ผลของความพยายามดังกล่าวทำให้ความเป็นปฏิปักษ์ระหว่างผู้นำทางการเมืองทั้งสองฝ่ายลดความตึงเครียดลง และยังส่งผลให้มีการยอมรับแนวคิดการใช้การประนีประนอมในสถานการณ์ความขัดแย้งต่างๆ ความสำเร็จที่กล่าวถึงนี้ Halliday ยอมรับว่ามาจากความพยายามของปัจเจกบุคคลและวิธีการต่างๆที่อยู่นอกเหนือจากรัฐบาลทั้งสิ้น

Daphne' Josselin และ William Wallace เองก็ได้สรุปไว้ในหนังสือเล่มเดียวกัน ด้วยการยอมรับและแสดงให้เห็นถึงบทบาทของตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐในการเมืองโลกไว้อย่างชัดเจน

ในงานเรื่อง “Non-state Actors in World Politics: a Framework”² ทั้งสองได้เสนอว่าการตีความความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและการเมืองโลกนั้นจำเป็นต้องคำนึงถึงความสำคัญของตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐเป็นสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งตัวแสดงที่ดำเนินการข้ามชาติ ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากกว่า 3 ทศวรรษมาแล้วที่จำนวนขององค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาล (NGOs) เพิ่มขึ้นอย่างมาก รวมถึงมาตรการการลดการกำกับและควบคุมทางเศรษฐกิจภายในรัฐและการยกระดับระบอบเศรษฐกิจระหว่างประเทศ (international economic regimes) ขึ้นมานั้นก็เป็นองค์ประกอบสนับสนุนให้เกิดการเพิ่มขึ้นของบริษัทข้ามชาติ (multinational companies: MNCs), ธนาคาร, เครือข่ายการบริการ, และสมาคมทางเศรษฐกิจต่างๆด้วย ทั้งสองจึงให้นิยามของตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐต่างๆว่าประกอบไปด้วย

- การมีอิสระ (autonomous) จากการควบคุมและจากเงินทุนของรัฐบาลกลางอย่างสิ้นเชิงหรืออย่างน้อยก็เกือบทั้งหมด มีต้นกำเนิดมาจากภาคประชาสังคมหรือเศรษฐกิจแบบตลาด หรือมาจากแรงผลักดันทางการเมืองเหนือทิศทางและการควบคุมของรัฐ

- ดำเนินงานหรือมีส่วนร่วมในเครือข่ายต่างๆที่ปฏิบัติงานข้ามเขตแดนของสองรัฐขึ้นไป ฉะนั้นจึงหมายถึงการมีส่วนร่วมในความสัมพันธ์ข้ามชาติและเชื่อมโยงระบบการเมือง เศรษฐกิจและสังคมต่างๆ

- ปฏิบัติการด้วยวิธีการต่างๆซึ่งส่งผลต่อผลลัพธ์ทางการเมืองทั้งในระดับภายในรัฐและสถาบันระหว่างประเทศ

Monica Blagescu และ Robert Lloyd³ ก็เป็นนักวิชาการที่ได้กล่าวถึงบทบาทของตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐด้วยการยอมรับในบทบาทของตัวแสดงเหล่านี้บนเวทีโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบาทในการกำหนดระเบียบหรือการสร้างบรรทัดฐานต่างๆ บทบาทนี้เกิดจากกระบวนการโลกาภิวัตน์ซึ่งเกิดขึ้นตั้งแต่ทศวรรษที่ 1980 และ 1990 โดยในระยะเวลาดังกล่าวบทบาทของตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐในการกำหนดระเบียบนั้นเกิดจากการเปลี่ยนผ่านมาจากการควบคุมของรัฐบาล

² Daphne' Josselin and William Wallace, “Non-state Actors in World Politics: a Framwork,” in *Non-state Actors in World Politics*, eds. Daphne' Josselin and William Wallace.(Hampshire: Palgrave, 2001), pp 1-5.

³ Monica Blagescu and Robert Lloyd, “Accountability of transnational actors: is there scope for cross-sector principle?,” in *Non-state Actors as Standard Setters*, eds. Anne Peters, Lucy Keochlin, Till Forster, and Gretta Fenner Zinkernagel.(Cambridge: Cambridge University Press, 2009), pp.270-271.

ภายในมาสู่สถาบันระหว่างรัฐบาล, บรรษัท, และตลาดการเงินต่างๆ ต่อมาเมื่อเข้าสู่ช่วงปลายทศวรรษที่ 1990 และต้นทศวรรษ 2000 ตัวแสดงที่ได้รับการยอมรับว่ามีบทบาทมากขึ้นคือภาคประชาสังคมระหว่างประเทศและองค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาลข้ามชาติต่างๆ ผลก็คือเกิดการขยายตัวขององค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาลทั้งในด้านอำนาจทางเศรษฐกิจและระดับความเชี่ยวชาญขององค์กรภาคประชาสังคมอย่างมาก ตัวแสดงเหล่านี้จึงกลายเป็นผู้กำหนดวาระ (agenda setters) ที่สำคัญมากในประเด็นใหม่ๆ เช่น ประเด็นสิทธิมนุษยชน และการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ เพราะกระแสโลกาภิวัตน์ได้ผูกโยงคนทั่วโลกเข้าหากันด้วยการค้า การเงิน และโดยเฉพาะอย่างยิ่งการติดต่อสื่อสารซึ่งสร้างประโยชน์ให้กับคนจำนวนไม่น้อย แต่ในขณะเดียวกันยังหมายถึงการเกิดขึ้นของปัญหาชนิดใหม่ที่มีความซับซ้อนมากขึ้นด้วย เช่น ความไม่มีเสถียรภาพทางการเงิน, การแพร่กระจายของโรคภัยไข้เจ็บ และการก่อการร้ายระหว่างประเทศซึ่งต่างเป็นปัญหาที่อยู่เหนือเส้นเขตแดนของรัฐ ความจำเป็นที่จะต้องแสวงหาทางออกระดับโลกร่วมกันจึงเกิดขึ้น และด้วยจำนวนและความซับซ้อนของปัญหาใหม่ๆ เหล่านี้จึงทำให้องค์กรระหว่างรัฐบาลต่างๆ เพียงอย่างเดียวไม่สามารถและบางครั้งไม่มีความเต็มใจที่จะแก้ปัญหาในระดับโลกจำนวนมากเหล่านั้นได้ ตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ จึงได้เข้าไปเติมเต็มช่องว่างที่เกิดขึ้นด้วยการสนับสนุนและกดดันองค์กรในระดับรัฐบาลต่างๆ ให้เข้าไปแก้ปัญหาที่กำลังเกิดขึ้น การสนับสนุนและกดดันรัฐบาลเกิดขึ้นจากความสามารถในการสร้างวาระต่างๆ ที่เป็นความกังวลและความสนใจของสังคมส่วนใหญ่ เช่น การสร้างและเฝ้าระวังต่อการปฏิบัติตามบรรทัดฐานด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศของ Amnesty International เป็นต้น

ความหลากหลายของตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐที่ได้กล่าวถึงในตอนต้นนั้นมาจากทั้งความหลากหลายในด้านขอบเขต เป้าหมาย บทบาทและการดำเนินการภายในกลุ่ม ลักษณะที่แตกต่างกันของตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐเหล่านี้จึงจำเป็นต้องมีการพิจารณาถึงสาร์ตละขององค์กรอย่างลึกซึ้ง ผู้วิจัยจึงเลือกหยิบยกตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยชิ้นนี้เป็นสำคัญอันประกอบด้วย

2.1.1 องค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาล (Non-governmental organizations: NGOs) คือองค์กรที่ไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของรัฐบาลและมีได้ก่อตั้งโดยรัฐ ฉะนั้น NGOs จึงมีอิสระจากรัฐบาล ความหมายในแง่นี้อาจหมายถึงบรรษัทต่างๆ ที่หวังผลกำไร (for-profit corporations) แต่โดยทั่วไปแล้ว NGOs มักจะถูกจำกัดอยู่ในกลุ่มซึ่งมีกิจกรรมด้านสังคม วัฒนธรรม กฎหมาย และสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญ NGOs ในลักษณะนี้จึงเป็นองค์กรไม่หวังผลกำไรที่อาจจะได้รับ

เงินทุนบางส่วนมาจากแหล่งเงินทุนเอกชนได้ วัตถุประสงค์ของ NGOs มักจะเป็นไปเพื่อยกระดับเป้าหมายทางสังคมหรือทางการเมืองของสมาชิก เช่น การปรับปรุงสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ, การสนับสนุนการเคารพสิทธิมนุษยชน, หรือการพัฒนาสวัสดิการสังคมของผู้ที่ด้อยโอกาส วิธีการดำเนินงานของ NGOs นั้นถือว่ามี ความแตกต่างกันออกไป บางองค์กรมีวิธีการดำเนินงานหลักด้วยการ lobby ในขณะที่บางองค์กรเน้นการสร้างกิจกรรมและโครงการต่างๆ เป็นสำคัญ⁴ พลังของ NGOs มาจากการใช้ soft power, ข้อมูลข่าวสารที่เชื่อถือได้, ความรู้ความชำนาญ, และอำนาจทางด้านศีลธรรม (moral authority) ที่สามารถดึงดูดความสนใจและความเลื่อมใสจากมวลชนและรัฐบาลต่างๆได้ ผนวกกับการที่ NGOs นั้นมีอิสระจากรัฐอัติปไตย มีเสรีภาพในการเคลื่อนไหวย้ายกำลังคน การเชื่อมโยงกับกลุ่มอื่นๆ และความสามารถในการสร้างเครือข่าย เหล่านี้ต่างทำให้ NGOs สามารถบรรลุความต้องการของกลุ่มและผลักดันวาระต่างๆที่องค์กรของตนเองให้ความสนใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ⁵

ในประเด็นนี้ David Lewis และ Nazneen Kanji⁶ เองก็ได้อธิบายไว้อย่างครอบคลุมทั้งในมิติของความหมายและมิติด้านบทบาทของ NGOs ในมิติของนิยามหรือความหมายนั้นทั้งสองได้ให้ความหมายว่า NGOs คือองค์กรที่ตั้งขึ้นโดยไม่หวังผลกำไร, แยกจากภาครัฐ (private), และปกครองตนเอง (self-governing) เพื่อพัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนที่เสียเปรียบในสังคม ดังนี้แล้ว NGOs จึงถูกนำมาใช้ในคำที่มีลักษณะที่แตกต่างกัน เช่น AGNs – Advocacy groups and networks, BINGOs – Big international NGOs, BONGOs – Business-organized NGOs, CBOs – Community-based organizations, Los – Local organizations, NGIs – Non-Governmental individuals, POs – People’s organizations, PSCs – Public service contractors, PVOs – Private voluntary development organizations, SHOs – Self-help organizations, VDAs – Village development associations, VIs – Village Institutions, VNPOs – Volunteer non-profit organizations, VOs – Village organizations, VO – Volunteer organizations เป็นต้น

⁴ Non Profit Experts, NGOs- Non Governmental Organizations [Online] Available from: <http://www.nonprofitexpert.com/ngo.htm> [2012, April, 10]

⁵ Karen A. Mingst, Essentials of International Relations, p.191.

⁶ David Lewis and Nazneen Kanji, Non-Governmental Organizations and Development, (London: Routledge, 2009), pp.1-13.

มิติด้านบทบาทของ NGOs นั้นทั้งสองได้จำแนกออกเป็นบทบาทใน 3 ด้านด้วยกันคือ 1) บทบาทในการเป็นผู้ปฏิบัติ (implementer role) กล่าวคือเป็นการระดมทรัพยากรต่างๆเพื่อให้บริการแก่ประชาชนที่ต้องการ โดยบทบาทในการให้บริการนี้ปรากฏอยู่ในกิจกรรมต่างๆของ NGOs ที่หลากหลายเช่นองค์กรด้านการดูแลสุขภาพ, การให้บริการทางการเงินแก่ผู้มีรายได้น้อย (microfinance), การขยายการเกษตรกรรม, การให้ความช่วยเหลือเร่งด่วนและสิทธิมนุษยชน 2) บทบาทในการกระตุ้น กล่าวคือความสามารถในการผลักดัน, ส่งเสริมและช่วยเหลือสนับสนุนการพัฒนาความคิดและการกระทำเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ซึ่งอาจจะมีผลโดยตรงต่อปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มต่างๆในประชาคมท้องถิ่น 3) บทบาทในการเป็นหุ้นส่วนกล่าวคือ การทำงานร่วมกับองค์กรอื่นๆซึ่งบทบาทในการเป็นหุ้นส่วนนี้ได้สะท้อนให้เห็นแนวโน้มของการทำงานร่วมกันของ NGOs กับรัฐบาลและภาคธุรกิจที่เพิ่มขึ้นในกิจกรรมร่วมกัน เช่น การสร้างขีดความสามารถ (capacity-building) ในการพัฒนาและยกระดับความสามารถในด้านต่างๆของชุมชน

2.1.2 ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม (social movement)⁷ ตัวแสดงนี้เกิดขึ้นจากงานด้านรัฐศาสตร์และสังคมวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและทางสังคมในระยะยาวที่เกิดขึ้นภายในของแต่ละประเทศ การวิเคราะห์ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมจึงให้ความสำคัญกับการรวมตัวกันของปัจเจกบุคคลเพื่อสร้างอัตลักษณ์ร่วมกัน เช่น การเพิ่มขึ้นของอัตลักษณ์ทางด้านชนชั้นในช่วงก่อนทศวรรษที่ 1960 เพื่อสนับสนุนความต้องการของขบวนการเคลื่อนไหวด้านแรงงาน ในด้านการจ้างงานอย่างเต็มที่, การยกระดับเงื่อนไขของการทำงาน, และการมีสวัสดิการทางสังคมที่ดี จนกระทั่งหลังทศวรรษ 1960 เป็นต้นมาความสนใจได้มุ่งไปยังประเด็นสิทธิพลเมือง, การลดอาวุธนิวเคลียร์, การพัฒนา, สิ่งแวดล้อม, สิทธิสตรีและนำไปสู่การเกิดขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมใหม่ บ้างก็ว่าเป็นขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมก้าวหน้า (progressive social movements) หรือการเคลื่อนไหวต่อต้านระบบ (anti-systemic movements) จนกระทั่งในทศวรรษที่ 1990 ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมต่างๆเหล่านี้ได้รวมเป็นส่วนหนึ่งของขบวนการต่อต้านโลกาภิวัตน์ดังเช่นการประท้วงต่อต้านองค์การการค้าโลกหรือ WTO ในเดือนธันวาคม ค.ศ.1999 ณ เมืองซีแอตเทิล สหรัฐอเมริกา

⁷ Peter Willetts, *Non-Governmental Organizations in World Politics: The construction of global governance*, (London: Routledge, 2011), pp.23-25.

เพื่อให้เกิดความกระจ่างยิ่งขึ้น Peter Willetts แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่าง NGOs และขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมไว้ดังนี้คือ NGOs ส่วนมากแล้วจะมีขนาดเล็กกว่าการเคลื่อนไหว แต่จะมีความเชี่ยวชาญในประเด็นที่องค์กรให้ความสนใจมากกว่า รวมทั้ง NGOs และประชาคม NGOs ทั้งหมดมีความครอบคลุมประเด็นต่างๆกว้างกว่าการเคลื่อนไหว เช่นองค์กรการพัฒนาและสิ่งแวดล้อมของสตรี (Women's Environment and Development Organization: WEDO) ครอบคลุมขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมไว้อย่างน้อย 3 ขบวนการด้วยกันนั่นคือ ขบวนการด้านสิทธิสตรี, ขบวนการด้านสิ่งแวดล้อม, และขบวนการด้านการพัฒนา อย่างไรก็ตาม NGOs ก็ไม่สามารถแยกออกจากขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมได้ เนื่องจาก NGOs เป็นผู้กำหนดโครงสร้างของผู้นำและการติดต่อสื่อสารซึ่งก็จะส่งผลให้ขบวนการเคลื่อนไหวต่างๆสามารถเคลื่อนไหวที่ได้นั่นเอง Friends of the Earth, GREENPEACE, the World Wild Fund for Nature, Birdlife International, the World Resource Institute และกลุ่มต่างๆที่คล้ายคลึงกันนี้ต่างเป็น NGOs ที่มีประสิทธิภาพและเป็นส่วนหนึ่งในขบวนการเคลื่อนไหวด้านสิ่งแวดล้อมที่ใหญ่ขึ้น

2.1.3 ภาคประชาสังคม (civil society) David I. Steinberg⁸ ได้อธิบายถึงภาคประชาสังคมว่าหมายถึงสถาบันและกลุ่มต่างๆที่อยู่ภายนอกรัฐบาล มีลักษณะสำคัญที่เกิดขึ้นท่ามกลางการให้คำนิยามที่แตกต่างกันออกไปคือการเป็นองค์กรหรือกลุ่มที่มีอิสระ (autonomy) จากรัฐบาลกลาง ฉะนั้น ความสำคัญของภาคประชาสังคมทั้งในแง่ของความหมายและการเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์สังคมจึงเกิดขึ้นเมื่อภาคประชาสังคมเข้มแข็ง ประชาชนมีการรวมกลุ่มกันเพื่อแสวงหาสิ่งดีงามร่วมกันบนพื้นฐานของการมีความรู้สึกหรือสำนึกในการเป็นประชาคม (sense of community) และความไว้วางใจกันแล้วนั้นจะทำให้เกิดความไว้วางใจในกระบวนการทางการเมืองและการส่งเสริมประชาธิปไตยและนำไปสู่การกระจายอำนาจรัฐซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของประชาธิปไตยสมัยใหม่ที่ไม่เพียงแต่หมายถึงมีการเลือกตั้งอย่างเสรีและยุติธรรม หากแต่ ประชาธิปไตยนั้นจะต้องประกอบไปด้วยการมีสถาบันต่างๆที่หลากหลาย การมีระบบของการกำหนดผู้มีสิทธิเลือกตั้งอย่างสากล การมีสถานิติบัญญัติที่มาจากกาเลือกตั้ง มี

⁸ David I. Steinberg, "A Void in Myanmar: Civil Society in Burma," in *Strengthening Civil Society in Burma: Possibilities and Dilemmas for International NGOs*, ed. Burma Center Netherlands (BCN), Transnational Institute (TNI). (Chiang Mai: Silkworm Books, 1999), pp.1-4.

ผู้พิพากษาที่มีเสรีภาพ มีสื่อที่อิสระและการมีภาคประชาสังคมซึ่งในที่นี้หมายถึงความสามารถของพลเมืองในการรวมตัวกันเป็นกลุ่มต่างๆ เพื่อแสดงออกถึงความกังวลร่วมกัน

ความสำคัญของภาคประชาสังคมในทัศนะของ Steinberg จึงเกิดจากการเป็น ที่มาที่สำคัญของสังคมแบบพหุนิยม (pluralism) ซึ่งทำให้ความสามารถของรัฐที่รวมศูนย์อำนาจ หรือรัฐเผด็จการลดลง องค์กรเหล่านี้อาจขยายไปสู่ความสัมพันธ์กับรัฐและแสดงบทบาทในการ สนับสนุนนโยบายต่างๆ ซึ่งเป็นการส่งเสริมรัฐบาล หรือเป็นการเรียกร้องให้มีการปฏิบัติตาม กฎหมายต่างๆ ให้เคร่งครัดขึ้น เรียกร้องกฎหมายหรือกิจกรรมใหม่ๆ แสดงความสนใจในการ ปรับปรุงองค์ประกอบของนโยบาย หรือดำเนินงานในสิ่งที่สมาชิกยอมรับร่วมกันว่าเป็นสิ่งที่ดีงาม เช่น การปกป้องสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

2.1.4 ภาคประชาสังคมระหว่างประเทศ (Global Civil Society, International Civil Society หรือ Transnational Civil Society) ในทัศนะของ Kenneth Anderson และ David Rieff⁹ ต่างเป็นคำที่มีความหมายถึงองค์กรภาคประชาสังคมต่างๆ ที่ ปฏิบัติการข้ามชาติหรือในระดับระหว่างประเทศ โดยทั้งสองได้อธิบายถึงที่มาของภาคประชา สังคมระหว่างประเทศเหล่านี้ว่าเมื่อกระบวนการโลกาภิวัตน์ได้ค่อยๆ ทำลายอำนาจอธิปไตยของรัฐ ซึ่งตามธรรมเนียมแล้วใช้ควบคุมการกระทำ, เหตุการณ์, และบุคคลภายในเขตแดนของตน ใน กรณียของประเทศมหาอำนาจยังหมายถึงผลกระทบต่อผลประโยชน์ที่สำคัญของรัฐตนที่มีในต่าง แดนด้วย นอกจากนี้ กระบวนการโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจเองยังได้เปลี่ยนถ่ายอำนาจไปสู่ตัว แสดงข้ามชาติที่หลากหลายอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ตัวแสดงข้ามชาติ เติบโตและรุ่งเรืองนั้นมาจากระบบการขนส่ง และเหนือสิ่งอื่นใดคือการติดต่อสื่อสารที่มีลักษณะ ข้ามชาติและมีราคาถูกลงนั่นเอง อิทธิพลของตัวแสดงเหล่านี้จึงมาจากการใช้สื่อระดับโลกและ เทคโนโลยีสมัยใหม่ต่างๆ เช่น อินเทอร์เน็ต ฉะนั้น ภาคประชาสังคมระหว่างประเทศจึงมี หน้าที่ในการสนับสนุน (advocate) และเป็นคนกลาง (intermediary) ให้กับประชาชนโลก การปราศจากซึ่งภาคประชาสังคมระหว่างประเทศแล้ว ประชาชนโลกก็จะขาดซึ่งเสียง และตัวแทนในการสนับสนุนและส่งเสริมคุณค่าที่ถูกต้องต่างๆ บทบาทของภาคประชา สังคมระหว่างประเทศจึงมาจากการเป็นตัวแทน (representativeness) และการเป็นคน กลาง (intermediation) ที่อยู่ระหว่างประชาชนโลกและสถาบันข้ามชาติต่างๆ

⁹ Kenneth Anderson and David Rieff, "Global Civil Society: A Sceptic View," in *Global Civil Society 2004/5*, eds. Helmut Anheier, Marlies Glasius, and Mary Kaldor. (London: Sage, 2005), pp.26-30.

Mary Kaldor¹⁰ เองก็ได้ให้อธิบายถึงความหมายของภาคประชาสังคมระหว่างประเทศว่าหมายถึง NGOs และขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมต่างๆที่ปฏิบัติการข้ามเขตแดนของรัฐ โดยมีที่มาจากพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ในช่วงทศวรรษที่ 1990 ทั้งจากความต้องการประชาธิปไตยที่เพิ่มขึ้นและการเพิ่มขึ้นของกระบวนการความเชื่อมโยงถึงกันทั่วโลก ฉะนั้นภาคประชาสังคมระหว่างประเทศก็คือปฏิสัมพันธ์ของกลุ่ม, เครือข่าย, และขบวนการเคลื่อนไหวต่างๆซึ่งเป็นและให้เสียงแก่ประชาชนในระดับโลก และยังปฏิบัติการในฐานะตัวเชื่อมระหว่างปัจเจกบุคคลและสถาบันระดับโลกต่างๆอีกด้วย

Richard Falk¹¹ เป็นนักวิชาการอีกคนหนึ่งที่ได้อธิบายให้เห็นถึงพัฒนาการการเติบโตทางความคิดในประเด็นเรื่องภาคประชาสังคมระหว่างประเทศโดยเขาได้แบ่งพัฒนาการนี้ออกเป็น 4 ระยะด้วยกันคือ

ระยะที่ 1 เกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่างๆของ NGOs และขบวนการเคลื่อนไหวของประชาชนซึ่งสัมพันธ์กับประเด็นเฉพาะต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเด็นสงครามและสันติภาพ, สิ่งแวดล้อม, สิทธิมนุษยชน, และสิทธิสตรี การเพิ่มขึ้นของเครือข่ายสนับสนุนระดับโลก (global advocacy networks) เพื่อสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ในทางรัฐศาสตร์เรียกว่า 'ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมใหม่' (new social movement) ซึ่งประสบความสำเร็จอย่างชัดเจนในช่วงทศวรรษที่ 1980 พัฒนาการของระยะนี้ชัดเจนยิ่งขึ้นจากการประชุมของสหประชาชาติในประเด็นสิ่งแวดล้อม ณ กรุงสต็อกโฮล์ม (Stockholm UN Conference on Environment) ปีค.ศ.1972 ซึ่งพบว่านักเคลื่อนไหวจากภาคประชาสังคมและ NGOs จำนวนมากได้รวมตัวกันเป็นขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมด้านสิ่งแวดล้อมโลก (global environment social movement) ที่สามารถเข้ามาท้าทายรัฐบาลและองค์กรระหว่างประเทศต่างๆได้ในฐานะตัวแทนผลประโยชน์ของมวลมนุษย์ ในระยะนี้ Falk จึงสรุปว่าแรงกดดันข้ามชาติจากตัวแสดงในภาคประชาสังคมนั้นเป็นความต้องการในการปฏิรูป (reform) หากใช้ความต้องการในการปฏิวัติ (revolutionary change) ฉะนั้นพื้นฐานการริเริ่มของตัวแสดงเหล่านี้จึงมาจากฉันทามติต่อมุมมองที่ไม่ใช้ความรุนแรงในการ

¹⁰ Mary Kaldor, "Global Civil Society," in *The Global Transformations Reader: An Introduction to the Globalization Debate*, eds. David Held and Anthony McGrew. (Cambridge: Polity Press, 2003), pp.559-560.

¹¹ Richard Falk, "The Changing Role of Global Civil Society," in *Global Civil Society: Contested Futures*, eds. Gideon Baker and David Chandler. (Cambridge: Routledge, 2005), pp.69-76.

แก้ปัญหาระหว่างประเทศร่วมกับความเชื่อในความจำเป็นและการยกระดับรูปแบบต่างๆของความร่วมมือด้วย

ระยะที่ 2 มาจากความกังวลเกี่ยวกับการส่งเสริมประชาธิปไตยและการกำหนดใจตนเอง (self-determination) และประเด็นต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจซึ่งอยู่เหนือเขตแดนของรัฐ การรวมตัวกันของภาคประชาสังคมในระยะนี้เกิดจากความพยายามในการเผชิญหน้ากับระบบการปกครองในยุโรปตะวันออกและการแข่งขันกันสะสมอาวุธนิวเคลียร์ของสองมหาอำนาจผ่านความสัมพันธ์กับขบวนการเคลื่อนไหวด้านสันติภาพของยุโรปตะวันตก บรรยากาศทางการเมืองที่ลดความตึงเครียดลงจากการปกครองของกอบาซอฟเองก็ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงผ่านกฎของการปกครองแบบเผด็จการมาสู่เงื่อนไขของการมีเสรีภาพทางการเมืองที่เพิ่มขึ้น เช่นเดียวกับประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในเอเชียและแอฟริกา โดยเฉพาะอย่างยิ่งประสบการณ์การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการแบ่งแยกชนชาติในแอฟริกาได้โดยปราศจากการนองเลือด

ระยะที่ 3 เกิดขึ้นหลังจากการสิ้นสุดลงของสงครามเย็นเมื่อเกิดขบวนการต่อต้านโลกาภิวัตน์ (anti-globalization movement) ประเด็นนี้ Falk อธิบายว่าเกิดจากระบบเศรษฐกิจโลกหลังยุคสงครามเย็นถูกขับเคลื่อนโดยทุนอันสัมพันธ์กับปรัชญาเสรีนิยมใหม่ (neo-liberal ideology) ความสำเร็จของขบวนการต่อต้านในระยะนี้เกิดขึ้นอย่างเด่นชัดจากการประชุมเศรษฐกิจโลก (World Economic Forum) ณ เมืองดาวอส สวิตเซอร์แลนด์ซึ่งผู้นำในประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำของโลกรวมตัวกันและนำไปสู่การกำหนดมาตรการต่างๆที่ทำให้ความสำคัญของเขตแดนลดบทบาทลง ในทางกลับกัน ผลของการประชุมครั้งนี้ยังคงทำให้ประชากรโลกอย่างน้อยครึ่งหนึ่งยากจน ปรัชญาการณเหล่านี้จึงกระตุ้นให้เกิดขบวนการต่อต้านโลกาภิวัตน์ในระดับโลกขึ้นดังเห็นได้จากการประชุมระดับรัฐมนตรีขององค์การการค้าโลก ในปีค.ศ.1999 ณ เมืองซีแอตเทิล สหรัฐอเมริกาและการประชุมระดับรัฐบาลอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับนโยบายเศรษฐกิจโลก การขยายทั้งขนาดและจำนวนของการประท้วงที่เกิดขึ้นทั่วโลกนั้นทำให้ตัวแสดงเหล่านี้พยายามที่จะสร้างเครือข่ายของตนเองเช่นที่เกิดขึ้นเมื่อ NGOs จากซีกโลกใต้ได้จัดการประชุมด้านสังคมระดับโลก (World Social Forum) ให้เป็นการประชุมคู่ขนานกับการประชุมเศรษฐกิจโลก หรือการจัดสมัชชาประชาชนสหประชาชาติ (the UN Assembly of the Peoples) ซึ่งประกอบไปด้วยตัวแทนจากภาคประชาสังคมจากกว่า 100 ประเทศ

ภาคประชาสังคมระหว่างประเทศ คือตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐซึ่งมีการปฏิบัติงานหรือมีกิจกรรมต่างๆในระดับระหว่างประเทศ หรือการให้ความสนใจต่อประเด็นที่มีลักษณะข้ามชาติ เป็นสำคัญ จุดเด่นของภาคประชาสังคมระหว่างประเทศที่สำคัญประกอบไปด้วย 3 ลักษณะด้วยกัน คือ 1) มีพลังในการก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นกับคนส่วนใหญ่ของสังคมจากการรวมตัวกันของ NGOs จำนวนหนึ่งซึ่งต่างมีความกังวลหรือความสนใจในประเด็นที่มีความเกี่ยวข้องกัน 2) กิจกรรมหรือแนวคิดต่างๆของภาคประชาสังคมระหว่างประเทศมักจะได้รับการยอมรับและการสนับสนุนจากประชาชนง่ายกว่าสิ่งที่มาจากภาครัฐ หรือองค์กรระหว่างประเทศต่างๆ ด้วยเหตุผลสำคัญจาก **ความไว้วางใจ** ต่อภาคประชาสังคมระหว่างประเทศในฐานะตัวแทนของประชาชนในการเข้าไปกดดัน ต่อรอง หรือสนับสนุนประเด็นต่างๆที่จะส่งผลโดยตรงต่อประชาชนของโลกโดยมิได้หวังผลกำไรใดๆ 3) การ**มีความรู้ความเชี่ยวชาญ**ในเรื่องที่กลุ่มของตนเองให้ความสำคัญหรือเป็นประเด็นที่กำลังเป็นปัญหาอยู่ กรณีนี้มาจากการที่ NGOs สมาชิกต่างประกอบไปด้วยผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการที่มีความรู้ความชำนาญในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับองค์กร ในขณะที่ภาคประชาสังคมระหว่างประเทศบางองค์กรยังมีการเสริมสร้างความรู้ความชำนาญในประเด็นที่เกี่ยวข้องผ่านโปรแกรมการฝึกฝนเพิ่มเติม การลงพื้นที่ต่างๆเพื่อศึกษา เรียนรู้ และแสวงหาข้อเท็จจริงจากสถานที่จริง หรือแม้แต่การเข้าร่วมประชุมในเวทีระหว่างประเทศต่างๆเพื่อเพิ่มองค์ความรู้ที่หลากหลายให้กับองค์กรของตน

2.2 แนวร่วมระหว่างประเทศเพื่อความรับผิดชอบในการปกป้อง (ICRtoP)

ICRtoP¹² ก่อตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 28 มกราคม ค.ศ.2009 ด้วยความพยายามของ World Federalist Movement-Institute for Global Policy (WFM-IGP) โดยริเริ่มจากการจัดการประชุมปรึกษากับ NGOs จากทุกภูมิภาคทั่วโลกในปีค.ศ.2002 เพื่อหารือและถกอภิปรายถึงรายงานของคณะกรรมการระหว่างประเทศว่าด้วยการแทรกแซงและอธิปไตยของรัฐ (International Commission on Intervention and State Sovereignty: ICISS) เรื่อง 'ความรับผิดชอบในการปกป้อง' ซึ่งมีการเผยแพร่ในเดือนธันวาคม ค.ศ.2001 และบทบาทของภาคประชาสังคมในการสนับสนุนและ/หรือการนำหลักการไปใช้ ผลของการประชุมในครั้งนี้

¹² International Coalition for Responsibility to Protect (ICRtoP) [Online], 5 October 2009. Available from: <http://www.responsibilitytoprotect.org>

สะท้อนให้เห็นถึงความสนใจต่อหลักการความรับผิดชอบในการปกป้องจากภาคประชาสังคมต่างๆ อย่างสำคัญ นอกจากนี้ยังมีความสนใจที่จะสนับสนุนแนวคิดที่สำคัญๆ ของรายงานฉบับนี้ และที่สำคัญคือสนใจที่จะทำให้ข้อเสนอของคณะกรรมการชุดนี้สามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้จริง

หลังจากการหารือและถกอภิปรายระหว่าง NGOs จากทุกภูมิภาคประกอบการได้รับผลตอบแทนที่ดีจากภาคประชาสังคมที่เข้าร่วมนั้น WFM-IGP จึงก่อตั้ง Responsibility to Protect-Engaging Civil Society (R2PCS) ขึ้นในปีค.ศ.2003 ด้วยการสนับสนุนจากรัฐบาลของประเทศสวีเดนและอังกฤษ, John D. และ T. MacArthur Foundation, Oak Foundation, Arsenault Foundation และปัจเจกบุคคลต่างๆ ในการตั้งภาคประชาสังคมให้เข้าไปมีส่วนร่วมในการยกระดับ RtoP เพื่อช่วยสร้างหลักประกันว่ารัฐบาลและประชาคมระหว่างประเทศมีการแก้ปัญหาอาชญากรรมทั้ง 4 ประการอย่างทันท่วงทีและมีประสิทธิภาพ ฉะนั้นกิจกรรมสำคัญของ R2PCS หลังจากการก่อตั้งกลุ่มอย่างเป็นทางการประกอบด้วย

- เพิ่มการตระหนักรู้และสร้างขีดความสามารถในการสนับสนุนของภาคประชาสังคม
- ยกระดับการยอมรับ RtoP
- สนับสนุนให้มีการนำหลักการไปปฏิบัติโดยองค์การสหประชาชาติและตัวแสดงต่างๆ ทั้งในระดับรัฐและระดับภูมิภาค¹³

ต้นเดือนกันยายน ค.ศ.2007 R2PCS ได้ริเริ่มกิจกรรมใหม่ๆ ของกลุ่มหลังจากมีการยอมรับ RtoP ณ การประชุม World Summit ของสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ในเดือนกันยายน ค.ศ.2005 ภายใต้ย่อหน้าที่ 138 และ 139 ใน World Summit Outcome Document (WSOD) กิจกรรมใหม่ๆ ของ R2PCS จึงเกิดขึ้นเพื่อตอบสนองต่อปรากฏการณ์นี้ด้วยความพยายามที่จะสร้างภาคประชาสังคมระหว่างประเทศซึ่งปฏิบัติงานในการสนับสนุน RtoP สิ่งหนึ่งที่ R2PCS ยังคงให้ความสำคัญอยู่อย่างต่อเนื่องคือการเพิ่มกิจกรรมและ

¹³ International Coalition for Responsibility to Protect, About R2PCS Project at WFM-IGE (2003-2009) [Online], 8 August 2011. Available from: <http://www.responsibilitytoprotect.org/index.php/former-r2pcs-project/about-r2pcs>

ความร่วมมือระหว่าง NGOs เพื่อสนับสนุนส่งเสริมในหลักการ, ศึกษาสถานการณ์ความโหดร้ายรุนแรงที่พัฒนาอยู่ภายในประเทศต่างๆ, พัฒนาความรู้ความชำนาญในหลักการ, และขีดความสามารถในการรวบรวมพลังจากสาธารณะและสื่อต่างๆได้ ความพยายามเหล่านี้ได้รับการสนับสนุนโดย Oxfam International, Human Rights Watch, International Crisis Group, and Refugees International

ความพยายามในการที่จะสร้างแนวร่วมระหว่างประเทศ (international coalition) ที่มี NGOs จากทั่วโลกเข้าร่วมเพื่อปฏิบัติงานในการสนับสนุน RtoP ทำให้ R2PCS จัดการประชุมโต้ะกลมกับ NGOs จากทั่วโลกรวม 7 รอบครอบคลุมทุกภูมิภาคซึ่งประกอบไปด้วย

- ประเทศไทย ด้วยความร่วมมือระหว่าง R2PCS, Asia-Pacific Centre for R2P และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระหว่างวันที่ 20-21 กุมภาพันธ์ ค.ศ.2008

- ประเทศแคนาดา ด้วยความร่วมมือระหว่าง R2PCS และ World Federalist Movement ประเทศแคนาดา ในวันที่ 7 มีนาคม ค.ศ.2008

- ประเทศอาร์เจนตินา ด้วยความร่วมมือระหว่าง R2PCS, Coordinadora Regional de Investigaciones Economicas y Sociales (CRIES) และ Consejo Argentino de Relaciones Internacionales (CARI) ระหว่างวันที่ 31 มีนาคม- 1 เมษายน ค.ศ.2008

- ประเทศอูกันดา ด้วยความร่วมมือระหว่าง R2PCS และ International Refugees Rights Initiative (IRRI) ระหว่างวันที่ 17-18 เมษายน ค.ศ.2008

- ประเทศแอฟริกาใต้ ด้วยความร่วมมือของ R2PCS และ Human Rights Institute of South Africa (HURISA) ระหว่างวันที่ 29-30 เมษายน ค.ศ.2008

- ประเทศฝรั่งเศส ด้วยความร่วมมือของ R2PCS, Agir-Ici (Oxfam-France), และ Human Rights Watch-France ระหว่างวันที่ 25-26 พฤษภาคม ค.ศ.2008

- ประเทศกาน่า ด้วยความร่วมมือของ R2PCS และ West Africa Civil Society Initiative (WACSI) ระหว่างวันที่ 30-31 กรกฎาคม ค.ศ.2008

เป้าหมายของการจัดการประชุมโต๊ะกลมก็เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันทั้งในส่วนของหลักการและวิธีการในการนำหลักการไปใช้ในการแก้ปัญหาคความขัดแย้งภายในภูมิภาคของตน, แสวงหาวิธีการในการยกระดับกลไกทั้งในระดับภูมิภาคและระดับระหว่างประเทศเพื่อให้เกิดการส่งเสริม RtoP และสร้างความร่วมมือกับ NGOs ที่มีความสนใจจะเข้าร่วมในแนวร่วมระหว่างประเทศร่วมกัน ผลของการประชุมโต๊ะกลมรอบนี้เป็นที่น่าพอใจยิ่งเมื่อเสียงสะท้อนจากการประชุมต่างๆรอบโลกครั้งนี้ต่างแสดงการยอมรับและพร้อมที่จะสนับสนุนหลักการความรับผิดชอบในการปกป้อง เหนือสิ่งอื่นใดคือการเห็นด้วยที่จะให้มีการจัดตั้งแนวร่วมระหว่างประเทศอันเป็นการรวมตัวกันของ NGOs จากทั่วโลก

R2PCS ภายใต้ WFM-IGP ร่วมกับ Steering Committee ทั้ง 7 องค์การคือ Coordinadora Regional de Investigaciones Economicas y Sociales (CRIES) ของอาร์เจนตินา, East Africa Law Society ของทานซาเนีย, Human Rights Watch, Initiatives for International Dialogue ของฟิลิปปินส์, International Refugee Rights Initiative ของนิวยอร์กและอูกันดา, Oxfam International, The West African Civil Society Institute ของกาน่าและ World Federalist Movement-Institute for Global Policy ในนิวยอร์กและกรุงเฮก จึงร่วมกันก่อตั้ง International Coalition for Responsibility to Protect (ICRtoP) อย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 28 มกราคม ค.ศ.2009 โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1) ทำให้ฉันทามติของหลักการความรับผิดชอบในการปกป้องมีประสิทธิภาพมากขึ้นทั้งในระดับระหว่างประเทศ ระดับภูมิภาค ระดับอนุภูมิภาค และระดับรัฐ

2) ผลักดันให้รัฐบาลต่างๆ องค์การในระดับภูมิภาค อนุภูมิภาคและองค์การสหประชาชาติมีความสามารถในการป้องกันและยุติการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ (genocide), อาชญากรรมสงคราม (war crimes), อาชญากรรมต่อมวลมนุษยชาติ (crimes against humanity), และการกำจัดชาติพันธุ์ขนานใหญ่ (ethnic cleansing) ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

3) ขยายความเข้าใจที่เกี่ยวข้องกับหลักการความรับผิดชอบในการปกป้องต่อ
รัฐบาลต่างๆ องค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาล (NGOs) และประชาชนทั่วไป

4) ช่วยในการสร้างกลุ่มของรัฐบาลต่างๆ ที่มีวัตถุประสงค์เดียวกันในการสนับสนุน
หลักการความรับผิดชอบในการปกป้อง

5) รวบรวมองค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาลต่างๆ (NGOs) ในการผลักดันปฏิบัติการเพื่อ
ช่วยเหลือประชาชนในสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับหลักการความรับผิดชอบในการปกป้อง

ปัจจุบันนี้ ICRtoP มีสมาชิกเพิ่มขึ้นอันประกอบไปด้วย¹⁴

Act for Peace ในออสเตรเลีย

Asia-Pacific Centre for Responsibility to Protect ในออสเตรเลีย

Canadian Lawyers for International Human Rights (CLAHR) ในแคนาดา

Centre for Media Studies and Peace Building (CEMESP) ในไลบีเรีย

Centro de Investigacion y Educacion Popular (CINEP) ในโคลัมเบีย

Citizens for Global Solutions ในวอชิงตัน ดีซี สหรัฐอเมริกา

Coalition for Justice and Accountability (COJA) ในเซียร์รา เลโอน

Coordinadora Regional de Investigaciones Economicas y Sociales
(CRIES) ในอาร์เจนติน่า

Droits Humains Sans Frontieres ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโก

East Africa Society ในทานซาเนีย

Fundacion para la Paz y la Democracia ในคอซตาริกา

Genocide Alert ในเยอรมนี

Global Action to Prevent War ในนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา

Human Rights Watch ในนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา

Human Rights Network Uganda (HURINET) ในอูกันดา

¹⁴ International Coalition for Responsibility to Protect, **Current Member** [Online], 8 August 2011.

Initiatives for International Dialogue ในฟิลิปปินส์
 International Crisis Group ในเบลเยียม
 International Refugee Rights Initiative ในนิวยอร์กและอูกันดา
 Kofi Annan International Peacekeeping Training Centre ในกาน่า
 Minority Rights Group International ในอังกฤษ
 Oxfam International
 Pan Africa Lawyer's Union ในเอธิโอเปีย
 Reseau de Developpement et de Communications de la Femme
 Africaine (FEMNET) ในมาลี
 Semillas para la Democracia ในปารากวัย
 The Stanley Foundation ในสหรัฐอเมริกา
 United Nations Association of the Democratic Republic of Congo
 United Nations Association of Denmark
 United Nations Association of Sweden
 West Africa Civil Society Forum ในไนจีเรีย
 West Africa Civil Society Institute ในกาน่า
 Women's Refugee Commission ในนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา
 World-Federalist Movement –Institute for Global Policy ในนิวยอร์กและ
 กรุงเฮก
 World Federation of the United Nations Associations ในนิวยอร์กและ
 เจนีวา

ICRTOP คือหนึ่งในภาคประชาสังคมระหว่างประเทศที่เกิดจากการรวมตัวกันของ
 NGOs จากทุกภูมิภาคทั่วโลกเพื่อร่วมกันเปลี่ยนแปลงโลกซึ่งประชาชนมักถูกคุกคามจากผลของ
 ความไม่รับผิดชอบของรัฐและของประชาคมระหว่างประเทศด้วยการสนับสนุนและผลักดัน RtoP
 เพื่อเป็นเครื่องมือช่วยเหลือประชาชนให้รอดพ้นจากอาชญากรรมทั้ง 4 ประการซึ่งถือว่ามี
 โหดร้ายมากที่สุด วิธีการที่ ICRTOP ใช้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของตนเองในฐานะภาคประชา
 สังคมระหว่างประเทศคือการเสริมสร้างพลังของตนเองด้วยการรวบรวม NGOs ที่มีความสนใจ
 และมีความเชี่ยวชาญในประเด็นต่างๆที่เกี่ยวข้องกับ RtoP เช่น NGOs ด้านสิทธิมนุษยชน,
 ด้านการสร้างสันติภาพ, ด้านการป้องกันสงคราม, และด้านการรักษาความยุติธรรม เป็นต้น

ดังนั้นพลังของ ICRtoP จึงเกิดจากการเป็นภาคประชาสังคมระหว่างประเทศที่มีรากฐานที่มั่นคงมาจากการรวมตัวกันของ NGOs จำนวนมากซึ่งต่างเห็นพ้องต้องกันว่า RtoP คือบรรทัดฐานที่เกิดขึ้นใหม่ (emerging norm) ที่มีความสำคัญยิ่งในการป้องกันและยับยั้งอาชญากรรมร้ายแรงที่สุดต่อมนุษยชาติทั้ง 4 ประการได้ และเพื่อผลักดันให้ RtoP สามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้จริงนั้น ICRtoP จึงได้แสดงบทบาทที่มีความโดดเด่นยิ่งในการสร้างการรับรู้และการขยายความเข้าใจต่อ RtoP ทั้งในระดับรัฐจนไปถึงระดับปัจเจกบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวิกฤติการณ์ด้านมนุษยธรรมที่เกิดขึ้นหลังจากพายุไซโคลนนาทิสได้สร้างความเสียหายอย่างใหญ่หลวงให้กับประชาชนพม่า ในปีค.ศ.2008 ICRtoP ใช้วิธีการกระตุ้นให้เกิดการรับรู้และเข้าใจ RtoP มากขึ้นทั้งในมิติของการดำรงอยู่ ความหมายและการนำไปใช้อย่างแพร่หลาย อีกทั้ง ICRtoP ยังมีบทบาทในการเป็นศูนย์กลางการรวบรวมและเผยแพร่บทความต่างๆที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ในพม่ากับการใช้ RtoP ซึ่งนอกจากจะเป็นการให้ความรู้แก่ผู้ที่สนใจแล้ว การดำเนินการดังกล่าวยังช่วยเสริมความแข็งแกร่งทางด้านสถานะของ RtoP จากการให้ความกระจ่างในประเด็นถกเถียงที่เกิดขึ้นด้วย บทบาทที่กล่าวมานี้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์สำคัญประการหนึ่งในการก่อตั้ง ICRtoP นั่นคือการส่งเสริมการรับรู้และขยายความเข้าใจ RtoP ในหมู่ตัวแสดงต่างๆ

การแสดงผลบทบาทที่สำคัญอีกครั้งหนึ่งของ ICRtoP คือการผลักดันให้รัฐบาล สื่อ NGOs และองค์กรระหว่างประเทศต่างๆเข้าร่วมและแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ต่อการอภิปรายของสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติในประเด็นรายงานของเลขาธิการสหประชาชาติ นายบัน คี มุน เรื่อง “Implementing the Responsibility to Protect” ปีค.ศ.2009 ความพยายามของ ICRtoP เริ่มจากการกระตุ้นให้ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องตระหนักถึงความสำคัญของ RtoP และรายงานของเลขาธิการสหประชาชาติ พร้อมทั้งพยายามสร้างการรับรู้และขยายความเข้าใจใน RtoP ให้กับตัวแสดงอื่นๆเพื่อเตรียมความพร้อมการมีส่วนร่วมในที่ประชุม ความพยายามของ ICRtoP ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญทั้งในส่วนของท่าทีของผู้เข้าร่วมประชุมและผลของการประชุม กล่าวคือ ตัวแทนจากรัฐบาลต่างๆมีความตื่นตัวต่อการประชุมและได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็นต่างๆอย่างหลากหลาย ผลของการประชุมครั้งนี้ยังสามารถนำไปสู่ฉันทามติในประเด็นต่างที่มีประโยชน์จำนวนมาก ในขณะที่เดียวกันยังนำไปสู่ข้อเสนอที่จะพัฒนา RtoP ในอนาคต การดำเนินงานของ ICRtoP ในครั้งนี้ก็สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ขององค์กรในการขยายความเข้าใจต่อ RtoP ในภาคส่วนต่างๆ อีกครั้งหนึ่ง

ฉะนั้น ICRTOP ในฐานะภาคประชาสังคมระหว่างประเทศที่ประสบความสำเร็จในการเสริมสร้างความเข้าใจและการรับรู้ต่อ RtoP ให้กับภาคส่วนต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเข้าใจและการรับรู้ของภาครัฐบาลและภาคประชาชนได้อย่างชัดเจนแล้ว ผลสืบเนื่องจากความสำเร็จดังกล่าวนี้จึงเปรียบเสมือนกลไกสำคัญที่ผลักดันให้ RtoP มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นการผ่านมติต่างๆ ในระดับองค์การสหประชาชาติทั้งที่เกี่ยวข้องกับ RtoP โดยตรงและมติที่มีการอ้างถึง RtoP อย่างชัดเจน หรือการที่รัฐจำนวนหนึ่งมีการอ้างถึง RtoP ในเอกสารทางด้านนโยบายต่างๆ หรือแม้กระทั่งการที่ภาคส่วนต่างๆ มีการอภิปรายถึง RtoP ทั้งในแง่ของการสนับสนุนหรือการคัดค้านเหล่านี้ต่างแสดงให้เห็นถึงการดำรงอยู่และพัฒนาการอย่างต่อเนื่องของ RtoP ที่ไม่อาจปฏิเสธได้ ในบทที่ 4 จะเป็นการกล่าวถึงบทบาทของ ICRTOP ในการส่งเสริม RtoP ผ่านกรณีศึกษาที่สำคัญทั้งสองกรณี นั่นคือวิกฤติการณ์ด้านมนุษยธรรมหลังเหตุการณ์พายุไซโคลนนาทิสในประเทศพม่าปีค.ศ. 2008 และการอภิปรายของสมัชชาใหญ่ในปีค.ศ. 2009 ในประเด็นรายงานของเลขาธิการสหประชาชาติ เรื่อง “Implementing the Responsibility to Protect” อย่างละเอียดอีกครั้งหนึ่ง

บทที่ 3

ความรับผิดชอบในการปกป้อง: ความเป็นมา พัฒนาการและประเด็นโต้แย้ง

หลักการความรับผิดชอบในการปกป้องหรือ RtoP ถือเป็นความรับผิดชอบทางการเมือง (political commitment) ที่มีเป้าหมายในการกระตุ้นเจตนาธรรมทางการเมืองและกำหนดแนวทางการปฏิบัติในการปกป้องประชาชนที่ตกอยู่ในภาวะเสี่ยงของการเกิดเหตุการณ์ร้ายแรงต่างๆ RtoP ประกอบไปด้วยหลักการที่ว่าด้วยความรับผิดชอบของรัฐที่มีต่อประชาชนภายในรัฐตนในการป้องกันและปกป้องประชาชนจากสถานการณ์ที่มีความโหดร้ายรุนแรงอันได้แก่ การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์(genocide), อาชญากรรมสงคราม(war crimes), การกำจัดชาติพันธุ์ขนานใหญ่(ethnic cleansing), และอาชญากรรมต่อมวลมนุษยชาติ(crimes against humanity) เมื่อใดที่รัฐไม่สามารถหรือไม่เต็มใจที่จะปกป้องประชาชนของตนจากอาชญากรรมร้ายแรงเหล่านั้นได้แล้ว ความรับผิดชอบในการปกป้องประชาชนจะตกเป็นของประชาคมระหว่างประเทศในการใช้ปฏิบัติการร่วมกัน (collective action) เพื่อช่วยเหลือประชาชนเหล่านั้น รัฐบาลทั่วโลกได้แสดงการยอมรับและสนับสนุนในข้อกำหนดต่างๆของ RtoP ภายใต้ย่อหน้าที่ 138 และ ย่อหน้าที่ 139 ของ World Summit Outcome Document (WSOD) ณ ที่ประชุมสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติในเดือนกันยายน ปีค.ศ. 2005

3.1 ความเป็นมาของ RtoP

แนวคิดที่ว่าด้วยความรับผิดชอบของรัฐในการปกป้องประชาชนภายในรัฐตนจากสถานการณ์ความรุนแรงนั้นสามารถย้อนกลับไปถึงแนวคิดของ Francis Deng ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่ง Special Representative on Internally Displaced Persons-IDPs และ Roberta Cohen แห่ง Brookings Institution ที่ได้ศึกษาประเด็นความขัดแย้งและการแก้ปัญหาความขัดแย้งที่เปลี่ยนแปลงไปภายหลังสงครามเย็นในภูมิภาคอัฟริกา ทั้งสองได้เน้นถึงมิติของการปกป้องจากภายในรัฐและได้เสนอแนวความคิดเรื่อง “อำนาจอธิปไตยคือความรับผิดชอบ” (sovereignty as responsibility) ขึ้นในปีค.ศ.1996¹ เพื่อกระตุ้นให้รัฐต่างๆปกป้องประชาชนผู้พลัดถิ่นและผู้ไร้ที่อยู่อาศัย (internally displaced populations) โดยได้ขยายขอบเขตของ

¹ Ramesh Thakur and Thomas G. Weiss, “R2P: From Idea to Norm-and Action?,” [Global Responsibility to Protect](#) 1,1 (2009): 28.

อำนาจอธิปไตยดั้งเดิมที่ให้ความสำคัญเพียงการปกป้องดินแดนจากการแทรกแซงจากภายนอก มาสู่แนวคิดที่ให้ความสำคัญกับความรับผิดชอบของรัฐต่อสวัสดิการของประชาชนภายในเขตแดนของรัฐตน² แนวคิดเรื่องอำนาจอธิปไตยคือความรับผิดชอบ (sovereignty as responsibility) จึงเปรียบเสมือนการกระตุ้นให้รัฐให้ความสำคัญกับประชาชนภายในรัฐมากขึ้นในขณะเดียวกันก็ยังคงส่งเสริมอำนาจอธิปไตยของรัฐอยู่

เมื่อสงครามเย็นสิ้นสุดลง สถานการณ์การเมืองระหว่างประเทศมีการเปลี่ยนแปลง การใช้กำลังรุกรานรัฐอื่นๆซึ่งเป็นภัยคุกคามต่อสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศมาอย่างยาวนานนั้นถูกแทนที่ด้วยภัยคุกคามที่เกิดขึ้นจากความขัดแย้งรุนแรงต่างๆที่เกิดขึ้นภายในของรัฐ ในรายงานของนาย Boutros Boutros-Ghali อดีตเลขาธิการสหประชาชาติ เรื่อง “A Supplement to an Agenda for Peace” ปีค.ศ.1995 ได้ระบุว่าความขัดแย้งในยุคหลังสงครามเย็นได้เปลี่ยนจากความขัดแย้งระหว่างรัฐ (Inter-State Conflict) มาเป็นความขัดแย้งภายในรัฐ (Intra-State Conflict)³ เช่นเดียวกับในรายงานเรื่อง Millenium Report ของนาย Kofi Annan ที่เสนอต่อสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ ในปีค.ศ.2000 ซึ่งชี้ว่าภัยคุกคามต่อสันติภาพและความมั่นคงของประชาชนในอดีตนั้นมักมีที่มาจากภัยคุกคามจากภายนอก แต่ในปัจจุบันภัยคุกคามดังกล่าวกลับอยู่ภายในเขตแดนของแต่ละประเทศ เช่น สงครามกลางเมือง การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ซึ่งได้รับแรงกระตุ้นจากการแพร่กระจายของอาวุธทั่วโลก⁴ ในรายงานของคณะผู้ทรงคุณวุฒิระดับสูงว่าด้วยภัยคุกคาม ความท้าทาย และการเปลี่ยนแปลง (High-Level Panel on Threats, Challenges and Changes) เรื่อง A more secure world: Our shared responsibility เองก็ได้มีการยอมรับว่าภัยคุกคามด้านความมั่นคงที่ใหญ่ที่สุดของศตวรรษที่ 21 และในอนาคตที่เราจะต้องเผชิญนั้นมิได้เกิดจากการก่อสงครามระหว่างรัฐอีกต่อไป รายงานฉบับนี้ได้จำแนกภัยคุกคามรูปแบบใหม่ว่าประกอบไปด้วยความยากจน โรคติดต่อ การเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อม การแพร่กระจายของอาวุธนิวเคลียร์ อาวุธชีวภาพ อาวุธกัมมันตภาพรังสี

² Naomi Kikoler, *Responsibility to Protect* [Online], 19 January 2010. Available from: <http://globalr2p.org/media/pdf/Responsibility%20to%20Protect,%20Keynote%20Peper%20Oxford%20University.pdf>

³ กรวิภา กสานติกุล, “บทบาทด้านการปฏิบัติการรักษาสันติภาพของสหประชาชาติหลังสงครามเย็น(ค.ศ. 1991-2000): ความต่อเนื่องและการเปลี่ยนแปลง,” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545), หน้า 6.

⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 44.

และอาวุธเคมี การก่อการร้าย อาชญากรรมข้ามชาติรวมไปจนถึงสงครามและความขัดแย้งภายในรัฐต่างๆ⁵

ทศวรรษที่ 1990 ประชาคมระหว่างประเทศเองประสบความล้มเหลวในการช่วยเหลือประชาชนที่ตกอยู่ในสถานการณ์ความรุนแรงเหล่านั้น เกิดการสูญเสียชีวิตของประชาชนผู้บริสุทธิ์จำนวนมาก รวมถึงประชาชนที่ไม่มีที่อยู่อาศัยและผู้ลี้ภัยอีกจำนวนมากเช่น เหตุการณ์การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ในรวันดา ดาร์ฟู โซมาเลีย เซเบอร์เนีย บอสเนีย จนนำไปสู่ความขัดแย้งทางความคิดขึ้นระหว่างความจำเป็นทางด้านศีลธรรมในการช่วยเหลือประชาชนที่ตกอยู่ในอันตรายกับหลักการการไม่แทรกแซงในกิจการภายในของรัฐอื่นภายใต้ข้อกำหนดของกฎบัตรสหประชาชาติ ประชาคมระหว่างประเทศจึงตกอยู่ในสถานะของการเป็นอัมพาต⁶

ความขัดแย้งของแนวคิดซึ่งเป็นพื้นฐานของการรักษาเสถียรภาพและความมั่นคงของระบบระหว่างประเทศที่สำคัญทั้งสองแนวคิดนี้ กล่าวคือ หลักการเคารพในอำนาจอธิปไตยของรัฐตั้งที่ปรากฏในสนธิสัญญาเวสฟาเลียตั้งแต่ปี ค.ศ.1648 ที่ยอมรับในความเท่าเทียมกันของรัฐอธิปไตยและอำนาจในการกำหนดกิจการภายในของตนเอง จนกระทั่งนำมาสู่การยอมรับหลักการนี้อย่างเป็นทางการอีกครั้งในกฎบัตรสหประชาชาติมาตรา 2(1) ที่กำหนดถึงความเท่าเทียมกันของรัฐอธิปไตยทุกรัฐ กับหลักการการไม่แทรกแซงในกิจการภายในของรัฐอื่นซึ่งเป็นหลักการที่กำหนดไว้อย่างชัดเจนในกฎบัตรสหประชาชาติตามมาตรา 2(4) ที่กำหนดว่ารัฐต่างๆ จะต้องละเว้นการคุกคามหรือการใช้กำลังต่อบุรณภาพแห่งดินแดนหรือความเป็นเอกราชทางการเมืองของรัฐใดๆ และในมาตรา 2(7) ซึ่งห้ามมิให้สหประชาชาติเข้าแทรกแซงในกิจการภายในของรัฐอื่น โดยหลักการดังกล่าวถือเป็นหลักการพื้นฐานของการก่อตั้งสหประชาชาติที่ประเทศสมาชิกต่างให้การเคารพ ความขัดแย้งนี้ได้นำมาสู่การแสวงหาทางออกให้กับประชาคมระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสหประชาชาติให้สามารถปกป้องชีวิตประชาชนได้โดยเห็นได้จากการพัฒนาหลักการการแทรกแซงด้านมนุษยธรรม (Humanitarian Intervention) ที่ให้สิทธิแก่ประชาคมระหว่างประเทศในการใช้กำลังเข้าแทรกแซงในวิกฤติการณ์ภายในของรัฐต่างๆ ได้ แต่การแทรกแซงด้านมนุษยธรรมในวิกฤติการณ์โคโซโวปี ค.ศ.1999 ได้ก่อให้เกิดข้อถกเถียงกัน

⁵ High-level Panel on Threats, Challenges, and Change, A More Secure World: Our Shared Responsibility [Online], 5 February 2010. Available from: <http://www.un.org/secureworld/report2.pdf>

⁶ Naomi Kikoler, Responsibility to Protect [Online], 9 January 2010. Available from: <http://globalr2p.org/media/pdf/Responsibility%20to%20Protect,%20Keynote%20Peper%20Oxford%20University.pdf>

ในระดับระหว่างประเทศถึงความเหมาะสม ประสิทธิภาพและผลของการเข้าแทรกแซงด้วยกำลังทหารว่าการใช้กำลังทหารเข้าแทรกแซงในครั้งนี้นั้นมีความจำเป็นอย่างแท้จริงหรือไม่⁷

เพื่อเป็นการเสนอทางออกให้กับความท้าทายและข้อจำกัดที่ประชาคมระหว่างประเทศต้องเผชิญในศตวรรษที่ 21 รัฐบาลแคนาดาได้ร่วมมือกับองค์กรและมูลนิธิจำนวนหนึ่งให้การสนับสนุนการจัดตั้งคณะกรรมการสิทธิการระหว่างประเทศว่าด้วยการแทรกแซงและอำนาจอธิปไตยของรัฐ (International Commission on Intervention and State Sovereignty : ICISS) ขึ้นในปี ค.ศ.2001 คณะกรรมการสิทธิการระหว่างประเทศว่าด้วยการแทรกแซงและอำนาจอธิปไตยของรัฐได้เผยแพร่แนวคิดเรื่องความรับผิดชอบในการปกป้อง (Responsibility to Protect) ซึ่งมีแนวคิดหลักว่า⁸ รัฐอธิปไตยทั้งปวงนั้นมีความรับผิดชอบในการปกป้องประชาชนพลเมืองภายในรัฐตนจากความโหดร้ายรุนแรงที่มาจากการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ การสังหารหมู่ ความอดอยาก และภัยพิบัติต่างๆ และเมื่อรัฐเหล่านั้นไม่สามารถหรือไม่เต็มใจที่จะทำหน้าที่ดังกล่าวแล้วนั้น ความรับผิดชอบในการช่วยเหลือ ปกป้องและคุ้มครองประชาชนพลเมืองในรัฐใด ๆ จึงตกเป็นของประชาคมระหว่างประเทศผ่านความเห็นชอบจากคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ ข้อเสนอหลักของรายงานฉบับนี้มีพื้นฐานสำคัญมาจากแนวคิดที่ว่าด้วยอำนาจอธิปไตยคือความรับผิดชอบ (Sovereignty as Responsibility) ด้วยการยืนยันว่าอำนาจอธิปไตยของรัฐมิได้หมายถึงสิทธิในการ “ควบคุม” เพียงอย่างเดียว แต่อำนาจอธิปไตยของรัฐยังหมายถึงรวมถึง “ความรับผิดชอบ” ในการปกป้องคุ้มครองประชาชนที่อาศัยอยู่ภายในรัฐ ซึ่งถือเป็นหน้าที่พื้นฐานที่สำคัญของรัฐอธิปไตยทั้งปวง ความรับผิดชอบในการปกป้องของคณะกรรมการชุดนี้ประกอบไปด้วยความรับผิดชอบเฉพาะ 3 ประการ อันประกอบไปด้วย

1) **ความรับผิดชอบในการป้องกัน** หมายถึง การจัดการกับปัญหาที่ต้นตอของปัญหา (Root causes) และปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้งภายในโดยตรง รวมถึงลดถึงความรับผิดชอบในการจัดการกับปัญหาหรือวิกฤติอื่น ๆ ที่มนุษย์เป็นผู้สร้างขึ้นอันส่งผลให้ประชาชนในรัฐนั้นตกอยู่ในภาวะเสี่ยงภัย⁹ ในการที่จะวางมาตรการป้องกันมิให้เกิดความขัดแย้ง

⁷ Edward C. Luck, The United Nations and the Responsibility to Protect [Online], 5 October 2009.

Available from: http://www.humansecuritygateway.com/documents/TSF_theUNandR2P.pdf

⁸ Ibid.

⁹ คณะกรรมการสิทธิการระหว่างประเทศว่าด้วยการแทรกแซงและอธิปไตยของรัฐ, ความรับผิดชอบในการปกป้อง, หน้า xx.

อย่างได้ผล และการที่จะขจัดต้นตอของความทุกข์ยากของมวลมนุษย์อันเป็นที่รายงานฉบับนี้ มุ่งเน้นจำเป็นจะต้องมีเงื่อนไขสำคัญคือ

1.1) ต้องมีระบบการเตือนภัยล่วงหน้า (early warning) โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีส่วนร่วมของตัวแสดงในระดับภูมิภาคและอนุภูมิภาคซึ่งมีความรอบรู้เกี่ยวกับข้อมูลในพื้นที่เพื่อป้องกันความขัดแย้ง ตลอดจนการสร้างการร่วมมือระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำหน้าที่ในการเตือนภัยล่วงหน้าอย่างมีประสิทธิภาพ การมีกระบวนการรวบรวมข่าวสารข้อมูล และการประเมินข้อมูลที่เชื่อถือได้และมีประสิทธิภาพทั้งในระดับรัฐบาลและสหประชาชาตินั้นก็เป็นอีกประเด็นหนึ่งที่จะทำให้การเตือนภัยล่วงหน้ามีประสิทธิภาพ รวมทั้งการจัดตั้งหน่วยงานพิเศษเพื่อทำหน้าที่รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลที่อ่อนไหวที่รับมาจากรัฐสมาชิกหรือแหล่งข่าวอื่นๆ และรายงานตรงไปยังเลขาธิการสหประชาชาติ ซึ่งจะเป็นการช่วยให้เลขาธิการมีข้อมูลที่ถูกต้องและมีระยะเวลาเพียงพอที่จะนำเรื่องเสนอต่อที่ประชุมคณะมนตรีความมั่นคงได้ และหน่วยงานพิเศษนี้ควรจะประกอบด้วยเจ้าหน้าที่จำนวนไม่มากนัก แต่เป็นผู้ที่มีความชำนาญในเรื่องการป้องกันความขัดแย้งเป็นอย่างดี¹⁰

1.2) การป้องกันความขัดแย้งที่ต้นเหตุ (direct causes) ต้นตอของความขัดแย้งมาจากหลายมิติทั้งปัญหาสถานะทุกข์ยากทางเศรษฐกิจและการขาดโอกาสทางเศรษฐกิจ การกดขี่ทางการเมือง และการกระจายทรัพยากรอย่างไม่ทั่วถึง เพราะฉะนั้น ยุทธศาสตร์ของการป้องกันความขัดแย้งจะต้องผสมผสานกันในทุกมิติ กล่าวคือ ในมิติทางเศรษฐกิจนั้นอาจจะต้องใช้มาตรการให้ความช่วยเหลือและความร่วมมือด้านการพัฒนาเพื่อจัดการกับปัญหาความไม่เสมอภาคในการกระจายทรัพยากรหรือการกระจายโอกาส การส่งเสริมให้มีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ เป็นต้น มิติทางการเมืองอาจรวมถึงความจำเป็นที่จะต้องแก้ไขข้อบกพร่องทางการเมืองต่างๆ เช่น การพยายามสร้างสถาบันทางการเมืองที่มีรูปแบบประชาธิปไตย มาตรการสร้างความไว้วางใจระหว่างกลุ่มต่างๆในชุมชน การสนับสนุนให้สื่อมวลชนมีเสรีภาพ การส่งเสริมให้มีประชาสังคม เป็นต้น และมิติทางกฎหมายและการทหาร เช่น ด้านกฎหมายนั้นจะต้องสนับสนุนให้มีสถาบันทางกฎหมายที่เข้มแข็งซึ่งอาจหมายถึงการส่งเสริมให้มีการเคารพในกฎหมาย การคุ้มครองความเป็นอิสระและความเป็นเอกภาพของ

¹⁰ คณะกรรมาธิการระหว่างประเทศว่าด้วยการแทรกแซงและอธิปไตยของรัฐ, ความรับผิดชอบในการปกป้อง, หน้า 41-44.

กระบวนการยุติธรรม เป็นต้น ด้านการทหารนั้นหมายถึงการปฏิรูปในบางส่วนของหน่วยงานรักษาความมั่นคงของประเทศ รวมทั้งหน่วยงานทหาร เช่น การส่งเสริมให้มีการศึกษาและการฝึกฝนกำลังทหาร การพยายามทำให้ทหารที่เคยอยู่แนวหน้ากลับมาเป็นส่วนหนึ่งของสังคม เป็นต้น¹¹

1.3) ความพยายามในการป้องกันโดยตรง (preventive toolbox) ประกอบด้วยการใช้เครื่องมือต่างๆที่มีลักษณะเดียวกันกับการป้องกันความขัดแย้งที่ต้นเหตุแต่จะสะท้อนถึงการใช้ระยะเวลาที่สั้นกว่าในการก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง เช่น เลขาธิการสหประชาชาติ คณะผู้ตรวจสอบและรวบรวมข้อมูล และคณะกรรมการซึ่งประกอบด้วยบุคคลที่มีชื่อเสียงจัดให้มีการเจรจาและไกล่เกลี่ยผ่านคนกลาง ตลอดจนการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น หรือการใช้มาตรการเชิงลบโดยการใช้มาตรการการขู่ว่าจะลงโทษทางการเมือง มาตรการเชิงบวกอันได้แก่ ข้อสัญญาว่าจะให้การสนับสนุนทางการเงินหรือการลงทุน สัญญาว่าจะให้ประโยชน์ในรูปแบบของดุลการค้าที่ได้เปรียบ หรือขู่ว่าจะลงโทษทางการคลังหรือการค้า การถอนการลงทุน การขู่ว่าจะถอนการให้ความสนับสนุนทางการเงินจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศหรือธนาคารโลก เป็นต้น นอกจากนี้การขู่ว่าจะใช้มาตรการลงโทษหรือมาตรการทางกฎหมายในระดับระหว่างประเทศก็เป็นอีกเครื่องมือสำคัญที่ถูกนำมาใช้ในการป้องกันความขัดแย้งในช่วงระยะเวลาไม่นานมานี้ และนำไปสู่การเกิดขึ้นของศาลพิเศษเพื่อพิจารณาคดีอาชญากรรมสงครามในกรณีความขัดแย้งเฉพาะแห่ง สำหรับมาตรการการป้องกันโดยตรงทางการทหารอาจหมายถึงการลาดตระเวนหรือกรณีการใช้กองกำลังป้องกันของสหประชาชาติ หรืออาจหมายถึงการขู่ว่าจะใช้กำลังด้วย

เหนือสิ่งอื่นใด คณะกรรมาธิการชุดนี้ได้แสดงให้เห็นถึงความจำเป็นยิ่งในการที่จะเปลี่ยนทัศนคติและแนวคิดของประชาคมระหว่างประเทศจาก “วัฒนธรรมในการตอบโต้” (culture of reaction) มาสู่ “วัฒนธรรมของการป้องกัน” (culture of prevention) ซึ่งหมายถึงการสร้างบรรทัดฐานสำหรับรัฐสมาชิกที่จะต้องรับผิดชอบและมี

¹¹ คณะกรรมาธิการระหว่างประเทศว่าด้วยการแทรกแซงและอธิปไตยของรัฐ, ความรับผิดชอบในการปกป้อง, หน้า 45-47.

ส่วนร่วมในการสร้างแนวปฏิบัติและมาตรการในการป้องกันความขัดแย้งทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ ระดับภูมิภาคและระดับโลก¹²

2) ความรับผิดชอบในการมีมาตรการตอบโต้ หมายถึง การตอบโต้ต่อสถานการณ์ที่ทำให้ประชาชนตกอยู่ในภาวะอันตรายด้วยมาตรการที่เหมาะสม ซึ่งอาจจะหมายถึงรวมถึงการใช้มาตรการที่รุนแรงบางประการ เช่น การใช้มาตรการลงโทษ (sanction) และการฟ้องร้องให้มีการดำเนินคดีในระดับระหว่างประเทศหรือในกรณีที่รุนแรงที่สุดก็คือการเข้าแทรกแซงด้วยกำลังทหาร¹³ การที่จะมีการตัดสินใจในการใช้มาตรการตอบโต้ที่นั่นนั้นหมายถึงมาตรการในการป้องกันไม่สามารถคลี่คลายปัญหาความขัดแย้งหรือจำกัดขอบเขตความขัดแย้งได้ และเมื่อรัฐที่เป็นปัญหาไม่สามารถหรือไม่ยินดีที่จะแก้ไขหรือจัดการกับปัญหานั้น สมาชิกในประชาคมระหว่างประเทศจำเป็นต้องยื่นมือเข้ามาจัดการแทรกแซงต่างๆ ซึ่งมาตรการบังคับเหล่านี้ประกอบด้วย

2.1) มาตรการต่างๆที่มีใช้มาตรการทางทหาร¹⁴ ประกอบด้วย การห้ามส่งอาวุธซึ่งรวมถึงการห้ามขายอุปกรณ์ทางทหารและอุปกรณ์ที่เป็นอะไหล่ทั้งหมด การยุติโครงการความร่วมมือทางทหารและการซ้อมรบร่วม/ฝึกซ้อมต่างๆทั้งหมด การลงโทษทางการเงิน การจำกัดกิจกรรมที่ก่อให้เกิดรายได้ การวางข้อจำกัดเกี่ยวกับผู้แทนทางการทูตซึ่งรวมถึงการขับไล่คณะผู้ทำงานออกนอกประเทศ และการปฏิเสธไม่ยอมรับประเทศใดประเทศหนึ่งเข้าเป็นสมาชิกขององค์การระหว่างประเทศหรือองค์การส่วนภูมิภาค เป็นต้น

2.2) การเข้าแทรกแซงด้วยกำลังทหาร เมื่อต้องเผชิญกับกรณีฉุกเฉินต่างๆและเป็นที่ยอมรับกันว่าสถานการณ์ได้ส่งผลกระทบอย่างร้ายแรงต่อมโนธรรมของมวลมนุษยชาติ หรือเป็นสถานการณ์ที่ปรากฏเป็นที่ประจักษ์ว่าจะก่อให้เกิดอันตรายอย่างฉับพลันทันทีต่อความมั่นคงระหว่างประเทศ การใช้มาตรการการแทรกแซงทางทหารจึงเป็นสิ่งที่ต้อง

¹² คณะกรรมาธิการระหว่างประเทศว่าด้วยการแทรกแซงและอธิปไตยของรัฐ, ความรับผิดชอบในการปกป้อง, หน้า 47-55.

¹³ เรื่องเดียวกัน, หน้า xx.

¹⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 57-61.

กระทำ คณะกรรมการชุดนี้จึงได้กำหนดเงื่อนไขที่มีส่วนสำคัญ 6 ประการต่อการตัดสินใจที่จะเข้าแทรกแซงด้วยกำลังทหารหรือไม่ อันประกอบไปด้วย

2.2.1) ผู้มีอำนาจในการตัดสินใจที่ถูกต้อง¹⁵ (right authority)

คณะกรรมการมีความเห็นเป็นเอกฉันท์ว่าคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติมีความเหมาะสมที่จะจัดการกับการแทรกแซงด้วยกำลังทหารเพื่อปกป้องชีวิตมนุษย์และทำหน้าที่ตัดสินใจในกรณีที่มีความยุ่งยาก ว่าควรที่จะใช้อำนาจเหนืออำนาจอธิปไตยของรัฐหรือไม่ ดังนั้นข้อเสนอใดๆในเรื่องการแทรกแซงด้วยกำลังทหารนั้นจะต้องเสนออย่างเป็นทางการไปสู่คณะมนตรีความมั่นคงและจะต้องได้รับการอนุมัติจากคณะมนตรีความมั่นคงเสียก่อน คณะมนตรีความมั่นคงจะต้องดำเนินการโดยทันทีต่อข้อเรียกร้องให้มีการใช้อำนาจในการเข้าแทรกแซงในกรณีที่มีข้อกล่าวหาว่ามีการสูญเสียชีวิตจำนวนมากหรือมีการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ ในประเด็นของการใช้สิทธิยับยั้งจากสมาชิกถาวรทั้ง 5 ประเทศของคณะมนตรีความมั่นคงนั้น คณะกรรมการสนับสนุนให้มีการตกลงที่จะถือเป็นประมวลวิธีปฏิบัติ (Code of Conduct) ในหมู่ประเทศสมาชิกถาวร หัวใจสำคัญของข้อเสนอนี้คือในกรณีที่ไม่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์แห่งชาติที่สำคัญนั้น ประเทศสมาชิกถาวรจะไม่ใช้อำนาจวิบัติที่จะขัดขวางปฏิบัติการซึ่งจะเป็นปฏิบัติการที่ได้รับเสียงข้างมาก ในกรณีที่คณะมนตรีความมั่นคงปฏิเสธอย่างแน่ชัดในข้อเสนอให้มีการใช้มาตรการการแทรกแซงเมื่อมีประเด็นว่ามีการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือประเด็นด้านมนุษยธรรมอย่างชัดเจน หรือกรณีที่คณะมนตรีความมั่นคงไม่อาจตอบสนองต่อข้อเสนอดังกล่าวได้ในระยะเวลาที่เหมาะสม หน้าที่ดังกล่าวจึงเป็นของสมัชชาใหญ่ใหญ่แห่งสหประชาชาติที่จะต้องเรียกประชุมฉุกเฉินเป็นวาระพิเศษภายใต้กระบวนการที่เรียกว่า “Uniting for Peace” เพื่อหาการสนับสนุนในเรื่องปฏิบัติการทางทหารจากที่ประชุมสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ โดยจะต้องได้รับคะแนนเสียงสนับสนุนจากเสียงส่วนใหญ่ 2 ใน 3 ของที่ประชุม กฎบัตรสหประชาชาติยังยอมรับถึงบทบาทอันชอบธรรมขององค์การความร่วมมือส่วนภูมิภาคและอนุภูมิภาค โดยได้ระบุว่าปฏิบัติการใดๆโดยองค์การส่วนภูมิภาคจะต้องได้รับการอนุมัติจากคณะมนตรีความมั่นคงเสียก่อน

¹⁵ คณะกรรมการระหว่างประเทศว่าด้วยการแทรกแซงและอธิปไตยของรัฐ, ความรับผิดชอบในการปกป้อง, หน้า 91-108.

2.2.2) ต้องมีมูลเหตุที่ชอบธรรม¹⁶ (just causes) จุดประสงค์หลักของการเข้าแทรกแซงจะต้องเป็นไปเพื่อยับยั้งหรือปิดเป่าความทุกข์ยากของประชาชนด้วยเหตุนี้ วิธีการหนึ่งที่จะช่วยประกันการมีเจตนาที่ถูกต้องคือ การแทรกแซงด้วยกำลังทหารนั้นจะต้องเป็นการกระทำร่วมกันหลายฝ่ายแทนที่จะเป็นการดำเนินการโดยรัฐใดรัฐหนึ่งแต่เพียงลำพัง และต้องดูว่าการแทรกแซงนั้นได้รับการสนับสนุนจากประชาชนที่เราเจตนาเข้าไปช่วยปกป้องหรือไม่และได้รับการสนับสนุนมากน้อยเพียงใด อีกประการหนึ่งคือต้องพิจารณาว่ารัฐในภูมิภาคได้ให้การสนับสนุนการแทรกแซงดังกล่าวหรือไม่และในขอบเขตแค่ไหน

2.2.3) ใช้เป็นเครื่องมือสุดท้าย¹⁷ (last resort) มาตรการทางทหารจะกระทำได้โดยชอบธรรมก็ต่อเมื่อได้มีการใช้มาตรการที่แสดงถึงใช้ความรับผิดชอบในการป้องกันเต็มที่แล้ว หรือจะต้องมีเหตุผลสนับสนุนอย่างเพียงพอที่จะทำให้เป็นที่เชื่อได้ว่าในสถานการณ์นั้นๆแม้จะมีความพยายามในการใช้มาตรการการป้องกันต่างๆแล้วก็จะไม่ประสบความสำเร็จอยู่ดี

2.2.4) การใช้มาตรการ/วิธีการที่เหมาะสมได้สัดส่วนกับความขัดแย้งที่เกิดขึ้น¹⁸ (proportional means) ขนาด ระยะเวลา และความรุนแรงของการแทรกแซงด้วยกำลังทหารควรจะอยู่ในระดับที่ต่ำสุดหรือเท่าที่จำเป็นในการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมเท่านั้น เครื่องมือที่ใช้ควรจะได้สัดส่วนกับเป้าหมายและอยู่ในระดับที่พอเหมาะกับระดับความรุนแรงที่เริ่มขึ้นในเบื้องต้นและควรจะส่งผลกระทบต่อระบบการเมืองของประเทศในขอบเขตที่จำกัด

¹⁶ คณะกรรมาธิการระหว่างประเทศว่าด้วยการแทรกแซงและอธิปไตยของรัฐ, ความรับผิดชอบในการปกป้อง, หน้า 64-71.

¹⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 73-74.

¹⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 74.

2.2.5) อนาคตที่พอจะมองเห็นได้ว่าจะประสบความสำเร็จ¹⁹ (reasonable prospects) กล่าวคือ จะสามารถยุติหรือผ่อนคลายนโยบายให้เกิดความเสียหายหรือความทุกข์ยากซึ่งอาจจะเกิดขึ้นหากมิได้รับการเข้าแทรกแซงอย่างทันการณ์ แต่หากว่าการปฏิบัติการทางทหารนั้นจะก่อให้เกิดความเสียหายมากกว่าที่จะไม่ดำเนินการใดๆทั้งสิ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งก่อให้เกิดการขยายวงความขัดแย้งให้ลุกลามออกไปมากยิ่งขึ้น เช่นอาจจะนำไปสู่สงครามในระดับภูมิภาคและมีมหาอำนาจภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมด้วยแล้ว การแทรกแซงด้วยกำลังทหารนี้ถือว่าไม่มีความชอบธรรมอีกต่อไป

3. ความรับผิดชอบในการฟื้นฟูบูรณะ หมายถึงการให้ความช่วยเหลืออย่างเต็มที่เพื่อให้รัฐนั้นกลับสู่สภาวะปกติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภายหลังจากการแทรกแซงโดยการใช้อำนาจทหาร ไม่ว่าจะเป็นการฟื้นฟูบูรณะประเทศและจัดให้มีกระบวนการปรองดองระหว่างคนในรัฐ โดยพยายามเน้นการแก้ไขปัญหาคือต้นตออันนำไปสู่สภาวะอันตรายจนทำให้ต้องมีการแทรกแซงเพื่อหยุดยั้งหรือเปลี่ยนแปลงสภาวะดังกล่าว²⁰ ความรับผิดชอบในการฟื้นฟูบูรณะที่คณะกรรมการสิทธิการได้เสนอไว้จึงประกอบไปด้วย 3 ประการ²¹ คือ

3.1) การสร้างสันติภาพ ควรจะเริ่มจากความพยายามในการฟื้นฟูบูรณะในพื้นที่ที่เป็นปัญหาเสียก่อนด้วยความร่วมแรงร่วมใจระหว่างผู้ที่เคยจับอาวุธขึ้นต่อสู้กัน และหันมาร่วมสร้างประชาคมขึ้นมาใหม่ หรือร่วมกันสร้างสภาพแวดล้อมให้สามารถอยู่อาศัยและมิจานทำร่วมกันได้ภายหลังวิกฤติการณ์ การสร้างสันติภาพจึงต้องประกอบไปด้วย

3.1.1) การดูแลเรื่องความมั่นคง เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการวางแผนเพื่อดูแลให้เกิดความปลอดภัยอย่างแท้จริงแก่ประชากรทั้งหมดในพื้นที่ โดยไม่เลือกปฏิบัติไม่ว่าประชากรเหล่านั้นจะมีรากฐานมาจากที่ใดก็ตาม และการพยายามจัดระเบียบและรวบรวมกองกำลังความมั่นคงในพื้นที่เสียใหม่ก็เป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งในการที่จะทำให้ประเทศกลับคืนสู่สภาวะปกติภายใต้กฎหมายและมีระเบียบ

¹⁹ คณะกรรมการสิทธิการระหว่างประเทศว่าด้วยการแทรกแซงและอธิปไตยของรัฐ, ความรับผิดชอบในการปกป้อง, หน้า 74-75.

²⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า xx.

²¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 77-90.

3.1.2) ความยุติธรรมและความปรองดองแห่งชาติ พยายามฟื้นฟูหรือจัดระบบยุติธรรมให้รวดเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ การมีระบบที่จะนำผู้ที่กระทำความผิดขึ้นสู่กระบวนการยุติธรรมได้นั้นเป็นสิ่งที่จะทำให้การเข้าแทรกแซงนี้ประสบผลสำเร็จและสร้างความชอบธรรมให้กับปฏิบัติการทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับนานาชาติด้วย

3.1.3) การพัฒนา ผู้มีอำนาจในการดำเนินการเข้าแทรกแซงมีภาระรับผิดชอบโดยเฉพาะที่จะต้องดำเนินการอย่างรวดเร็วและโดยราบรื่นที่สุดที่จะโอนหน้าที่ภาระด้านการพัฒนาและการดำเนินโครงการต่างๆให้กับผู้นำในท้องถิ่นและผู้ที่มีบทบาทในท้องถิ่นทั้งหลายที่จะปฏิบัติงานด้านความช่วยเหลือจากหน่วยงานด้านการพัฒนาทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติต่อไป นอกจากนี้ ยังรวมถึงการส่งเสริมให้มีความเติบโตทางเศรษฐกิจ การสร้างกลไกตลาดและการพัฒนาที่ยั่งยืนด้วย ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจนั้นจะส่งผลต่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยและกฎหมายของรัฐรวมถึงการฟื้นฟูสภาพภูมิประเทศโดยรวม การยุติมาตรการบีบบังคับทางเศรษฐกิจทั้งปวงควรมีการยุติทันทีหลังจากการแทรกแซงทางทหารแล้ว และจะต้องไม่ทำให้การคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจหรือมาตรการลงโทษอื่นๆยืดเยื้อออกไปอีก

3.2) การบริหารจัดการภายใต้ความดูแลของสหประชาชาติ ภายใต้มาตราที่ 76 ของกฎบัตรสหประชาชาติระบุไว้ว่า วัตถุประสงค์ของการดูแลจัดการฟื้นฟูและสร้างประเทศให้กลับสู่สภาพปกติอย่างเป็นระบบได้นั้นก็เพื่อส่งเสริมความก้าวหน้าทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและการศึกษาของประชาชนผู้อยู่อาศัยในดินแดนที่เป็นปัญหาดังกล่าว เพื่อสนับสนุนให้มีการเคารพต่อสิทธิมนุษยชน เพื่อให้หลักประกันว่าจะมีการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันทางสังคม เศรษฐกิจและการพาณิชย์สำหรับสมาชิกทั้งปวงของสหประชาชาติและของคนในชาติสมาชิกเหล่านั้น

3.3) การให้พลเมืองในท้องถิ่นเป็นผู้ถือครองกรรมสิทธิ์และการจำกัดระยะเวลาในการเข้ายึดครอง การคงอยู่ในประเทศที่มีการเข้าแทรกแซงด้วยกำลังทหารในระยะเวลาที่ยาวนานเพียงพอที่จะประกันว่าจะมีการฟื้นฟูบูรณะประเทศที่ยั่งยืน

รายงานเรื่อง “ความรับผิดชอบในการปกป้อง” ของคณะกรรมการสิทธิการระหว่างประเทศว่าด้วยการแทรกแซงและอธิปไตยของรัฐถือเป็นความพยายามของนักวิชาการกลุ่มหนึ่งที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลแคนาดาเพื่อแสวงหาทางออกให้กับประชาคมระหว่างประเทศในการให้ความช่วยเหลือแก่เหยื่อความรุนแรงที่เกิดขึ้นภายในรัฐต่างๆ ด้วยการเสนอแนวคิดเรื่อง “ความรับผิดชอบในการปกป้อง” ซึ่งเป็นแนวคิดที่ให้ความสำคัญกับหน้าที่ของรัฐอธิปไตยทั้งปวงในการป้องกันและปกป้องประชาชนภายในเขตแดนของตนเองจากภัยอันตรายหรือภัยพิบัติที่หลีกเลี่ยงได้ เช่น การสังหารหมู่ ความอดอยาก การข่มขืน การกดขี่ข่มเหงของรัฐและภัยพิบัติทางธรรมชาติต่างๆ แต่เมื่อใดก็ตามที่รัฐใดๆ ไม่ทำหน้าที่ดังกล่าวแล้ว ประชาคมระหว่างประเทศโดยองค์การสหประชาชาติจะมีหน้าที่ในการให้ความช่วยเหลือประชาชนที่กำลังเดือดร้อนเหล่านั้น ประเด็นสำคัญที่รายงานฉบับนี้สร้างความแตกต่างจากการอภิปรายที่มีอิทธิพลยิ่งในทศวรรษที่ 1990 คือการเน้นว่าอำนาจอธิปไตยของรัฐมิได้หมายถึงการควบคุมประชาชนภายในรัฐอีกเพียงอย่างเดียว แต่อำนาจอธิปไตยของรัฐยังหมายรวมถึงความรับผิดชอบในการปกป้องคุ้มครองประชาชนภายในรัฐให้อยู่รอดปลอดภัยจากภัยอันตรายต่างๆ ด้วยการเข้ามาแทรกแซงการป้องกันที่มีประสิทธิภาพ

3.2 พัฒนาการของ RtoP

RtoP ก่อเกิดเป็นแนวคิดที่เป็นลายลักษณ์อักษรครั้งแรกจากความพยายามของคณะกรรมการสิทธิการระหว่างประเทศว่าด้วยการแทรกแซงและอำนาจอธิปไตยของรัฐตั้งที่ได้กล่าวไปแล้วตอนต้น แนวคิดที่ว่าด้วยความรับผิดชอบของรัฐในการปกป้องประชาชนภายในรัฐตนเริ่มได้รับความสนใจมากขึ้น ทั้งในหมู่นักวิชาการ นักวิจัย สื่อ และโดยเฉพาะภาคประชาสังคมต่างๆ ที่เล็งเห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นของ RtoP ในฐานะเครื่องมือในการช่วยเหลือประชาชนที่กำลังตกอยู่ในอันตรายของความรุนแรงภายในรัฐ เพื่อเป็นการสร้างความเข้มแข็งและแสวงหาพลังแห่งการสนับสนุน RtoP ในวงกว้างแล้ว ตัวแสดงต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์การสหประชาชาติจึงพยายามพัฒนา RtoP ให้มีความชัดเจนทั้งในมิติของความหมาย ขอบเขตการนำไปปฏิบัติ และวิธีการนำหลักการไปปฏิบัติเพื่อให้รัฐสมาชิกและตัวแสดงอื่นๆ ยอมรับหลักการนี้อย่างเป็นทางการพร้อมทั้งยินดีที่จะนำหลักการไปปฏิบัติด้วย

3.2.1) การจัดประชุมโต๊ะกลมระดับภูมิภาคในประเด็นรายงานเรื่อง “ความรับผิดชอบในการปกป้อง” ของคณะกรรมการสิทธิระหว่างประเทศว่าด้วยการแทรกแซงและอำนาจอธิปไตยของรัฐ (ICISS) ในระหว่างเดือนมีนาคมถึงเดือนเมษายน ค.ศ.2003 ด้วยความพยายามของรัฐบาลแคนาดาในฐานะผู้ก่อตั้งคณะกรรมการชุดนี้เพื่อยกระดับการสนับสนุนหลักการภายในรายงานของ ICISS และการพัฒนากลไกต่างๆให้สามารถนำหลักการไปปฏิบัติภายในองค์กรส่วนภูมิภาค องค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาลและสื่อต่างๆ รัฐบาลแคนาดาจึงริเริ่มกระบวนการนี้ด้วยการให้ World Federalist Movement-Institute for Global Policy จัดการประชุมหารือกับองค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาลและภาคประชาสังคมทั่วโลกเพื่อกระตุ้นให้ตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐบาลสนับสนุนและผลักดันให้แนวคิด RtoP ภายในได้รายงานของ ICISS สามารถนำไปปฏิบัติได้ การประชุมเหล่านี้ประกอบด้วย

- 1) วันที่ 23-28 มกราคม ค.ศ.2003 ณ เมือง Porto Alegre บราซิล²²
- 2) วันที่ 18 มีนาคม ค.ศ.2003 ณ กรุงวอชิงตัน ดีซี สหรัฐอเมริกา²³
- 3) วันที่ 28 มีนาคม ค.ศ.2003 ณ กรุงเจนีวา สวิตเซอร์แลนด์²⁴
- 4) วันที่ 6 เมษายน ค.ศ.2003 ณ กรุงนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา²⁵
- 5) วันที่ 8 เมษายน ค.ศ.2003 ณ กรุงออตตาวา แคนาดา²⁶

ผลของการประชุมเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงประเด็นร่วมสำคัญที่ผู้ร่วมอภิปรายต่างเห็นพ้องกล่าวคือ ประเด็นแรก ผู้ร่วมอภิปรายต่างแสดงให้เห็นถึงการสนับสนุนหลักการและกรอบต่างๆของรายงาน ICISS ทั้งการเปลี่ยนจากการแทรกแซงทางด้านมนุษยธรรมและแนวคิดสิทธิในการแทรกแซง (right to intervene) มาเป็นความรับผิดชอบในการปกป้อง กรอบของ

²² Forum Social Mundial 2003-World Social Forum [Online], 1 May 2012. Available from: <http://responsibilitytoprotect.org/world%20social%20forum.pdf>

²³ Civil Society Meeting on the Responsibility to Protect [Online], 1 May 2012. Available from: http://www.responsibilitytoprotect.org/files/NGOConsult_Report_DC.pdf

²⁴ Civil Society Meeting on the Responsibility to Protect [Online], 1 May 2012. Available from: <http://responsibilitytoprotect.org/geneva%20meeting.pdf>

²⁵ NGOs Meeting on the Responsibility to Protect [Online], 1 May 2012. Available from: <http://responsibilitytoprotect.org/new%20york%20meeting.pdf>

²⁶ Civil Society Meeting on the Responsibility to Protect [Online], 1 May 2012. Available from: <http://responsibilitytoprotect.org/ottawa%20meeting.pdf>

รายงาน ICISS เป็นการเคารพอธิปไตยของรัฐ มิใช่เป็นการไปทำทลายหรือทำลาย อำนาจ อธิปไตยหมายถึงความเท่าเทียมกันระหว่างสิทธิและความรับผิดชอบ ในกรณีที่เกิดความจำเป็น ทางด้านศีลธรรม รายงานฉบับนี้มีการกำหนดถึงความรับผิดชอบในการปกป้องประชาชนจาก อาชญากรรมร้ายแรงต่างๆ มีการจัดลำดับความรับผิดชอบที่ต่อเนื่องกันจากการป้องกันมาสู่การ ตอบโต้และการฟื้นฟูบูรณะ และการให้ความสำคัญกับการป้องกันในฐานะความรับผิดชอบที่มี ความสำคัญอันดับแรก นอกเหนือจากการสนับสนุนประเด็นต่างๆที่สำคัญของรายงานฉบับนี้ อย่างเป็นทางการแล้ว ผู้ร่วมอภิปรายยังได้วิพากษ์วิจารณ์สาระของรายงานในหลายประเด็น เช่น

- รายงานฉบับนี้อาจนำไปสู่การทำให้แนวคิด RtoP เทียบเท่ากับลัทธิการล่า ออานานิคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบรรยากาศการเมืองระหว่างประเทศที่ถูกปกคลุมด้วยสงคราม การต่อต้านการก่อการร้ายของชาติมหาอำนาจอย่างสหรัฐอเมริกาและอังกฤษ ผู้เข้าร่วมอภิปราย ทุกคนต่างแสดงความกังวลว่าหลักการต่างๆในรายงานฉบับนี้จะเป็นการให้อำนาจแก่ สหรัฐอเมริกาและรัฐมหาอำนาจอื่นๆเพิ่มมากขึ้นทั้งยังอาจถูกนำไปใช้เพื่อผลประโยชน์ของรัฐ มหาอำนาจเหล่านี้ ผู้เข้าร่วมอภิปรายส่วนหนึ่งยังแสดงความคิดเห็นว่าการทำสงครามอิรักนั้น เป็นการทำให้หลักการต่างๆของรายงาน ICISS ได้รับผลกระทบจากการที่ประชาชนต่างไม่เห็น ด้วยต่อข้อเสนอของการเข้าแทรกแซงไม่ว่าจะเป็นไปในรูปแบบใด ในขณะที่ผู้เข้าร่วมอภิปรายอีก จำนวนหนึ่งชี้ให้เห็นว่าปฏิกริยาของรัฐบาลต่างๆในสงครามอัฟกานิสถานและสงครามอิรักนั้นจะ เป็นอุปสรรคในการสร้างความเข้าใจสาระสำคัญของการอภิปรายที่แท้จริงจากประชาชนต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนในภูมิภาคละตินอเมริกาและเอเชีย

- รายงานฉบับนี้ใช้แนวคิดการพิจารณาจากบนลงล่าง (top down approach) มากเกินไป เช่น การเน้นบทบาทขององค์การสหประชาชาติมากเกินไปในขณะที่ภาระงานที่ สำคัญๆจะอยู่ในระดับรัฐและระดับภูมิภาค มีลำดับขั้นของการปกป้องที่มีได้อธิบายอย่าง เพียงพอ เช่น ถึงแม้ว่าจะมีความรับผิดชอบในการปกป้อง แต่คำถามที่ว่าใครจะได้รับการ ปกป้องก่อนนั้นมักจะหมายถึงตะวันตกและผู้รักษาสันติภาพ ในขณะที่ผู้หญิงและเด็กมักจะตก อยู่ในลำดับสุดท้าย และการให้ความสำคัญกับความรับผิดชอบของรัฐอธิปไตยได้นำมาสู่คำถาม ที่ว่ารัฐที่ล้มเหลวหรือผู้มีอำนาจที่มาจากกรก่อกบฏจะมีความรับผิดชอบในแง่นี้อย่างไร เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การวิพากษ์วิจารณ์ที่เกิดขึ้นนั้น ผู้ร่วมอภิปรายมิได้มีเจตนาที่จะทำลายหรือ

คัดค้านข้อเสนอของรายงานแต่อย่างใด ในทางตรงกันข้าม การแสดงความคิดเห็นเหล่านี้เป็นไปเพื่อเสนอให้มีการอภิปรายเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดฉันทามติและการยอมรับจากรัฐบาลต่างๆ่ายขึ้น

- ประเด็นความท้าทายของภาคประชาสังคมและองค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาลในการสนับสนุนแนวคิด RtoP ภายใต้รายงานของ ICISS ฉบับนี้ เนื่องจากการจัดประชุมโต๊ะกลมครั้งนี้เกิดขึ้นท่ามกลางบรรยากาศการเมืองระหว่างประเทศที่ปกคลุมไปด้วยสงครามการต่อต้านการก่อการร้ายและสงครามอิรัก การดำเนินงานของภาคประชาสังคมและองค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาลจึงได้รับผลกระทบไปโดยปริยาย กล่าวคือ ทำให้ความสามารถในการป้องกันและปกป้องของตัวเองแสดงเหล่านี้ได้รับผลกระทบจากกลไกการต่อต้านการก่อการร้ายใหม่ๆ เช่น การมีบทลงโทษต่อปัจเจกบุคคลหรือองค์กรใดๆที่ถูกพิจารณาว่าติดต่อกับกลุ่มก่อการร้าย

- ความท้าทายที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือการรับประกันว่ารัฐบาลต่างๆจะตอบสนองต่อวิกฤติการณ์ที่กำลังซึ่งอาจส่งผลให้เกิดการสูญเสียชีวิตประชาชนขนานใหญ่ได้ดีกว่าเดิม ประเด็นนี้ผู้ร่วมอภิปรายต่างเห็นพ้องว่าเกี่ยวข้องโดยตรงกับเจตนารมณ์ทางการเมืองและขีดความสามารถของตัวแสดงต่างๆ ผู้ร่วมอภิปรายส่วนหนึ่งได้ชี้ให้เห็นว่าช่องว่างที่เกิดขึ้นระหว่างพันธสัญญาของรัฐบาลในการตอบสนองต่อวิกฤติการณ์ด้านมนุษยธรรมต่างๆกับการนำพันธสัญญาดังกล่าวนี้ไปปฏิบัตินั้นเป็นพื้นฐานสำคัญของความท้าทายนี้ โดยในประเด็นเจตนารมณ์ทางการเมืองของรัฐสมาชิกสหประชาชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสมาชิกคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาตินั้น ผู้ร่วมอภิปรายได้เสนอว่าในการตอบโต้ต่อวิกฤติการณ์ที่กำลังก่อตัวขึ้นอย่างทันท่วงทีนั้นจำเป็นต้องมองข้ามความสำคัญของนโยบายและผลประโยชน์แห่งรัฐตน

- ประเด็นด้านขีดความสามารถขององค์การสหประชาชาติและองค์กรส่วนภูมิภาค ผู้ร่วมอภิปรายได้แสดงความกังวลว่าแท้จริงแล้วองค์กรเหล่านี้มีขีดความสามารถอยู่จริงหรือไม่ และมีอยู่ในระดับใดในการตอบสนองต่ออาชญากรรมที่กำลังจะเกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ฉะนั้น เพื่อเป็นการเสนอทางออกให้กับความท้าทายในประเด็นนี้ ผู้ร่วมอภิปรายจึงชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการมีความพร้อมด้านทรัพยากรต่างรวมถึงการสร้างขีดความสามารถ โดยเฉพาะอย่างยิ่งขีดความสามารถในระดับภูมิภาค

- ในส่วนความท้าทายของภาคประชาสังคมในการสนับสนุนและผลักดันให้มีการนำแนวคิด RtoP ไปปฏิบัตินั้นผู้ร่วมอภิปรายได้ชี้ให้เห็นถึงความยากลำบากของการพัฒนาจุดยืนของภาคประชาสังคมแต่ละองค์กรในด้านรูปแบบของการตอบสนองต่อวิกฤติการณ์ต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแทรกแซงทางทหาร เนื่องจากองค์กรเหล่านี้มีจุดยืนและข้อกำหนดที่แตกต่างกัน เช่น Human Right Watch มีนโยบายที่ยอมรับข้อเรียกร้องของการแทรกแซงทางทหารภายใต้สถานการณ์เฉพาะ ในขณะที่ Amnesty International กลับมิได้มีนโยบายดังกล่าวด้วยเหตุผลว่าวิกฤติการณ์ด้านมนุษยธรรมใดๆสามารถป้องกันได้หากทุกฝ่ายมีเจตนาารมณ์ทางการเมืองเป็นสำคัญ แต่ประเด็นร่วมขององค์กรเหล่านี้คือแม้ว่าจะมีการให้ความสำคัญกับการป้องกันมากเพียงไร แต่องค์กรเหล่านี้ส่วนใหญ่มิได้มีข้อปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการป้องกันเลย แต่ถึงกระนั้น ผู้ร่วมอภิปรายยังเสนอโอกาสของภาคประชาสังคมและองค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาลในการสนับสนุนและนำแนวคิด RtoP ไปปฏิบัติด้วยการมีส่วนร่วมในการอภิปรายประเด็นที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด RtoP พร้อมทั้งสร้างโครงการต่างๆเพื่อรองรับกิจกรรมดังกล่าวด้วยเนื่องจากภาคประชาสังคมและองค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาลต่างๆมีข้อได้เปรียบที่สำคัญจากการมีประสบการณ์ในฐานะภาคประชาสังคมในการป้องกันและตอบสนองต่อสถานการณ์ความขัดแย้งต่างๆซึ่งได้รับการฝึกฝนและพัฒนาอย่างต่อเนื่องทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับรัฐ²⁷

3.2.2) การประชุม World Summit ในเดือนกันยายน ปี ค.ศ.2005 คือการรวมตัวกันของผู้นำรัฐสมาชิกองค์การสหประชาชาติเพื่อร่วมกันประเมินบทบาทขององค์การสหประชาชาติภายใต้บริบทของโลกที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปเนื่องในโอกาสการเฉลิมฉลองครบรอบ 60 ปีของสหประชาชาติ การประชุมครั้งนี้จึงนับเป็นความสำเร็จก้าวแรกของ RtoP เมื่อรัฐสมาชิกองค์การสหประชาชาติยอมรับ RtoP อย่างเป็นทางการเป็นครั้งแรกภายใต้ย่อหน้าที่ 138 และ 139 และบรรจุลงใน World Summit Outcome Document: WSOD หลังจากทีแนวคิดที่ว่าด้วยความรับผิดชอบในการปกป้องเผยแพร่เป็นครั้งแรกในรายงานของคณะกรรมการว่าด้วยการแทรกแซงและอธิปไตยของรัฐปี ค.ศ. 2001

²⁷ Civil Society Perspectives on the Responsibility to Protect [Online], 1 May 2012. Available from: <http://responsibilitytoprotect.org/final%20report%20on%20cs%20perspectives.pdf>

ย่อหน้าที่ 138 รัฐแต่ละรัฐมีความรับผิดชอบในการปกป้องประชาชนของตนจากการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ อาชญากรรมสงคราม การกำจัดชาติพันธุ์ และอาชญากรรมต่อมวลมนุษยชาติ ความรับผิดชอบดังกล่าวหมายถึงการป้องกันมิให้เกิดอาชญากรรมดังกล่าวด้วยมาตรการที่เหมาะสมและจำเป็น เรายอมรับว่าความรับผิดชอบที่ว่่านี้และจักดำเนินการให้สอดคล้องกับหลักการข้างต้น ประชาคมระหว่างประเทศควรให้การสนับสนุน ส่งเสริม และช่วยเหลือรัฐทั้งหลายให้แสดงความรับผิดชอบนี้ตามความเหมาะสม ตลอดจนสนับสนุนให้องค์การสหประชาชาติดำเนินการจัดตั้งกลไกในการเตือนภัยล่วงหน้า

ย่อหน้าที่ 139 ประชาคมระหว่างประเทศ โดยองค์การสหประชาชาติ มีความรับผิดชอบด้วยเช่นกันในการใช้มาตรการทางทหาร มาตรการด้านมนุษยธรรม และมาตรการโดยสันติวิธีอื่นๆที่เหมาะสมดังที่ระบุในหมวด VI และ VIII แห่งกฎบัตรสหประชาชาติในการให้ความช่วยเหลือ ปกป้องคุ้มครองประชาชนจากการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ อาชญากรรมสงคราม การกำจัดชาติพันธุ์ และอาชญากรรมต่อมวลมนุษยชาติ ในบริบทนี้ เราพร้อมที่จะปฏิบัติการร่วมกันอย่างเด็ดขาดและทันที่ ผ่านคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ ตามบทบัญญัติหมวด VII ของกฎบัตร โดยพิจารณาเป็นรายกรณี และโดยร่วมมือกับองค์การระหว่างประเทศส่วนภูมิภาคที่เกี่ยวข้องตามความเหมาะสม ในกรณีที่มาตราการอย่างสันติวิธีไม่สามารถจัดการกับปัญหาได้อย่างเพียงพอ และรัฐบาลของรัฐนั้นๆได้แสดงให้เห็นเป็นประจักษ์ว่าไม่สามารถปกป้อง และให้ความคุ้มครองพลเมืองของตนจากการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ อาชญากรรมสงคราม การกำจัดชาติพันธุ์ และอาชญากรรมต่อมวลมนุษยชาติได้ เรายืนยันถึงความจำเป็นที่สมาชิกใหญ่แห่งสหประชาชาติจะต้องพิจารณาหลักการความรับผิดชอบในการปกป้องคุ้มครองพลเมืองจากอาชญากรรมดังกล่าว ตลอดจนผลกระทบที่อาจจะตามมาโดยยึดหลักของกฎบัตรสหประชาชาติ และกฎหมายระหว่างประเทศเป็นพื้นฐาน เรามีเจตนารมณ์อันมุ่งมั่นที่จะให้ความช่วยเหลือตามความจำเป็น และเหมาะสมแก่รัฐ ให้พัฒนาความสามารถในการปกป้องคุ้มครองชีวิตพลเมืองของตนจากอาชญากรรมดังกล่าว และมุ่งเน้นที่จะให้ความช่วยเหลือรัฐที่ตกอยู่ภายใต้สถานการณ์คับขันก่อนที่วิกฤติการณ์และความขัดแย้งจะปะทุขึ้น²⁸

²⁸ Para.138-139 of World Summit Outcome Document ใน ปราณี ทิพย์รัตน์, “หลักการความรับผิดชอบในการปกป้อง (R2P): จากแนวคิดสู่การสร้าง “บรรทัดฐานใหม่” ในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ,” ใน รัฐคดี วิถีโลก ที่ระลึกเนื่อง ในโอกาสเกษียณอายุราชการ ศาสตราจารย์ ดร.ชัยวัฒน์ ค้ำชู, วรศักดิ์ มหัทธโนบล, บรรณาธิการ. (กรุงเทพมหานคร: คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553), หน้า175-176.

ผลของการประชุม World Summit นอกจากจะเป็นการยอมรับ RtoP อย่างเป็นทางการเป็นครั้งแรกแล้ว ในมติของการพัฒนาการด้านความหมายและขอบเขตของ RtoP นั้นก็ถือได้ว่าเป็นความชัดเจนมากขึ้น กล่าวคือ ใน WSOD มีการกำหนดขอบเขตของ RtoP ให้ครอบคลุมอาชญากรรมซึ่งถือว่ามีอันตรายที่สุด 4 ประการเท่านั้นอันประกอบด้วย การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ อาชญากรรมสงคราม การกำจัดชาติพันธุ์ และอาชญากรรมต่อมวลมนุษยชาติเพื่อสร้างและรักษาไว้ซึ่งฐานการสนับสนุนจากรัฐสมาชิกอย่างเป็นทางการเป็นเอกฉันท์ นอกจากนี้ WSOD ยังมีการยืนยันถึงหน้าที่ของสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติไว้อย่างชัดเจนถึงการพิจารณา RtoP อย่างต่อเนื่องด้วย ฉะนั้น นอกเหนือจากความชัดเจนทั้งในมติของความหมายและขอบเขตของหลักการแล้ว ย่อหน้าที่ 138 และ 139 ของ WSOD นั้นยังเป็นการเพิ่มคุณค่าให้กับ RtoP จากการยอมรับอย่างเป็นทางการเป็นเอกฉันท์ของรัฐสมาชิกสหประชาชาติกว่า 190 ประเทศด้วย

3.2.3) การอภิปรายและเห็นชอบในมติการปกป้องพลเมือง (Protection of Civilians) ของคณะมนตรีความมั่นคง

วันที่ 28 เมษายน ค.ศ.2006 คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติได้ผ่านมติที่ 1674 (2006) ในวาระของการปกป้องพลเมืองในสถานการณ์การสู้รบ (Protection of Civilians in Armed Conflict) อย่างเป็นทางการเป็น **มติอย่างเป็นทางการฉบับแรกของคณะมนตรีความมั่นคงที่กล่าวถึง RtoP** ด้วยการยืนยันอีกครั้งในข้อกำหนดตามย่อหน้าที่ 138 และย่อหน้าที่ 139 ของ World Summit Outcome Document นอกจากนี้ รัฐต่างๆ ยังยอมรับในความรับผิดชอบของรัฐในการป้องกันการสู้รบต่างๆ ผ่านการส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การลดความยากจน การส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืน การส่งเสริมการปรองดองแห่งชาติ ธรรมชาติ ประชาธิปไตย และการบังคับใช้กฎหมาย การเคารพและปกป้องสิทธิมนุษยชนพลเมืองของตนเอง รวมทั้งผู้ลี้ภัย ประชาชนผู้ไร้ที่อยู่อาศัย รวมทั้งเด็กและผู้หญิง ในขณะเดียวกัน เลขาธิการสหประชาชาติ องค์การส่วนภูมิภาค และประชาคมระหว่างประเทศก็มีหน้าที่ในการร่วมมือกันในการป้องกัน ปกป้อง และบูรณะฟื้นฟูในสถานการณ์การสู้รบต่างๆ โดยใช้เครื่องมือตามลำดับ²⁹

²⁹ Security Council Resolution 1674 [Online], 25 August 2010. Available from: <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N06/331/99/PDF/N0633199.pdf?OpenElement>

มติที่ 1674 นอกจากจะมีการอ้างถึง RtoP อย่างชัดเจนผ่านการยอมรับย่อหน้าที 138 และ 139 ของ WSOD อย่างเป็นทางการแล้ว มตินี้ยังมีการยอมรับประเด็นต่างๆ ซึ่งถือว่าเป็นมิติด้านการป้องกันของ RtoP เช่น ยอมรับความรับผิดชอบของรัฐในการป้องกันสถานการณ์การสู้รบต่างๆ ผ่านการส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจ การลดความยากจน การส่งเสริมการปรองดอง ประชาธิปไตยและการบังคับใช้กฎหมาย เป็นต้น

3.2.4) คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติผ่านมติในประเด้นดาร์ฟัวร์

ความรุนแรงในประเทศซูดานเกิดขึ้นมาตั้งแต่การแบ่งแยกซูดานออกเป็นซูดานเหนือ และซูดานใต้ภายใต้การปกครองของประเทศอังกฤษ ผลของการปกครองดังกล่าวก็ยังคงเป็นหัวใจของประวัติศาสตร์ความรุนแรงในประเทศซูดานจนถึงปัจจุบัน หลังจากได้รับเอกราชในปีค.ศ.1956 ประเทศซูดานต้องตกอยู่ในสภาพสงครามกลางเมืองมาอย่างต่อเนื่อง (1956-1972, 1983-2003) ตลอดเกือบ 60 ปีของสงครามกลางเมืองจึงส่งผลเกิดการสูญเสียชีวิตของประชาชนผู้บริสุทธิ์จำนวนมาก ความรุนแรงของสงครามกลางเมืองที่สร้างความเสียหายอย่างร้ายแรงนั้นเกิดจากสงครามกลางเมืองครั้งที่ 2 เมื่อรัฐบาลกลางของซูดาน ณ เมือง Khartoum ต่อด้านกลุ่มคัดค้านต่างๆ เช่น Sudan's People Liberation Movement (SPLM) ซึ่งมีฐานที่มั่นอยู่ทางตอนใต้ของประเทศ ตั้งแต่ปีค.ศ.1983 เป็นต้นมา ความรุนแรงเหล่านี้ส่งผลให้ประชาชนซูดานตอนใต้ไว้ที่อยู่อาศัยกว่า 4 ล้านคน ลี้ภัยกว่า 500,000 คนและเสียชีวิตกว่า 1.5 ล้านคน³⁰

ในวันที่ 31 สิงหาคม ค.ศ.2006 คณะมนตรีความมั่นคงจึงได้ผ่านมติที่ 1706 ในประเด็นการรักษาสันติภาพในซูดานเพื่อให้มีการใช้กองกำลังรักษาสันติภาพของสหประชาชาติอย่างรวดเร็ว มีการเรียกร้องให้เพิ่มทหารในหน่วย (United Nations Mission in Sudan: UNMIS) เป็น 17,300 นายและตำรวจอีก 3,300 นายเพื่อเข้ามาแทนที่กองกำลังของสหภาพแอฟริกัน (African Union: AU) 7,000 นายที่ได้ปฏิบัติการณ์อยู่ในดาร์ฟัวร์ มติที่ 1706 นี้มีการกล่าวถึง RtoP อย่างชัดเจนผ่านการอ้างถึงมติที่ 1674 ในประเด็นการปกป้องพลเมืองในสถานการณ์การ

³⁰ The Crisis in Sudan [Online], 9 August 2010. Available from: <http://www.responsibilitytoprotect.org/index.php/crises/crisis-in-sudan>

ผู้รบ (Protection of Civilians in Armed Conflict) และย่อหน้าที่ 138 และ 139 ของ WSOD ซึ่งเป็นการยืนยันว่ารัฐต่างๆ มีความรับผิดชอบที่สำคัญในการปกป้องประชาชนของตนเอง และประชาคมระหว่างประเทศก็มีความรับผิดชอบในการเข้าปฏิบัติการเมื่อรัฐบาลเหล่านี้ล้มเหลวในการปกป้องประชาชนจากการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ อาชญากรรมสงคราม การกำจัดชาติพันธุ์ และอาชญากรรมต่อมวลมนุษยชาติ มตินี้ยังกำหนดให้สถานการณ์ในชุดานเป็นภัยคุกคามต่อสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ³¹

3.2.5) เลขานุการสหประชาชาติกล่าวสุนทรพจน์ ณ เบอร์ลิน ประเทศเยอรมัน

ในวันที่ 15 กรกฎาคม ค.ศ.2008 เลขานุการสหประชาชาติ นาย Ban Ki-moon ได้กล่าวสุนทรพจน์เนื่องในการจัดการประชุม “Responsible Sovereignty: International Cooperation for a Changed World”³² และได้แสดงเจตจำนงในฐานะเลขานุการสหประชาชาติเป็นครั้งแรกในการแสดงจุดยืนสนับสนุนหลักการความรับผิดชอบในการปกป้องและกล่าวถึงประเด็นสำคัญของหลักการอย่างชัดเจนว่าประกอบด้วย 3 เสาหลัก กล่าวคือ

เสาหลักที่ 1 คือหน้าที่ทางกฎหมายที่สำคัญและต่อเนื่องของรัฐต่างๆ ในการปกป้องทั้งประชาชนของตนเองรวมถึงผู้ที่ไม่ใช่พลเมืองของรัฐตนด้วยจากการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ (genocide), อาชญากรรมสงคราม (war crimes), การกำจัดชาติพันธุ์ขนาดใหญ่ (ethnic cleansing), อาชญากรรมต่อมวลมนุษยชาติ (crimes against humanity)

เสาหลักที่ 2 คือความรับผิดชอบของประชาคมระหว่างประเทศในการให้ความช่วยเหลือแก่รัฐต่างๆ ให้สามารถบรรลุความรับผิดชอบในการปกป้องได้

³¹ Security Council Resolution 1706 [Online], 9 August 2010. Available from: <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N06/484/64/PDF/N0648464.pdf?OpenElement>

³² Secretary-General Defends, Clarifies 'Responsibility to Protect' at Berlin on 'Responsible Sovereignty: International Cooperation for a Changed World' [Online], 29 October 2009. Available from: <http://www.un.org/News/Press/docs/2008/sgsm11701.doc.htm>

เสาหลักที่ 3 คือความรับผิดชอบในการตอบโต้ของประชาคมระหว่างประเทศ ด้วยวิธีการที่แน่นอนและในเวลาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับกฎบัตรสหประชาชาติเพื่อช่วยปกป้องประชาชนจากอาชญากรรมและความรุนแรงทั้ง 4 ประเภท

ความสำคัญของการประชุมในครั้งนี้ไม่เพียงแต่แสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นของเลขาธิการสหประชาชาติในฐานะฟันเฟืองสำคัญตัวหนึ่งในการพัฒนา RtoP แล้ว ข้อเสนอของเลขาธิการสหประชาชาติยังแสดงให้เห็นถึงความพยายามของนาย Ban Ki-moon ในการพัฒนา RtoP ให้มีความชัดเจนมากขึ้นด้วยการเสนอแนวทางการปฏิบัติเพื่อปกป้องประชาชนผ่านยุทธศาสตร์ 3 เสาหลักซึ่งต่อมาได้รับการยอมรับจากรัฐสมาชิกสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ ภายใต้รายงานของนาย Ban Ki-moon เรื่อง “Implementing the Responsibility to Protect” ปีค.ศ.2009 ซึ่งได้เสนอแนวคิด 3 เสาหลักเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาให้ RtoP สามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้จริงด้วยซึ่งจะได้นำเสนอต่อไป

3.2.6) เลขาธิการสหประชาชาตินายบัน คี-มุน แต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งที่ปรึกษาพิเศษด้าน RtoP (Special Advisor with a focus on the Responsibility to Protect)

Dr. Edward Luck ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นที่ปรึกษาพิเศษด้าน RtoP อย่างเป็นทางการในวันที่ 21 กุมภาพันธ์ ค.ศ.2008 เพื่อทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดกับที่ปรึกษาพิเศษในเรื่องการป้องกันการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ (Special Adviser on the Prevention of Genocide) ในฐานะสำนักงานที่ทำหน้าที่ในการรวบรวมข้อมูลต่างๆที่มีอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระบบสหประชาชาติเพื่อเป็นกลไกในการเตือนภัยล่วงหน้าหากเกิดการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ และนำเสนอข้อเสนอแนะไปยังคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติผ่านเลขาธิการสหประชาชาติหน้าที่สำคัญของ Edward Luck ในฐานะที่ปรึกษาพิเศษด้าน RtoP คือการพัฒนา RtoP ด้านหลักการ สร้างฉันทามติต่อ RtoP ช่วยเหลือสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติในการพิจารณา RtoP อย่างต่อเนื่อง ทั้งยังช่วยเหลือเลขาธิการสหประชาชาติพัฒนาข้อเสนอต่างๆที่จะนำไปสู่การพิจารณาของรัฐสมาชิกสหประชาชาติที่เกี่ยวข้องกับ RtoP ผ่านกระบวนการปรึกษาหารืออย่างกว้างขวาง³³

³³ Secretary-General Appoints Edward C. Luck of United States Special Adviser [Online], 28 October 2009. Available from: <http://www.un.org/News/Press/docs/2008/sga1120.doc.htm>

3.2.7) เลขานุการสหประชาชาตินำเสนอรายงานเรื่อง “Implementing the Responsibility to Protect”³⁴

12 มกราคม ค.ศ.2009 เลขานุการสหประชาชาติ นาย Ban Ki-moon ได้นำเสนอรายงานเรื่อง “Implementing the Responsibility to Protect” ต่อสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ เพื่อเป็นการเสนอแนวทางที่สืบเนื่องมาจากเอกสาร World Summit Outcome Document และแนวทางที่จะทำให้ RtoP สามารถนำไปใช้ให้เกิดผลได้ เลขานุการสหประชาชาติได้จำแนก RtoP ออกเป็น 3 เสาหลักเพื่อให้ง่ายต่อความเข้าใจและความชัดเจนในการนำไปปฏิบัติสาระสำคัญของแนวทางทั้ง 3 เสาหลักต่างมีพื้นฐานมาจากรายงานของคณะกรรมการ ICISS ปีค.ศ.2001 ย่อหน้าที่ 138 และ 139 ของ WSOD ปีค.ศ.2005 รวมถึงข้อเสนอที่เลขานุการสหประชาชาติได้เสนอไว้ ณ กรุงเบอร์ลินปี ค.ศ. 2008 ซึ่งตกผลึกรวมกันเป็นแนวทางในการทำให้ RtoP สามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ดังนี้

เสาหลักที่ 1 คือ **ความรับผิดชอบของรัฐ** (The Protection Responsibilities of the State) ในเสาหลักนี้เลขานุการสหประชาชาติได้เน้นถึงความรับผิดชอบของรัฐ นั่นคือความรับผิดชอบในการปกป้องประชาชนที่อยู่ภายในรัฐจากการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์, อาชญากรรมสงคราม, การกำจัดชาติพันธุ์ขนาดใหญ่, และอาชญากรรมต่อมวลมนุษยชาติ โดยย้ำว่าหน้าที่เหล่านี้ดังกล่าวเป็นหน้าที่ของรัฐต่างๆที่รัฐทุกรัฐพึงมีต่อประชาชนของตนเองอยู่แล้วทั้งในกฎหมายระหว่างประเทศ กฎบัตรสหประชาชาติ และสนธิสัญญาต่างๆ ฉะนั้น การป้องกันอาชญากรรมและความรุนแรงต่างๆจึงสามารถเริ่มต้นได้ที่รัฐเองผ่านการเคารพสิทธิมนุษยชน การสร้างบรรทัดฐานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ กฎหมายผู้ลี้ภัย และศาลอาชญากรรมระหว่างประเทศให้เกิดขึ้นและมีการนำมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพภายในรัฐ

ในการจัดการกับปัญหาความรุนแรงภายในรัฐอาจเกิดขึ้นจากการร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านข้างเคียง องค์การระดับภูมิภาค สหประชาชาติ องค์การที่ไม่ใช่รัฐบาลระหว่างประเทศหรือผู้เชี่ยวชาญอิสระผ่านโครงการการฝึกฝนการป้องกันการเกิดขึ้นของอาชญากรรมและความรุนแรงต่างๆ การเรียนรู้ประสบการณ์จากประเทศใกล้เคียงทั้งในมิติของการป้องกัน การ

³⁴ Implementing the Responsibility to Protect Report of the Secretary General [Online], 5 October 2009. Available from: <http://www.un.org/preventgenocide/adviser/pdf/SG%20Report%20R2P.pdf>

จัดการและการฟื้นฟูความขัดแย้งที่เกิดขึ้นภายในรัฐเหล่านั้นก็เป็นอีกยุทธศาสตร์หนึ่งที่รัฐแต่ละรัฐควรนำมาพิจารณาเพื่อป้องกันความรุนแรงที่อาจเกิดขึ้นได้

เสาหลักที่ 2 คือความช่วยเหลือระหว่างประเทศและการสร้างขีดความสามารถ (International assistance and capacity-building) เสาหลักนี้อ้างถึงย่อหน้าที่ 138 และ 139 ของ World Summit Outcome Document ที่ยืนยันว่าประชาคมระหว่างประเทศควรกระตุ้นและช่วยเหลือรัฐต่างๆ ให้ใช้ความรับผิดชอบในการปกป้องนี้ และในย่อหน้าที่ 139 ที่มีการยืนยันว่าประชาคมระหว่างประเทศมีความตั้งใจในการช่วยเหลือรัฐต่างๆ ในการสร้างขีดความสามารถในการปกป้องพลเมืองของรัฐตนจากอาชญากรรมร้ายแรงเฉพาะทั้ง 4 ประเภท รวมถึงการช่วยเหลือรัฐก่อนที่วิกฤติการณ์ต่างๆ จะปะทุขึ้น ซึ่งข้อกำหนดเหล่านี้นำไปสู่ข้อเสนอแนะว่าความช่วยเหลือสามารถแบ่งได้เป็น 4 รูปแบบคือ

- (1) กระตุ้นรัฐต่างๆ ให้สามารถบรรลุความรับผิดชอบในการปกป้องของตนเองภายใต้เสาหลักที่ 1 ได้ (ย่อหน้าที่ 138)
- (2) ช่วยเหลือให้รัฐต่างๆ ใช้ความรับผิดชอบในการปกป้องพลเมืองของตน (ย่อหน้าที่ 138)
- (3) ช่วยเหลือรัฐต่างๆ ในการสร้างขีดความสามารถในการปกป้อง (ย่อหน้าที่ 139)
- (4) ช่วยเหลือรัฐต่างๆ ก่อนที่วิกฤติการณ์และความรุนแรงต่างๆ จะปะทุขึ้น (ย่อหน้าที่ 139)

ภายใต้เสาหลักนี้ เลขานุการสหประชาชาติได้เสนอว่ารัฐต่างๆ ควรยกระดับความมั่นคงภายในของรัฐตนเพื่อสร้างควมมีเสถียรภาพให้กับประชาชนภายในรัฐ พร้อมทั้งให้การสนับสนุนกลไกของสหประชาชาติและองค์กรส่วนภูมิภาคในการอภิปราย ให้การศึกษาและฝึกฝนมาตรฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน สนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ระหว่างภูมิภาคในประเด็นการป้องกันความขัดแย้งและการเตือนภัยล่วงหน้า ช่วยสร้างขีดความสามารถระดับพลเมืองขององค์กรส่วนภูมิภาคและอนุภูมิภาคเพื่อลดความตึงเครียดระหว่างชาติพันธุ์ในภูมิภาคมีส่วนร่วมในการจัดการด้านการป้องกันผ่านการให้ความช่วยเหลือทางการทหารเพื่อให้รัฐต่างๆ สามารถจัดการกับอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับ RtoP กระตุ้นให้ผู้บริจาคสนับสนุนโครงการต่างๆ เพื่อยกระดับขีดความสามารถในการป้องกันและปกป้องอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับ RtoP ซึ่งจะรวมถึงการเรียนรู้แนวคิด ยุทธศาสตร์ และการดำเนินงานต่างๆ ที่มีประสิทธิภาพในระดับระหว่าง

องค์กร ระหว่างรัฐและระหว่างภูมิภาค ร่วมมือกับประเทศผู้บริจาคในการเพิ่มความช่วยเหลือด้านการบังคับใช้กฎหมายให้กับรัฐต่างๆ และมีส่วนร่วม กับ Peacebuilding Commission มากขึ้นเพื่อช่วยเหลือรัฐต่างๆในการพัฒนา RtoP

เสาหลักที่ 3 คือการตอบโต้อย่างรวดเร็วและในเวลาที่เหมาะสม (timely and decisive response) อ้างถึงประโยคแรกในย่อหน้าที่ 139 ของ WSOD ที่ได้สร้างความชัดเจนว่า “ประชาคมระหว่างประเทศภายใต้สหประชาชาติก็มีความรับผิดชอบในการใช้วิธีการทางการทูต วิธีการด้านมนุษยธรรม และวิธีการที่ไม่ใช้กำลังทหารที่เหมาะสมและสอดคล้องกับ มาตรา VI และ VIII ของกฎบัตรสหประชาชาติในการช่วยปกป้องประชาชนจากอาชญากรรมทั้ง 4 ประเภท” และในประโยคที่ 2 ของย่อหน้าที่ 139 ก็ยังเน้นว่าการปฏิบัติการร่วมกันทั้งวิธีการที่ไม่ใช้กำลังทหารและการใช้กำลังทหารนั้นควรได้รับการพิจารณาโดยประชาคมระหว่างประเทศเมื่อมีเงื่อนไขดังต่อไปนี้

- (1) เมื่อวิธีการสันติต่างๆไม่เพียงพอ
- (2) เมื่อรัฐล้มเหลวอย่างชัดเจนในการปกป้องประชาชนของตนจากอาชญากรรมทั้ง 4 ประการ

เพราะฉะนั้น ในย่อหน้าที่ 139 นี้จึงยืนยันว่าประชาคมระหว่างประเทศจะเตรียมพร้อมในการใช้ปฏิบัติการร่วมกันด้วยวิธีการที่เด็ดขาดและในเวลาที่เหมาะสมผ่านคณะมนตรีความมั่นคงและสอดคล้องกับ มาตราที่ VII และกฎบัตรสหประชาชาติด้วย

มาตรการการตอบโต้ต่างๆภายใต้เสาหลักที่ 3 นั้นยังรวมถึงมาตรการต่างๆที่ไม่ใช้ความรุนแรงและการบังคับต่างๆซึ่งหมายถึง มาตราที่ VI และ VIII ของกฎบัตรสหประชาชาติ และยังครอบคลุมถึงการดำเนินการของเลขาธิการสหประชาชาติ การจัดการในระดับภูมิภาคและอนุภูมิภาคโดยไม่ต้องผ่านความเห็นชอบจากคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ หรือการแต่งตั้งคณะผู้แทนเพื่อทำการตรวจสอบและค้นหาความจริงในสถานการณ์หรือการต่อสู้ใดๆที่อาจนำไปสู่ความขัดแย้งระหว่างประเทศหรือเป็นอันตรายต่อการดำรงไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศภายใต้ Article 34 และ 12 ของกฎบัตรสหประชาชาติซึ่งให้อำนาจแก่คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติและสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติตามลำดับ มาตรการการลงโทษอย่างมีเป้าหมายบนพื้นฐานของแต่ละกรณีและบนความร่วมมือกับองค์กรในระดับภูมิภาค

ที่เกี่ยวข้องภายใต้มาตราที่ 41 และ 53 ของกฎบัตรสหประชาชาติและให้สอดคล้องกับย่อหน้าที่ 138 ของ World Summit Outcome Document ในขณะที่สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติก็สามารถพิจารณามาตรการต่างๆเหล่านี้ภายใต้มติที่ 377(v) “Uniting for Peace”

เลขาธิการสหประชาชาติยังอธิบายถึงหน้าที่ขององค์กรต่างๆที่สำคัญในการแก้ปัญหาอาชญากรรมและความรุนแรงที่เกี่ยวข้องกับ RtoP ว่าเลขาธิการสหประชาชาตินั้นต้องทำหน้าที่เป็นตัวแทนของผู้ที่ตกเป็นเหยื่อหรือได้รับอันตรายและถูกคุกคามจากรัฐบาลซึ่งได้กลายเป็นฝ่ายกระทำ ความรุนแรงกับประชาชนของตนเองเสียเอง และยังรวมไปถึงหน้าที่ในการรายงานไปยังคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติและสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติในสิ่งที่เกิดขึ้น ในส่วนของคณะมนตรีความมั่นคงนั้นเลขาธิการสหประชาชาติกล่าวว่าสมาชิกถาวรทั้ง 5 ของคณะมนตรีความมั่นคงนั้นมีความความรับผิดชอบภายใต้กฎบัตรสหประชาชาติและกระตุ้นให้รัฐเหล่านี้ยับยั้งการใช้อำนาจอับยั้ง (veto) ในสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับ RtoP และยังเสนอให้มีการแสวงหาความเข้าใจร่วมกันถึงผลกระทบของการใช้อำนาจอับยั้ง (veto) นั้น ในส่วนของสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติก็มีบทบาทสำคัญในการรักษาไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศด้วยเช่นกันโดยภายใต้ “Uniting for Peace” ในกฎบัตรสหประชาชาติได้ให้อำนาจสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติในการจัดการกับประเด็นปัญหาต่างๆได้เมื่อคณะมนตรีความมั่นคงล้มเหลวในการใช้ความรับผิดชอบที่เกี่ยวข้องกับสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศเนื่องจากการขาดคะแนนเสียงที่เป็นเอกฉันท์ของสมาชิกถาวร รายงานฉบับนี้ยังยอมรับบทบาทขององค์กรภาคประชาชนภายในและข้ามชาติต่างๆในการให้การสนับสนุน การเตือนภัยล่วงหน้า การเฝ้าระวัง การวิจัย การฝึกฝนและการให้การศึกษาต่างๆด้วย

รายงานเรื่อง “Implementing the Responsibility to Protect” เป็นความพยายามของเลขาธิการสหประชาชาติในการทำให้ RtoP สามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้จริงมากกว่าที่จะเป็นเพียงแนวคิดหรือหลักการที่เป็นลายลักษณ์อักษรเท่านั้น สาระสำคัญของรายงานฉบับนี้จึงเป็นการนำเสนอกรอบการปฏิบัติทั้งในส่วนของรัฐและประชาคมระหว่างประเทศในการทำหน้าที่ของตนเองเพื่อปกป้องคุ้มครองชีวิตของประชาชนด้วยมาตรการ 3 เสาหลักที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของกฎบัตรสหประชาชาติ ย่อหน้าที่ 138 และ 139 ของ WSOD ประเด็นร่วมสำคัญของเอกสารเหล่านี้คือการให้ความสำคัญสูงสุดกับการป้องกันอาชญากรรมร้ายแรงทั้ง 4 ประเภทด้วยการเน้นถึงหน้าที่ของรัฐอธิปไตยทั้งปวงในการปกป้องคุ้มครองประชาชนภายในรัฐ

3.2.8) สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติจัดอภิปรายในประเด็นรายงานของ เลขาธิการสหประชาชาติเรื่อง “Implementing the Responsibility to Protect”

สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติจัดการประชุมเพื่ออภิปรายรายงานของเลขาธิการสหประชาชาติเรื่อง “Implementing the Responsibility to Protect” ระหว่างวันที่ 23 ถึง 28 กรกฎาคม ค.ศ.2009 การอภิปรายที่เกิดขึ้นถือเป็นการอภิปรายถึง RtoP อย่างเป็นทางการครั้งแรกของรัฐสมาชิกสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติหลังจากมีการยอมรับ RtoP อย่างเป็นทางการในเดือนกันยายน ค.ศ.2005 การอภิปรายประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

- เลขาธิการสหประชาชาตินำเสนอรายงานต่อที่ประชุมวันที่ 21 กรกฎาคม ค.ศ. 2009 ในส่วนนั้นนอกจากจะเป็นการนำเสนอแนวคิด 3 เสาหลักซึ่งจะทำให้ RtoP เปลี่ยนจากคำมั่นสัญญาไปสู่การนำไปปฏิบัติแล้วนั้น เลขาธิการสหประชาชาติยังใช้โอกาสนี้กระตุ้นให้รัฐสมาชิกสนับสนุนให้การประชุมในครั้งนี้บรรลุวัตถุประสงค์ในการแสวงหาวิธีการที่จะทำให้ RtoP มีการพัฒนาไปสู่การเป็นหลักการที่สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ แทนที่จะเป็นการนำ RtoP มาพิจารณาใหม่ถึงสาระและคุณค่าของหลักการ

ผลของการเสนอรายงานในวันที่ 21 กรกฎาคม ค.ศ.2009 ปรากฏให้เห็นอย่างเป็นรูปธรรมเมื่อรัฐสมาชิกจำนวน 6 รัฐอันได้แก่สวีเดน ชิลี โมร็อกโก กินี-บิสเซา บอสเนีย เฮอร์เซโกวีนา และอียิปต์ได้ใช้โอกาสนี้แสดงความคิดเห็นต่อรายงานของเลขาธิการสหประชาชาติฉบับดังกล่าวโดยทุกประเทศยกเว้นอียิปต์ต่างแสดงการสนับสนุนรายงานของเลขาธิการสหประชาชาติและเชื่อมั่นว่า RtoP มีความสำคัญและจำเป็นต่อประชากรโลก ในขณะที่อียิปต์แสดงความกังวลและตั้งคำถามต่อรายงานของเลขาธิการสหประชาชาติทั้งในประเด็นความสามารถในการเตือนภัยล่วงหน้า การรวบรวมข้อมูล และบทบาทความเชื่อมโยงระหว่างคณะมนตรีความมั่นคงกับสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ³⁵

³⁵ Ban Ki-moon, Secretary-General's remarks to the General Assembly on the Responsibility to Protect (RtoP) [Online], 5 October 2009. Available from: <http://www.responsibilitytoprotect.org/index.php/component/content/article/35-r2pcs-topics/2487-secretary-generals-remarks-to-the-general-assembly-on-the-responsibility-to-protect-rtop>

- ประธานสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ H.E.Miguel ‘ Escoto Brockmann ได้จัด informal thematic discussion ในวันที่ 23 กรกฎาคม ค.ศ.2009 เพื่อเปิดเวทีให้กับ นักวิชาการที่มีชื่อเสียงได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็นต่อรายงานของเลขาธิการสหประชาชาติและ RtoP นักวิชาการเหล่านี้ประกอบด้วย Edward Luck ในฐานะ Special Adviser on the Responsibility to Protect, The Hon. Gareth Evans ในฐานะประธานของ Emeritus และ International Crisis Group, Noam Chomsky ในฐานะศาสตราจารย์ด้านภาษาศาสตร์แห่งสถาบันเทคโนโลยีแมสซาชูเซตส์ (Massachusetts Institute of Technology), Jean Bricmont ในฐานะ นักทฤษฎีฟิสิกส์ นักปรัชญาวิทยาศาสตร์ และศาสตราจารย์มหาวิทยาลัย Universite’ catholique de Louvain, ศาสตราจารย์ Ngugi wa Thiong’o ในฐานะนักเขียนเคนยาที่ได้รับการยอมรับ ผลของการอภิปรายในช่วงที่ 2 นี้แสดงให้เห็นถึงความขัดแย้งทางความคิดจาก นักวิชาการดังกล่าว กล่าวคือ ด้านหนึ่งมีการยอมรับและเห็นด้วยต่อรายงานของเลขาธิการสหประชาชาติในฐานะจุดเริ่มต้นที่สำคัญในการนำ RtoP ไปปฏิบัติ และยังใช้โอกาสนี้ในการสร้างความเข้าใจต่อประเด็นที่มักเกิดความเข้าใจผิดเกี่ยวกับ RtoP อันประกอบด้วย Edward Luck³⁶ และ Gareth Evans³⁷ ในทางกลับกัน อีกด้านหนึ่งเป็นการแสดงให้เห็นถึงความไม่ไว้วางใจและความกังขาต่อรายงานของเลขาธิการสหประชาชาติอย่างชัดเจน เช่น ประธานสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติกล่าวว่าระบบความมั่นคงของโลกในปัจจุบันนั้นยังไม่พร้อมที่จะนำ RtoP มาใช้ ทั้งยังกล่าวว่า RtoP คือการทำลายคุณค่าของอำนาจอธิปไตย ประเด็นนี้จึงไปสอดคล้องกับ Noam Chomsky³⁸, Jean Bricmont³⁹ และ Ngugi wa Thiong’o⁴⁰ ซึ่งต่าง

³⁶ Edward C. Luck, Remarks to the General Assembly on the Responsibility to Protect(RtoP) [Online], 5 October 2009. Available from: <http://www.un.org/ga/president/63/interactive/protect/luck.pdf>

³⁷ Gareth Evans, Statement to United Nations General Assembly Informal Interactive Dialogue on Responsibility to Protect [Online], 5 October 2009. Available from: <http://www.un.org/ga/president/63/interactive/protect/evans.pdf>

³⁸ Noam Chomsky, Statement to the United Nations General Assembly Thematic Dialogue on the Responsibility to Protect [Online], 5 October 2009. Available from: <http://www.un.org/ga/president/63/interactive/protect/noam.pdf>

³⁹ Jean Bricmont, A More Just World and the Responsibility to Protect [Online], 5 October 2009. Available from: <http://www.un.org/ga/president/63/interactive/protect/jean.pdf>

⁴⁰ Ngugi wa Thiong’o, Uneven Development is the Root of Many Crimes [Online], 5 October 2009. Available from: <http://www.un.org/ga/president/63/interactive/protect/ngugi.pdf>

สะท้อนให้เห็นถึงความไม่ไว้วางใจต่อประชาคมระหว่างประเทศและ RtoP ในฐานะแนวคิดของ ตะวันตก

- ประธานสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติได้จัดเวทีอภิปรายอีกครั้งในปลายของ วันที่ 23 กรกฎาคม ค.ศ.2009 เพื่อให้รัฐสมาชิกที่เข้าร่วมกว่า 180 รัฐได้ถกอภิปรายถึงรายงาน ของเลขาธิการสหประชาชาติ การอภิปรายในส่วนนี้มีรัฐแจ้งความจำนงที่จะกล่าวแสดงความ คิดเห็นถึง 94 รัฐ ระยะเวลาของการอภิปรายจึงต้องมีการขยายไปจนถึงวันที่ 24 กรกฎาคม และไปจบลงในวันที่ 28 กรกฎาคม ค.ศ.2009⁴¹ ผลของการอภิปรายในช่วงที่ 3 นี้ถือได้ว่า ประสบความสำเร็จยิ่งจากการที่รัฐสมาชิกสามารถบรรลุฉันทามติร่วมกันในประเด็นที่สำคัญต่อ RtoP และกระบวนการพัฒนา RtoP ไปสู่การปฏิบัติ รวมถึงประเด็นที่สร้างความกังวลและการ เสนอแนะต่างๆ ดังนี้

- ประเด็นที่มีฉันทามติร่วมกัน ประกอบไปด้วย

1) ยอมรับรายงานของเลขาธิการสหประชาชาติทั้งในฐานะรายงานและในฐานะ การนำเสนอรายงานของเลขาธิการสหประชาชาติเมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม ค.ศ.2009

2) ภาระงานของสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติมิใช่การนำเอาความตกลงปีค.ศ. 2005 มาแจกจ่ายใหม่แต่จะเป็นการอภิปรายถึงแนวคิดและความท้าทายต่างๆในการนำความตกลง นั้นไปใช้ปฏิบัติ

3) สนับสนุนและยืนยันการกำหนดขอบเขตของหลักการความรับผิดชอบในการ ปกป้องใน 4 อาชญากรรม

⁴¹ International Coalition for Responsibility to protect, Report on the General Assembly Plenary Debate on the Responsibility to Protect [Online], 5 October 2009. Available from: http://www.responsibilitytoprotect.org/ICRtoP%20Report-General_Assembly_Debate_on_the_Responsibility_to_Protect%20FINAL%2009_22_09.pdf

4) สนับสนุนแนวคิด 3 เสาหลักของเลขาธิการสหประชาชาติอย่างชัดเจน โดยฉันทามตินี้เกิดจากการยอมรับว่าเสาหลักที่ 1 และเสาหลักที่ 2 มีความสำคัญที่สุด และรัฐส่วนใหญ่ยังเห็นว่าเสาหลักทั้ง 3 นั้นมีความเท่าเทียมกัน

5) เข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของแนวคิด “อำนาจอธิปไตยคือความรับผิดชอบ” (sovereignty as responsibility)

6) ยอมรับและสนับสนุนว่าการป้องกันอาชญากรรมทั้ง 4 ประเภทนั้นเป็นหน้าที่ที่สำคัญเป็นอันดับแรก

7) ยอมรับบทบาทของสหภาพแอฟริกาในฐานะผู้บุกเบิกการเปลี่ยนแปลงจากหลักการการไม่แทรกแซง (non-interference) มาสู่การเป็นหลักการการไม่วางเฉย (non-indifference)

8) ยอมรับว่า RtoP มีรากฐานมาจากกฎหมายทั้งกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ (International Human Rights Law), กฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ (International Humanitarian Law), และกฎหมายอาชญากรรมระหว่างประเทศ (International Criminal Law) ที่มีอยู่แล้วทั้งสิ้น มิใช่ข้อกำหนดทางกฎหมายใหม่แต่อย่างใด

9) อาชญากรรมร้ายแรงทั้ง 4 ประเภทเป็นภัยคุกคามต่อสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ

10) ยอมรับบทบาทของภาคประชาสังคม⁴² ปัจจัยสำคัญของฉันทามติในประเด็นนี้มาจากความพยายามของภาคประชาสังคมระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ICRTOP ในการกระตุ้นให้เกิดความรู้ความเข้าใจถึงสาระและความสำคัญของ RtoP และรายงาน

⁴² International Coalition for Responsibility to protect, *Report on the General Assembly Plenary Debate on the Responsibility to Protect* [Online], 5 October 2009. Available from: http://www.responsibilitytoprotect.org/ICRtoP%20Report-General_Assembly_Debate_on_the_Responsibility_to_Protect%20FINAL%2009_22_09.pdf

ของเลขาธิการสหประชาชาติผ่านการจัดการประชุม การเผยแพร่เอกสารที่เกี่ยวข้องและการกระตุ้นรัฐบาลเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับตัวแสดงต่างๆในการเข้าร่วมการอภิปรายของสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติที่จะเกิดขึ้นและนำไปสู่ความตกลงที่จะทำให้ RtoP สามารถนำไปปฏิบัติได้

- **ประเด็นความกังวลต่างๆ** ประกอบไปด้วย 1) RtoP คือใบอนุญาตของการเข้าแทรกแซงฝ่ายเดียว (unilateral intervention) 2) การขาดเจตจำนงทางการเมืองของประชาคมระหว่างประเทศในการใช้มาตรการป้องกันและตอบโต้ในสถานการณ์ร้ายแรงต่างๆ 3) การปฏิรูปคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติเนื่องจากความล้มเหลวบ่อยครั้งในการดำเนินการต่างๆอย่างมีประสิทธิภาพ 4) การเลือกปฏิบัติของประชาคมระหว่างประเทศ 5) บทบาทของสมัชชาใหญ่และคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติไม่มีความชัดเจน 6) อำนาจในการตัดสินใจใช้ปฏิบัติการตามยุทธศาสตร์ 3 เสาหลัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเสาหลักที่ 3ว่าจะหมายถึงปฏิบัติการใด เมื่อไรและระยะเวลาานานเท่าใด 7) RtoP ละเมิดอำนาจอธิปไตยของรัฐ 8) RtoP จะต้องแก้ปัญหาคความยากจนและการด้อยพัฒนาในฐานะพื้นฐานของความรุนแรงเสียก่อน 9) RtoP มิได้มีสถานะทางกฎหมายหรือเป็นพันธะสัญญาทางกฎหมายใดๆ⁴³

- **ข้อเสนอแนะต่างๆ** เพื่อยกระดับความสามารถของทั้งรัฐ ภูมิภาคและระหว่างประเทศให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นและนำไปสู่ความสามารถในการป้องกันอาชญากรรมร้ายแรงต่างๆได้ ประกอบด้วย 1) สนับสนุนการยกระดับขีดความสามารถระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสามารถในการเตือนภัยล่วงหน้าของสหประชาชาติ 2) สนับสนุนความสามารถในระดับภูมิภาคด้วยการยกระดับการสร้างขีดความสามารถและความร่วมมือระหว่างองค์กรในระดับภูมิภาคและอนุภูมิภาคต่างๆ 3) เพิ่มขีดความสามารถระดับภายในรัฐ

⁴³International Coalition for Responsibility to protect, **Report on the General Assembly Plenary Debate on the Responsibility to Protect** [Online], 5 October 2009. Available from: http://www.responsibilitytoprotect.org/ICRtoP%20Report-General_Assembly_Debate_on_the_Responsibility_to_Protect%20FINAL%2009_22_09.pdf

ด้วยการให้สัตยาบรรณในสนธิสัญญาและข้อตกลงต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการป้องกัน การแก้ไข และการฟื้นฟูความขัดแย้งต่างๆเพื่อส่งเสริมให้ระบบกฎหมายภายในรัฐมีความเข้มแข็งขึ้น⁴⁴

การอภิปรายของสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติในครั้งนี้ถือเป็นการอภิปรายถึง RtoP อย่างเป็นทางการเป็นครั้งแรกของสมัชชาใหญ่นับตั้งแต่มีการยอมรับในหลักการนี้อย่างเป็นทางการ ณ การประชุม World Summit ปีค.ศ.2005 ผลของการอภิปรายถือว่าประสบความสำเร็จเป็นอย่างสูงทั้งในแง่ของจำนวนรัฐสมาชิกผู้เข้าร่วมและจำนวนของรัฐผู้ประสงค์จะแสดงความคิดเห็น เสนอแนะและวิพากษ์วิจารณ์รายงานของเลขาธิการสหประชาชาติและต่อหลักการที่มีอย่างท่วมท้น ประเด็นต่างๆที่มีการหยิบยกขึ้นมาอภิปรายส่วนใหญ่สามารถนำมาสรรสร้างพัฒนาการของ RtoP ได้เป็นอย่างดี แม้ว่าจะมีปัญหบ้างที่รัฐจำนวนหนึ่งยังคงยืนยันที่จะคัดค้านหลักการและแสวงหาวิธีการขัดขวางการนำหลักการไปปฏิบัติตลอดการอภิปรายรัฐเหล่านี้ประกอบด้วยคิวบา, เวเนซุเอล่า, ชูแดนและนิคารากัว นอกจากนี้ ท่าทีและมุมมองด้านลบของประธานสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติยังสะท้อนออกมาอย่างชัดเจนตั้งแต่การกำหนดวันอภิปรายซึ่งอยู่ภายใต้อำนาจหน้าที่ของประธานสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติที่ไม่ได้มีการหารือในประเด็นกำหนดการกับเลขาธิการสหประชาชาติในเวลาที่เหมาะสมส่งผลให้เกิดเป็นความกังวลว่าจะเป็นเหตุให้รัฐสมาชิกไม่สามารถเข้าร่วมการอภิปรายได้ ตลอดจนการเลือกนักวิชาการที่มีทัศนคติคัดค้านต่อหลักการถึง 3 ท่านเข้าร่วมในการอภิปรายอย่างไม่เป็นทางการในเช้าวันที่ 23 กรกฎาคมตามที่ได้กล่าวถึงแล้วในตอนต้น รวมถึงมุมมองของประธานสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติเองในการกล่าวสุนทรพจน์ก็ได้แสดงให้เห็นถึงการคัดค้านอย่างชัดเจน

ประเด็นสำคัญอีกประการหนึ่งที่มีความโดดเด่นไม่แพ้ผลของการอภิปรายข้างต้น นั่นคือการที่องค์กรและภาคส่วนที่ไม่ใช่รัฐบาล โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ICRTOP ในฐานะภาคประชาสังคมระหว่างประเทศด้วยการเป็นกำลังสำคัญที่ทำให้รัฐต่างๆเข้าร่วมอภิปรายและแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา RtoP ต่อไป บทบาทที่สำคัญของ ICRTOP ในกรณีนี้จะมีการอธิบายอีกครั้งในบทที่ 4

⁴⁴Implementing the Responsibility to Protect The 2009 General Assembly Debate: An Assessment [Online], 5 October 2009. Available from: http://globalr2p.org/media/pdf/GCR2P_General_Assembly_Debate_Assessment.pdf

ความสำเร็จของการอภิปรายของสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติในเดือนกรกฎาคม ค.ศ.2009 ข้างต้นยังส่งผลให้สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติเห็นชอบ**มติที่ A/RES/63/308 เรื่อง ความรับผิดชอบในการปกป้อง** เมื่อวันที่ 7 ตุลาคม ค.ศ.2009 มตินี้ยังถือเป็นมติของสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติฉบับแรกที่กำลังกล่าวถึง RtoP อย่างเป็นทางการด้วยการยืนยันถึงย่อหน้าที่ 138 และ 139 ของ World Summit Outcome รายงานของเลขาธิการสหประชาชาติเรื่อง “Implementing the Responsibility to Protect” และยืนยันที่จะยังคงพิจารณาในประเด็นนี้อย่างต่อเนื่อง⁴⁵

3.2.9) คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติเห็นชอบมติที่ 1894 ในประเด็นการปกป้องพลเมือง (Protection of Civilians)

คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติได้จัดให้มีการอภิปรายในประเด็นการปกป้องพลเมือง (Protection of Civilians) มาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปีค.ศ.2006 และจบลงด้วยการผ่านมติที่ 1674 ในประเด็นการปกป้องพลเมืองในสถานการณ์การสู้รบและมตินี้เองยังถือเป็นมติของคณะมนตรีความมั่นคงฉบับแรกที่มีการอ้างถึง RtoP อย่างเป็นทางการ การอภิปรายที่เกิดขึ้นเมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน ค.ศ.2009 จัดเป็นการอภิปรายในประเด็นการปกป้องพลเมือง (Protection of Civilians) ครั้งที่ 8 ผลของการอภิปรายในครั้งนี้นำไปสู่การผ่านมติที่ 1894 ในประเด็นการปกป้องพลเมืองฉบับที่สองหลังจากมติที่ 1674 ในปีค.ศ.2006 ซึ่งถือเป็นมติฉบับที่สองของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติที่มีการอ้างถึง RtoP อย่างชัดเจน⁴⁶

⁴⁵ Resolution adopted by General Assembly [Online], 10 November 2010. Available from: http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/63/308

⁴⁶ Eighth Open Debate on the Protection of Civilians: 11 November 2009 [Online], 12 December 2010. Available from: <http://www.responsibilitytoprotect.org/index.php/component/content/article/35-r2pcs-topics/2449-open-debates-on-the-protection-of-civilians>

3.2.10) เลขานุการสหประชาชาตินำเสนอรายงานเรื่อง “Early Warning, Assessment and the Responsibility to Protect” ต่อที่ประชุมสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ

ในวันที่ 14 กรกฎาคม ค.ศ.2010 เลขานุการสหประชาชาติได้นำเสนอรายงานต่อสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติเรื่อง “Early warning, assessment and the responsibility to protect”⁴⁷ โดยรายงานฉบับนี้เลขานุการสหประชาชาติมีวัตถุประสงค์ที่จะแสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญกับมิติที่เป็นพื้นฐานที่สำคัญที่สุดของ RtoP กล่าวคือ มิติของการป้องกันอาชญากรรมเฉพาะทั้ง 4 ประเภทโดยแสดงให้เห็นถึงช่องว่างของสหประชาชาติในการประเมินสถานการณ์และการเตือนภัยล่วงหน้าทั้งยังได้เสนอข้อเสนอแนะเพื่อยกระดับขีดความสามารถในการประเมินสถานการณ์และการเตือนภัยล่วงหน้าในระบบสหประชาชาติด้วย

ย่อหน้าที่ 138 และ 139 ของ World Summit Outcome Document ก็มีการกล่าวถึงข้อกำหนดต่างๆที่จะทำให้การประเมินสถานการณ์และการเตือนภัยล่วงหน้ามีประสิทธิภาพ โดยในย่อหน้าที่ 139 ที่ได้กล่าวถึงบทบาทของประชาคมระหว่างประเทศในการใช้วิธีการด้านการทูต ด้านมนุษยธรรม และวิธีการที่ไม่ใช้การบังคับต่างๆที่เหมาะสมและสอดคล้องกับ Chapter VI และ VIII ของกฎบัตรสหประชาชาติในการช่วยเหลือประชาชนจากอาชญากรรมทั้ง 4 ประเภทนั้น มาตรการการป้องกันและมาตรการที่ไม่ใช้การบังคับต่างๆเหล่านี้จะมีประสิทธิภาพหากได้ดำเนินการในระยะเวลาที่เหมาะสม จึงจำเป็นต้องมีการประเมินสถานการณ์และการเตือนภัยล่วงหน้าที่แตกต่างกันของแต่ละสถานการณ์ เช่นเดียวกับข้อความที่รัฐต่างๆยืนยันที่จะช่วยเหลือรัฐอื่นเพื่อสร้างขีดความสามารถในการปกป้องประชาชนของตนจากอาชญากรรมเฉพาะทั้ง 4 ประการก่อนที่วิกฤติการณ์จะปะทุขึ้น ซึ่งหมายถึงสหประชาชาติจะต้องมีการประเมินสถานการณ์อย่างเป็นทางการและมีการเตือนภัยล่วงหน้าในเวลาที่เหมาะสมและมาตรการในการปฏิบัติการร่วมกันภายใต้ Chapter VII ที่ให้อำนาจแก่คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติและองค์กรระดับภูมิภาคที่เกี่ยวข้องในการใช้ปฏิบัติการร่วมกันเมื่อพบว่ามาตรการที่ไม่ใช้การบังคับต่างๆไม่เพียงพอและรัฐบาลล้มเหลวอย่างชัดเจนในการปกป้องประชาชนของตนเองจากอาชญากรรมเฉพาะทั้ง 4 ประการ ด้วยเหตุนี้ในการจะตัดสินใจว่า

⁴⁷ Early Warning, assessment and the Responsibility to Protect Report of the Secretary General [Online], 18 October 2010. Available from: http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/64/864

วิธีการที่ไม่ใช้การบังคับนั้นไม่เพียงพอและรัฐบาลล้มเหลวอย่างชัดเจนในการปกป้องประชาชนของตนนั้นต้องอาศัยข้อมูลและการประเมินสถานการณ์ของคณะมนตรีความมั่นคง ซึ่งจำเป็นจะต้องเป็นข้อมูลที่มีคุณภาพและมีความเหมาะสมทางด้านเวลาจึงจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อรัฐที่ขาดซึ่งแหล่งข้อมูลและการประเมินสถานการณ์ที่มีประสิทธิภาพ

เลขาธิการสหประชาชาติได้นำเสนอกลไกในการประเมินสถานการณ์และการเตือนภัยล่วงหน้าของสหประชาชาติเพื่อแสดงให้เห็นถึงความพยายามขององค์การสหประชาชาติในการป้องกันและตอบสนองต่อสถานการณ์ร้ายแรงต่างๆอันประกอบด้วย

1) Office of the Special Adviser on the Prevention of Genocide ซึ่งมีหน้าที่สำคัญในการรวบรวมข้อมูลข่าวสารในระบบสหประชาชาติในประเด็นความรุนแรงขนานใหญ่ที่มีความร้ายแรงต่อสิทธิมนุษยชนและกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ รวมถึงการเป็นกลไกการเตือนภัยล่วงหน้าให้กับเลขาธิการสหประชาชาติเพื่อผ่านไปยังคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติเพื่อเรียกความสนใจต่อสถานการณ์ที่อาจกลายเป็นการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ได้ ทั้งยังทำหน้าที่ในการให้ข้อเสนอแนะต่างๆต่อคณะมนตรีความมั่นคงผ่านเลขาธิการสหประชาชาติในการป้องกันหรือยับยั้งการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ รวมทั้งประสานงานกับองค์กรอื่นๆภายในระบบของสหประชาชาติในกิจกรรมการป้องกันการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์และยกระดับความสามารถในการวิเคราะห์และจัดการข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์อย่างมีประสิทธิภาพ

2) The Department of Political Affairs มีภารกิจในการป้องกันความขัดแย้งและสร้างสันติภาพ เฝ้าระวังและประเมินสถานการณ์การพัฒนาด้านการเมืองระดับโลก พร้อมทั้งให้คำแนะนำถึงปฏิบัติการที่สามารถยกระดับสันติภาพได้

3) The Early Warning and Contingency Planning Section of the Office for the Coordination of Humanitarian Affairs จะร่วมมือกับหน่วยงานในระดับภูมิภาคที่เกี่ยวข้องในการทำหน้าที่ในการประเมินความเสี่ยงในสถานการณ์เร่งด่วนทางด้านมนุษยธรรมต่างๆทั่วโลก โดยการใช้ตัวชี้วัดทั้งทางปริมาณและคุณภาพ

4) The United Nations Interagency Framework for Coordination on Preventive Action หรือ “Framework team” มีหน้าที่จัดประชุมอย่างไม่เป็นทางการโดยองค์กร , ภาคส่วน, กองทุนและโครงการต่างๆ ทั้ง 21 องค์กรของสหประชาชาติให้สามารถมาแบ่งปันข้อมูลข่าวสารและวิเคราะห์สถานการณ์ต่างๆที่มีความเสี่ยงที่จะเกิดเป็นความขัดแย้งได้

เพื่อเป็นการเสริมกำลังให้ RtoP สามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ เลขาธิการสหประชาชาติจึงได้ชี้ให้เห็นถึงจุดอ่อนในการรวบรวมข้อมูลและการประเมินสถานการณ์ขององค์การสหประชาชาติตลอดระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมาเพื่อเสนอแนวทางการแก้ไขจุดบกพร่อง ดังนี้

1) ขาดการแบ่งปันข้อมูลข่าวสารและการวิเคราะห์สถานการณ์อย่างเพียงพอระหว่างองค์กรที่สำคัญต่างๆ เพราะฉะนั้น สหประชาชาติจึงจำเป็นต้องพัฒนาการดำเนินการดังกล่าวเพื่อรับประกันว่าสหประชาชาติจะเป็นกลไกสำคัญในการส่งผ่านและการประเมินข้อมูลข่าวสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) กลไกสำหรับการรวบรวมและการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการเตือนภัยล่วงหน้าของสหประชาชาตินั้นส่วนใหญ่แล้วมิได้มองผ่านเลนส์ของ RtoP เนื่องจากอาชญากรรมเฉพาะทั้ง 4 ประการของ RtoP นั้นจะต้องเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนขนาดใหญ่และเป็นระบบอย่างรวดเร็ว ซึ่งบางครั้งก็เกี่ยวข้องกับสถานการณ์การสู้รบต่างๆ หรือการละเมิดสิทธิมนุษยชนบางครั้งก็ไม่จำเป็นต้องนำไปสู่อาชญากรรมทั้ง 4 ประเภทดังกล่าว ฉะนั้น เมื่อเกิดสถานการณ์ความรุนแรงที่สอดคล้องกับอาชญากรรมทั้ง 4 ประเภท สหประชาชาติจึงจำเป็นต้องพิจารณาและประเมินสถานการณ์ผ่านข้อกำหนดและเจตจำนงของย่อหน้าที่ 138 และ 139 ของ World Summit Outcome Document

3) กระบวนการกำหนดนโยบายของสหประชาชาตินั้นควรมีความยืดหยุ่นและครอบคลุมทั้งในระดับระหว่างประเทศและเลขาธิการสหประชาชาติ เนื่องจากงานด้านการป้องกันและการปกป้องตามข้อกำหนดใน World Summit Outcome Document นั้นให้ความสำคัญกับการประเมินสถานการณ์อย่างยุติธรรมและอย่างแม่นยำบนพื้นฐานและทางเลือกทางด้านนโยบายของแต่ละสถานการณ์ เพราะฉะนั้นความสามารถและเครื่องมือในการประเมิน

สถานการณ์จึงจำเป็นต้องสร้างหลักประกันถึงประสิทธิภาพและความสอดคล้องในการกำหนดนโยบายและการพัฒนาการตอบโต้อย่างทันที่และยืดหยุ่น

ในการยกระดับขีดความสามารถในการประเมินสถานการณ์และการเตือนภัยล่วงหน้าของสหประชาชาติให้มีประสิทธิภาพและสามารถป้องกันอาชญากรรมทั้ง 4 ประการของ RtoP ได้นั้น เลขาธิการสหประชาชาติจึงได้เสนอให้มีการจัดตั้งสำนักงานระหว่าง Special Adviser on Prevention of Genocide และ Special Adviser on Responsibility to Protect เพื่อยกระดับการจัดการต่างๆที่มีอยู่แล้วของแต่ละหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นรวมทั้งการเพิ่มขีดความสามารถในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจากภาคสนาม ในขณะที่เดียวกันก็เพิ่มการจัดการเฉพาะของแต่ละหน่วยงานเพื่อให้มีการจัดการใหม่ๆสำหรับการสนับสนุน การประเมินจากภาคส่วนอื่นๆ การสร้างนโยบายร่วมและเพิ่มการเรียนรู้ถึงวิธีการป้องกันและตอบโต้ต่อวิกฤติการณ์ที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบในการปกป้อง

หลังจากเลขาธิการสหประชาชาตินำเสนอรายงานเรื่อง “Early Warning, Assessment and the Responsibility to Protect” ดังกล่าวแล้ว สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติได้จัดการอภิปรายเรื่อง “Early Warning, Assessment and the Responsibility to Protect”⁴⁸ ในวันที่ 9 สิงหาคม ค.ศ.2010 เพื่อตอบสนองต่อรายงานของเลขาธิการสหประชาชาติเรื่องเดียวกันนี้ การอภิปรายในครั้งนี้จึงเปรียบเสมือนการอภิปรายถึง RtoP เป็นครั้งที่ 2 ของสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ การอภิปรายในครั้งนี้มีผู้เข้าร่วม 42 รัฐ ตัวแทนจากองค์กรระดับภูมิภาค 2 องค์กร และตัวแทนจากองค์กรภาคประชาสังคมอีก 2 องค์กร ผลของการอภิปรายในครั้งนี้นอกจากจะประสบความสำเร็จในแง่ของการตอบรับรายงานของเลขาธิการสหประชาชาติฉบับนี้แล้ว การอภิปรายในครั้งนี้ยังสามารถบรรลุเจตนารมณ์ของ WSOD ในประเด็นที่ว่าด้วยการดำเนินการพิจารณา RtoP อย่างต่อเนื่องของสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ

⁴⁸ General Assembly Interactive Dialogue on Early Warning, Assessment and the Responsibility to Protect [Online], 25 October 2010. Available from: <http://www.responsibilitytoprotect.org/index.php/component/content/article/35-r2pcs-topics/2914-general-assembly-debate-on-early-warning-assessment-and-the-responsibility-to-protect->

Edward Luck ผู้ดำรงตำแหน่งที่ปรึกษาพิเศษด้าน RtoP (Special Adviser for Responsibility to Protect) ได้เสนอแนะไว้ดังนี้ 1) การประเมินสถานการณ์จำเป็นที่จะต้องมีความถูกต้องแม่นยำและนำไปสู่การพิจารณาอย่างถี่ถ้วนต่อการเลือกใช้นโยบายต่างๆ ในขณะที่การประเมินผ่านมุมมองของภาคประชาสังคมและผู้เชี่ยวชาญอิสระต่างๆก็เป็นประโยชน์อย่างยิ่งจากการมีองค์ความรู้ของท้องถิ่นและการมีแหล่งข้อมูลจำนวนมาก 2) ในประเด็นของการเตือนภัยล่วงหน้านั้นควรมุ่งเน้นความสนใจต่อนโยบายมากขึ้นขององค์กรในระดับสูงสุดของสหประชาชาติ การประเมินนั้นจะต้องเป็นไปอย่างตรงไปตรงมาเพื่อเพื่อแสวงหาสิ่งที่จำเป็นและวิธีการที่ประชาคมระหว่างประเทศทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้ มีการพิจารณาเครื่องมือต่างๆอย่างรอบคอบ ปฏิบัติการณ์ต่างๆอย่างทันที่ภายใต้อำนาจทางการเมืองที่เหมาะสม⁴⁹

Francis Deng ผู้ดำรงตำแหน่งที่ปรึกษาพิเศษในเรื่องการป้องกันการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ (Special Adviser on Prevention of Genocide)⁵⁰ การเตือนภัยล่วงหน้า การประเมินสถานการณ์ และ RtoP มีความเกี่ยวข้องกับงานของสำนักงานนี้เป็นอย่างมากในฐานะที่เป็นหน่วยงานเดียวที่ทำหน้าที่ในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจำแนกสถานการณ์ต่างๆซึ่งอาจนำไปสู่การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ได้ ในขณะที่การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์นั้นไม่ได้เป็นอาชญากรรมที่เกิดขึ้นโดยเอกเทศแต่มักจะเกิดอาชญากรรมสงคราม การกำจัดชาติพันธุ์ขนาดใหญ่ อาชญากรรมต่อมวลมนุษยชาติ เพราะฉะนั้น วิธีการและกิจกรรมต่างๆในการป้องกันการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์จึงสามารถช่วยป้องกันอาชญากรรมทั้ง 3 ประเภทด้วย โดยเขาได้อธิบายกลไกต่างๆที่สำนักงานแห่งนี้สร้างขึ้นเพื่อป้องกันการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ว่าประกอบด้วย

⁴⁹ Edward Luck, *Informal Interactive Dialogue on Early Warning, Assessment and the Responsibility to Protect* [Online], 25 October 2010. Available from: [http://www.responsibilitytoprotect.org/Edward%20Luck%20--talking%20points\(1\).pdf](http://www.responsibilitytoprotect.org/Edward%20Luck%20--talking%20points(1).pdf)

⁵⁰ Francis M Deng, *Informal Interactive Dialogue on Early Warning, Assessment and the Responsibility to Protect* [Online], 25 October 2010. Available from: [http://www.responsibilitytoprotect.org/Francis%20Deng--Opening%20presentation%20for%20the%20dialogue%20on%20early%20warning%20and%20RtoP\(1\).pdf](http://www.responsibilitytoprotect.org/Francis%20Deng--Opening%20presentation%20for%20the%20dialogue%20on%20early%20warning%20and%20RtoP(1).pdf)

1) การเข้าใจถึงสาเหตุและพลวัตของการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ว่าเกิดจากความแตกต่างที่มาจากปัจจัยอันหลากหลายทั้งความแตกต่างในการเข้าถึงอำนาจ ทรัพยากร บริการต่างๆ การจ้างงาน การพัฒนา และสิทธิของความเป็นพลเมือง เพราะฉะนั้น ยุทธศาสตร์ของการป้องกันการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์จึงต้องเป็นการจัดการความหลากหลายนี้ด้วยการให้การสนับสนุนธรรมาภิบาลและการกระจายอำนาจ ทรัพยากร การบริการ และการพัฒนาต่างๆอย่าง ยุติธรรม

2) หลักการอำนาจอธิปไตยคือความรับผิดชอบ คือความรับผิดชอบของรัฐต่อสวัสดิการของประชาชนภายในรัฐ สำนักงานงานเขาจึงเป็นหน่วยงานที่ช่วยเหลือให้รัฐต่างๆพัฒนาความรับผิดชอบต่อประชาชนของตนเอง

3) กำหนดปัจจัยที่ส่งเสริมให้รัฐมีความสามารถในการป้องกันการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์มากขึ้นด้วย เพิ่มการรับรู้เกี่ยวกับสาเหตุของการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์และความรุนแรงอื่นๆ รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารในสถานการณ์ที่เกิดความกังวลและเป็นกลไกในการเตือนภัยล่วงหน้าต่อสหประชาชาติและประชาคมระหว่างประเทศ กระตุ้นองค์การสหประชาชาติและประชาคมระหว่างประเทศเพื่อรับประกันถึงการใช้อนุมัติการอย่างทันท่วงทีเพื่อป้องกันหรือยับยั้งการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์และความรุนแรงอื่นๆ

4) การรวบรวมข้อมูลข่าวสาร มีการสร้างระบบข้อมูลข่าวสารเพื่อรวบรวมและจัดการกับข้อมูลการเตือนภัยล่วงหน้าทั้งจากภายในและภายนอกระบบของสหประชาชาติ

5) มีการพัฒนากรอบการวิเคราะห์ (Analysis Framework) ซึ่งก็คือการร่วมหารือกันอย่างใกล้ชิดกับสหประชาชาติและผู้เชี่ยวชาญระหว่างประเทศต่างๆ ในบริเวณที่เกิดความวิตกว่าอาจจะกลายเป็นการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ได้

Dr.Muna Ndulo ผู้ชำนาญการ the Institute for African Development ณ Cornell Law School⁵¹ แสดงความคิดเห็นจากประสบการณ์การดำรงตำแหน่งที่ปรึกษาด้านกฎหมายของสหประชาชาติในติมอร์ตะวันออกภายใต้ United Nations Mission in East Timor (UNAMET) ในปีค.ศ.1999 ว่าสหประชาชาติมีข้อมูลจำนวนมากที่แสดงว่ากำลังจะเกิดความรุนแรงขึ้น มีการรายงานข้อค้นพบเหล่านั้นรายสัปดาห์ต่อสำนักงานใหญ่ แต่ไม่มีปฏิกิริยาใดๆ เพื่อป้องกันความขัดแย้งที่กำลังจะเกิดขึ้น ปัญหาสำคัญของระบบการเตือนภัยล่วงหน้าจึงอยู่ที่ **การขาดซึ่งเจตจำนงทางการเมืองของรัฐต่างๆและประชาคมระหว่างประเทศ** ฉะนั้น การสร้างระบบการเตือนภัยล่วงหน้าให้มีประสิทธิภาพจึงหมายถึงความจำเป็นที่จะต้องสร้างเจตจำนงทางการเมืองร่วมกันเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติการในความรุนแรงต่างๆ นอกจากนี้ เขายังเสนอให้ประชาคมระหว่างประเทศเฝ้าติดตามสถานการณ์เพื่อเฝ้าระวังและการเตือนภัยล่วงหน้าด้วยตัวชี้วัดอันได้แก่การที่ผู้ดำรงตำแหน่งผู้นำทางการเมืองต่างๆให้ความสำคัญกับกลุ่มชาติพันธุ์ของตนเองและแสดงออกถึงความเป็นปรปักษ์ต่อกลุ่มอื่นๆ การดำรงอยู่ของความตึงเครียดที่มีพื้นฐานมาจากประเด็นด้านชาติพันธุ์ ตำรวจและกองทัพเพลิงต่อกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งเป็นพิเศษประกอบกับการใช้นโยบายแบ่งแยก การมีกองกำลังรับจ้าง การซื้ออาวุธชนิดต่างๆ โดยกองทัพ การมีประวัติศาสตร์ของการละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยตำรวจและทหาร

Doris Mpoumou ผู้ดำรงตำแหน่งผู้ชำนาญการของ ICRTOP⁵² ในฐานะเครือข่ายระดับโลกเพียงองค์กรเดียวที่ประกอบไปด้วยองค์กรด้านสิทธิมนุษยชน การป้องกันความขัดแย้ง สันติภาพและความมั่นคง รวมถึงสิทธิสตรีที่อุทิศตนเพื่อผลักดัน RtoP Doris ใช้โอกาสนี้ยืนยันอีกครั้งถึงการสนับสนุน RtoP ซึ่งถือได้ว่าเป็นความสำเร็จที่สำคัญที่สุดใน 2005 World Summit Outcome Document และยังส่งผลให้เกิดเป็นเครื่องมือใหม่สำหรับภาคประชาสังคมในการกระตุ้นและผลักดันความรับผิดชอบของรัฐบาลต่างๆ และประชาคมระหว่างประเทศเมื่อเกิดเป็นความล้มเหลวอย่างชัดเจนในการตอบสนองต่อภัยคุกคามร้ายแรงต่อ

⁵¹ Muna Ndulo, *Informal Interactive Dialogue on Early Warning, Assessment and the Responsibility to Protect* [Online], 25 October 2010. Available from: <http://www.responsibilitytoprotect.org/Muna%20Ndulo%20--Responsibility%20to%20Protect%20populations.pdf>

⁵² Doris Mpoumou, *Informal Interactive Dialogue on Early Warning, Assessment and the Responsibility to Protect* [Online], 25 October 2010. Available from: <http://www.responsibilitytoprotect.org/Doris%20Mpoumou%20---ICRtoP%20statement%20at%20GA%20dialogue%20on%20early%20warning%20and%20RtoP.pdf>

มนุษย์ธรรม เพราะฉะนั้น บทบาทและความท้าทายขององค์กรภาคประชาสังคมคือการสร้างการรับรู้และกระตุ้นเจตจำนงทางการเมืองของรัฐและประชาคมระหว่างประเทศในการป้องกันและยับยั้งการก่ออาชญากรรมที่รุนแรง

Doris Mpoumou ยังเชื่อว่าการผลักดันประเด็นการประเมินสถานการณ์และการเตือนภัยล่วงหน้าภายในประชาคมระหว่างประเทศเป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่สุดในการพัฒนา RtoP และเห็นด้วยเป็นอย่างยิ่งกับรายงานของเลขาธิการสหประชาชาติเรื่อง “The Implementing the Responsibility to Protect” ที่กล่าวว่าสหประชาชาติมีแหล่งข้อมูลข่าวสารในการเตือนภัยล่วงหน้าจำนวนมหาศาลแต่สิ่งที่ยังขาดคือการวิเคราะห์ข้อมูลและการพัฒนานโยบายตลอดจนการตอบสนองทางยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการเข้าไปมีส่วนร่วมในเวลาที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดความเข้าใจ Doris Mpoumou ได้ยกตัวอย่างกระบวนการดำเนินการของ Economic Community of West African States (ECOWAS) ในฐานะองค์กรส่วนภูมิภาคอัฟริกันที่มีระบบการเตือนภัยล่วงหน้าที่เรียกว่า Economic Community of West African States Early Warning and Respond Network (ECOWARN) และมีการทำงานผ่าน Regional Observation และ Monitoring Zone ในการใช้ความรู้ในระดับภูมิภาคจาก West African Network for Peace building (WANEP) เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกถึงสาเหตุของความขัดแย้งและการสร้างสันติภาพภายในภูมิภาค

Monica Serrano แห่ง Global Centre for Responsibility to Protect (GCRtoP)⁵³ กล่าวสนับสนุนการยกระดับความสามารถต่างๆของสหประชาชาติในการประเมินสถานการณ์และการเตือนภัยล่วงหน้าให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นโดยได้ชี้ให้เห็นว่าความสามารถที่จะนำมาสู่การช่วยเหลือรัฐและสังคมต่าง ๆ นั้นขึ้นอยู่กับความสามารถในการรวบรวมสัญญาณต่างๆในระยะเวลาตั้งแต่แรกเริ่มของสถานการณ์ การสืบค้นและตีความเครื่องบ่งชี้อย่างแม่นยำ ในขณะที่ความสามารถในการจำแนกโอกาสเพื่อการตอบสนองทางด้านนโยบายอย่างทันท่วงทีและการพิจารณาแนวทางต่างๆของการเข้าไปมีส่วนร่วมและการปฏิบัติการขึ้นอยู่กับ

⁵³ Monica Serrano, *Informal Interactive Dialogue on Early Warning, Assessment and the Responsibility to Protect* [Online], 25 October 2010. Available from: <http://www.responsibilitytoprotect.org/Monica%20Serrano%20--GCR2P%20statement%20at%20GA%20dialogue%20on%20early%20warning%20and%20RtoP.pdf>

ความสามารถในการจำแนกรูปแบบต่างๆที่บ่งชี้ถึงอาชญากรรมทั้ง 4 ประเภทของความรับผิดชอบในการปกป้อง

นอกจากการแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์จากนักวิชาการและตัวแทนจากภาคประชาสังคมข้างต้นแล้ว ตัวแทนจากรัฐที่เข้าร่วมการประชุมต่างๆยังร่วมกันแสดงความคิดเห็นต่อรายงานของเลขาธิการสหประชาชาติซึ่งสรุปได้ดังนี้

1) ประเด็นที่ผู้เข้าร่วมอภิปรายเห็นชอบร่วมกันประกอบด้วย

- ทุกรัฐยอมรับว่าการประเมินสถานการณ์และการเตือนภัยล่วงหน้าคือยุทธศาสตร์ที่สำคัญของการป้องกันอาชญากรรมร้ายแรงก่อนที่จะปะทุขึ้นและถือเป็นหัวใจสำคัญของ RtoP

- ยอมรับว่าการประเมินสถานการณ์อย่างมีประสิทธิภาพนั้นจำเป็นต้องพิจารณาองค์ความรู้ที่มาจากระดับท้องถิ่นและระดับภูมิภาค รวมถึงการให้ความสำคัญกับความร่วมมือกับองค์กรส่วนภูมิภาคและอนุภูมิภาคซึ่งมีข้อมูลเชิงลึกถึงสาเหตุของความขัดแย้งทั้งในระยะสั้นและระยะยาว รวมถึงการสร้างสันติภาพ

- สนับสนุนข้อเสนอในการจัดตั้งสำนักงานร่วมระหว่าง Special Adviser on Preventing Genocide และ Special Adviser on the Responsibility to Protect ในฐานะหน่วยงานในการรวบรวมข้อมูลและประเมินสถานการณ์ความรุนแรงที่กำลังเกิดขึ้นเพื่อเสนอไปยังเลขาธิการสหประชาชาติให้มีการดำเนินการเปลี่ยนข้อมูลเหล่านี้เป็นนโยบายการป้องกันที่มีประสิทธิภาพได้

- ยอมรับบทบาทของภาคประชาสังคมและผู้เชี่ยวชาญทั้งในกระประเมินสถานการณ์ผ่านข้อได้เปรียบในการมีข้อมูลเชิงลึกที่มีประโยชน์จำนวนมาก ทั้งยังมีบทบาทสำคัญในการกระตุ้นและยกระดับความสามารถของรัฐในการปกป้องประชาชนของตนเองผ่านโครงการการฝึกฝนการเรียนรู้และการให้การศึกษที่จำเป็น

- ยอมรับว่าจุดบกพร่องขององค์การสหประชาชาติมิได้เกิดจากการขาดข้อมูลข่าวสาร แต่เกิดจากการขาดการวิเคราะห์และแบ่งสรรข้อมูลที่มีอย่างมหาศาล รวมถึงการตีความข้อมูลเหล่านี้ไปสู่การปฏิบัติอย่างทันที่และมีประสิทธิภาพด้วย

2) **การคัดค้านรายงานของเลขาธิการสหประชาชาติและ RtoP กัวเตมาลา** ได้ชี้ให้เห็นถึงช่องว่างที่ปรากฏอยู่ในรายงานของเลขาธิการสหประชาชาติทั้งในประเด็นความสามารถของเลขาธิการสหประชาชาติในการรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การเสนอข้อเสนอนั้นๆ เพื่อให้เกิดการตอบโต้ที่เหมาะสมตลอดจนการถ่ายทอดข้อเสนอเหล่านั้นต่อที่ประชุมระหว่างรัฐบาลต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งยังชี้ว่ารายงานฉบับนี้ขาดตัวชี้วัดในการเตือนภัยล่วงหน้าเมื่อเกิดสถานการณ์ RtoP อย่างเพียงพอ ฉะนั้น การยกระดับระบบการเตือนภัยล่วงหน้าใดๆ ควรเริ่มต้นด้วยการยกระดับความสามารถของเลขาธิการสหประชาชาติในประเด็นนี้เสียก่อน⁵⁴ **ปากีสถาน** ถือเป็นประเทศที่วิพากษ์วิจารณ์รายงานของเลขาธิการสหประชาชาติฉบับนี้อย่างชัดเจนด้วยทัศนคติของความไม่ไว้วางใจในความสามารถของประชาคมระหว่างประเทศทั้งในประเด็นการเตือนภัยล่วงหน้า การประเมินสถานการณ์ และการกระจายข้อมูลต่างๆ นอกจากนี้ ความคลุมเครือด้านตัวบทกฎหมายของ RtoP การใช้สองมาตรฐาน และการเลือกปฏิบัติในระบบระหว่างประเทศตลอดมานั้นจะเป็นอุปสรรคสำคัญในการการสร้างกลไกของการประเมินสถานการณ์และการเตือนภัยล่วงหน้าตามรายงานของเลขาธิการสหประชาชาติ ฉะนั้น การดำเนินการดังกล่าวจึงยังคงต้องเผชิญกับข้อบกพร่องในด้านพื้นฐานทางกฎหมายของ RtoP⁵⁵ ประเด็นดังกล่าวสอดคล้องกับความคิดเห็นจาก **หมู่เกาะโซโลมอน** กล่าวคือ ไม่ไว้วางใจประชาคมระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์การสหประชาชาติซึ่งมักเลือกปฏิบัติในขณะที่ที่ปรึกษาพิเศษในเรื่องการป้องกันการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ก็สามารถปฏิบัติงานได้เฉพาะในประเทศที่มีหน่วยงานโดยตรงของสหประชาชาติอยู่เท่านั้น⁵⁶

⁵⁴ Informal Interactive Dialogue on Early Warning, Assessment and the Responsibility to Protect [Online], 25 October 2010. Available from: [http://www.responsibilitytoprotect.org/Guatemala%20--Statement%20to%20the%20dialogue%20on%20early%20warning%20and%20RtoP\(1\).pdf](http://www.responsibilitytoprotect.org/Guatemala%20--Statement%20to%20the%20dialogue%20on%20early%20warning%20and%20RtoP(1).pdf)

⁵⁵ Informal Interactive Dialogue on Early Warning, Assessment and the Responsibility to Protect [Online], 25 October 2010. Available from: <http://www.responsibilitytoprotect.org/Pakistan%20--Statement%20to%20the%20dialogue%20on%20early%20warning%20and%20RtoP.pdf>

⁵⁶ Helen Beck, Informal Interactive Dialogue on Early Warning, Assessment and the Responsibility to Protect [Online], 25 October 2010. Available from:

กล่าวโดยสรุป การอภิปรายในครั้งนี้สะท้อนให้เห็นถึงการสนับสนุนอย่างเต็มที่และต่อเนื่องของรัฐ องค์การระหว่างประเทศ และองค์การภาคประชาสังคมระหว่างประเทศต่างๆ ต่อ RtoP และยืนยันที่จะร่วมกันผลักดันให้แนวคิดนี้สามารถนำไปใช้ในทางปฏิบัติและนำไปสู่การป้องกันและปกป้องสถานการณ์ความรุนแรงและประชาชนได้ ฉะนั้นการป้องกันสถานการณ์ความรุนแรงต่างๆ จึงถือเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญที่ทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือกันผ่านการผลักดันให้การประเมินสถานการณ์และการเตือนภัยล่วงหน้ามีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้ ผู้เข้าร่วมส่วนใหญ่ต่างเห็นพ้องกับรายงานของเลขาธิการสหประชาชาติและแนวคิดในการสร้าง Joint Office ที่จะมีการจัดอภิปรายอีกครั้งในปีค.ศ.2011 และการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสหประชาชาติและองค์กรในระดับภูมิภาคและอนุภูมิภาคซึ่งต่างเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยสนับสนุนการส่งผ่านข้อมูลต่างๆ และการแบ่งปันข้อมูลระหว่างกันอันเป็นจุดอ่อนของสหประชาชาติและประชาคมระหว่างประเทศในอดีต แม้ว่าในการอภิปรายในครั้งนี้ยังคงมีการแสดงความเห็นที่คัดค้านต่อการพัฒนา RtoP ดังเช่น กัวเตมาลา ปากีสถานและบังคลาเทศ แต่ความคิดเห็นหรือทัศนคติที่ไม่เห็นด้วยเหล่านี้ก็ยังไม่สามารถส่งผลกระทบต่อการยอมรับและข้อเสนอของเลขาธิการสหประชาชาติ ทั้งยังไม่สามารถทำลายฉันทามติต่อ RtoP ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องได้

RtoP เป็นแนวคิดที่ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่มีการเผยแพร่รายงานของ ICISS ปีค.ศ.2001 ปัจจุบัน RtoP ได้รับการยอมรับว่าเป็นบรรทัดฐานระหว่างประเทศใหม่ (new international norm) มาตรฐานด้านพฤติกรรมใหม่ (new standard of behaviour) และเป็นกำหนดทิศทางของพฤติกรรมใหม่ (new guide to behaviour) ของทุกรัฐ⁵⁷ ความก้าวหน้าที่เกิดขึ้นมิได้เกิดจากความชัดเจนของ RtoP เพียงประการเดียว แต่พลังแห่งการสนับสนุน RtoP ยังเป็นอีกความสำเร็จหนึ่งซึ่งถือเป็นพื้นฐานความมั่นคงที่สำคัญของ RtoP โดยพลังดังกล่าวเกิดจากการที่รัฐสมาชิกสหประชาชาติ องค์การระหว่างประเทศ องค์กรส่วนภูมิภาค ภาคประชาสังคมรวมทั้งประชาชนรับรู้และเข้าใจถึงการดำรงอยู่ของ RtoP พร้อม

[http://www.responsibilitytoprotect.org/Solomon%20Islands%20--Statement%20to%20the%20dialogue%20on%20early%20warning%20and%20RtoP%20\(extended\).pdf](http://www.responsibilitytoprotect.org/Solomon%20Islands%20--Statement%20to%20the%20dialogue%20on%20early%20warning%20and%20RtoP%20(extended).pdf)

⁵⁷ Gareth Evans, Statement to United Nations General Assembly Informal Interactive Dialogue on Responsibility to Protect [Online], 5 October 2010. Available from: <http://www.un.org/ga/president/63/interactive/protect/evans.pdf>

ทั้งให้การสนับสนุน RtoP อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ การจัดอภิปรายของสมัชชาใหญ่และคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติในประเด็น RtoP แต่ครั้งยังสามารถทำให้รัฐผู้คัดค้าน RtoP สามารถเปลี่ยนทัศนคติและหันมาให้การสนับสนุน RtoP ได้เช่น ณ การอภิปรายของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติในประเด็นรายละเอียดของ RtoP เมื่อเดือนพฤษภาคม ค.ศ.2002 นั้น ทั้งสหรัฐ จีน และรัสเซียต่างคัดค้าน RtoP ทั้งสิ้น ต่อมาเมื่อมีการเสนอร่าง Outcome Document ในวันที่ 5 สิงหาคม ค.ศ.2005 ซึ่งในเอกสารฉบับนี้มีการกำหนดของเขตของ RtoP ด้วยอาชญากรรมเพียง 4 ประเภทนั้นทำให้ท่าทีของสหรัฐอเมริกาเปลี่ยนแปลงไปในขณะที่ ณ การอภิปรายของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติในประเด็นการปกป้องพลเมืองในสถานการณ์การสู้รบเมื่อเดือนมีนาคม ค.ศ.2006 จีนก็ยอมเปลี่ยนท่าทีของตนเองด้วยการให้การสนับสนุนการผ่านมติดังกล่าวของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติและ RtoP เป็นต้น ในขณะที่รัสเซียเป็นประเทศเดียวที่มักจะแสดงการคัดค้านข้อเสนอที่เกี่ยวข้องกับ RtoP เสมอมา แต่ในกรณีที่จอร์เจียได้ส่งกำลังโจมตีทางทหารในรัฐ South Ossetia ปีค.ศ.2008 นั้น รัฐบาลรัสเซียกลับตอบโต้ด้วยการขับไล่กองกำลังของจอร์เจียทันทีและอ้างถึง RtoP ด้วยเหตุผลจากการที่รัฐบาลจอร์เจียได้ก่อการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ เหตุการณ์นี้จึงแสดงให้เห็นว่ารัสเซียยอมรับ RtoP เช่นกัน ท่าทีที่เปลี่ยนแปลงไปของรัฐที่คัดค้านหรือแสดงความกังวลต่อ RtoP ปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจน ณ การอภิปรายของสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติในประเด็นรายงานของเลขาธิการสหประชาชาติเรื่อง “Implementing the Responsibility to Protect” ในเดือนกรกฎาคม ค.ศ.2009 ซึ่งไม่เพียงแต่แสดงให้เห็นถึงพลังของการสนับสนุน RtoP จากรัฐผู้เข้าร่วมแล้ว การอภิปรายในครั้งนี้ยังแสดงให้เห็นถึงบทบาทที่มีพลังของภาคประชาสังคมระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ICRTOP ในการสร้างการเปลี่ยนแปลงที่กล่าวถึงด้วย บทบาทของ ICRTOP ณ การอภิปรายดังกล่าวจะมีการอธิบายอีกครั้งในบทที่ 4

3.3 ประเด็นโต้แย้งต่างๆต่อ RtoP

RtoP ได้รับการยกย่องว่าเป็นหลักการที่มีกระบวนการพัฒนาที่รวดเร็วมาก หลักการหนึ่งในเวทีระหว่างประเทศ กว่า 5 ปีนับตั้งแต่มีการยอมรับหลักการนี้ ณ การประชุมซึ่งถือว่าเป็นการรวมตัวกันของรัฐสมาชิกขององค์การสหประชาชาติมากที่สุดครั้งหนึ่งภายใต้กรอบของสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ จนถึงปัจจุบันคงปฏิเสธไม่ได้ว่า RtoP เริ่มมีบทบาทมากขึ้นในฐานะ “บรรทัดฐานที่เกิดขึ้นใหม่” (emerging norm) ที่รัฐต่างๆเริ่มมีการรับรู้ เข้าใจและตระหนักถึงทั้งความหมายและการดำรงอยู่ของหลักการที่จะเป็นกรอบพฤติกรรมของรัฐในฐานะ

ประชาคมระหว่างประเทศด้วย พัฒนาการของ RtoP มิได้หยุดนิ่งอยู่เพียงแค่การยอมรับของรัฐสมาชิกสหประชาชาติเท่านั้น แต่พัฒนานี้ยังขยายไปสู่ความพยายามขององค์กรต่างๆ สหประชาชาติ ทั้งในส่วนของสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ เลขาธิการสหประชาชาติและองค์กรทั้งในระดับภูมิภาคและอนุภูมิภาคต่างๆ ที่จะทำให้ RtoP สามารถนำไปใช้ปฏิบัติเพื่อปกป้องและหยุดยั้งการกระทำที่โหดร้ายต่อประชาชนทั่วโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความสำเร็จที่ปรากฏผ่านมติต่างๆของสหประชาชาติถือเป็นความสำเร็จที่น่ายินดียิ่งในสายตาของผู้ที่สนับสนุน RtoP แต่ในอีกด้านหนึ่งของพัฒนาดังกล่าวยังปรากฏให้เห็นถึงเสียงคัดค้านและการต่อต้าน RtoP ซึ่งจะมีผลกระทบต่อรัฐและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในอนาคตได้ ในส่วนที่จะกล่าวถึงต่อไปนี่จึงเป็นการนำเสนอประเด็นสำคัญที่มักมีการโต้แย้งเมื่อกล่าวถึง RtoP อันประกอบไปด้วย

3.3.1) RtoP คือการแทรกแซงด้านมนุษยธรรม (Humanitarian Intervention) ประเด็นนี้ได้รับการกล่าวถึงบ่อยครั้งจากรัฐที่คัดค้าน RtoP โดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐจากซีกโลกใต้เช่น เวเนซุเอลา, เกาหลีเหนือ, อิหร่าน และปากีสถานต่างยืนยันว่า RtoP เปรียบเสมือนใบอนุญาตให้รัฐมหาอำนาจเข้าแทรกแซงฝ่ายเดียวในรัฐอื่นๆ เช่นเดียวกับกลุ่มประเทศที่ไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด (Non-Aligned Movement: NAM) ที่สะท้อนมุมมองของประธานสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติและนักวิชาการอีกจำนวนหนึ่ง ณ การประชุม Interactive Thematic Dialogue ซึ่งต่างเกรงว่า RtoP จะถูกนำไปใช้อ้างความชอบธรรมต่อมาตรการบังคับหรือการแทรกแซงฝ่ายเดียวภายในของรัฐอื่นๆ ชูदान, คิวบา, ปากีสถาน, เม็กซิโก, อินเดีย, อียิปต์และเกาหลีเหนือก็กล่าวถึง RtoP ว่ามีค่าเท่ากับหลักการการแทรกแซงด้านมนุษยธรรมขณะที่คออสตาริกา, เดนมาร์ก, เกาหลีใต้และประเทศอื่นๆต่างแย้งว่าแท้จริงนั้น RtoP คือการป้องกันการใช้อำนาจเข้าแทรกแซงฝ่ายเดียวผ่านการขยายตัวเลือกพหุภาคีต่างๆเพื่อพัฒนาการทำงานของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ⁵⁸ ในขณะที่ Gareth Evans ได้อธิบายใน

⁵⁸International Coalition for Responsibility to Protect, **Report on the General Assembly Plenary Debate on the Responsibility to Protect** [Online], 5 October 2010. Available from: http://www.responsibilitytoprotect.org/ICRtoP%20Report-General_Assembly_Debate_on_the_Responsibility_to_Protect%20FINAL%202009_22_09.pdf

ประเด็นไว้ว่าแท้ที่จริงแล้ว RtoP คือการใช้ปฏิบัติการเพื่อการป้องกันที่มีประสิทธิภาพในสถานการณ์ที่อาจนำไปสู่การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์และอาชญากรรมร้ายแรงต่างๆด้วยการใช้ทุกมาตรการการป้องกันที่เหมาะสมทั้งมาตรการทางด้านการเมือง การทูต กฎหมาย และมาตรการทางเศรษฐกิจ และเมื่อเกิดสถานการณ์ที่การป้องกันล้มเหลวและการตอบโต้มีความจำเป็น RtoP มิได้หมายถึงการตอบโต้ทางทหารเท่านั้น แต่ยังหมายถึงมาตรการการกีดกันทางการเมืองทางการทูต ทางกฎหมาย และทางเศรษฐกิจด้วย⁵⁹ Edward Luck ได้อธิบายในประเด็นนี้สอดคล้องกับ Gareth Evans กล่าวคือ การแทรกแซงด้านมนุษยธรรมคือการให้สิทธิแก่ประชาคมระหว่างประเทศในการใช้กำลังเข้าแทรกแซงในวิกฤติการณ์ภายในของรัฐต่างๆโดยปราศจากความยินยอมจากรัฐเจ้าบ้าน แต่ RtoP เป็นการขัดขวางการใช้กำลังฝ่ายเดียวในการดำเนินนโยบายทางทหารที่มีความเสี่ยงสูงและพึงพาการตอบโต้ทางการทหารมากเกินไปด้วยการเน้นมาตรการการป้องกันอาชญากรรมร้ายแรงต่างๆรวมถึงเมื่อเกิดวิกฤติการณ์ความขัดแย้งเกิดขึ้น RtoP ยังหมายถึงการใช้มาตรการโดยสันติวิธีที่เหมาะสมดังที่ระบุในหมวด VI และ VIII แห่งกฎบัตรสหประชาชาติในการให้ความช่วยเหลือ ปกป้องคุ้มครองประชาชนจากอาชญากรรมร้ายแรงทั้ง 4 ประเภท แต่หากพบว่ามาตรการโดยสันติวิธีไม่เพียงพอหรือไม่สามารถยับยั้งความรุนแรงที่เกิดขึ้นได้แล้ว มาตรการทางทหารจะได้รับการพิจารณาในฐานะมาตรการขั้นสุดท้ายเท่านั้น⁶⁰

3.3.2) RtoP ทำลายหรือเป็นศัตรูต่ออำนาจอธิปไตยของรัฐ ประเด็นนี้ถือเป็นประเด็นสำคัญอีกประการหนึ่งที่น่ามาสู่การโต้แย้งและการคัดค้าน RtoP อย่างรุนแรงจากหลายฝ่าย เช่น ประธานสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ H.E. Miguel' Escoto Brockmann ได้กล่าว ณ การจัดประชุม “informal interactive dialogue” ปีค.ศ.2009 ว่าการใช้ RtoP ในการแก้ปัญหาความรุนแรงต่างๆนั้นจะเป็นการทำลายจะเป็นการหรือลดคุณค่าพื้นฐานที่สำคัญของกฎบัตรสหประชาชาติและกฎหมายระหว่างประเทศ นั่นคือ หลักอำนาจอธิปไตยของรัฐและ

⁵⁹ Gareth Evans, *The Limits of State Sovereignty: The Responsibility to Protect in the 21st Century* [Online], 2 February 2011. Available from: <http://www.gevans.org/speeches/speech232.html>

⁶⁰ Edward C. Luck, *Remarks to the General Assembly on the Responsibility to Protect(RtoP)* [Online], 5 October 2009. Available from: <http://www.un.org/ga/president/63/interactive/protect/luck.pdf>

หลักการการไม่แทรกแซง⁶¹ เลขาธิการสหประชาชาติคือบุคคลสำคัญที่ได้พยายามแก้ไขความเข้าใจผิดในประเด็นที่สำคัญนี้โดยอธิบายว่าแท้จริงแล้ว RtoP และอำนาจอธิปไตยนั้นส่งเสริมซึ่งกันและกัน เช่นเดียวกับรัฐส่วนใหญ่ ณ การอภิปรายดังกล่าวซึ่งต่างสนับสนุนและยอมรับว่า “อำนาจอธิปไตยคือความรับผิดชอบ” (sovereignty as responsibility) ด้วยการย้ำว่ารัฐมีหน้าที่ที่สำคัญในการปกป้องประชาชนของตนเองจากอาชญากรรมทั้ง 4 ประการ โดยทั้งสวีตเซอร์แลนด์และสิงคโปร์ต่างเห็นพ้องกับเลขาธิการสหประชาชาติที่ว่า RtoP นั้นเป็นพันธมิตรกับอำนาจอธิปไตยของรัฐมิใช่ศัตรู ในขณะที่เบลเยียม, ไอร์แลนด์, ซิลี, โคลัมเบีย, ฟิลิปปินส์, กาน่าและบราซิลต่างยืนยันว่า RtoP มิได้ทำให้อำนาจอธิปไตยของรัฐอ่อนแอลงแต่เป็นการทำให้อำนาจอธิปไตยมีความแข็งแกร่งมากขึ้น⁶² ประเด็นนี้ Gareth Evans ในฐานะประธานร่วมของคณะกรรมการการระหว่างประเทศว่าด้วยการแทรกแซงและอำนาจอธิปไตยของรัฐ (International Commission on Intervention and State Sovereignty : ICISS) ได้อธิบายว่ารายงานของ ICISS เป็นความพยายามในการสร้างความเข้าใจใหม่ในประเด็นอำนาจอธิปไตยของรัฐด้วยการให้ความหมายของอำนาจอธิปไตยว่าหาใช่การ ‘ควบคุม’ เหมือนดังเช่นในอดีตภายใต้กรอบของสนธิสัญญาเวสฟาเลีย (Westphalia Treaty) แต่อำนาจอธิปไตยจะต้องเป็น ‘ความรับผิดชอบ’ นั้นหมายถึงรัฐแต่ละรัฐมีความรับผิดชอบสูงสุดในการปกป้องประชาชนภายในของตนเอง⁶³ ฉะนั้น หากรัฐอธิปไตยทั้งปวงปฏิบัติตามหน้าที่ของตนเองในการปกป้องคุ้มครองประชาชนที่อยู่ภายในรัฐให้ปลอดภัยแล้ว ตัวแสดงหรือรัฐอื่น ๆ ก็ไม่สามารถอ้างสิทธิใดๆ ในการแทรกแซงหรือบีบบังคับรัฐนั้นได้ซึ่งเปรียบเสมือนการเสริมกำลังให้กับอำนาจอธิปไตยของรัฐนั่นเอง

⁶¹ Miguel' Escoto Brockmann, At the Opening of the Thematic Dialogue of the General Assembly on the Responsibility to Protect [Online], 5 October 2009. Available from: <http://www.un.org/ga/president/63/statements/openingr2p230709.shtml>

⁶² International Coalition for Responsibility to Protect, Report on the General Assembly Plenary Debate on the Responsibility to Protect [Online], 5 October 2009. Available from: http://www.responsibilitytoprotect.org/ICRtoP%20Report-General_Assembly_Debate_on_the_Responsibility_to_Protect%20FINAL%202009_22_09.pdf

⁶³ Gareth Evans, The Limits of State Sovereignty: The Responsibility to Protect in the 21st Century [Online], 2 February 2011. Available from: <http://www.gevans.org/speeches/speech232.html>

3.3.3) RtoP เป็นแนวคิดของตะวันตก ประเด็นนี้ได้รับยืนยันอย่างชัดเจนจากเลขาธิการสหประชาชาติในวาระการประชุมเรื่อง “Responsible Sovereignty: International Cooperation for a Changed World” ณ กรุงเบอร์ลิน เยอรมัน ปีค.ศ.2008 ด้วยการอธิบายถึงที่มาของ RtoP ว่าเกิดจากแนวคิดเรื่อง “อำนาจอธิปไตยคือความรับผิดชอบ” ซึ่งคิดค้นโดย Francis Deng ด้วยการขยายขอบเขตของอำนาจอธิปไตยดั้งเดิมที่ให้ความสำคัญเพียงการปกป้องดินแดนจากการแทรกแซงจากภายนอกมาสู่แนวคิดที่ให้ความสำคัญกับความรับผิดชอบของรัฐต่อสวัสดิการของประชาชนภายในเขตแดนของรัฐตน เช่นเดียวกับนาย Boutros Boutros-Ghali และนาย Kofi Annan อดีตเลขาธิการสหประชาชาติที่ถือว่าเป็นผู้ริเริ่มการพัฒนาแนวคิดเรื่องอำนาจอธิปไตยและการแทรกแซงด้านมนุษยธรรมเพื่อแสวงหาทางออกให้กับประชาคมระหว่างประเทศในการให้ความช่วยเหลือประชาชนที่กำลังประสบภัยจากความรุนแรงภายในรัฐต่างๆ ทั้งหมดนี้เลขาธิการสหประชาชาติจึงได้ชี้ให้เห็นว่าแท้จริงแล้ว RtoP ได้รับการพัฒนามาจากนักวิชาการและผู้มีบทบาททางการเมืองระหว่างประเทศที่มาจากซีกโลกใต้ทั้งสิ้น⁶⁴ กล่าวคือ Francis Deng คือนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญด้านการแก้ปัญหาความขัดแย้ง การไร้ที่อยู่อาศัย และสิทธิมนุษยชนที่เป็นคนชูดาน⁶⁵ ในขณะที่นาย Boutros Boutros-Ghali มาจากอียิปต์ และนาย Kofi Annan มาจากประเทศ กาน่า ประเด็นนี้ยังได้รับการยืนยันอีกครั้งจากข้อเท็จจริงที่ว่า สหภาพแอฟริกัน (African Union) คือองค์กรส่วนภูมิภาคองค์กรแรกที่มีการยอมรับแนวคิดที่สอดคล้องกับ RtoP ในเวลาต่อมา นั่นคือการให้ความสำคัญกับความมั่นคงของมนุษย์อยู่เหนืออำนาจอธิปไตยของรัฐ⁶⁶ และในมาตราที่ 4(h) ของ AU Constitutive Act (2000) ก็มีการระบุไว้อย่างชัดเจนถึงสิทธิของสหภาพในการแทรกแซงกิจการภายในของรัฐสมาชิกภายใต้การตัดสินใจของสมัชชาแห่งสหภาพแอฟริกันในกรณีที่เกิดเหตุการณ์ร้ายแรงอันประกอบด้วย การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ อาชญากรรมสงคราม และอาชญากรรมต่อมวลมนุษยชาติ⁶⁷

⁶⁴ Secretary-General Defends, Clarifies 'Responsibility to Protect' at Berlin on 'Responsible Sovereignty: International Cooperation for a Changed World' [Online], 9 October 2009. Available from: <http://www.un.org/News/Press/docs/2008/sgsm11701.doc.htm>

⁶⁵ The UNelection Campaign, Dr.Francis Deng [Online], 2 May 2010. Available from: http://www.unelections.org/files/IGP_BiographyofFrancisDeng_30May07.pdf

⁶⁶ Kristine M. Haugevil, “Regionalising the Responsibility to Protect: Possibilities, Capabilities and Actualities,” *Global Responsibility to Protect* 1,3 (2009): pp.346-363.

⁶⁷ African Union, *The Constitutive Act* [Online], 2 May 2012. Available from: http://www.africa-union.org/root/au/aboutau/constitutive_act_en.htm#Article4

3.3.4) RtoP ยังไม่สามารถบรรลุฉันทามติว่าด้วยความหมายและสาระัตถะรวมถึงยังเร็วเกินไปที่จะบรรจุข้อกำหนดของ RtoP ในเอกสารหรือมติของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ ประเด็นนี้ได้รับการหยิบยกขึ้นมากล่าว ณ การอภิปรายก่อนการยอมรับมติที่ 1674 ของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติว่าด้วยการปกป้องพลเมืองในสถานการณ์การสู้รบ (Protection of Civilians in Armed Conflict) เมื่อวันที่ 9 ธันวาคม ค.ศ. 2005 ประเด็นโต้แย้งนี้ได้รับการกล่าวถึงอีกครั้ง ณ การอภิปรายของสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติในประเด็นการแต่งตั้ง Edward Luck เป็น Special Adviser on the Responsibility to Protect ในเดือนมีนาคม ค.ศ.2008 ตัวแทนจากคิวบา อียิปต์ โมร็อกโก นิกارا กัว ปากีสถานและชูดานกล่าวว่า การอภิปรายของสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติที่ผ่านมาที่เกี่ยวข้องกับ RtoP ยังไม่เพียงพอและรัฐสมาชิกของสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติเองก็ยังไม่สามารถมีฉันทามติในเรื่องสาระและความหมายของ RtoP ได้ ในส่วนของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติถึงแม้ว่าจะมีกล่าวถึง RtoP ในบริบทของการปกป้องพลเมืองในสถานการณ์การสู้รบ (protection of civilians in armed conflict) แต่การอภิปรายในประเด็นดังกล่าวที่เริ่มต้นมาตั้งแต่ปลายเดือนพฤศจิกายน ค.ศ.2005 นั้นก็ไม่สามารถบรรลุถึงความตกลงในประเด็นที่เกี่ยวกับ RtoP ได้ ตัวแทนจากจีน รัสเซีย และสมาชิกที่ไม่ใช่สมาชิกถาวรของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติอีก 3 รัฐต่างแสดงความเห็นว่า RtoP นั้นควรผ่านการอภิปรายในรายละเอียดให้มากกว่าที่เป็นอยู่โดยสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติก่อนที่จะบรรจุหลักการนี้ลงในมติของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติด้วยความกังวลว่าจะนำมาซึ่งการแทรกแซงอย่างรวดเร็ว⁶⁸ ประเด็นนี้สามารถพิสูจน์ด้วยข้อเท็จจริงที่ว่า RtoP ได้รับการอภิปรายและยอมรับอย่างกว้างขวางในหมู่รัฐสมาชิกองค์การสหประชาชาติ องค์การส่วนภูมิภาคและภาคประชาสังคมต่างๆนับตั้งแต่มีการเผยแพร่รายงานของ ICISS ปีค.ศ.2001 องค์การที่ไม่ใช่รัฐบาลและภาคประชาสังคมได้ร่วมกันจัดประชุมทั่วโลกเพื่อรับฟังความคิดเห็นและแสวงหาวิธีการในการสนับสนุนและ/หรือการนำหลักการไปปฏิบัติ ผลของการดำเนินการดังกล่าวไม่เพียงแต่สะท้อนให้เห็นถึงความสนใจ RtoP จากภาคประชาสังคมต่างๆเท่านั้น ภาคประชาสังคมและองค์การที่ไม่ใช่รัฐบาลเหล่านี้ยังเห็นชอบร่วมกันในการก่อตั้ง Responsibility to Protect-Engaging Civil Society (R2PCS) ขึ้นในปีค.ศ.2003 เพื่อดึงภาคประชาสังคมให้เข้าไปมีส่วนร่วม

⁶⁸ Ekkehard Strauss, "A Bird in the Hand is Worth Two in the Bush-On the Assumed Legal Nature of the Responsibility to Protect," *Global Responsibility to Protect* 1,3 (2009): p.294-305.

ในการยกระดับ RtoP⁶⁹ หลังจากนั้น ณ การประชุม World Summit ปีค.ศ.2005 เป็นอีกครั้งหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่า RtoP ได้รับการพัฒนาและยอมรับจากรัฐสมาชิกอย่างเป็นทางการเป็นเอกฉันท์ภายใต้ย่อหน้าที่ 138 และ 139 ของ WSOD⁷⁰ ด้วยการกำหนดขอบเขต RtoP ให้มีความชัดเจนมากขึ้นรวมถึงเงื่อนไขในการดำเนินการต่างๆทั้งของรัฐและประชาคมระหว่างประเทศ ความพยายามในการพัฒนา RtoP ให้มีความชัดเจนและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงนั้นยังไม่หยุดอยู่เพียงเท่านั้น เมื่อเลขาธิการสหประชาชาติได้นำเสนอรายงานเรื่อง “Implementing the Responsibility to Protect”⁷¹ ในปีค.ศ.2009 และ “Early Warning, Assessment and the Responsibility to Protect”⁷² ในปีค.ศ.2010 ตามด้วยการอภิปรายในประเด็นดังกล่าวของสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ พัฒนาการเหล่านี้นอกจากจะแสดงให้เห็นถึงความชัดเจนของ RtoP ที่มากขึ้นทั้งในมิติของขอบเขตและการนำไปปฏิบัติแล้ว การอภิปรายในประเด็น RtoP แต่ละครั้งยังแสดงให้เห็นถึงการสนับสนุนจากรัฐ ภาคประชาสังคม สื่อและนักวิชาการต่างๆอย่างกว้างขวางทุกครั้ง

3.3.5) RtoP ขาดความชอบธรรมเนื่องจากไม่มีสถานะทางกฎหมาย
 ประเด็นนี้สะท้อนออกมาจากประธานสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติที่ได้ตั้งคำถามต่อสถานะทางกฎหมายของ RtoP และแย้งว่าการใช้อำนาจบังคับของ RtoP จะทำให้กฎหมายระหว่างประเทศอ่อนแอลง เช่นเดียวกับที่สิงคโปร์และนิคารากัวยืนยันว่า RtoP ไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของกฎหมายระหว่างประเทศหรือพันธะทางกฎหมายใดๆ ประเด็นนี้มีความชัดเจนมากขึ้นเมื่อรัฐสมาชิกสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติต่างยอมรับอย่างเป็นทางการเป็นเอกฉันท์ว่า RtoP มีพื้นฐานมาจากกฎหมายระหว่างประเทศ กฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ กฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ และกฎหมายอาชญากรรมระหว่างประเทศที่มีอยู่ก่อนแล้วทั้งสิ้น โดยทั้งฟิลิปปินส์, อาร์เจนติ

⁶⁹ International Coalition for Responsibility to Protect, *About R2PCS Project at WFM-IGE (2003-2009)* [Online], 8 August 2011. Available from: <http://www.responsibilitytoprotect.org/index.php/former-r2pcs-project/about-r2pcs>

⁷⁰ *2005 World Summit Outcome* [Online], 5 October 2009. Available from: <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N05/487/60/PDF/N0548760.pdf?OpenElement>

⁷¹ Secretary-General, *Implementing the Responsibility to Protect Report of the Secretary General* [Online], 5 October 2009. Available from: <http://www.un.org/preventgenocide/adviser/pdf/SG%20Report%20R2P.pdf>

⁷² Secretary-General, *Early Warning, assessment and the Responsibility to Protect Report of the Secretary General* [Online], 18 October 2010. Available from: http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/64/864

นำ, อินเดีย, และนิวซีแลนด์ต่างสะท้อนมุมมองดังกล่าว ในขณะที่บราซิลก็ย้ำว่า RtoP มิใช่ข้อกำหนดทางกฎหมายใหม่แต่อย่างใดแต่เป็นข้อเรียกร้องทางการเมืองที่มีพลัง (powerful political call) สำหรับทุกรัฐซึ่งมีพื้นฐานมาจากทั้งในกฎบัตรสหประชาชาติ, สนธิสัญญาที่เกี่ยวข้องของสิทธิมนุษยชนต่างๆ, กฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ, และกลไกอื่นๆที่เกี่ยวข้อง⁷³

3.3.6) ขอบเขตของ RtoP ประเด็นนี้เกิดขึ้นหลังเหตุการณ์พายุไซโคลนนาทิส ได้สร้างความเสียหายอย่างประมาณค่ามิได้ให้กับประชาชนและประเทศพม่า ในปีค.ศ.2008 ในขณะเดียวกัน รัฐบาลทหารพม่ากลับเลือกที่จะปฏิเสธความช่วยเหลือระหว่างประเทศ ด้วยเหตุนี้รัฐมนตรีต่างประเทศฝรั่งเศสจึงเรียกร้องให้คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ ผ่านมติเพื่อบีบบังคับให้มีการส่งความช่วยเหลือเข้าสู่ประเทศพม่าอย่างเร่งด่วนโดยไม่ต้องผ่านความยินยอมจากรัฐบาลพม่าภายใต้ RtoP ด้วยการอ้างเหตุผลว่าพฤติกรรมของรัฐบาลทหารพม่าในการขัดขวางความช่วยเหลือระหว่างประเทศครั้งนี้จะทำให้ประชาชนพม่าล้มตายเพิ่มขึ้น และอาจนำไปสู่การเป็น “อาชญากรรมต่อมวลมนุษยชาติ” ด้วย⁷⁴ ข้อเรียกร้องของรัฐมนตรีต่างประเทศฝรั่งเศสได้รับการคัดค้านทันทีจากนักวิชาการ ภาคประชาสังคมและองค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาลต่างๆด้วยเหตุผลสำคัญอันประกอบด้วย

- Gareth Evans ให้เหตุผลสำคัญว่าเหตุการณ์ในประเทศพม่าครั้งนี้คือภัยพิบัติทางธรรมชาติซึ่งมิได้อยู่ในขอบเขตของ RtoP อันประกอบด้วยการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ อาชญากรรมสงคราม การกำจัดชาติพันธุ์ และอาชญากรรมต่อมวลมนุษยชาติ⁷⁵

⁷³ International Coalition for Responsibility to Protect, **Report on the General Assembly Plenary Debate on the Responsibility to Protect** [Online], 5 October 2009. Available from: http://www.responsibilitytoprotect.org/ICRtoP%20Report-General_Assembly_Debate_on_the_Responsibility_to_Protect%20FINAL%202009_22_09.pdf

⁷⁴ **The Responsibility to Protect and Its Application to the Situation in Burma** [Online], 3 October 2011. Available from: <http://responsibilitytoprotect.org/index.php/component/content/article/1652>

⁷⁵ Gareth Evans, **Facing up to Our Responsibility** [Online], 3 October 2011. Available from: <http://www.crisisgroup.org/home/index.cfm?id=5430&i=1>

- Alex Bellamy ศาสตราจารย์แห่งมหาวิทยาลัยควีนส์แลนด์และประธานศูนย์ Asia-Pacific Centre for the Responsibility to Protect ได้กล่าวว่าสถานการณ์ครั้งนี้ไม่ใช่อาชญากรรมต่อมวลมนุษยชาติ กล่าวคือ เมื่อพิจารณาความหมายของอาชญากรรมต่อมวลมนุษยชาติซึ่งประกอบด้วยการโจมตีอย่างเป็นระบบและอย่างกว้างขวางต่อประชาชนโดยตรงแล้วนั้น การตอบสนองของรัฐบาลทหารพม่าถึงแม้ว่าจะไม่มีประสิทธิภาพ แต่ก็ยังไม่พบหลักฐานใดๆที่จะชี้ให้เห็นว่ารัฐบาลทหารพม่าได้ก่อความรุนแรงดังกล่าว⁷⁶

- R2PCS หรือ ICRtoP ในเวลาต่อมาได้อธิบายว่าข้อเรียกร้องของรัฐมนตรีต่างประเทศฝรั่งเศสนั้นทำให้ RtoP มีค่าเทียบเท่ากับการแทรกแซงด้วยกำลังทหาร ซึ่งนอกจากจะทำให้รัฐบาลทหารพม่าหวาดกลัวที่จะร่วมมือกับประชาคมระหว่างประเทศแล้ว ข้อเรียกร้องดังกล่าวนำไปสู่ความเข้าใจผิดต่อ RtoP มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหมู่นักที่คัดค้าน RtoP ในฐานะกฎบัตรของผู้เข้าแทรกแซงและจะส่งผลให้หากเกิดสถานการณ์ร้ายแรงที่เกี่ยวข้องกับ RtoP ในอนาคต รัฐเหล่านี้จะเป็นอุปสรรคสำคัญในการใช้ปฏิบัติการช่วยเหลือที่จำเป็นได้อย่างทันที่และมีประสิทธิภาพ⁷⁷

ความพยายามของรัฐมนตรีต่างประเทศฝรั่งเศสในการขยายขอบเขต RtoP ให้ครอบคลุมภัยพิบัติทางธรรมชาติยังคงสะท้อนออกมา ณ การประชุมสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติปี ค.ศ.2009 อย่างไรก็ตาม ดังที่ได้กล่าวไปแล้วว่าผลของการอภิปรายในครั้งนี้ได้บรรลุฉันทามติในประเด็นที่สำคัญมากมาย ประเด็นหนึ่งที่รัฐสมาชิกส่วนใหญ่ยอมรับและให้การสนับสนุนคือการยืนยันว่าขอบเขตของ RtoP ครอบคลุมอาชญากรรมร้ายแรง 4 ประการเท่านั้น ประเด็นนี้ได้รับการยืนยันอีกครั้งจากฟิลิปปินส์ว่าการขยายขอบเขต RtoP นั้นอาจนำไปสู่การลดคุณค่าของเจตนารมณ์และขอบเขตดั้งเดิมของ RtoP ได้⁷⁸

⁷⁶ New UQ Centre Gives Key Advice on Burmese and International Response to Cyclone [Online], 3 October 2011. Available from: <http://www.uq.edu.au/news/index.html?article=14778>

⁷⁷ International Coalition for Responsibility to Protect, *The Responsibility to Protect and Its Application to the Situation in Burma* [Online], 3 October 2011. Available from: <http://responsibilitytoprotect.org/index.php/component/content/article/1652>

⁷⁸ International Coalition for Responsibility to Protect, *Report on the General Assembly Plenary Debate on the Responsibility to Protect* [Online], 5 October 2009. Available from: http://www.responsibilitytoprotect.org/ICRtoP%20Report-General_Assembly_Debate_on_the_Responsibility_to_Protect%20FINAL%2009_22_09.pdf

3.3.7) **ผู้มีอำนาจตัดสินใจในการใช้มาตรการการบังคับต่างมาจากรัฐ**
มหาอำนาจตะวันตกทั้งสิ้น ความกังวลต่อประเด็นนี้เกิดขึ้นตั้งแต่การอภิปรายอย่างไม่เป็นทางการของสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติเพื่อร่างเอกสารก่อนการประชุม World Summit ปี ค.ศ.2005 โดยทั้งเบลารุส รัสเซีย อียิปต์ ซีเรีย คิวบาและกลุ่มประเทศ NAM ต่างไม่เห็นด้วยต่อการให้อำนาจคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติในการตัดสินใจใช้มาตรการการบังคับต่างๆด้วยเหตุผลว่าคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติประกอบไปด้วยรัฐมหาอำนาจตะวันตก ในขณะที่คิวบาแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนถึงความไม่ไว้วางใจต่อการตัดสินใจของสมาชิกถาวรทั้ง 5 ประเทศของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ อินเดียและปากีสถานก็ได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นนี้ด้วยว่าคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติมักล้มเหลวในการปฏิบัติการต่างๆซึ่งมีที่มาสำคัญจากการขาดเจตนาธรรมทางการเมือง⁷⁹ นอกจากนี้หากพิจารณาสถานะของสมาชิกถาวรคณะมนตรีความมั่นคงทั้ง 5 ประเทศ ณ การอภิปรายอย่างไม่เป็นทางการก่อนการประชุม World Summit พบว่ามีการแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน เช่น สหรัฐอเมริกาถึงแม้ว่าจะสนับสนุน RtoP ผ่านข้อกำหนดที่เป็นลายลักษณ์อักษรแต่หาได้มีการอ้างถึง ‘ความรับผิดชอบ’ ในการพิจารณาหลักการเลย ในขณะที่จีนกับรัสเซียแสดงการคัดค้าน RtoP อย่างชัดเจนด้วยเหตุผลว่าเป็นการทำลายกฎบัตรของสหประชาชาติ ตรงกันข้ามกับอังกฤษและฝรั่งเศสที่แสดงให้เห็นถึงการสนับสนุน RtoP อย่างแข็งขัน⁸⁰ ความกังวลเหล่านี้สะท้อนออกมาอีกครั้ง ณ การอภิปรายของสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติปีค.ศ.2009 เมื่อชูดาน ลิงคโปร ออฟริกาใต้ต่างแสดงความไม่พอใจต่อการปฏิบัติการของสมาชิกถาวร 5 ประเทศจากการละเลย ความไม่สม่ำเสมอ และการใช้สิทธิยับยั้งในสถานการณ์ร้ายแรงต่างๆในกรณีที่มีได้เป็นประโยชน์แห่งชาติของรัฐตน ประเด็นนี้ได้รับการอธิบายอย่างชัดเจนทั้งในรายงานของ ICISS ปีค.ศ.2001 และในรายงานของเลขาธิการสหประชาชาติเรื่อง “Implementing the Responsibility to Protect” ปีค.ศ.2009 ว่าคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติควรยกเว้นการใช้สิทธิยับยั้งในกรณีที่ประชาชนกำลังเผชิญหน้ากับความรุนแรงและเสี่ยงที่จะเกิดความสูญเสียชีวิตของประชาชนผู้บริสุทธิ์จำนวนมาก นอกจากนี้ ตัวแทนจากเลโซโท เนเธอร์แลนด์ นอร์เวย์ต่างแสดงความคิดเห็นต่อความกังวลเหล่านี้ด้วยการอธิบายว่า RtoP เปรียบเสมือนเครื่องมือในการกระตุ้นคณะมนตรีความมั่นคงแห่ง

⁷⁹ International Coalition for Responsibility to Protect, *State-by-State Positions on the Responsibility to Protect* [Online], 2 May 2010. Available from: http://www.responsibilitytoprotect.org/files/Chart_R2P_11August.pdf

⁸⁰ Ibid.

สหประชาชาติและเสริมพลังให้กับกฎบัตรแห่งสหประชาชาติในการทำหน้าที่รักษาสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ⁸¹

ความสำเร็จของ RtoP ประการแรกและถือเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญคือการที่รัฐสมาชิก ณ การประชุม World Summit ยอมรับในหลักการและสนับสนุนให้มีการพัฒนา RtoP อย่างต่อเนื่อง ฉันทามติในครั้งนี้ก่อให้เกิดการรับรู้และการตระหนักถึงการดำรงอยู่ของหลักการอย่างเป็นทางการในหมู่ตัวแสดงต่างๆ ของเวทีโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรหลักภายใต้สหประชาชาติ คือคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ และเลขาธิการสหประชาชาติ โดยในส่วนของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาตินั้นได้มีการอ้างถึง RtoP ภายใต้ย่อหน้าที่ 138 และ 139 ของ WSOD ผ่านมติที่ 1674 ในเรื่องการปกป้องพลเมืองในสถานการณ์การสู้รบ (Protection of Civilians in Armed Conflict) ในเดือนเมษายน ค.ศ.2006 ผ่านมติที่ 1706 ในเรื่องสถานการณ์ในดาร์ฟู เดือนสิงหาคม ค.ศ.2006 และมติ 1674 ด้วย ในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ.2009 คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติก็ได้ผ่านมติที่ 1894 ในประเด็นการปกป้องพลเมืองในสถานการณ์การสู้รบอีกครั้งหนึ่ง

ในส่วนของสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติเองก็ได้ดำเนินการพิจารณาในหลักการอย่างต่อเนื่องตามที่ได้ระบุไว้ในย่อหน้าที่ 139 ของ WSOD ด้วยการจัดอภิปรายอย่างเป็นทางการเป็นครั้งแรกของสมัชชาใหญ่ในประเด็น RtoP และผลของการอภิปรายในครั้งนี้ไม่เพียงแต่ได้รับความสนใจจากรัฐสมาชิกเป็นส่วนใหญ่เท่านั้น แต่ยังได้รับเสียงสนับสนุนอย่างท่วมท้นทั้งต่อหลักการและรายงานของเลขาธิการสหประชาชาติอีกด้วย ความสำเร็จนี้จึงนำไปสู่การผ่านมติในเรื่อง RtoP เป็นครั้งแรกผ่านมติ A/RES/63/308 ในเดือนกันยายน ค.ศ.2009 ด้วยเช่นกัน หลังจากนั้นในเดือนสิงหาคม ค.ศ.2010 สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติก็ได้มีการจัดอภิปรายในประเด็น RtoP อีกครั้งภายใต้หัวข้อ 'Early Warning, Assessment, and the Responsibility to Protect' รัฐผู้เข้าร่วมส่วนใหญ่ยังคงยืนยันที่จะสนับสนุนต่อ RtoP ในฐานะ "บรรทัดฐานที่เกิดขึ้นใหม่" (emerging norm) และแสดงการสนับสนุนต่อรายงานฉบับนี้ของเลขาธิการสหประชาชาติเช่นกัน ในส่วนบทบาทของเลขาธิการสหประชาชาติ โดยเฉพาะอย่าง

⁸¹ Global Centre for Responsibility to Protect, *Implementing the Responsibility to Protect The 2009 General Assembly Debate: An Assessment* [Online], 5 October 2009. Available from: http://globalr2p.org/media/pdf/GCR2P_General_Assembly_Debate_Assessment.pdf

ยิ่งเลขาธิการสหประชาชาติคนปัจจุบัน นาย Ban Ki-moon ที่ถือเป็นบุคคลซึ่งอุทิศตัวให้กับการพัฒนา RtoP อย่างมีพลังมากที่สุดคนหนึ่งของสหประชาชาติด้วยการประกาศให้คำมั่นที่จะพัฒนาให้ RtoP สามารถนำมาใช้ปฏิบัติได้จริงและหน้าที่นี้จะเป็นหน้าที่ที่สำคัญที่สุดของเขาในฐานะเลขาธิการสหประชาชาติ ความพยายามของ Ban Ki-moon ทำให้รายงานเรื่อง 'Implementing the Responsibility to Protect' ที่เผยแพร่ในปีค.ศ.2009 และรายงานเรื่อง 'Early Warning, Assessment, and the Responsibility to Protect' ที่เผยแพร่ในปีค.ศ.2010 ได้รับเสียงสนับสนุนอย่างท่วมท้น ณ การอภิปรายของสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ

พัฒนาการของ RtoP ที่ได้กล่าวถึงในบทนี้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญที่สำคัญประการหนึ่งของประชาคมระหว่างประเทศและประชาคมของรัฐ กล่าวคือการรับรู้และความเข้าใจในสภาวะ รวมถึงการดำรงอยู่ของ RtoP ที่จะสามารถนำมาเป็นกรอบของพฤติกรรมที่เหมาะสมของแต่ละรัฐต่อประชาชนภายในของรัฐตน รวมทั้งประชาคมระหว่างประเทศและตัวแสดงอื่นๆ ด้วย การรับรู้และความเข้าใจนี้เองยังส่งผลให้ประชาคมระหว่างประเทศมีการตื่นตัวต่อสถานการณ์ความรุนแรงต่างๆ มากขึ้น เช่น ความรุนแรงในซูดาน พม่า ไชมาเลีย เคนยา ปากีสถานหรือในลิเบียผ่านการเรียกร้อง การหารือและการอภิปรายเพื่อหาทางออกต่อปัญหาเหล่านั้นทั้งในระดับสหประชาชาติเอง ระดับองค์กรระดับภูมิภาคและภาคประชาสังคมต่างๆ

ถ้าจะกล่าวถึงตัวแสดงอื่นที่มีบทบาทสำคัญในการผลักดัน RtoP ที่อยู่นอกกรอบของสหประชาชาติแล้ว บทบาทของภาคประชาสังคมต่างๆ ถือว่าได้รับการยอมรับจากรัฐสมาชิกของสหประชาชาติอย่างกว้างขวางในการอภิปรายของสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติเมื่อเดือนกรกฎาคม ค.ศ.2009 บทบาทของภาคประชาสังคมเหล่านี้เกิดจากการกระจายความรู้และความเข้าใจในหลักการผ่านการจัดประชุมและการแถลงข่าวในพื้นที่ต่างๆ กระตุ้นตัวแสดงอื่นให้หันมาสนใจในปัญหาความขัดแย้งที่กำลังเกิดขึ้นทั่วโลกและการกดดันตัวแสดงเหล่านั้นให้ตัดสินใจเข้าไปแก้ปัญหาต่างๆ อย่างทันที่และมีประสิทธิภาพ ในบทต่อไปผู้วิจัยจึงหยิบยกเอา International Coalition for the Responsibility to Protect (ICRtoP) ในฐานะภาคประชาสังคมระหว่างประเทศที่รวบรวมสมาชิกจากทุกภูมิภาคที่มีวัตถุประสงค์ร่วมกันในการสนับสนุนและผลักดัน RtoP ในกรณีวิกฤติการณ์ด้านมนุษยธรรมในพม่าหลังเหตุการณ์พายุไซโคลนนากิสและการประชุมของสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติว่าด้วยรายงานของเลขาธิการสหประชาชาติเรื่อง

“Implementing the Responsibility to Protect” ปีค.ศ.2009 เพื่อแสดงให้เห็นถึงบทบาทของ
ภาคประชาสังคมระหว่างประเทศในการผลักดัน RtoP ให้ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางด้วย

บทที่ 4

บทบาทของแนวร่วมระหว่างประเทศเพื่อความรับผิดชอบในการปกป้อง (ICRtoP) ในการส่งเสริมแนวคิดเรื่องความรับผิดชอบในการปกป้องในเวทีระหว่างประเทศ

ICRtoP คือภาคประชาสังคมระหว่างประเทศที่มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนและผลักดัน RtoP ให้ได้รับการยอมรับในเวทีระหว่างประเทศผ่านการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์สำคัญ 5 ประการคือ¹

1) ทำให้ฉันทามติของหลักการความรับผิดชอบในการปกป้องมีประสิทธิภาพมากขึ้นทั้งในระดับระหว่างประเทศ ระดับภูมิภาค ระดับอนุภูมิภาค และระดับรัฐ

2) ผลักดันให้รัฐบาลต่างๆ องค์กรในระดับภูมิภาค อนุภูมิภาคและองค์การสหประชาชาติมีความสามารถในการป้องกันและยุติการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ (genocide), อาชญากรรมสงคราม (war crimes), อาชญากรรมที่ต่อต้านมวลมนุษยชาติ (crimes against humanity), และการกำจัดชาติพันธุ์ขนาดใหญ่ (ethnic cleansing) ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

3) ขยายความเข้าใจที่เกี่ยวข้องกับหลักการความรับผิดชอบในการปกป้องต่อรัฐบาลต่างๆ องค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาล (NGOs) และประชาชนทั่วไป

4) ช่วยในการสร้างกลุ่มของรัฐบาลต่างๆ ที่มีวัตถุประสงค์เดียวกันในการสนับสนุนหลักการความรับผิดชอบในการปกป้อง

5) รวบรวมองค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาลต่างๆ (NGOs) ในการผลักดันปฏิบัติการเพื่อช่วยเหลือประชาชนในสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับหลักการความรับผิดชอบในการปกป้อง

ICRtoP เป็นภาคประชาสังคมระหว่างประเทศที่ได้รับการยอมรับจากตัวแสดงอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นรัฐ องค์กรสหประชาชาติ รวมถึงองค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาลต่างๆว่ามีบทบาทสำคัญและโดดเด่นมากในการสนับสนุนและผลักดัน RtoP นับตั้งแต่มีการยอมรับ RtoP ผ่านย่อหน้าที่

¹International Coalition for Responsibility to Protect, *Founding Purpose of the Coalition* [Online], 6 April 2012. Available from: <http://www.responsibilitytoprotect.org/index.php/about-coalition/founding-purposes>

138 และ 139 ของ World Summit Outcome Document ในปีค.ศ. 2005 ด้วยการจัดประชุม การกระตุ้นรัฐบาล การเผยแพร่เอกสารและบทความที่เกี่ยวข้องกับ RtoP เป็นต้น ความพยายามและกิจกรรมของ ICRTOP ดังกล่าวไม่เพียงแต่เป็นการสนับสนุนการพัฒนา RtoP ในเวลาต่อมาเท่านั้น ความพยายามเหล่านั้นยังเปรียบเสมือนรากฐานที่มั่นคงของการสนับสนุน RtoP ในหมู่รัฐบาลและองค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาลต่างๆทั่วโลกโดยการสร้างการรับรู้และการขยายความเข้าใจเกี่ยวกับ RtoP ในหมู่ผู้แสดงในระดับต่างๆ บทบาทดังกล่าวจึงถือเป็นบทบาทที่มีความโดดเด่นยิ่งของ ICRTOP ในการสนับสนุนและผลักดันให้ RtoP ให้มีการพัฒนาจนสามารถได้รับการยอมรับว่าเป็นบรรทัดฐานที่เกิดขึ้นใหม่ (emerging norm)

ในบทนี้จะพิจารณาถึงบทบาทของ ICRTOP ในการสร้างการรับรู้และขยายความเข้าใจต่อ RtoP ได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยวิเคราะห์จาก (1) วิกฤติการณ์ด้านมนุษยธรรมที่เกิดขึ้นในประเทศพม่าหลังเหตุการณ์พายุไซโคลนนาทิสพัดเข้าถล่มในปี ค.ศ.2008 และ (2) การประชุมสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติในปี ค.ศ.2009 ว่าด้วยรายงานของเลขาธิการสหประชาชาติเรื่อง “Implementing the Responsibility to Protect”

4.1 วิกฤติการณ์ด้านมนุษยธรรมในประเทศพม่า

พายุไซโคลนนาทิสนับเป็นพายุไซโคลนระดับ 4 ซึ่งมีความเร็วลม 200 กิโลเมตรต่อชั่วโมงได้พัดเข้าสู่ภาคตะวันตกเฉียงใต้ของประเทศพม่าเมื่อวันที่ 2 พฤษภาคม ค.ศ.2008 ซึ่งได้นำความเสียหายอย่างใหญ่หลวงให้กับพื้นที่สามเหลี่ยมปากแม่น้ำอิระวดี (Irrawaddy delta), มณฑลย่างกุ้ง (Yangon), บางส่วนของมณฑลพะโค (Bago), รัฐกะเหรี่ยงและรัฐมอญที่ต่างไม่เพียงเป็นภูมิภาคที่ยากจนที่สุดของประเทศพม่าเท่านั้น แต่พื้นที่เหล่านี้ยังเปรียบเสมือนแหล่งผลิตอาหารหลักของประเทศพม่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้าว, อาหารทะเลและเนื้อสัตว์ต่างๆ องค์การอาหารและเกษตรกรรมแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization: FAO) ได้ประเมินถึงสถานการณ์ผลผลิตด้านอาหารของพื้นที่หรือรัฐที่ได้รับผลกระทบจากพายุไซโคลนนาทิสร้ายแรงที่สุดว่าประกอบไปด้วยข้าว 65% ของประเทศ, ประมง 80% ของประเทศ, สัตว์ปีก 50% ของประเทศและเนื้อหมู 40% ของประเทศ²

² Cyclone Nargis and Burma's Constitutional Referendum [Online], 27 December 2011. Available from: <http://fpc.state.gov/documents/organization/105169.pdf>

นอกเหนือจากความเสียหายอย่างใหญ่หลวงที่เกิดขึ้นจากความรุนแรงของพายุไซโคลนนาทิสซึ่งได้ทำลายบ้านเรือน โรงเรียน โรงพยาบาลและสิ่งก่อสร้างต่างๆ ในขณะที่ในพื้นที่ที่ติดกับชายฝั่งต่างๆนั้น หมู่บ้านจำนวนมากถูกทำลายเสียหายทั้งหมู่บ้าน โครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญทั้งระบบไฟฟ้า การคมนาคมขนส่งและการติดต่อสื่อสารถูกทำลายหรือได้รับความเสียหายอย่างหนักแทบทั้งสิ้น ระบบโทรศัพท์และอินเทอร์เน็ตถูกตัดขาด ในหลายพื้นที่ยังได้รับผลกระทบอย่างต่อเนื่องจากจากสภาวะน้ำท่วมสูงเช่นเมืองโบกะเล (Bogale) เมืองลาบุตตา (Labutta) และเมือง Pantanaw ในมณฑลอิรวดี รวมถึงพื้นที่อีกกว่าครึ่งของมณฑลพะโค³ ความเสียหายที่สำคัญอีกประการหนึ่งซึ่งอยู่เหนือการประเมินค่าใดๆคือความสูญเสียที่เกิดขึ้นกับประชาชนพม่า

ตารางที่ 1 ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับประชาชนพม่า

ผลกระทบ	จำนวนประชาชน
ผู้เสียชีวิตอย่างเป็นทางการทั้งหมด	84,537
ผู้ที่สูญหาย	53,836
ผู้ที่ไร้ที่อยู่อาศัย	800,000

ที่มา: Julio Santiago Amador III, *Community Building at the Time of Nargis: The ASEAN Response* [Online] Available from <http://hup.sub.uni-hamburg.de/giga/jsaa/article/viewFile/168/168> [2011, December 27]

อย่างไรก็ตาม ยอดผู้เสียชีวิตและผู้ที่ได้รับผลกระทบจากพายุไซโคลนนาทิสดังที่ปรากฏในตารางที่ 1 นั้นเป็นตัวเลขที่ได้รับการรายงานอย่างเป็นทางการ ณ การประชุมโต๊ะกลมของอาเซียนในวันที่ 24 มิถุนายน ค.ศ.2008 และได้รับการยอมรับและนำมาใช้กันอย่างแพร่หลายโดยรัฐบาล, องค์กรให้ความช่วยเหลือและสื่อต่างๆ แต่มีรายงานจำนวนหนึ่งชี้ให้เห็นว่าตัวเลขเหล่านี้ยังมิได้รวมเอาจำนวนคนงานเร่ร่อนอีกจำนวนมากซึ่งไม่เคยมีการจดทะเบียนใดๆ อีกทั้งยังมีหมู่บ้านอีกจำนวนมากซึ่งมีอาชีพหลักในการปกป้องพื้นที่ป่าและไม่เคยปรากฏในแผนที่อย่างเป็นทางการใดๆต่างก็เสียชีวิตทั้งหมดเช่นกัน ฉะนั้น จำนวนผู้เสียชีวิตทั้งหมดจึงคาดว่าจะ

³ Alternative ASEAN Network on Burma, *Disaster 6 Days after Nargis, Burma's Junta Continues to block International Aid* [Online], 27 December 2011. Available from: <http://www.altsean.org/Docs/PDF%20Format/Thematic%20Briefers/Disaster.pdf>

มีจำนวนมากกว่าที่ปรากฏ⁴ Save the Children หนึ่งในองค์กรให้ความช่วยเหลือเพียงไม่กี่องค์กรที่ได้รับอนุญาตให้ปฏิบัติการภายในประเทศพม่าได้ยังเชื่อว่า 40% ของผู้เสียชีวิตหรือผู้สูญหายเป็นเด็ก⁵

4.1.1 การตอบสนองของรัฐบาลทหารพม่า

หลังจากที่รัฐบาลทหารพม่าประกาศภาวะฉุกเฉินใน 5 พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบร้ายแรงที่สุดแล้วนั้น รัฐบาลทหารพม่าก็ได้จัดตั้ง Natural Disaster Preparedness Central Committee โดยมีนายกรัฐมนตรีนายพลเต็ง เส่ง (General Thein Sein) เป็นประธาน คณะกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสวัสดิการสังคมทำหน้าที่ในการประสานงานในปฏิบัติการการให้ความช่วยเหลือต่างๆ ในขณะที่รัฐมนตรีอีก 11 กระทรวงมีหน้าที่ในการช่วยเหลือรัฐบาลจัดการในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบร้ายแรง 11 เขต⁶ โดยคณะกรรมการย่อยเหล่านี้จะจัดการกับประเด็นสำคัญต่างๆอันได้แก่ ข้อมูลข่าวสาร (News and Information), การติดต่อสื่อสารในยามฉุกเฉิน (Emergency Communication), การค้นหาและให้ความช่วยเหลือ (Search and Rescue), การประเมินสถานการณ์และการให้ความช่วยเหลือเร่งด่วน (Assessment and Emergency Relief), การยืนยันการเสียชีวิตและความเสียหาย (Confirmation of Loss and Damage), การจัดระเบียบเส้นทางคมนาคมขนส่ง (Transportation and Route Clearance), การจัดหาที่อยู่อาศัยฉุกเฉินและการลดภัยพิบัติทางธรรมชาติ (Natural Disaster Reduction and Emergency Shelter Provision), สาธารณสุข (Healthcare), การฟื้นฟู (Rehabilitation and Re-construction), ความมั่นคง (Security)

⁴ Burma/Myanmar after Nargis: Time to Normalise Aid Relations [Online], 27 December 2011.

Available from: http://www.crisisgroup.org/~media/Files/asia/south-east-asia/burma-myanmar/161_burma_myanmar_after_nargis__time_to_normalise_aid_relations.pdf

⁵ Alternative ASEAN Network on Burma, Disaster 6 Days after Nargis, Burma's Junta Continues to block International Aid [Online], 27 December 2011. Available from:

<http://www.altsean.org/Docs/PDF%20Format/Thematic%20Briefers/Disaster.pdf>

⁶ Burma/Myanmar after Nargis: Time to Normalise Aid Relations [Online], 27 December 2011.

Available from: http://www.crisisgroup.org/~media/Files/asia/south-east-asia/burma-myanmar/161_burma_myanmar_after_nargis__time_to_normalise_aid_relations.pdf

นอกจากนี้แล้ว นายกรัฐมนตรีพม่ายังเปิดสำนักงาน ณ กรุงย่างกุ้งเพื่อทำการตรวจตราและควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิดพร้อมทั้งให้การสนับสนุนและช่วยเหลือ Natural Disaster Preparedness Central Committee รัฐบาลทหารพม่ายังจัดสรรเงินห้าหมื่นล้านจ๊าด (45.45 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) เพื่อใช้ในปฏิบัติการการให้ความช่วยเหลือและฟื้นฟูทั้งหมด และหลังจากดำเนินการการให้ความช่วยเหลือและฟื้นฟูอย่างเร่งด่วนเสร็จสิ้น National Natural Disaster Preparedness Central Committee ได้วางแผนงานต่อเนื่องทันทีโดยแบ่งเป็น 4 ระยะด้วยกันอันประกอบไปด้วย

ระยะที่ 1 ระยะการเปลี่ยนผ่าน (ระยะเวลาระหว่างการให้ความช่วยเหลือและการฟื้นฟูเร่งด่วน)

ระยะที่ 2 การฟื้นฟูระยะสั้น (ฟื้นฟูเร่งด่วนทั้งในพื้นที่ชนบทและในเมืองจนกระทั่งกิจกรรมการเพาะปลูก การประมงและการดำเนินชีวิตสามารถกลับมาเริ่มต้นใหม่ได้อีกครั้ง

ระยะที่ 3 การฟื้นฟูในระยะยาว (พัฒนาและยกระดับงานด้านการฟื้นฟูที่ได้ดำเนินในระยะที่ 2

ระยะที่ 4 การเตรียมพร้อมและการป้องกัน (สร้างระบบการเตือนภัยล่วงหน้าต่างๆ, สร้างกระบวนการและกลไกในการรวบรวมความพยายามทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นเพื่อให้เกิดการตอบสนองต่อภัยร้ายแรงและการสูญเสียชีวิตในอนาคต นอกจากนี้ ยังให้ความสนใจพิเศษต่อการสร้างถนนและเขื่อนให้มีความแข็งแรงและทนทานมากขึ้น การสร้างที่พักพิงต่างๆเพื่อจัดสรรให้แก่ทั้งมนุษย์และสัตว์ในสถานการณ์ร้ายแรงที่กำลังจะเกิดขึ้น ในขณะที่ในสถานการณ์ปกติก็สามารถใช้ที่พักพิงเหล่านี้เป็นศูนย์กลางของชุมชนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตทางด้านสังคมและวัฒนธรรมของชาวบ้าน⁷

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่ารัฐบาลทหารพม่าจะมีปฏิบัติการการให้ความช่วยเหลือและฟื้นฟูต่างๆมากมายที่อ้างว่าครอบคลุมความต้องการของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากพายุไซโคลนนาเกิสแล้วก็ตาม แต่ในความเป็นจริงปฏิบัติการต่างๆเหล่านั้นล้มเหลวอย่างสิ้นเชิงในการตอบสนองความต้องการและบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชน เมื่อกองทัพและเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นต้องใช้เวลาอันยาวนานในการเข้าร่วมปฏิบัติการในการให้

⁷ Post-Nargis Joint Assessment [Online], 27 December 2011. Available from:

ความช่วยเหลือของรัฐบาล ในขณะที่การแจกจ่ายอาหาร น้ำดื่มและความช่วยเหลืออื่นๆของรัฐบาลก็เป็นไปอย่างไม่เพียงพอและขาดประสิทธิภาพอย่างสิ้นเชิง นอกจากนี้ ยังมีรายงานอีกหลายฉบับที่ชี้ให้เห็นถึงความไม่ซื่อตรงของรัฐบาลทหารพม่า ยกตัวอย่างเช่น พระสงฆ์จำนวนหลายร้อยรูปต้องเข้ามาแทรกแซงและให้ความช่วยเหลือเฉพาะหน้าแก่ผู้ประสบภัยรวมถึงช่วยเก็บกวาดซากปรักหักพังต่างๆตามท้องถนน ในขณะที่ประชาชนผู้ประสบภัยอีกจำนวนมากที่ได้ออกมาวิพากษ์วิจารณ์การแจกจ่ายน้ำดื่มให้แก่ประชาชนของรัฐบาลทหารที่มีการเผยแพร่ภาพอย่างต่อเนื่องผ่านสถานีของรัฐบาล แต่ในความเป็นจริง ประชาชนเหล่านี้ไม่เคยได้รับความช่วยเหลือใดๆจากรัฐบาลทหารพม่าเลย⁸ ส่งผลให้เกิดเสียงวิพากษ์วิจารณ์ ความโกรธเคืองและความผิดหวังต่อการจัดการวิกฤติการณ์ร้ายแรงของรัฐบาลทหารพม่าในครั้งนี้อย่างกว้างขวางในเวทีโลก ความล้มเหลวดังกล่าวนี้ประกอบไปด้วย

1) ความล้มเหลวในการเตือนภัยและเตรียมพร้อมเพื่อรับมือกับพายุไซโคลนนากิสที่กำลังจะพัดผ่านพื้นที่ของประเทศพม่า ในกรณีนี้ กรมอุตุนิยมวิทยาของประเทศอินเดียได้ออกประกาศเตือนรัฐบาลทหารพม่าเกี่ยวกับพายุไซโคลนที่กำลังจะเกิดขึ้นนี้ถึง 41 ครั้งนับตั้งแต่วันที่ 26 เมษายน ค.ศ.2008 และในวันที่ 30 เมษายน ปีเดียวกันนั้นยังได้ประกาศเตือนรัฐบาลทหารพม่าอีกครั้งทุกๆ 3 ชั่วโมงถึงทิศทาง ความเร็ว ความรุนแรงและพื้นที่ที่จะได้รับผลกระทบจากพายุไซโคลนนากิสอย่างต่อเนื่อง เช่นเดียวกับศูนย์เตรียมความพร้อมป้องกันภัยพิบัติแห่งเอเชีย (The Asian Disaster Preparedness Centre) ซึ่งตั้งอยู่ที่กรุงเทพมหานครเองก็มีการประกาศเตือนรัฐบาลทหารพม่าถึงพายุไซโคลนที่กำลังจะเกิดขึ้นด้วยในทางตรงกันข้าม สื่อของรัฐบาลทหารพม่ากลับมีการเตือนภัยถึงพายุไซโคลนนากิสเพียงแต่วันที่ 2 พฤษภาคม ค.ศ.2008 เท่านั้น โดยในหนังสือพิมพ์ The New Light of Myanmar ได้คาดการณ์สถานการณ์พายุไซโคลนลูกนี้ว่าอาจจะทำให้เกิดฝนตกโดยทั่วไป และมีกำลังลมแรง 110 กิโลเมตรต่อชั่วโมง⁹ ความล้มเหลวของทั้งรัฐบาลทหารและสื่อของรัฐเหล่านี้จึงทำให้ประชาชนขาดข้อมูล ความรู้และข่าวสารที่ถูกต้องชัดเจนในการเตรียมตัวรับมือกับภัยพิบัติที่กำลังจะเกิดขึ้นได้อย่างทันที่

⁸ Alternative ASEAN Network on Burma, Disaster: 6 days after Nagis, Burma's Junta Continues to Block International Aid [Online], 27 December 2011. Available from: <http://www.altsean.org/Docs/PDF%20Format/Thematic%20Briefers/Disaster.pdf>

⁹ Ibid.

2) ความล้มเหลวในการจัดการกับปัญหาต่างๆท่ามกลางวิกฤติการณ์ที่เกิดขึ้น ประเด็นนี้เกิดจากการที่รัฐบาลทหารพม่าไม่สามารถป้องกันการค้ากำไรในสินค้าที่มีความสำคัญ เช่น อาหารและเชื้อเพลิง ทำให้ราคาสินค้าที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงเวลาที่เกิดภัยพิบัติเช่นนี้มีราคาสูงขึ้นหลายเท่าตัว ดังปรากฏในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบราคาสินค้าในประเทศพม่า

ราคาสินค้าที่เพิ่มขึ้น (ในอัตราเงินจ๊าต, 1 USD=1,100 จ๊าต)			
สินค้า	ก่อนไซโคลน	หลังไซโคลน	ปริมาณที่เพิ่มขึ้น
ข้าว/กิโลกรัม	736	1,227	67%
ไข่	300	400	33%
หมู/กิโลกรัม	2,761	3,067	11%
น้ำมันพืช	1,840	3,681	100%
ถ่านหุงต้ม	4,000	7,000	75%
เชื้อเพลิงหุงต้ม 25 ลิตร	20,000	25,000	25%
เทียนไข/แพ็ค	500	1,000	100%
น้ำมันเชื้อเพลิง/แกลลอน	4,200	10,000	210%
น้ำมันดีเซล/แกลลอน	4,500	18,000	300%
ค่าโดยสารรถประจำทาง	200	500	150%

ที่มา: Alternative ASEAN Network on Burma, Disaster: 6 days after Nagis, Burma's Junta Continues to Block International Aid [Online] Available from <http://www.altsean.org/Docs/PDF%20Format/Thematic%20Briefers/Disaster.pdf> [2011, December 27]

ปรากฏการณ์นี้ได้สร้างความวิตกกังวลเป็นอย่างมากถึงจำนวนผู้เสียชีวิตที่อาจเพิ่มสูงขึ้นจากความอดอยากหรือโรคระบาดต่างๆ ถึงแม้ความวิตกกังวลในประเด็นนี้ในท้ายที่สุดแล้วจะไม่เกิดขึ้น แต่ก็ยังมีประชาชนอีกจำนวนมากที่ยังคงดำรงชีวิตอยู่ด้วยสภาพที่ยากลำบาก

แสนสาหัสซึ่งอาจต้องใช้เวลานานหลายปีในการฟื้นฟูความเป็นอยู่และกิจกรรมทางเศรษฐกิจให้กลับมาเป็นปกติได้ อีกประเด็นหนึ่งที่ไม่สามารถมองข้ามได้ คือ การที่รัฐบาลทหารพม่าประกาศอย่างชัดเจนที่จะดำเนินการทำประชามติในวันที่ 10 พฤษภาคม ค.ศ.2008 ต่อไป ทั้งยังแสดงให้เห็นว่าประชาชนพม่ามีความกระตือรือร้นที่จะออกเสียงลงคะแนนรัฐธรรมนูญที่จะเกิดขึ้นซึ่งในความเป็นจริงนั้น ประชาชนพม่าจำนวนมากที่ยังคงต้องประสบกับผลกระทบจากพายุไซโคลนนากิสอย่างไม่สามารถเยียวยาได้และยังไม่ได้ได้รับความช่วยเหลือจากภาครัฐอย่างมีประสิทธิภาพด้วย เสียงวิพากษ์วิจารณ์และแรงกดดันจากนานาประเทศทำให้รัฐบาลทหารพม่าเลื่อนวันทำประชามติไปเป็นวันที่ 24 พฤษภาคม ค.ศ.2008 ใน 47 เขต โดยแบ่งเป็น 40 เขตในมณฑลต่างๆ และอีก 7 เขตในมณฑลอิระวดี นอกจากนี้ยังมีรายงานว่าข้าราชการที่ปฏิบัติงานอยู่ ณ กรุงเนปิดอ (Naypyidaw) ถูกสั่งห้ามออกจากเมืองจนกว่าการทำประชามติจะเสร็จสิ้น แต่ก็ยังพบว่าผู้ซัดขึ้นจำนวนมากที่หลบหนีออกมาเพื่อที่จะกลับไปยังบ้านเกิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เป็นพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ ในรัฐอาระกัน (Arakan State) ก็มีรายงานว่ารัฐบาลทหารพม่ามีการใช้กองกำลังทหารในการเตรียมการทำประชามติในครั้งนี้ด้วย

3) การปฏิเสธและขัดขวางความช่วยเหลือระหว่างประเทศ ประเด็นนี้ได้ก่อให้เกิดความขุ่นเคืองและเสียงวิพากษ์วิจารณ์จากนานาประเทศอย่างรุนแรงถึงการที่รัฐบาลทหารพม่าปฏิเสธความช่วยเหลือและเจ้าหน้าที่ให้ความช่วยเหลือระหว่างประเทศจำนวนมากในการเข้าสู่ประเทศพม่า ประเด็นนี้เกิดขึ้นทันทีหลังจากพายุไซโคลนนากิสได้ทิ้งร่องรอยความเสียหายอย่างรุนแรงให้กับประเทศพม่าตอนใต้เกือบทั้งหมดในช่วงต้นเดือนพฤษภาคม ค.ศ.2008 ประเทศต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศตะวันตกและองค์การสหประชาชาติจึงได้เสนอความช่วยเหลือต่างๆอย่างท่วมท้น แต่รัฐบาลทหารพม่ากลับขัดขวางความช่วยเหลือเหล่านี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความช่วยเหลือและความช่วยเหลือและเจ้าหน้าที่จากตะวันตกด้วยการไม่อนุมัติวีซ่าให้กับองค์กรและเจ้าหน้าที่ให้ความช่วยเหลือจากต่างประเทศ ซึ่งกระบวนการนี้เกิดขึ้นตั้งแต่สถานทูตพม่า ประจำประเทศไทยโดยเริ่มจากการปิดสถานทูตจนถึงวันศุกร์ที่ 9 พฤษภาคม ค.ศ. 2008 และตามด้วยการปิดต่อเนื่องตามปกติในช่วงสุดสัปดาห์ หลังจากนั้นวันที่ 12 พฤษภาคม สถานทูตก็ถูกปิดอีกครั้งหนึ่งเนื่องในวันหยุดตามตารางอีกหนึ่งวัน นอกจากนี้ ประเด็นการขัดขวางการออกวีซ่าให้กับเจ้าหน้าที่ต่างประเทศนั้น Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA) ก็ได้มีรายงานซึ่งชี้ให้เห็นว่านับตั้งแต่วันที่ 4 พฤษภาคม ค.ศ. 2008 มีองค์การที่ไม่ใช่รัฐบาลระหว่างประเทศเพียง 4 องค์กรเท่านั้นที่ได้รับการอนุมัติวีซ่าจากองค์กรที่ยื่นเรื่องขอวีซ่าเข้าประเทศพม่าทั้งสิ้น 29 องค์กร สำหรับองค์กรต่างๆภายใต้โครงการ

สหประชาชาตินั้นก็ยังมีเพียงองค์กรเดียวเท่านั้นที่ได้รับการอนุมัติวีซ่าจากองค์กรที่ยื่นคำร้องทั้งหมด 25 องค์กร¹⁰ และเพื่อขัดขวางการเคลื่อนไหวก้าวต่างๆภายในประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบอย่างหนักนั้น รัฐบาลทหารพม่าได้ตอบโต้องค์กรทั้งที่เป็นองค์กรให้ความช่วยเหลือของประเทศพม่าเอง และองค์กรให้ความช่วยเหลือระหว่างประเทศซึ่งมีจำนวนน้อยอยู่แล้ว โดยในที่นี้รวมถึง Save the Children, Medecines Sans Frontieres (MSF) และ Merlin ต่างเริ่มขนส่งสิ่งของและความช่วยเหลือต่างๆโดยไม่รื้อหรือการยินยอมจากรัฐบาลทหารพม่าด้วยเหตุนี้ รัฐบาลทหารพม่าจึงเพิ่มมาตรการคุมเข้มการเคลื่อนไหวก้าวต่างๆเหล่านี้ด้วยการสร้างจุดตรวจต่างๆทั้งทางบกและทางน้ำเพื่อควบคุมการเข้าออกและการเคลื่อนไหวก้าวของกลุ่มต่างๆเหล่านี้ จนกระทั่งในวันที่ 13 พฤษภาคม ค.ศ.2008 พบว่ารัฐบาลทหารพม่ามีการเพิ่มจุดตรวจบนถนนเกือบทุกสายที่ออกจากกรุงย่างกุ้งเพื่อตรวจตราชาวต่างชาติทั้งหมดที่พยายามจะเข้าสู่พื้นที่ลุ่มแม่น้ำอิรวดี¹¹

ถึงแม้ว่ารัฐบาลทหารพม่าจะอ้างว่ามีปฏิบัติการการให้ความช่วยเหลือและฟื้นฟูต่างๆมากมายที่ครอบคลุมความต้องการของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากพายุไซโคลนนาแกแล้วก็ตาม แต่ในความเป็นจริง ปฏิบัติการต่างๆเหล่านั้นล้มเหลวอย่างสิ้นเชิงในการตอบสนองความต้องการและบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนได้ เห็นได้จากเมื่อกองทัพและเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นใช้ระยะเวลาอันยาวนานกว่าจะสามารถเข้าร่วมปฏิบัติการการให้ความช่วยเหลือต่างๆของรัฐบาลได้ ในขณะที่การแจกจ่ายอาหาร น้ำดื่มและความช่วยเหลืออื่นๆของรัฐบาลก็เป็นไปอย่างไม่เพียงพอและขาดประสิทธิภาพอย่างสิ้นเชิง นอกจากนี้ยังมีรายงานอีกหลายฉบับที่ชี้ให้เห็นถึงความไม่ซื่อตรงของรัฐบาลทหารพม่า ยกตัวอย่างเช่น พระสงฆ์จำนวนหลายร้อยรูปต้องเข้ามาแทรกแซงและให้ความช่วยเหลือเฉพาะหน้าแก่ผู้ประสบภัยรวมถึงช่วยเก็บกวาดซากปรักหักพังต่างๆตามท้องถนน ในขณะที่ประชาชนผู้ประสบภัยอีกจำนวนมากที่ได้ออกมาวิพากษ์วิจารณ์การแจกจ่ายน้ำดื่มให้แก่ประชาชนของรัฐบาลทหารที่มีการเผยแพร่ภาพอย่างต่อเนื่องผ่านสถานีของรัฐบาล แต่ในความเป็นจริง

¹⁰ Human Rights Watch, "I Want to Help My Own People" State Control and Civil Society in Burma after Cyclone Nargis [Online], 27 December 2011. Available from: http://www.burmalibrary.org/docs08/l_want_to_help_my_own_people.pdf

¹¹ Ibid.

ประชาชนเหล่านี้ไม่เคยได้รับความช่วยเหลือใดๆจากรัฐบาลทหารพม่าเลย¹² นอกจากนี้ จากคำบอกเล่าของผู้รอดชีวิตและเจ้าหน้าที่ให้ความช่วยเหลือจากต่างประเทศแสดงก็ยังคงแสดงให้เห็นถึงความไม่มีประสิทธิภาพและเจตจำนงที่ชัดเจนในการแก้ปัญหาในวิกฤติการณ์ประชาชนของตนเองต้องการความช่วยเหลืออย่างเร่งด่วนของรัฐบาลทหารพม่า เช่น May Khin หญิงวัย 45 ปี ผู้รอดชีวิตจากเมืองลาปุตตา (Laputta) กล่าวว่าตนและครอบครัวไม่เคยได้รับคำเตือนหรือการเตือนภัยใดๆจากรัฐบาลถึงพายุที่กำลังจะพัดเข้าสู่ประเทศพม่า Myo Nyunt เจ้าหน้าที่ให้ความช่วยเหลือชาวพม่ากล่าวว่า หลังจากพายุพัดถล่มในหลายพื้นที่แต่กลับไม่พบว่ามีเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลแม้แต่ในกรุงย่างกุ้ง เหล่านี้ต่างแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่ารัฐบาลไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้จึงตัดสินใจที่จะไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวในเรื่องนี้ Zargana เจ้าหน้าที่ให้ความช่วยเหลือชาวพม่าผู้ซึ่งพยายามเรียกรถโดยสารจากประชาชนด้วยกันเองเพื่อใช้ในการช่วยเหลือผู้ประสบภัย กล่าวว่ารัฐบาลทหารพม่าไม่พอใจการกระทำของตนและกลุ่มทั้งที่รัฐบาลเองก็ไม่สนใจที่จะช่วยเหลือประชาชน ทั้งยังต้องการเพียงประกาศให้โลกรู้ว่าสถานการณ์ทุกอย่างอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาล Ma Mei Mei หญิงสาวจาก Dedaye township กล่าวถึงการทำประชามติว่าตนเองไม่รู้แม้กระทั่งว่ารัฐธรรมนูญคืออะไร พวกเขาเพียงเห็นชอบรัฐธรรมนูญตามคำบอกเล่าของรัฐบาลเท่านั้น¹³

4.1.2 บทบาทของอาเซียน

อาเซียนถือเป็นตัวแสดงจากภายนอกเพียงองค์กรเดียวที่มีบทบาทอย่างสำคัญในการเป็นทั้งผู้นำ ผู้ประสานงานรวมถึงผู้ดำเนินการในการให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนพม่าในวิกฤติการณ์ด้านมนุษยธรรมที่เกิดขึ้นจากพายุไซโคลนนาทิสในพม่าได้อย่างมีประสิทธิภาพที่สุด ทั้งยังสามารถประสานงานกับองค์การสหประชาชาติและองค์กรอื่นๆเพื่อนำความช่วยเหลือจากนานาประเทศเข้าสู่ประเทศพม่าได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปฏิบัติการแรกของอาเซียนเริ่มขึ้นทันทีตั้งแต่วันที่ 5 พฤษภาคม ค.ศ.2008 เมื่อเลขาธิการอาเซียน ดร.สุรินทร์ พิศสุวรรณ ออกมาเรียกร้องให้รัฐสมาชิกอาเซียนทั้งหมดให้ความช่วยเหลือแก่เหยื่อจากพายุไซโคลนนาทิสในประเทศ

¹² Alternative ASEAN Network on Burma, *Disaster: 6 days after Nagis, Burma's Junta Continues to Block International Aid* [Online], 27 December 2011. Available from: <http://www.altsean.org/Docs/PDF%20Format/Thematic%20Briefers/Disaster.pdf>

¹³ *Burma: After Cyclone, Repression Impedes Civil Society and Aid* [Online], 27 December 2011. Available from: <http://www.hrw.org/news/2010/04/29/burma-after-cyclone-repression-impedes-civil-society-and-aid-0>

พม่าผ่านกรอบของ ASEAN Agreement on Disaster Management and Emergency Response (AADMER) ในขณะที่เดียวกัน ประเทศฟิลิปปินส์และประเทศสิงคโปร์ก็ได้ส่งผู้เชี่ยวชาญของประเทศตนให้เข้าร่วมกับ UN Disaster Assessment and Coordination Team ซึ่งมีการรวบรวมกันที่กรุงเทพมหานครพร้อมกันนั้นก็ได้ส่งทีมเฝ้าระวังไปยังจุดสำคัญๆของอาเซียน เพื่อเตรียมการในการระดมความช่วยเหลือฉุกเฉินให้กับพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ หลังจากนั้น ดร. สุรินทร์จึงเรียกร้องให้รัฐมนตรีต่างประเทศของพม่า นายเนียน วิน (Nyan Win) และรัฐมนตรีกระทรวงสวัสดิการสังคม การบรรเทาทุกข์และการตั้งถิ่นฐาน (Social Welfare, relief and resettlement) นายพลหม่อง หม่อง ซ่วย (Maung Maung Swe) อนุญาตให้ทีมกู้ภัยและบรรเทาทุกข์ของอาเซียนเข้าสู่ประเทศพม่าและช่วยเหลือรัฐบาลทหารพม่าให้สามารถปฏิบัติตาม AADMER ซึ่งพม่าก็เป็นหนึ่งในประเทศลงนามในความตกลงฉบับนี้เมื่อปี ค.ศ.2005 เช่นกัน¹⁴ หลังจากนั้นเพียงสามวัน รัฐบาลทหารพม่าก็ตกลงที่จะร่วมมือกับเลขาธิการอาเซียนด้วยการใช้ ASEAN Emergency Rapid Assessment Team (ASEAN-ERAT) ซึ่งประกอบด้วยเจ้าหน้าที่รัฐบาล ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการภัยพิบัติและองค์กรภาคประชาสังคมต่างๆจากรัฐสมาชิกอาเซียน ASEAN-ERAT จึงเริ่มปฏิบัติการในพม่าทันทีในวันที่ 9-18 พฤษภาคม ค.ศ.2008 ผ่านการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อเท็จจริงต่างๆจากการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ระดับสูงของรัฐบาลทหารพม่า ทั้งยังได้จัดทำรายงานเพื่อเสนอ ณ การประชุมระดับรัฐมนตรีอาเซียนเมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม ค.ศ.2008 ณ ประเทศสิงคโปร์ ซึ่งในการประชุมครั้งนี้รัฐมนตรีของเหล่ารัฐสมาชิกอาเซียนทั้งหมดต่างเห็นพ้องต้องกันในการสร้าง ASEAN-led coordinating mechanism เพื่อสนับสนุนให้มีการกระจายความช่วยเหลือจากประชาคมระหว่างประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการใช้เจ้าหน้าที่ให้ความช่วยเหลือต่างๆอย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าหน้าที่ด้านการแพทย์¹⁵

ต่อมาเลขาธิการอาเซียนซึ่งร่วมกันหารือกับผู้เชี่ยวชาญต่างๆจากรัฐสมาชิกสร้างกลไกต่างที่เหมาะสมในการให้ความช่วยเหลือประเทศพม่าซึ่งประกอบไปด้วย

¹⁴ Julio Santiago Amador III, *Community Building at the Time of Nargis: The ASEAN Response* [Online], 27 December 2011. Available from: <http://hup.sub.uni-hamburg.de/giga/jsaa/article/viewFile/168/168>

¹⁵ Yves-Kim Creac'h and Lilianne Fan, *ASEAN's role in the Cyclone Nargis response: implications, lessons and opportunities* [Online], 27 December 2011. Available from: <http://www.odihpn.org/humanitarian-exchange-magazine/issue-41/aseans-role-in-the-cyclone-nargis-response-implications-lessons-and-opportunities>

ASEAN Humanitarian Task Force (AHTF) มีหน้าที่หลักคือการกำกับดูแล และให้คำแนะนำแก่ Tripartite Core Group (TCG) รวมถึงการวางแผนยุทธศาสตร์ที่สำคัญต่างๆ มีสมาชิกทั้งสิ้น 22 คน ประกอบไปด้วยเลขาธิการอาเซียนซึ่งดำรงตำแหน่งเป็นประธานของ AHTF รวมถึงเจ้าหน้าที่ของอาเซียน ทูตอาวุโสและผู้เชี่ยวชาญทางเทคนิคจากรัฐสมาชิกอาเซียน ทั้ง 10 ประเทศ AHTF จะจัดประชุมอย่างน้อยหนึ่งครั้งต่อเดือนในช่วง 3 เดือนแรก

The Tripartite Core Group (TCG) มีฐานการปฏิบัติการอยู่ที่กรุงย่างกุ้ง มีหน้าที่ในการตรวจตราการประสานงานกันของทรัพยากร การปฏิบัติ การควบคุมดูแลและการ รายงานต่างๆ TCG ประกอบไปด้วยสมาชิกอาวุโสของอาเซียน เช่นทูตจากประเทศต่างๆในอาเซียนที่ประจำ ณ กรุงย่างกุ้ง สมาชิกอาวุโสจากรัฐบาลทหารพม่าและตัวแทนจากองค์การ สหประชาชาติ นอกจากนี้ ยังสามารถมีผู้เชี่ยวชาญทางเทคนิคเพิ่มเติมเพื่อให้ความช่วยเหลือ ด้านเทคนิคได้ TCG จะประชุมกันหนึ่งหรือสองครั้งต่อสัปดาห์

The Post-Nargis Joint Assessment (PONJA) เป็นความพยายามร่วมกันของ รัฐบาลทหารพม่า องค์การสหประชาชาติ สถาบันการเงินระหว่างประเทศและองค์กรที่ไม่ใช่ รัฐบาลระหว่างประเทศต่างๆ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ให้ความช่วยเหลือต่างๆเข้าถึงพื้นที่ที่ได้รับ ผลกระทบอย่างเต็มกำลังและไม่มีสิ่งเหนี่ยวนำ หรือสิ่งกีดขวางใดๆ ทั้งยังร่วมกันประเมิน สถานการณ์ต่างๆที่สามารถเชื่อถือได้ โดย The PONJA จะวิเคราะห์ผ่าน Village Tract Assessment (VTA) ในเรื่องการให้ความช่วยเหลือและการฟื้นฟู และจะใช้ Damage and Loss Assessment (DALA) ในเรื่องการฟื้นฟูในระยะยาว ข้อค้นพบเบื้องต้นของ The PONJA ได้มีการ นำเสนอ ณ ที่ประชุมโต๊ะกลมอาเซียนเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน ค.ศ.2008 ในกรุงย่างกุ้ง หลังจากนั้นจึงนำข้อมูลเหล่านี้มาทบทวนและปรับปรุงใหม่เพื่อนำเสนอใน Flash Appeal ซึ่งเผยแพร่ ณ กรุงนิวยอร์กเมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม ค.ศ.2008 ซึ่งมีการเรียกร้องเงินเป็นจำนวน 303.6 ล้าน เหรียญสหรัฐด้วย และในการประชุมระดับรัฐมนตรีอาเซียนครั้งที่ 41 ณ ประเทศสิงคโปร์ ทั้งอาเซียนและองค์การสหประชาชาติได้ร่วมกันเสนอรายงานของ the PONJA ฉบับสมบูรณ์ซึ่งได้ เสนอประเด็นที่สำคัญดังนี้

- จำนวนเงินทั้งหมดที่จำเป็นต่อปฏิบัติการการฟื้นฟูหลังจากนี้อีก 3 ปีนั้นเป็น จำนวนเงินทั้งสิ้น 1 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ
- ความสูญเสียทางเศรษฐกิจคิดเป็น 2.7% ของจีดีพีในปีค.ศ.2008

- ประชาชนได้รับผลกระทบอย่างร้ายแรง โดย 55% ของครอบครัวที่ได้รับผลกระทบได้รับอาหารเพียง 1 มื้อต่อวันเท่านั้น และครอบครัวเหล่านี้ต่างต้องอาศัยความช่วยเหลือเหล่านี้อย่างต่อเนื่อง
- ผลกระทบที่เกิดขึ้นในครั้งนี้นี้สร้างความเสียหายใกล้เคียงกับเหตุการณ์สึนามิในมหาสมุทรอินเดียปีค.ศ.2004
- กว่า 90% ของความต้องการอยู่ที่ระดับชุมชน ฉะนั้นการแก้ปัญหาจึงควรมาจากการจัดการบนพื้นฐานของชุมชนเป็นสำคัญ¹⁶

ในวันที่ 29 พฤษภาคม ค.ศ.2008 เลขาธิการอาเซียนได้รายงานต่อ AHTF ว่า กิจกรรมการให้ความช่วยเหลือต่างๆมีสัญญาณของการพัฒนาที่ดี เช่น World Food Programme ได้ส่งอาหารและเฮลิคอปเตอร์ไปยังพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบได้มากขึ้น ในขณะที่ตลอดเดือนมิถุนายน ค.ศ.2008 นั้น ปฏิบัติการต่างๆอีกมากมายที่ยังคงดำเนินการอยู่อย่างต่อเนื่องเพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประสบภัยชาวพม่า เช่น มีการส่งทีมประเมินต่างๆไปยังพื้นที่ที่ไกลที่สุดของกลุ่มน้ำอิวระตีซึ่งได้รับความเสียหายอย่างหนัก มีการอนุมัติเงินจำนวน 850,000 ดอลลาร์สหรัฐจากธนาคารโลกให้กับเลขาธิการสหประชาชาติเพื่อใช้ในปฏิบัติการการให้ความช่วยเหลือต่างๆ อีกทั้งยังได้รับการให้คำมั่นจากรัฐบาลทหารพม่าว่าจะให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีอีกด้วย นอกจากนี้ ในส่วนของ TCG ก็ยังมีการจัดประชุมอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปีเพื่อระดมทุนและวางแผนการเปลี่ยนผ่านจากระยะของการให้ความช่วยเหลือมาสู่ระยะแห่งการฟื้นฟู¹⁷ Refugees International เองได้ออกมาสรุปสถานการณ์ความช่วยเหลือในประเทศพม่าหลังเหตุการณ์พายุไซโคลนนาทิสถรรอบ 1 ปีว่าหลังจากที่รัฐบาลทหารพม่ายอมรับความช่วยเหลือและเจ้าหน้าที่จากต่างประเทศแล้ว 1 ปีผ่านไปพบว่ามีองค์กรด้านมนุษยธรรมเกือบ 80 องค์กรสามารถเข้ามาจัดการและให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยชาวพม่าได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยการสร้างโปรแกรมการให้ความช่วยเหลือต่างๆ ให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการที่จำเป็นต่อ

¹⁶ Yves-Kim Creac'h and Lillianne Fan, ASEAN's role in the Cyclone Nargis response: implications, lessons and opportunities [Online], 27 December 2011. Available from: <http://www.odihpn.org/humanitarian-exchange-magazine/issue-41/aseans-role-in-the-cyclone-nargis-response-implications-lessons-and-opportunities>

¹⁷ Julio Santiago Amador III, Community Building at the Time of Nargis: The ASEAN Response [Online], 27 December 2011. Available from: <http://hup.sub.uni-hamburg.de/giga/jsaa/article/viewFile/168/168>

ประชาชนพม่า ทั้งยังประสบความสำเร็จในการฝึกฝนเจ้าหน้าที่ของพม่าให้สามารถปฏิบัติการด้านมนุษยธรรมต่างๆ ได้หลายพันคน นอกจากนี้ในรายงานขององค์การสหประชาชาติยังชี้ให้เห็นว่าประชาชน 1 ล้านคนได้รับความช่วยเหลือด้านอาหาร ประชาชนอีกเกือบ 200,000 ครอบครัวที่ได้รับการสนับสนุนด้านเกษตรกรรมอีกทั้งมีเด็กอีกกว่า 500,000 คนที่ได้รับความช่วยเหลือด้านการศึกษา¹⁸

ความสำเร็จอันยิ่งใหญ่ของอาเซียนที่เกิดขึ้นท่ามกลางวิกฤติการณ์ในครั้งนี้ไม่เพียงแต่สามารถนำความช่วยเหลือที่มีประสิทธิภาพและเจ้าหน้าที่ให้ความช่วยเหลือที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะต่างๆ ให้สามารถเข้าไปปฏิบัติงานในประเทศพม่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงได้ซึ่งสามารถให้ความช่วยเหลือและช่วยชีวิตประชาชนผู้ประสบภัยชาวพม่าได้อย่างมากมายแล้วนั้น ความสำเร็จที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือการทำอาเซียนในฐานะองค์กรระดับภูมิภาคสามารถขึ้นมาเป็นทั้งผู้นำและผู้ประสานระหว่างประชาคมระหว่างประเทศกับรัฐบาลทหารพม่าได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความสำเร็จนี้ไม่เพียงแต่สามารถให้ความช่วยเหลือและช่วยชีวิตประชาชนพม่าได้จำนวนมากแล้ว สิ่งที่อาเซียน องค์กรระดับภูมิภาคอื่นๆ และประชาคมระหว่างประเทศได้เรียนรู้คือกระบวนการจัดการในเหตุการณ์ภัยพิบัติทางธรรมชาติที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตได้ โดยในกรณีนี้กระบวนการหรือวิธีการที่ส่งเสริมความสำเร็จของอาเซียนคือการใช้การเจรจาเพื่อให้เกิดบรรยากาศที่เป็นมิตรต่อรัฐบาลทหารพม่า ซึ่งขาดความไว้วางใจต่อเจตจำนงของตัวแสดงจากตะวันตก และลดความตึงเครียดของบรรยากาศทางการเมืองที่เกิดขึ้นรอบตัวรัฐบาลพม่าด้วย ในขณะเดียวกัน ประชาคมระหว่างประเทศเองก็มีความมั่นใจมากขึ้นว่าปฏิบัติการ สิ่งของและเงินช่วยเหลือจากนานาประเทศสามารถส่งไปถึงมือผู้ประสบภัยได้อย่างมีประสิทธิภาพและความโปร่งใสผ่านการประสานงานของอาเซียน

¹⁸ One Year After Cyclone Nargis: Aid to Burma Still Crucial [Online], 27 December 2011.

4.1.3 บทบาทในการส่งเสริม RtoP ของ ICRTOP

ดังที่ได้กล่าวไปแล้วในตอนต้นถึงความล้มเหลวของรัฐบาลทหารพม่าในการจัดการกับวิกฤติการณ์ด้านมนุษยธรรมที่เกิดขึ้นหลังจากพายุไซโคลนนาภิวัตน์พัดถล่มเข้าสู่ประเทศพม่าซึ่งได้สร้างความเสียหายอย่างใหญ่หลวงให้กับเมืองต่างๆเกือบทั้งหมดในภาคใต้ของประเทศ อีกทั้งพฤติกรรมการปฏิเสธและขัดขวางความช่วยเหลือจากต่างประเทศของรัฐบาลทหารพม่าก็ยังได้สร้างความวิตกให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องอีกจำนวนมากถึงคลื่นความเสียหายและจำนวนผู้เสียชีวิต ประเด็นนี้จึงนำมาซึ่งเสียงวิพากษ์วิจารณ์อย่างกว้างขวางจากนานาชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อเรียกร้องให้คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติผ่านมติเพื่อบังคับให้มีการส่งความช่วยเหลือเข้าสู่ประเทศพม่าอย่างเร่งด่วนโดยไม่ต้องผ่านความยินยอมจากรัฐบาลพม่าภายใต้หลักการความรับผิดชอบในการปกป้อง¹⁹ โดยการอ้างเหตุผลว่าพฤติกรรมของรัฐบาลทหารพม่าในการขัดขวางความช่วยเหลือระหว่างประเทศครั้งนี้จะทำให้ประชาชนพม่าล้มตายเพิ่มขึ้นและเมื่อพิจารณาจากความยากลำบากในการเข้าถึงพื้นที่ประสบภัยกับทั้งจากโครงสร้างพื้นฐานและการดูแลด้านสุขภาพที่ไม่เหมาะสมของประเทศพม่าแล้วอาจทำให้จำนวนผู้ล้มตายเพิ่มมากขึ้นจนสามารถเทียบเคียงกับการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ในวันดาได้ ฉะนั้น ประชาคมระหว่างประเทศจึงมีความรับผิดชอบในการบีบบังคับโดยใช้กำลังเมื่อมีความจำเป็นในการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม เพราะอย่างน้อยที่สุดพฤติกรรมของรัฐบาลทหารพม่าเหล่านี้เป็นการละเลยที่จะดำเนินการหรือที่ร้ายแรงที่สุดคือเป็นการก่ออาชญากรรมซึ่งอาจนำไปสู่ “อาชญากรรมต่อมวลมนุษยชาติ” ซึ่งอยู่ภายใต้ RtoP ได้²⁰ ข้อเรียกร้องนี้เกิดขึ้นครั้งแรกเมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม ค.ศ. 2008 จากรัฐมนตรีต่างประเทศฝรั่งเศส นายแบร์นาร์ด คูชเนอร์ (Bernard Kouchner) โดยเขากล่าวว่า

¹⁹ Stuart Ford, *Is the Failure to Respond Appropriately to a Natural Disaster a Crime Against Humanity? The Responsibility to Protect and Individual Criminal Responsibility in the Aftermath of Cyclone Nargis* [Online], 27 December 2011. Available from: http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1437785

²⁰ Andy Knight and Vasselin Popovski, *Putting People ahead of Protocol* [Online], 3 October 2011. Available from: <http://www.canada.com/edmontonjournal/news/ideas/story.html?id=0f041843-446d-4fce-b650-b3c904487a93>

“ความรับผิดชอบหลักในการปกป้องประชาชนของตนเองนั้นอยู่ที่รัฐบาลทหารพม่า แต่หากว่ารัฐบาลทหารพม่าล้มเหลวหรือไม่สามารถกระทำตามนั้นได้แล้ว เราจะต้องดำเนินการบางอย่างเพราะถ้าหากเราไม่ดำเนินการใดๆแล้ว ประชาชนพม่าจะล้มตายอย่างต่อเนื่อง โรคระบาดจะแพร่กระจายและสุดท้ายสถานการณ์นี้จะกลายเป็นภัยพิบัติในที่สุด”²¹

เพื่อเป็นการตอบโต้ต่อข้อเสนอของรัฐมนตรีต่างประเทศฝรั่งเศสและแสดงจุดยืนของตนเองในฐานะเครือข่ายองค์กรภาคประชาสังคมระหว่างประเทศซึ่งอุทิศตัวให้กับการสนับสนุนและผลักดัน RtoP มาอย่างต่อเนื่อง ICRTOP ซึ่งขณะนั้นยังคงเป็น R2PCS ได้เขียนรายงานเรื่อง “The Responsibility to Protect and Its Application to the Situation in Burma”²² และเผยแพร่ทันทีในวันที่ 9 พฤษภาคม ค.ศ.2008 และหลังจากข้อเรียกร้องของรัฐมนตรีต่างประเทศฝรั่งเศสเพียง 2 วันเท่านั้น ข้อเสนอของ R2PCS ฉบับนี้ได้แสดงจุดยืนอย่างชัดเจนว่าองค์กรของตนไม่เห็นด้วยและไม่สนับสนุนให้ใช้ RtoP ในสถานการณ์นี้ โดย R2PCS ได้ให้เหตุผลที่สำคัญ 2 ประการอันประกอบด้วย

ประการแรก ย่อหน้าที่ 138 และ 139 ของ World Summit Outcome Document ได้ระบุถึงความรับผิดชอบในการปกป้องประชาชนจากอาชญากรรม 4 ประการคือการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ อาชญากรรมสงคราม การกำจัดชาติพันธุ์และอาชญากรรมต่อมวลมนุษยชาติ แต่เมื่อใดที่รัฐบาลไม่สามารถหรือไม่เต็มใจปกป้องประชาชนของตนเองจากอาชญากรรมเหล่านี้แล้ว ความรับผิดชอบในการปกป้องจะเป็นของประชาคมระหว่างประเทศเพื่อสนับสนุนและช่วยเหลือรัฐเหล่านั้นให้สามารถใช้ความรับผิดชอบของตนเองได้ แต่หากเมื่อใดที่รัฐล้มเหลวอย่างชัดเจนในการปกป้องประชาชนของตนเองแล้ว ประชาคมระหว่างประเทศสามารถดำเนินการด้วยมาตรการสันติวิธีต่างๆ และยังสามารถหมายถึงการใช้กำลังทหารภายใต้อำนาจตามหมวด VII ของกฎบัตรสหประชาชาติได้หากมาตรการสันติวิธีเหล่านั้นล้มเหลว

²¹ Jurgen Haacke, “Myanmar, the Responsibility to Protect, and the Need for Practical Assistance,” *Global Responsibility to Protect* 1,2 (2009): 163.

²² The Responsibility to Protect and Its Application to the Situation in Burma [Online], 3 October 2011. Available from: <http://responsibilitytoprotect.org/index.php/component/content/article/1652>

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะเป็นที่ชัดเจนแล้วว่ารัฐบาลทหารพม่าล้มเหลวในการปกป้องประชาชนของตนเองและยังขัดขวางความช่วยเหลือจากนานาชาติประเทศอย่างแท้จริง แต่ ณ การประชุม World Summit ในปีค.ศ.2005 รัฐบาลต่างๆมิได้ยอมรับให้มีการใช้กำลังบังคับเมื่อรัฐบาลปฏิเสธความช่วยเหลือจากต่างประเทศในสถานการณ์ด้านมนุษยธรรมหรือภัยพิบัติทางธรรมชาติใดๆ นอกจากนี้ RtoP ก็มีได้ให้อำนาจแก่คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติในการปฏิบัติการบนพื้นฐานของการที่รัฐบาลละเลยหรือการขัดขวางความช่วยเหลือใดๆ อีกประการหนึ่ง การที่จะชี้ว่ารัฐบาลทหารพม่าล้มเหลวในการปกป้องประชาชนของตนเองและล้มเหลวในการยอมรับความช่วยเหลือจากภายนอกจนนำไปสู่การเสียชีวิตของประชาชนอีกเป็นจำนวนมาก และกลายเป็นอาชญากรรมต่อมวลมนุษยชาตินั้นยังคงเป็นเรื่องยากเมื่อมีรายงานจำนวนมากชี้ให้เห็นว่ารัฐบาลทหารพม่ามีการยอมรับความช่วยเหลือจากองค์การสหประชาชาติและรัฐบาลอื่นๆอย่างมีเงื่อนไขบ้างแล้ว

ประการที่สอง ข้อเรียกร้องของรัฐมนตรีต่างประเทศฝรั่งเศสนั้นทำให้ RtoP มีค่าเทียบเท่ากับการแทรกแซงด้วยกำลังทหาร ซึ่งจะก่อให้เกิดโอกาสของความร่วมมือที่จะเกิดขึ้นกับรัฐบาลทหารพม่านั้นหมดไป นอกจากนี้ ในปัจจุบันยังพบว่าประชาคมระหว่างประเทศยังคงมีความเข้าใจผิดต่อ RtoP อย่างลึกซึ้ง ดังจะเห็นได้จากการตีความบรรทัดฐานที่กำลังเกิดขึ้นใหม่นี้ว่าเป็นกฎบัตรของผู้แทรกแซงหรือรัฐตะวันตก ประเทศจีน รัสเซียและอีกหลายๆประเทศในกลุ่มประเทศ NAMs ถือว่าเป็นประเทศผู้คัดค้าน RtoP อย่างรุนแรง และมีส่วนสำคัญที่ทำให้มติของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติต่อสถานการณ์ในประเทศพม่าเมื่อปี 2007 ซึ่งรัฐบาลทหารพม่าได้ก่ออาชญากรรมต่อมวลมนุษยชาติอย่างแท้จริงไม่สามารถเกิดขึ้นได้ ฉะนั้นการใช้ RtoP เพื่อบีบบังคับให้มีความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมในกรณีนี้อาจถูกเข้าใจว่าเป็นอุปายในการพยายามเปลี่ยนแปลงการปกครองในพม่าได้ และจะยิ่งทำให้รัฐบาลทหารพม่ามีความหวาดกลัวและหวาดระแวงที่จะร่วมมือกับองค์การสหประชาชาติและรัฐบาลประเทศอื่นๆมากขึ้น R2PCS จึงเสนอว่าสิ่งที่ควรทำมากกว่าการเรียกร้องให้คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติเข้าแทรกแซงซึ่งจะทำให้ปัญหามีความรุนแรงมากขึ้น คือการพยายามสร้างความร่วมมือทวิภาคีกับรัฐบาลทหารพม่าเพื่อให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมแก่ประชาชนพม่าอย่างเร่งด่วน

นอกเหนือจากการแสดงจุดยืนและอธิบายถึงความเหมาะสมของการนำ RtoP มาใช้ในสถานการณ์ในประเทศพม่าครั้งนี้ได้อย่างชัดเจนแล้ว R2PCS ยังเปิดรับความคิดเห็นทั้งที่เป็นข้อสนับสนุนและข้อคัดค้านต่างๆอย่างเปิดเผยเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนมุมมองที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อความเข้าใจ RtoP อย่างถ่องแท้มากขึ้นด้วย และเพื่อให้ง่ายต่อผู้สนใจ R2PCS จึงได้นำบทความที่เกี่ยวข้องกับ RtoP กับสถานการณ์ในประเทศพม่าจำนวนหนึ่งมารวบรวมไว้ในเว็บไซต์ของตนเองผ่าน <http://www.responsibilitytoprotect.org> เพื่อให้ผู้ที่สนใจได้ศึกษา เช่น “To Protect or Neglect in Burma” จาก The Boston Globe, “Preventing a Second Tidal Wave of Deaths” จาก Concord Monitor, “China, Indonesia Reject France’s Myanmar Push” จาก Reuters, “Should the UN Invoke the ‘Responsibility to Protect’?” ของ Ramesh Thakur ใน The Globe and Mail, “Responsibility to Protect? Yes” ของ Lloyd Axworthy และ Allan Rock ใน The Globe and Mail

และเพื่อเป็นการขยายความเข้าใจและพื้นที่ของการแสดงความคิดเห็นให้กว้างขึ้น R2PCS จึงได้นำบทความที่เกี่ยวข้องกับประเด็น RtoP ในสถานการณ์ในประเทศพม่าในครั้งนี้มารวบรวมและเผยแพร่อีกครั้งหนึ่งในวันที่ 13 พฤษภาคม ค.ศ.2008 บรรยากาศการอภิปรายระหว่างประเทศในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการใช้ RtoP กับวิกฤติการณ์ในพม่าในครั้งนี้จึงเริ่มเพิ่มจำนวนมากขึ้น มีความชัดเจนมากขึ้น และมีความตื่นเครียดมากขึ้นด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งภายหลังจากออกมาเรียกให้มีการใช้กำลังภายใต้ RtoP เพื่อให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยชาวพม่าของรัฐมนตรีต่างประเทศฝรั่งเศสและการออกมาตอบโต้ข้อเสนอของรัฐมนตรีต่างประเทศฝรั่งเศสและการแสดงจุดยืนของ R2PCS ผ่านรายงานที่ได้เผยแพร่เมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม ค.ศ.2008 ดังที่ได้กล่าวถึงไปแล้วในตอนต้น การอภิปรายที่เกิดขึ้นจึงเต็มไปด้วยการแสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์และการเสนอแนะต่างๆซึ่งถือว่าเป็นการก่อให้เกิดประโยชน์ยิ่งต่อพัฒนาการของ RtoP ในแง่ของการตระหนักรู้ กล่าวคือ **ทำให้เกิดความเข้าใจในหลักการนี้มากยิ่งขึ้นทั้งในประเด็นของความหมาย ขอบเขต และการนำไปใช้เมื่อเกิดสถานการณ์ความรุนแรงต่างๆขึ้น** ประเด็นสำคัญของการอภิปรายต่างๆเหล่านี้จึงมาจากความเหมาะสมของการใช้ RtoP ต่อวิกฤติการณ์ของพม่า สิ่งหนึ่งที่เกิดขึ้นท่ามกลางการอภิปรายและการแสดงความคิดเห็นที่เข้มข้นนี้คือการที่ผู้ก่อตั้งหรือผู้คิดค้น RtoP คนสำคัญๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คณะกรรมาธิการว่าด้วยการแทรกแซงและอธิปไตยของรัฐมีความคิดเห็นแตกต่างกัน ทั้งยังได้อธิบายข้อเสนอของตนเองซึ่งส่งผลให้การให้ความหมายและคำจำกัดความของ RtoP มีความชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น Lloyd Axworthy อดีตรัฐมนตรีต่างประเทศแคนาดาและเป็นหนึ่งใน

คณะกรรมการสิทธิการระหว่างประเทศว่าด้วยการแทรกแซงและอธิปไตยของรัฐ “สนับสนุน” ให้มีการใช้ RtoP เพื่อช่วยเหลือประชาชนพม่าจากความละเลยและการขัดขวางความช่วยเหลือที่จำเป็นจากต่างประเทศของรัฐบาลทหารพม่า โดยให้เหตุผลว่าหลักการนี้พัฒนามาจากหลักการความมั่นคงของมนุษย์ (Human Security) ซึ่งถือเป็นพื้นฐานสำคัญของนโยบายต่างประเทศแคนาดาที่ให้ความสำคัญกับการปกป้องประชาชน ฉะนั้น นอกเหนือจากการปกป้องประชาชนจากภัยคุกคามที่เกิดจากสงครามแล้ว ความมั่นคงของมนุษย์ยังใช้กับภัยพิบัติทางธรรมชาติและโรคระบาดต่างๆ เช่นเดียวกับกรณีความขัดแย้งภายในและความรุนแรงที่เกิดจากรัฐ และเพื่อเป็นการตอบสนองต่อข้อกังขาและการคัดค้านที่เกิดขึ้น Lloyd Axworthy ได้เน้นย้ำว่า “RtoP toolbox” นั้นประกอบไปด้วยมาตรการต่างๆ ที่หลากหลายทั้งมาตรการด้านเศรษฐกิจ การเมือง และมาตรการด้านการทูตต่างเพื่อกดดันรัฐบาล และที่สำคัญคือมาตรการการแทรกแซงทางทหารจะถูกพิจารณาเป็นเครื่องมือสุดท้ายเมื่อมาตรการสันติวิธีอื่นๆ ล้มเหลวเท่านั้น²³

Ramesh Thakur หนึ่งในคณะกรรมการระหว่างประเทศว่าด้วยการแทรกแซงและอธิปไตยของรัฐได้แสดงความคิดเห็นตรงข้ามกับ Lloyd Axworthy โดยกล่าวว่าไว้อย่างชัดเจนว่า การใช้ RtoP ในสถานการณ์นี้จะมีผลต่อการสนับสนุน RtoP หากเกิดเหตุการณ์ดังเช่นการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ในรวันดาอีกครั้งในอนาคต นอกจากนี้ ยังจะทำให้ผู้นำพม่ายื่นหยัดต่อสถานะของตนเองและขัดขวางความพยายามในการสื่อสารหรือการโน้มน้าวใดๆ จากประเทศอื่นมากยิ่งขึ้นด้วย อีกทั้งยังอาจส่งผลให้เกิดความบาดหมางระหว่างประเทศมหาอำนาจสำคัญในเอเชีย นั่นคือจีน อินเดีย และญี่ปุ่นซึ่งต่างให้ความช่วยเหลือประเทศพม่าอย่างมีนัยสำคัญด้วย²⁴

แนวคิดนี้สอดคล้องกับ Gareth Evans อดีตรัฐมนตรีต่างประเทศออสเตรเลีย และเป็นประธานกรรมการชุดดังกล่าว โดยเขาให้เหตุผลว่า RtoP เกี่ยวข้องกับการปกป้องประชาชนจากอาชญากรรม 4 ประการอันหมายถึงการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ อาชญากรรมสงคราม การกำจัดชาติพันธุ์ และอาชญากรรมต่อมวลมนุษยชาติ ฉะนั้น หากนำ

²³ Lloyd Axworthy, International Community Has a Responsibility to Protect Myanmar [Online], 3 October 2011. Available from: <http://www.canada.com/edmontonjournal/news/opinion/story.html?id=6056af9d-43eb-4575-81b3-9235750e3214&p=1>

²⁴ Ramesh Thakur, Crisis and Response [Online], 3 October 2011. Available from: <http://yaleglobal.yale.edu/display.article?id=10824>

หลักการนี้มาใช้กับวิกฤติการณ์ในครั้งนี้อธิบายหรือวิกฤติการณ์ที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของมนุษย์โดยทั่วไปแล้ว จันทามติและการยอมรับ RtoP จะหายไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศซีกโลกใต้ และนั่นจะหมายถึงเมื่อใดก็ตามที่เกิดสถานการณ์การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์หรืออาชญากรรมร้ายแรงอื่น ๆ ในอนาคต ประชาคมโลกจะกลับมาสู่การโต้เถียงกันถึงความศักดิ์สิทธิ์ของอำนาจอธิปไตยและจะนำไปสู่ความเสียหายอย่างใหญ่หลวงกับประชาชนอีกครั้งจากการไม่ได้ดำเนินการใด ๆ²⁵

นอกเหนือจากการอภิปรายในหมู่นักวิชาการคนสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อพัฒนาการของ RtoP แล้ว ความหลากหลายในการแสดงความคิดเห็นต่างๆยังเกิดขึ้นอย่างเข้มข้นในบรรดาระัฐสมาชิกองค์การสหประชาชาติ องค์การในระดับภูมิภาค องค์การภาคประชาสังคม บัณฑิตบุคคลและสื่อต่างๆเช่นกัน การอภิปรายเหล่านี้ประกอบไปด้วยผู้ที่สนับสนุนและผู้ที่คัดค้านการใช้ RtoP ในสถานการณ์นี้ด้วยเหตุผลต่างๆกันไป เช่น

Javier Solana เลขาธิการคณะมนตรีแห่งสหภาพยุโรป (Secretary General of the Council of the European Union) ออกมาสนับสนุนข้อเรียกร้องของรัฐมนตรีต่างประเทศฝรั่งเศสด้วยการออกมาประกาศต่อสื่อว่าประชาคมระหว่างประเทศควรใช้มาตรการที่มีความเป็นไปได้ทั้งหมดเพื่อที่จะส่งความช่วยเหลือไปยังเหยื่อผู้ประสบภัยชาวพม่า เช่นเดียวกับทูตฝรั่งเศสประจำองค์การสหประชาชาติ Jean-Maurice Ripert ได้ยืนยันว่าฝรั่งเศสควรส่งทหารไปยังพม่าเมื่อกองทัพเรือของฝรั่งเศสเองก็ได้ปฏิบัติการอยู่นอกชายฝั่งของพม่าอยู่แล้ว²⁶ รัฐมนตรีต่างประเทศของสหภาพยุโรปจำนวนหนึ่งก็ออกมาเรียกร้องให้เจ้าหน้าที่และผู้เชี่ยวชาญด้านมนุษยธรรมระหว่างประเทศต่างๆสามารถเข้าสู่ประเทศพม่าได้อย่างเสรีและไม่มีการขัดขวางใดๆ พร้อมกันนั้นก็เสนอให้มีการใช้ปฏิบัติการฉุกเฉินเพื่อสนับสนุนการส่งผ่านความช่วยเหลือต่างๆ²⁷ นอกเหนือจากข้อเสนอต่างๆเหล่านี้ซึ่งต่างมาจากตัวแทนขององค์การที่มีบทบาทสำคัญในเวทีโลก

²⁵ Gareth Evans, *Facing up to Our Responsibility* [Online], 3 October 2011. Available from: <http://www.crisisgroup.org/home/index.cfm?id=5430&i=1>

²⁶ Mely Caballero-Anthony and Belinda Chng, "Cyclones and Humanitarian Crises: Pushing the Limits of R2P in Southeast Asia," *Global Responsibility to Protect* 1,2 (2009): 140.

²⁷ Ashley Mclachlan-Bent and John Langmore, "A Crime against Humanity? Implications and Prospects of the Responsibility to Protect in the Wake of Cyclone Nargis," *Global Responsibility to Protect* 3,1 (2011): 44.

แล้ว อีกด้านหนึ่งของการสนับสนุนข้อเสนอของรัฐมนตรีต่างประเทศฝรั่งเศสก็ยังสะท้อนมาจากเสียงของผู้นำและนักวิชาการชาวพม่าซึ่งต่างถูกขับออกจากประเทศและได้ออกมาแสดงความเห็นในประเด็นนี้เช่นกัน National Council of the Union of Burma (NCUB) ออกมาสนับสนุนการเรียกร้องให้มีการใช้ RtoP ในประเทศพม่าของรัฐบาลฝรั่งเศสอย่างเต็มที่ในฐานะที่เป็นวิธีการในการหลีกเลี่ยงรัฐบาลทหารพม่าและเริ่มต้นการส่งความช่วยเหลือต่างๆ เช่นเดียวกับนาย Aung Din ผู้ดำรงตำแหน่ง Director of the United State Campaign for Burma ที่กล่าวว่าความช่วยเหลือควรจะถูกส่งเข้าไปทันที แนวคิดนี้ก็มีลักษณะเดียวกันกับแนวคิดของนาย Tin Maung Htoo ผู้ดำรงตำแหน่ง Executive Director of Canadian Friends of Burma ซึ่งกล่าวว่าเมื่อรัฐบาลทหารพม่าล้มเหลวในการให้การปกป้องประชาชนของตนเองอย่างเหมาะสมแล้วความรับผิดชอบในการปกป้องประชาชนที่กำลังเผชิญหน้ากับสถานการณ์ที่โหดร้ายนั้นจึงตกอยู่ที่ประชาคมโลก²⁸

สื่อระดับโลกต่างๆก็มีความตื่นตัวต่อประเด็นนี้เช่นกัน The New York Times ก็ได้ออกมาแสดงจุดยืนของตนเองอย่างชัดเจนในประเด็นนี้ กล่าวคือ หากรัฐบาลทหารพม่ายังไม่ยอมรับความช่วยเหลือจากต่างประเทศแล้ว ทั้งสหรัฐอเมริกาและฝรั่งเศสจะต้องเริ่มปฏิบัติการให้ความช่วยเหลือเพื่อผู้ประสบภัยทางอากาศ เพราะถึงแม้ว่าจะไม่มีฝ่ายใดต้องการให้เกิดการเผชิญหน้า แต่ประชาคมระหว่างประเทศก็ไม่สามารถนิ่งเฉยในขณะที่ประชาชนอีกนับหมื่นต้องล้มตายลงอย่างต่อเนื่อง²⁹ เช่นเดียวกับ The Boston Globe ที่ชี้ให้เห็นว่ารัฐบาลทหารพม่ากำลังทำให้โศกนาฏกรรมที่เกิดขึ้นขยายความรุนแรงขึ้นจากการปฏิเสธความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมจากนานาประเทศ ประชาชนพม่ายังต้องเผชิญกับความล้มตายอีกระลอกจากการขาดแคลนอาหาร น้ำดื่มและโรคระบาดต่างๆ พฤติกรรมของรัฐบาลทหารพม่าเช่นนี้จึงนำไปสู่การเป็นอาชญากรรมต่อมวลมนุษยชาติภายใต้สิ่งที่เรียกว่า การกระทำที่ขาดซึ่งมนุษยธรรมอื่นๆ โดยตั้งใจอันเป็นเหตุให้เกิดความทุกข์ทรมานหรือความตายครั้งใหญ่ (other inhumane acts) ฉะนั้น ภายใต้กรอบของ RtoP อำนาจอธิปไตยของรัฐมีความสัมพันธ์กับหน้าที่ในการปกป้องประชาชนของตนเองจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่มีความร้ายแรงที่สุด ซึ่งรวมถึงอาชญากรรมต่อมวลมนุษยชาติด้วย เมื่อใดก็ตามที่รัฐไม่สามารถหรือไม่เต็มใจที่จะทำหน้าที่ดังกล่าวแล้ว

²⁸ Ashley Mclachlan-Bent and John Langmore, "A Crime against Humanity? Implications and Prospects of the Responsibility to Protect in the Wake of Cyclone Nargis."

²⁹ **More Shame on Junta** [Online], 3 October 2011. Available from: http://www.nytimes.com/2008/05/21/opinion/21wed3.html?_r=1&oref=slogin

หน้าที่ในการปกป้องประชาชนเหล่านั้นจะเป็นของประชาคมระหว่างประเทศ และหากในท้ายที่สุดความพยายามของเลขาธิการสหประชาชาติและอาเซียนในการโน้มน้าวให้รัฐบาลทหารพม่ายอมรับความช่วยเหลือจากต่างประเทศโดยเร็วไม่เป็นผลแล้ว สหรัฐอเมริกา อังกฤษและฝรั่งเศสจำเป็นต้องกดดันให้มีการใช้การแทรกแซงหลายฝ่าย³⁰

ถึงแม้ว่าข้อเสนอของรัฐมนตรีต่างประเทศฝรั่งเศสจะได้รับการสนับสนุนอย่างทั้งจากนักวิชาการ องค์การระดับโลกและสื่อต่างๆดังที่ได้ยกตัวอย่างไปแล้วก็ตาม แต่อีกด้านหนึ่งของการอภิปรายในประเด็นนี้ก็ได้รับการกล่าวถึงและสนับสนุนอย่างมากเช่นกัน ข้อเสนอนี้คือการออกมาคัดค้านข้อเรียกร้องของรัฐมนตรีต่างประเทศฝรั่งเศสด้วยเหตุผลต่างๆ เช่นตัวแทนจากจีน รัสเซีย อินโดนีเซีย และแอฟริกาได้ออกมาคัดค้านข้อเรียกร้องของรัฐมนตรีต่างประเทศฝรั่งเศสทันทีในการประชุมของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ โดยผู้แทนถาวรของจีนต่อองค์การสหประชาชาติ นาย Liu Zhenmin ประกาศอย่างชัดเจนประเด็นนี้ไม่ควรถูกโยงเข้ากับการเมือง และจีนจะคัดค้านการเข้าไปเกี่ยวข้องของในกรณีนี้ของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติในทุกกรณี ในขณะที่ประธานาธิบดีและสตรีหมายเลขหนึ่งประธานาธิบดีจอร์จและนางลอร่า บุชซึ่งต่างออกมาวิพากษ์วิจารณ์การแก้ปัญหาของรัฐบาลทหารพม่าอย่างรุนแรงพร้อมทั้งกล่าวสนับสนุนให้มีการใช้การบีบบังคับให้รัฐบาลทหารพม่ายอมรับความช่วยเหลือระหว่างประเทศ ประเด็นนี้แตกต่างจากมุมมองและการตอบสนองของกระทรวงต่างประเทศสหรัฐอเมริกาเมื่อกระทรวงต่างประเทศสหรัฐอเมริกาไม่สนับสนุนการเข้าแทรกแซงบนพื้นฐานของ RtoP แต่ให้ความสนใจต่อความพยายามในการเข้าไปมีส่วนร่วมกับอาเซียน จีนและอินเดียเพื่อโน้มน้าวให้รัฐบาลทหารพม่ายอมรับความช่วยเหลือจากประชาคมระหว่างประเทศแทน³¹ ซึ่งสอดคล้องกับ John Holmes อดีตทูตอังกฤษประจำประเทศฝรั่งเศสซึ่งเสนอแนะว่าการใช้กำลังไม่ใช่ทางเลือกที่เหมาะสมในกรณีนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อประชาชนในพม่าได้รับความเดือดร้อนอย่างแสนสาหัสอยู่แล้ว ฉะนั้นสิ่งที่สหประชาชาติควรจะทำคือการเจรจากับรัฐบาล

³⁰ Chris Beyrer and Jared Genser, *Burma's Next Wave of Dying* [Online], 3 October 2011.

Available from:

http://www.boston.com/bostonglobe/editorial_opinion/oped/articles/2008/05/21/burmas_next_wave_of_dying/

³¹ Mely Caballero-Anthony and Belinda Chng, "Cyclones and Humanitarian Crises: Pushing the Limits of R2P in Southeast Asia: 141-142.

ทหารพม่าในทางที่สร้างสรรค์มากกว่า³² ศาสตราจารย์ Alex Bellamy แห่งมหาวิทยาลัยควีนส์แลนด์ ออสเตรเลียและดำรงตำแหน่งเป็นประธานศูนย์ Asia-Pacific Centre for the Responsibility to Protect ได้แสดงจุดยืนว่า RtoP ไม่เหมาะที่จะนำมาใช้ในสถานการณ์ครั้งนี้ ด้วยเหตุผลสำคัญคือ RtoP มิใช่หลักการที่หมายถึงการปกป้องประชาชนจากภัยคุกคามที่สามารถเกิดขึ้นได้ทุกประการ นอกจากนี้ พิจารณากฎหมายระหว่างประเทศแล้วจะพบว่า อาชญากรรมต่อมวลมนุษยชาตินั้นหมายถึงการโจมตีอย่างเป็นระบบและอย่างกว้างขวางต่อประชาชนโดยตรง ซึ่งแม้ว่าการตอบสนองของรัฐบาลทหารพม่าจะไม่มีประสิทธิภาพ แต่ก็ยังไม่พบหลักฐานใดๆที่จะชี้ให้เห็นว่ารัฐบาลทหารพม่าได้ก่อความรุนแรงดังกล่าว³³

ในขณะที่สื่อระดับโลกอย่างสำนักข่าวบีบีซี (BBC News) ก็ได้ออกมาแสดงความคิดเห็นในประเด็นนี้ว่าขนาดของเดือร้อนและความเสียหายที่เกิดขึ้นจากพายุไซโคลนนาทิสครั้งนี้ใหญ่หลวง และมีเพียงความช่วยเหลือขนานใหญ่จากภายนอกเท่านั้นที่จะสามารถช่วยให้รัฐบาลทหารพม่าสามารถแก้ปัญหาภัยพิบัติทางธรรมชาติครั้งนี้ไปได้ แต่ในขณะเดียวกัน BBC เองก็ไม่เห็นด้วยต่อข้อเสนอให้มีการออกมติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติเพื่อบังคับให้รัฐบาลทหารพม่ายอมรับความช่วยเหลือจากภายนอกของรัฐมนตรีต่างประเทศฝรั่งเศสโดยใช้เหตุผลว่าการใช้ปฏิบัติการทางทหารเป็นประเด็นนี้เป็นสิ่งที่ควรเกิดขึ้น แต่การใช้ปฏิบัติการทางทหารนี้เพื่อบังคับให้รัฐหนึ่งๆยอมรับความช่วยเหลือนั้นเป็นคนละเรื่องกัน นอกจากนี้ การใช้กำลังทหารในกรณีของพม่ามันอาจจะต้องอาศัยวิธีการส่งสิ่งของ อาหารและความช่วยเหลือต่างๆทางอากาศซึ่งวิธีกันนี้จะสร้างปัญหาหากไม่ได้รับความร่วมมือที่เหมาะสมจากภาคพื้นดิน³⁴ ในขณะที่ The Washington Times ก็ได้แสดงความคิดเห็นในทำนองเดียวกัน โดยได้กล่าวว่า การใช้ RtoP ในสถานการณ์นี้เป็นการแก้ปัญหาที่ไม่ถูกต้องนัก เนื่องจาก RtoP ไม่ได้มีการรวมเอาภัยพิบัติทางธรรมชาติไว้เป็นเงื่อนไขในการปกป้องประชาชน ด้วยเหตุนี้การนำหลักการนี้มาใช้จะส่งผลให้การจัดการกับความช่วยเหลือต่างๆเป็นไปอย่างไม่มี

³² Graham Bowley and Steven Erlanger, Myanmar Faces Pressure to Allow Major Aid Effort [Online], 3 October 2011. Available from: <http://www.iht.com/articles/2008/05/07/asia/08myanmar.php?page=1>

³³ New UQ Centre Gives Key Advice on Burmese and International Response to Cyclone [Online], 3 October 2011. Available from: <http://www.uq.edu.au/news/index.html?article=14778>

³⁴ Jonathan Marcus, World Wrestles with Burma Aid Issue [Online], 3 October 2011. Available from: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/asia-pacific/7392662.stm>

ประสิทธิภาพ แต่สิ่งที่จะต้องนำมาพิจารณาในสถานการณ์นี้คือการใช้กรอบความตกลงระหว่างประเทศในเหตุการณ์ภัยพิบัติทางธรรมชาติดังเช่นที่เคยเกิดขึ้นในเดือนมกราคม ค.ศ.2005 เมื่อรัฐต่างๆ 30 รัฐให้สัตยาบันในปฏิญญาแทมเปอร์เร (Tampere Convention) เพื่อสร้างกลไกในการใช้ทรัพยากรด้านการสื่อสารโทรคมนาคมในการให้ความช่วยเหลือในสถานการณ์ภัยพิบัติทางธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ปฏิญญานี้ยังเป็นการแสดงให้เห็นถึงความพยายามในการรับประกันถึงการตอบสนองในสถานการณ์ภัยพิบัติทางธรรมชาติให้มีประสิทธิภาพในฐานะวิธีการหนึ่งในการปฏิบัติตามความรับผิดชอบในการปกป้องของรัฐที่สำคัญในสถานการณ์ภัยพิบัติทางธรรมชาติ³⁵ The New York Times ถึงแม้ว่าจะเคยออกมาสนับสนุนให้มีการใช้ RtoP ในพม่ามาแล้ว แต่ในบทความนี้ David Rieff ออกมาแสดงความคิดเห็นในทางตรงกันข้ามโดยให้เหตุผลว่ากรณีถือเป็นตัวอย่างที่แตกต่างออกไป กล่าวคือเป็นกรณีที่เกี่ยวข้องกับภัยพิบัติทางธรรมชาติและการตอบสนองของรัฐบาลเองก็เป็นการละเลยหาใช้การก่ออาชญากรรมแต่อย่างใด ฉะนั้น การอ้าง RtoP ซึ่งมีได้มีการรวมเอาสถานการณ์ที่เกิดจากภัยพิบัติทางธรรมชาติร้ายแรง จึงถือว่าเป็นการนำหลักการมาใช้อย่างไม่ถูกต้อง³⁶

Asia-Pacific Centre on the Responsibility to Protect (APCRtoP) ในฐานะเป็นองค์กรภาคประชาสังคมระดับภูมิภาคองค์กรหนึ่งที่อุทิศตัวให้กับการศึกษา พัฒนาและส่งเสริม RtoP ในภาคพื้นเอเชียแปซิฟิกก็เป็นอีกเสียงหนึ่งที่ได้ออกมาคัดค้านข้อเสนอของรัฐมนตรีต่างประเทศฝรั่งเศสผ่านรายงานเรื่อง “Crisis in Myanmar/Burma Requires Urgent Response, but Responsibility to Protect not Appropriate”³⁷ ในรายงานฉบับนี้ APCRtoP ได้ยืนยันอย่างชัดเจนว่า RtoP ไม่สามารถนำมาใช้กับวิกฤติการณ์ในครั้งนี้ได้เนื่องจากการขัดขวางความช่วยเหลือระหว่างประเทศของรัฐบาลทหารพม่ามิได้เป็นการละเมิดอาชญากรรม 4 ประการภายใต้ RtoP แต่อย่างใด นอกจากนี้ ยังได้ออกมาแย้งต่อบุคคลที่อ้างว่าพฤติกรรมการหน่วงเหนี่ยวและปฏิเสธความช่วยเหลือระหว่างประเทศของรัฐบาลทหารพม่าเป็นอาชญากรรมต่อ

³⁵ Aid for Myanmar [Online], 3 October 2011. Available from:
<http://www.washingtontimes.com/news/2008/may/30/aid-for-myanmar/>

³⁶ David Rieff, Humanitarian Vanities [Online], 3 October 2011. Available from:
http://www.nytimes.com/2008/06/01/magazine/01ww/n-lede-t.html?_r=2&ref=magazine&oref=slogin&oref=slogin

³⁷ Crisis in Myanmar/Burma Requires Urgent Response, but Responsibility to Protect not Appropriate [Online], 3 October 2011. Available from:
<http://www.responsibilitytoprotect.org/index.php?module=uploads&func=download&fileId=539>

มวลมนุษยชาติ (crime against humanity) โดยอ้างถึงธรรมนูญกรุงโรม (Rome Statute) ว่า ‘อาชญากรรมต่อมวลมนุษยชาติ’ นั้นยังรวมถึงพฤติกรรมต่างๆที่ไร้ซึ่งมนุษยธรรมอื่น ๆ และมีลักษณะของความจงใจที่จะก่อให้เกิดความทุกข์ทรมานแสนสาหัส หรือการบาดเจ็บขั้นรุนแรงต่อร่างกายหรือจิตใจ’ โดย APCRtoP ซึ่งชี้ให้เห็นว่าข้อเสนอเหล่านั้นมีหลักฐานหรือเหตุผลสนับสนุนที่อ่อนมาก กล่าวคือ อาชญากรรมต่อมวลมนุษยชาติที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมต่างๆที่เป็นการโจมตีพลเมืองโดยตรงอย่างเป็นระบบหรืออย่างแพร่หลาย ฉะนั้น ในกรณีนี้รัฐบาลทหารพม่ามิได้มีการเข้าไปเกี่ยวข้องกับการโจมตีใดๆ นอกจากนี้ การกล่าวหาว่ารัฐบาลทหารพม่าปฏิเสธความช่วยเหลือทั้งหมดหรือขัดขวางองค์การให้ความช่วยเหลือต่างๆนั้นก็ยังคงถูกปลงด้วยข้อเท็จจริงที่ว่าความช่วยเหลือและองค์การให้ความช่วยเหลือจำนวนหนึ่งได้เข้าไปปฏิบัติการอยู่ในพื้นที่เรียบร้อยแล้ว ฉะนั้น ในกรณีนี้จึงไม่มีหลักฐานที่จะชี้ให้เห็นว่ารัฐบาลทหารพม่าจงใจที่จะก่อให้เกิดความเดือดร้อนต่อประชาชนของตนเอง การใช้เหตุผลจากการเป็นอาชญากรรมต่อมวลมนุษยชาติในกรณีนี้จึงไม่เพียงพอ

การอภิปรายระหว่างประเทศในประเด็นของความเหมาะสมในการใช้ RtoP ในสถานการณ์ของพม่าในครั้งนี้ได้รับความสนใจผ่านการแสดงความคิดเห็น ได้แย้ง สนับสนุนหรือวิพากษ์วิจารณ์อย่างตั้งเครียด เพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจที่ตรงกันและแสดงถึงจุดยืนของตนเองในประเด็นนี้อีกครั้งหนึ่ง R2PCS จึงได้ออกมาแสดงความคิดเห็นอย่างเป็นทางการอีกครั้งหนึ่งในวันที่ 21 พฤษภาคม ค.ศ.2008 โดยนอกจากจะนำเสนอข้อโต้แย้งต่างๆที่เกิดขึ้นหลังจากมีการอภิปรายกันอย่างเข้มข้น โดยข้อโต้แย้งเหล่านี้ประกอบด้วย

1) ฝ่ายที่สนับสนุนให้มีการใช้ RtoP เพื่อเรียกร้องให้คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติใช้กำลังเข้าแทรกแซงเพื่อปกป้องประชาชนพม่า ในขณะที่บางส่วนก็เรียกร้องให้มีการใช้ “food drops” และบ้างก็เรียกร้องให้มีการใช้กำลังทางทหารเข้ายึดครองเต็มกำลัง

2) ฝ่ายที่ได้แย้งว่าหาก RtoP สามารถนำมาใช้ในสถานการณ์ภายในประเทศพม่าในครั้งนี้ได้ โดยเป็นไปตามข้อโต้แย้งที่ว่าสถานการณ์นี้ประกอบเป็นอาชญากรรมต่อมวลมนุษยชาติจริงแล้ว สิ่งที่เราควรจะต้องให้ความสำคัญคือการตอบสนองที่ไม่ใช้กำลังทหารของ RtoP เพื่อรับประกันว่าการตอบสนองที่จะเกิดขึ้นนั้นไม่ได้มีข้อเรียกร้องของรัฐมนตรีต่างประเทศฝรั่งเศสเป็นพื้นฐาน นอกจากนี้ ผู้สนับสนุนต่างๆควรเน้นว่าหลักการนี้มีได้หมายถึงปฏิบัติการ

ของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติเพียงอย่างเดียว แต่ยังคงครอบคลุมถึงตัวแสดงอื่นทั้งองค์กรในระดับภูมิภาคและอนุภูมิภาคต่างๆด้วย

สิ่งที่ R2PCS ยังคงนำเสนอผ่านบทความชิ้นนี้คือการยื่นหยัดต่อจุดยืนเดิมในการคัดค้านการใช้กำลังเข้าแทรกแซงภายใต้การอ้างถึง RtoP ด้วยเห็นว่าการใช้การเข้าแทรกแซงไม่สามารถแก้ปัญหาในสถานการณ์ด้านมนุษยธรรมให้ดีขึ้นได้ แต่อย่างไรก็ตาม R2PCS ยังได้ยอมรับเช่นกันว่าหากสามารถพิสูจน์ได้ว่าพฤติกรรมของรัฐบาลทหารพม่าเป็นอาชญากรรมต่อมวลมนุษยชาติแล้ว R2PCS ก็จะสามารถสนับสนุนการใช้มาตรการที่ไม่ใช้กำลังต่างๆอย่างเหมาะสมผ่านตัวแสดงที่มีใช้เฉพาะคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติเท่านั้น แต่ยังคงหมายรวมถึงองค์กรในระดับภูมิภาคและอนุภูมิภาคด้วย³⁸

ในท้ายที่สุดการอภิปรายระหว่างประเทศที่ตึงเครียดในประเด็นความเหมาะสมหรือความถูกต้องของการนำ RtoP มาใช้กับสถานการณ์ด้านมนุษยธรรมที่เกิดขึ้นในประเทศพม่าหลังจากพายุไซโคลนนาเกิสได้สร้างความเสียหายอย่างใหญ่หลวงให้กับประชาชนชาวพม่าในยุติลงด้วยความสำเร็จในการใช้วิธีการเจรจาของอาเซียนซึ่งทำให้รัฐบาลทหารพม่ายอมเปิดรับความช่วยเหลือต่างๆจากภายนอกและร่วมมือกับองค์การสหประชาชาติและองค์กรระหว่างประเทศอื่นๆ ในการจัดทำแผนการในการฟื้นฟูประเทศทั้งในระยะสั้นและระยะยาวอีกด้วย ฉะนั้น **จึงเป็นที่ชัดเจนแล้วว่าข้อโต้แย้งของฝ่ายที่ไม่สนับสนุนให้มีการใช้ RtoP มีชัยเหนือข้อเรียกร้องของฝ่ายที่สนับสนุนว่าการใช้กำลังเข้าแทรกแซงเพื่อให้ความช่วยเหลือถึงมือผู้ประสบภัยชาวพม่าได้** แต่ประเด็นสำคัญเหนือสิ่งอื่นใดคือการที่รัฐต่างๆ ผู้นำ ผู้มีส่วนในการกำหนดนโยบาย นักวิชาการ บัณฑิตบุคคล สื่อและภาคประชาสังคมระหว่างประเทศมีการตื่นตัวต่อ RtoP สูงมาก ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้เกิดเป็นปรากฏการณ์การอภิปรายระหว่างประเทศที่เข้มข้นคือการที่ R2PCS ได้ออกมาตอบโต้ข้อเรียกร้องของรัฐมนตรีต่างประเทศฝรั่งเศสในการให้มีการใช้กำลังเข้าแทรกแซงภายใต้ RtoP ในสถานการณ์ในครั้งนี้นี้ ดังที่ได้กล่าวไปแล้วว่า หลังจากการเผยแพร่บทความของ R2PCS ออกไปอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม ค.ศ. 2008 แล้วนั้น ความเข้มข้นของการแสดงความคิดเห็นในประเด็นการนำ RtoP มาใช้นั้นเพิ่มมากขึ้นอย่างชัดเจน นอกจากปริมาณของข้อโต้แย้งต่างๆที่เพิ่มขึ้นแล้วนั้น ข้อโต้แย้งเหล่านี้ยัง

³⁸ Crisis in Burma [Online], 3 October 2011. Available from:

แสดงให้เห็นถึงความหลายหลายแม้จะอยู่ภายในรัฐเดียวกัน ยกตัวอย่างเช่น นักวิชาการร่วมคิดค้นหลักการความรับผิดชอบในการปกป้องซึ่งต่างเป็นหนึ่งในคณะกรรมการการระหว่างประเทศว่าด้วยการแทรกแซงและอธิปไตยของรัฐต่างมีความคิดเห็นต่อประเด็นนี้แตกต่างกันดังที่ได้กล่าวไปแล้วในตอนต้น หรือ The New York Times ที่นำเสนอข้อโต้แย้งที่มีทั้งสนับสนุนและคัดค้านการใช้ RtoP ในขณะที่ข้อเสนอนี้ก็มิได้ขึ้นตรงต่อตัวผู้นำสหรัฐที่สนับสนุนอย่างชัดเจนให้มีการใช้กำลังเพื่อส่งความช่วยเหลือเข้าสู่ประเทศพม่า

บทบาทที่สำคัญอีกประการหนึ่งซึ่งนอกเหนือจากการกระตุ้นให้เกิดการอภิปรายในประเด็น RtoP อย่างกว้างขวางของ R2PCS ทั้งสองครั้ง กล่าวคือในวันที่ 9 และ 21 พฤษภาคม ค.ศ.2008 แล้ว การรวบรวมบทความที่เกี่ยวข้องมานำเสนอก็เป็นอีกองค์ประกอบที่สำคัญที่ช่วยส่งเสริมความเข้าใจและกระตุ้นให้เกิดการอภิปรายตอบโต้ในประเด็นนี้มากยิ่งขึ้น บทความต่างๆเหล่านี้ถูกนำเสนอในต่างวาระกันแต่ก็อยู่ในระยะเวลาของการอภิปรายกันอย่างเข้มข้นด้วย

ตารางที่ 3 บทความต่างๆที่ R2PCS รวบรวมและนำเสนอในช่วงสำคัญของการอภิปรายระหว่างประเทศในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับหลักการความรับผิดชอบในการปกป้อง

วันที่	ชื่อบทความ	ผู้เขียน	ข้อโต้แย้งหลัก
ที่เผยแพร่/ที่ตีพิมพ์			
9 พฤษภาคม 2008	-	R2PCS	คัดค้านข้อเสนอของ นาย Kouchner ในการใช้ RtoP เนื่องจาก RtoP มิได้ครอบคลุมถึงสถานการณ์ที่รัฐบาลหนึ่งๆละเลยหรือ ขัดขวางความช่วยเหลือระหว่างประเทศ, ไม่มีหลักฐานเพียงพอที่จะชี้ว่ารัฐบาลทหารพม่าจงใจปฏิเสธความ

			ช่วยเหลืออย่างสิ้นเชิง และจะทำให้รัฐบาลทหารพม่าระแวงจนไม่ร่วมมือภายนอก
9 พฤษภาคม 2008	Preventing a Second Tidal Wave of Deaths	Concord Monitor	ถึงแม้การใช้หลักการในกรณีนี้อาจเป็นอันตราย แต่ประชาคมโลกก็ยังคงต้องพิจารณาในประเด็นนี้เพื่อเตรียมรับมือกับภัยพิบัติทางธรรมชาติที่จะเกิดขึ้นในอนาคตต่ออย่างไม่สามารถเลี่ยงได้
9 พฤษภาคม 2008/ 8 พฤษภาคม 2008	China, Indonesia Reject France's Myanmar Push	Reuter	เสนอเพียงข้อโต้แย้งของแต่ละฝ่ายเท่านั้น
9 พฤษภาคม 2008/ 8 พฤษภาคม 2008	Should the UN Invoke the 'Responsibility to Protect'?	Ramesh Thakur ใน The Globe and Mail	ไม่สนับสนุนให้ใช้ RtoP เนื่องจากจะทำให้โอกาสที่ RtoP จะสามารถนำมาใช้เมื่อเกิดอาชญากรรมทั้ง 4 ประการที่แท้จริงนั้น หดลงและจะทำให้การให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมในกรณีนี้ มีความยุ่งยากมากขึ้นด้วย
9 พฤษภาคม 2008	Responsibility to Protect? Yes	Lloyd Axworthy และ Allan Rock	สนับสนุนให้ใช้ RtoP ด้วยเหตุผลสำคัญจากการที่รัฐบาลทหารพม่าล้มเหลวในการปกป้อง

			ประชาชนของตนเอง และขัดขวางความช่วยเหลือระหว่างประเทศอันส่งผลให้มีประชาชนได้รับบาดเจ็บและล้มตายมากขึ้น ประชาคมระหว่างประเทศจึงมีความรับผิดชอบในการปกป้องประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนเหล่านี้
13 พฤษภาคม 2008/12 พฤษภาคม 2008	Facing up to Our Responsibilities	Gareth Evans ใน The Guardian	ไม่สนับสนุนให้มีการใช้ RtoP เนื่องจาก RtoP นั้นไม่ได้มุ่งแก้ปัญหาความมั่นคงของมนุษย์โดยทั่วไปหรือแม้กระทั่งปกป้องประชาชนจากภัยพิบัติทางธรรมชาติแต่เป็นการปกป้องประชาชนจากอาชญากรรมร้ายแรง 4 ประการเท่านั้น
13 พฤษภาคม 2008/7 พฤษภาคม 2008	Myanmar Faces Pressure to Allow Major Aid Effort	Graham Bowley และ Steven Erlanger ใน International Herald Tribune	เสนอเพียงข้อโต้แย้งจากทั้งสองฝ่ายเท่านั้น
13 พฤษภาคม 2008/9 พฤษภาคม 2008	World Wrestles with Burma Aid Issue	Jonathan Marcus ใน BBC News	ไม่สนับสนุนให้ใช้ RtoP เนื่องจากการใช้กำลังบังคับเพื่อให้รัฐใดๆ

			ยอมรับความช่วยเหลือ นั้นนอกจากจะไม่ เกี่ยวข้องกับ RtoP แล้ว ยังจะทำให้ประชาชน พม่าได้รับความ เดือดร้อนมากกว่า แทนที่จะได้รับความ ช่วยเหลืออย่างมี ประสิทธิภาพด้วย
13 พฤษภาคม 2008/12 พฤษภาคม 2008	In Burma, a U.N. Promise Not Kept	Fred Hiatt ใน Washington Post	ถึงแม้ว่าจะไม่ได้ กล่าวถึงการสนับสนุน หรือคัดค้านการใช้ RtoP แต่มีการ วิพากษ์วิจารณ์ พฤติกรรมของรัฐบาล ทหารพม่าที่ค่อนข้าง รุนแรง
21 พฤษภาคม 2008/21 พฤษภาคม 2008	More Shame on the Junta	The New York Times	ถึงแม้ว่าจะมีได้กล่าวถึง การสนับสนุนการใช้ RtoP โดยตรงก็ ตาม แต่มีการสนับสนุน การให้ความช่วยเหลือ ทางอากาศของโดย สหรัฐอเมริกาและ ฝรั่งเศสโดยให้เหตุผลว่า พฤติกรรมของรัฐบาล ทหารพม่าส่งผลให้ ประชาชนต้องล้มตาย จำนวนมาก ฉะนั้น ประชาคมระหว่าง ประเทศจึงไม่สามารถ

			นิ่งเฉยต่อไปได้
21 พฤษภาคม 2008/21 พฤษภาคม 2008	Burma's Next Wave of Dying	Chris Beyrer และ Jared Genser ใน The Boston Globe	สนับสนุนให้มีการใช้ RtoP ด้วยเหตุผลจาก พฤติกรรมของรัฐบาล ทหารพม่าประกอบเป็น อาชญากรรมต่อมวล มนุษยชาติ
21 พฤษภาคม 2008/15 พฤษภาคม 2008	To Protect Sovereignty, or to Protect Lives?	The Economist	ไม่สนับสนุนให้มีการใช้ RtoP เพราะจะทำให้ RtoP ขาดความ น่าเชื่อถือและไม่ สามารถดำรงอยู่ได้อีก ต่อไป
21 พฤษภาคม 2008/13 พฤษภาคม 2008	International Community Has a Responsibility to Protect Myanmar	Lloyd Axworthy ใน Edmonton Journal	สนับสนุนการใช้ RtoP เนื่องจากไม่ว่าจะเป็น ภัยคุกคามจากสงคราม หรือภัยพิบัติทาง ธรรมชาติต่างส่งผลให้ เกิดความสูญเสียอย่าง ใหญ่หลวงไม่แตกต่างกัน
21 พฤษภาคม 2008/13 พฤษภาคม 2008	The UN's Responsibility to Protect	Ivo Daalder และ Paul Stares ใน International Herald Tribune	สนับสนุนการใช้ RtoP เนื่องจากรัฐบาลทหาร พม่าล้มเหลวอย่าง ชัดเจนในการปกป้อง คุ้มครองประชาชนของ ตนเองและยังเป็น สาเหตุที่ทำให้ สถานการณ์ในประเทศ มีความร้ายแรงขึ้นด้วย
21 พฤษภาคม	Can a Helping Hand	Karoun Demirjian ใน	เสนอแต่เพียงข้อโต้แย้ง

2008/17 พฤษภาคม 2008	Be a Fist?	Congressional Quarterly Weekly	จากทั้งสองฝ่ายเท่านั้น
21 พฤษภาคม 2008/14 พฤษภาคม 2008	U.N. Struggles over How to Help Nations That Reject Aid	Maggie Farley ใน Los Angeles Times	เสนอแต่เพียงข้อโต้แย้ง จากทั้งสองฝ่ายเท่านั้น
21 พฤษภาคม 2008/16 พฤษภาคม 2008	Solidarity for Asian People's Advocacies (SAPA) Call for Immediate Action in Burma	SAPA	ไม่สนับสนุนให้มีการใช้ การแทรกแซงทางทหาร โดย UN แต่ให้ ความสำคัญกับบทบาท ของอาเซียนในการเป็น ตัวกลางระหว่างรัฐบาล ทหารพม่าและ ประชาคมระหว่าง ประเทศ
21 พฤษภาคม 2008/16 พฤษภาคม 2008	Crisis in Myanmar/Burma Requires Urgent Response, but Responsibility to Protect not Appropriate	Asia-Pacific Centre for Responsibility to Protect	ไม่สนับสนุนการใช้ RtoP ด้วยเหตุผลที่ สำคัญคือพฤติกรรม ของรัฐบาลทหารพม่า มิได้เป็นอาชญากรรม ทั้ง 4 ประการภายใต้ RtoP โดยเฉพาะอย่าง ยิ่งอาชญากรรมต่อมวล มนุษยชาติซึ่งตาม กฎหมายระหว่าง ประเทศแล้วพฤติกรรม ของรัฐบาลทหารพม่า มิได้จัดเป็น อาชญากรรมดังกล่าว
4 มิถุนายน 2008	Putting People ahead of Protocol	Andy Knight และ Vasselin Popovski ใน Edmonton Journal	เสนอมุมมองจากทั้ง ฝ่ายที่สนับสนุนและ คัดค้านการใช้ RtoP

4 มิถุนายน ค.ศ.2008/1 มิถุนายน ค.ศ.2008	Humanitarian Vanities	David Rieff ใน The New York Times	ไม่สนับสนุนให้มีการใช้ RtoP เนื่องจากกรณีนี้เป็นเหตุการณ์ที่เกิดจากภัยธรรมชาติ ในขณะที่พฤติกรรมของรัฐบาลทหารพม่าเป็นเพียงการละเลยหาใช่การก่ออาชญากรรมร้ายแรงทั้ง 4 ประการแต่อย่างใด
4 มิถุนายน ค.ศ. 2008/30 พฤษภาคม ค.ศ.2008	Aid for Myanmar	Tyra R. Saechao และ Sujeet B. Rao ใน The Washington Times	ไม่สนับสนุนการใช้ RtoP เนื่องจากสถานการณ์ในครั้งนี้ถือว่าเป็นภัยพิบัติทางธรรมชาติ ฉะนั้น การใช้ RtoP ในสถานการณ์ที่เกิดจากภัยพิบัติทางธรรมชาติจึงเป็นที่ไม่ถูกต้อง
4 มิถุนายน ค.ศ. 2008/23 พฤษภาคม ค.ศ.2008	U.N. Responsibility to Protect Exists, but Only on Paper	Kathy Gockel ใน DesMoinesRegister	ไม่ได้มีการสนับสนุนหรือคัดค้านการใช้ RtoP แต่ต้องการชี้ให้เห็นถึงจุดอ่อนของหลักการมากกว่า
4 มิถุนายน ค.ศ. 2008/19 พฤษภาคม ค.ศ.2008	Crisis and Response	Ramesh Thakur ใน Yale Global	ไม่สนับสนุนการใช้ RtoP เนื่องจากภัยพิบัติธรรมชาติไม่ได้อยู่ภายใต้กรอบของหลักการและจะก่อให้เกิดความยุ่งยากในการใช้ปฏิบัติการการให้ความช่วยเหลืออื่นๆ

4 มิถุนายน ค.ศ. 2008/25 พฤษภาคม ค.ศ.2008	Two Tragedies, Two Responses: Inhumane Reaction by Regime in Myanmar	Michael Moran ใน Council on Foreign Relations	จะให้การสนับสนุนการใช้ RtoP หากมีการพิจารณาใหม่เพื่อรวมเอาผลกระทบที่เกิดจากภัยพิบัติทางธรรมชาติไว้ในหลักการด้วย
4 มิถุนายน ค.ศ. 2008/23 พฤษภาคม ค.ศ.2008	New UQ Centre Gives Key Advise on Burmese and International Response to Cyclone	UQ News	ไม่สนับสนุนการใช้ RtoP เนื่องจาก RtoP มิใช่หลักการที่หมายถึงการปกป้องประชาชนจากภัยคุกคามที่สามารถเกิดขึ้นได้ทุกชนิด นอกจากนี้พฤติกรรมของรัฐบาลทหารพม่าก็ยังมิใช่การก่ออาชญากรรมต่อมวลมนุษยชาติ

จากตารางที่ 3 นี้แสดงให้เห็นว่านอกจากความกระตือรือร้นในการแสดงความคิดเห็น การหาเหตุผลและการเสนอแนะต่างๆของตัวแสดงที่มีความหลากหลายดังกล่าวแล้ว สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ ความชัดเจนในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ RtoP โดยเฉพาะในแง่ของขอบเขตและการนำไปใช้ในสถานการณ์ต่างๆ ซึ่งผลพลอยได้จากปรากฏการณ์ในครั้งนี้ก็คือ ความก้าวหน้าของ RtoP ในการกำหนดคำจำกัดความและขอบเขตซึ่งในที่นี้มาจากการกล่าวอ้างหรือการอธิบายที่อ้างอิงถึง RtoP ในระดับสาธารณะ สิ่งเหล่านี้จึงถือว่าเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญในการแสดงให้เห็นถึงการดำรงอยู่ของ RtoP ที่มีใช้เพียงแต่ในระดับองค์การสหประชาชาติเท่านั้น แต่ตัวแสดงสำคัญที่อยู่เบื้องหลังพัฒนาการที่ดีของ RtoP กลับอยู่ที่ตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคประชาสังคมระหว่างประเทศ

4.2 การประชุมของสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติว่าด้วยรายงานของเลขาธิการสหประชาชาติเรื่อง “Implementing the Responsibility to Protect”

สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติเปิดเวทีการอภิปรายในประเด็นเรื่อง “Implementing the Responsibility to Protect” ในระหว่างวันที่ 23-28 กรกฎาคม ค.ศ.2009 การอภิปรายในครั้งนี้ถือว่าเป็น การอภิปรายประเด็น RtoP เป็นครั้งแรกของสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ หลังจากรัฐสมาชิกขององค์การสหประชาชาติยอมรับ RtoP อย่างเป็นทางการ ณ การประชุม World Summit ปีค.ศ.2005 การอภิปรายในครั้งนี้ได้รับการยอมรับอย่างเป็นทางการว่าเป็นเอกฉันท์ว่าประสบความสำเร็จยิ่งทั้งในแง่ของจำนวนรัฐที่เข้าร่วมการประชุมถึง 180 รัฐ ในขณะที่เดียวกันยังมีรัฐแจ้งความจำนงที่จะร่วมถกอภิปรายถึง 94 รัฐ และกลุ่มผู้สังเกตการณ์อีก 2 องค์กร ในแง่ผลของการอภิปรายก็สามารถบรรลุประเด็นต่างๆร่วมกัน เช่น ประเด็นที่มีฉันทามติร่วมกัน ประเด็นที่นำไปสู่ความกังวลร่วมกันและประเด็นที่มีการเสนอแนะร่วมกัน

การประชุมเริ่มต้นด้วยการนำเสนอรายงานของเลขาธิการสหประชาชาติเรื่อง “Implementing the Responsibility to Protect” ในบ่ายวันที่ 21 กรกฎาคม ค.ศ.2009 ตามด้วยการถามตอบช่วงสั้นๆของเลขาธิการสหประชาชาติต่อข้อสงสัยของสวีเดน ซิลี อียิปต์ โมร็อกโก กินี-บิสเซา (Guinea-Bissau) และบอสเนีย เฮอร์เซโกวีนา³⁹ หลังจากนั้น ประธานสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ Miguel d' Escoto Brockmann ได้จัด Informal Interactive Dialogue ในเช้าวันที่ 23 กรกฎาคม ค.ศ.2009 เพื่อเปิดเวทีให้กับนักวิชาการที่มีชื่อเสียงระดับโลกซึ่งประกอบด้วย Gareth Evans , Noam Chomsky, Jean Bricmont และ Ngugi wa Thiong's การอภิปรายในช่วงนี้จบลงด้วยการถามตอบในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ RtoP อย่างเข้มข้น หลังจากนั้นในบ่ายวันที่ 23 กรกฎาคมจนถึงวันที่ 24 กรกฎาคมและจบลงในวันที่ 28 กรกฎาคม ค.ศ.2009 เป็นการเปิดเวทีให้กับรัฐได้แสดงความคิดเห็นต่อรายงานของเลขาธิการสหประชาชาติ ผลของการอภิปรายในช่วงนี้จบลงด้วยการบรรลุฉันทามติ ความกังวลและข้อเสนอต่างๆร่วมกันซึ่งไม่เพียงแต่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา RtoP ในอนาคต ความสำเร็จที่เกิดขึ้นดังกล่าวยังเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญถึงความสำเร็จของภาคประชาสังคมระหว่างประเทศ

³⁹ Ban Ki-moon, Secretary-General's remarks to the General Assembly on the Responsibility to Protect (RtoP) [Online], 5 October 2009. Available from: <http://www.responsibilitytoprotect.org/index.php/component/content/article/35-r2pcs-topics/2487-secretary-generals-remarks-to-the-general-assembly-on-the-responsibility-to-protect-rtop>

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ICRtoP ในการกระตุ้นให้ตัวแสดงต่างๆไม่ว่าจะเป็น รัฐ องค์การภาคประชาสังคม สื่อและประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของรายงานฉบับดังกล่าวของเลขาธิการสหประชาชาติและ RtoP ทั้งยังพยายามสร้างการรับรู้และขยายความเข้าใจให้กับตัวแสดงเหล่านั้นถึงสาระสำคัญของรายงานของเลขาธิการสหประชาชาติและ RtoP

4.2.1 บทบาทของ ICRtoP ในการอภิปรายเรื่อง “Implementing the Responsibility to Protect”

1) ความพยายามของ ICRtoP เริ่มขึ้นตั้งแต่เดือนมกราคม ค.ศ.2009 ด้วยการกระตุ้นให้องค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาลภายในประเทศต่างๆจัดการประชุมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลของประเทศตนเองเพื่อกระตุ้นและเตรียมความพร้อมในการอภิปรายของสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติที่กำลังจะจัดขึ้น⁴⁰

2) วันที่ 16 กุมภาพันธ์ ค.ศ.2009 ICRtoP ได้เผยแพร่สรุปรายงานของเลขาธิการสหประชาชาติเรื่อง “Implementing the Responsibility to Protect”⁴¹ ICRtoP ได้นำเสนอประเด็นสำคัญของรายงานของเลขาธิการสหประชาชาติซึ่งประกอบด้วยทำให้ความหมายของ RtoP ที่มีความชัดเจนและถือว่าเป็นหนึ่งในจุดเด่นที่สำคัญของรายงานฉบับนี้ กล่าวคือ มีการอธิบายถึงที่มาของ RtoP ว่ามาจากแนวคิดเรื่อง “อำนาจอธิปไตยคือความรับผิดชอบ” ที่มีได้เป็นการทำลายอำนาจอธิปไตย ในทางตรงกันข้ามแนวคิดนี้เป็นการทำให้อำนาจอธิปไตยมีพลังมากขึ้น อธิบายถึงขอบเขตของ RtoP โดยย้ำว่า RtoP ครอบคลุมอาชญากรรมร้ายแรง 4 ประเภทเท่านั้น อธิบายถึงมาตรการในการป้องกันและตอบโต้อาชญากรรมร้ายแรงทั้ง 4 ประเภทโดยประกอบไปด้วยมาตรการที่หลากหลายทั้งจากองค์การสหประชาชาติ องค์กรในระดับภูมิภาคและอนุภูมิภาค รัฐ และภาคประชาสังคม ทั้งยังย้ำว่า RtoP ให้ความสำคัญกับการเตือนภัยล่วงหน้าในฐานะองค์ประกอบสำคัญที่สุดของการป้องกัน

⁴⁰ International Coalition for Responsibility to Protect, **Report on the General Assembly Plenary Debate on the Responsibility to Protect** [Online], 5 October 2009. Available from: http://www.responsibilitytoprotect.org/ICRtoP%20Report-General_Assembly_Debate_on_the_Responsibility_to_Protect%20FINAL%202009_22_09.pdf

⁴¹ International Coalition for Responsibility to Protect, **Summary of the Report to the Secretary-General on “Implementing the Responsibility to Protect”** [Online], 29 October 2009. Available from: <http://www.responsibilitytoprotect.org/files/ICRtoP%20Summary%20of%20SG%20report.pdf>

และการปกป้อง ประเด็นเรื่องการเตือนภัยล่วงหน้าจึงได้รับการพัฒนาและนำไปสู่รายงานและการอภิปรายของสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติในเรื่อง “Early Warning, Assessment and the Responsibility to Protect” ในปีค.ศ.2010 และที่สำคัญที่สุดคือรายงานสรุปชิ้นนี้ได้สรุปมาตรการ 3 เสาหลักของเลขาธิการสหประชาชาติอันประกอบด้วย

เสาหลักที่ 1 ความรับผิดชอบในการปกป้องของรัฐ ซึ่งเป็นเสาหลักที่เลขาธิการสหประชาชาติย้ำว่าเป็นพื้นฐานที่สำคัญของ RtoP

เสาหลักที่ 2 การช่วยเหลือระหว่างประเทศและการสร้างขีดความสามารถของรัฐ เสาหลักนี้เลขาธิการสหประชาชาติเน้นว่าจำเป็นจะต้องร่วมมือกับผู้มีส่วนได้เสียที่หลากหลาย เช่น รัฐ องค์กรในระดับภูมิภาคและอนุภูมิภาค องค์กรภาคประชาสังคมและภาคเอกชนต่างๆ

เสาหลักที่ 3 การตอบโต้อย่างเด็ดขาดและในเวลาที่เหมาะสม เสาหลักนี้เลขาธิการสหประชาชาติได้เสนอวิธีการจำนวนมากในการปฏิบัติตามเสาหลักนี้ เช่น คณะมนตรีความมั่นคงและสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติสามารถแต่งตั้งคณะทำงานค้นหาความจริงเพื่อตรวจสอบและรายงานการละเมิดกฎหมายระหว่างประเทศ การสนับสนุนให้มีการใช้การลงโทษทางการทูตอย่างมีเป้าหมายและการห้ามซื้อขายอาวุธเพื่อรับประกันว่ารัฐสมาชิกจะเคารพและปฏิบัติตามย่อหน้าที่ 138 และ 139 ของ WSOD เป็นต้น

3) ระหว่างเดือนมีนาคมถึงเดือนเมษายน ค.ศ.2009 ICRTOP ได้จัดแถลงข่าว 3 ครั้งคือ **วันที่ 19 มีนาคม ค.ศ.2009** ณ เมือง Arusha ทานซาเนีย โอกาสนี้ ICRTOP ได้กระตุ้นให้ผู้นำรัฐแอฟริกันทั้งปวงให้การสนับสนุนความพยายามของเลขาธิการสหประชาชาติในการเปลี่ยน RtoP จากนโยบายมาสู่การปฏิบัติ ด้วยการพัฒนาความสามารถในการเตือนภัยล่วงหน้าในฐานะเงื่อนไขสำคัญในการยกระดับบรรทัดฐานต่างๆที่เกี่ยวข้องกับ RtoP ในแอฟริกาให้มีประสิทธิภาพ และประการสำคัญคือการกล่าวแสดงความเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อ RtoP และสนับสนุนรายงานของเลขาธิการสหประชาชาติ ณ การประชุมของสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติที่กำลังจะเกิดขึ้นด้วย⁴² **วันที่ 25 มีนาคม ค.ศ.2009** ICRTOP ได้ใช้เวทีการ

⁴² International Coalition for Responsibility to Protect, Strengthening the Responsibility to Protect Norm: Need for African Governments to support the norm at the forthcoming United Nations General Assembly

ประชุม Eastern Africa Civil Society Forum (EACSOFF) ซึ่งจัดขึ้น ณ เมือง Accra กาน่า เพื่อจัดแถลงข่าวกระตุ้นและเตรียมความพร้อมให้กับรัฐบาล องค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาล สื่อและประชาชนในกาน่าได้เข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของ RtoP รายงานของเลขาธิการสหประชาชาติและการจัดประชุมของสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติที่กำลังจะเกิดขึ้น เช่นเดียวกับในวันที่ 15 เมษายน ค.ศ.2009 ICRtoP ได้จัดแถลงข่าวอีกครั้งเพื่อกระตุ้นให้เจ้าหน้าที่รัฐบาล องค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาลและสื่อในประเทศมาลิรับรู้อะไรและเข้าใจถึง RtoP รวมถึงความสำคัญในการสนับสนุนความพยายามของเลขาธิการสหประชาชาติในการเปลี่ยน RtoP จากนโยบายไปสู่การนำไปปฏิบัติ ด้วยเหตุนี้ ICRtoP จึงได้ย้ำว่าการจะบรรลุความต้องการดังกล่าวได้นั้นรัฐบาลต่างๆจำเป็นต้องสนับสนุนรายงานของเลขาธิการสหประชาชาติเรื่อง “Implementing the Responsibility to Protect” ในการอภิปรายของสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติที่กำลังจะเกิดขึ้น⁴³

4) วันที่ 24 เมษายน ค.ศ.2009 ICRtoP ได้ส่งจดหมายเปิดผนึกถึงทูต รัฐมนตรีต่างประเทศ และผู้นำรัฐต่างๆเพื่อกระตุ้นให้บุคคลเหล่านี้ใช้เวทีการประชุมของสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติที่กำลังจะเกิดขึ้นแสดงออกถึงการสนับสนุน RtoP และรายงานของเลขาธิการสหประชาชาติ พร้อมทั้งใช้โอกาสนี้แสดงความคิดเห็นที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา RtoP ในอนาคตด้วย ICRtoP ยังใช้โอกาสนี้ในการเสนอประเด็นสำคัญที่ภาคประชาสังคมทั่วโลกเชื่อว่ามีมีความสำคัญในการทำความเข้าใจและนำ RtoP ไปปฏิบัติ ประเด็นเหล่านี้ประกอบด้วย

- การสนับสนุนย่อหน้าที่ 138 และ 139 ของ WSOD อีกครั้ง
- ยืนยันว่า RtoP จะใช้ได้ก็ต่อเมื่อเกิดอาชญากรรมร้ายแรง 4 ประเภทเท่านั้น

debate [Online], 5 October 2009. Available from:

<http://www.responsibilitytoprotect.org/index.php/component/content/article/129-africa/2231-east-africa-press-conference-launch-of-the-international-coalition-for-the-responsibility-to-protect-and-call-to-governments-in-advance-of-ga-debate-on-rtop>

⁴³ International Coalition for Responsibility to Protect, ICRtoP and FEMNET organize press conference in Mali to introduce report of the Secretary General on RtoP [Online], 5 October 2009. Available from: <http://www.responsibilitytoprotect.org/index.php/former-r2pcs-project/reports-and-statements/2406-icrtop-and-femnet-organize-press-conference-in-mali-to-introduce-sg-report>

- ยอมรับว่า RtoP เกิดจากแนวคิด “อำนาจอธิปไตยคือความรับผิดชอบ” ซึ่งไม่เพียงแต่ไม่ได้เป็นการทำลายอำนาจอธิปไตยแล้ว แนวคิดนี้ยังช่วยยกระดับอำนาจอธิปไตยโดยการยอมรับว่ารัฐบาลต่างๆมีหน้าที่ในการปกป้องประชาชนของตนเองภายใต้กฎหมายมนุษยธรรมสิทธิมนุษยชน และกฎหมายระหว่างประเทศจากอาชญากรรมร้ายแรง

- ระลึกว่า RtoP เป็นค่านิยมและบรรทัดฐานที่มีอยู่แล้วในทุกะบบ

- เน้นว่าการตอบโต้ที่เหมาะสมและจำเป็นภายใต้กรอบของ RtoP นั้นรวมเอามาตรการในการป้องกันและปกป้องที่หลากหลายหลายของรัฐ องค์การสหประชาชาติ องค์การในระดับภูมิภาคและอนุภูมิภาค ภาคประชาสังคม

- ยืนยันว่าการป้องกันคือองค์ประกอบที่สำคัญของ RtoP แต่หากการป้องกันล้มเหลว ประชาคมระหว่างประเทศควรมีการตอบโต้ในเวลาที่เหมาะสมโดยเน้นว่า WSOD การใช้ปฏิบัติการร่วมกันนั้นจะกระทำผ่านคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติที่สอดคล้องกับมาตรา VII ของกฎบัตรสหประชาชาติ

- สนับสนุนแนวคิด 3 เสาหลักของเลขานุการสหประชาชาติ

- พิจารณาวិธีการในการใช้นโยบายต่างๆของรัฐบาลตนเองเพื่อนำ RtoP ไปปฏิบัติ ICRTOP ได้ย้ำว่ามาตรการ 3 เสาหลักของเลขานุการสหประชาชาตินั้นมีวัตถุประสงค์สำคัญในการบรรลุน้ำที่เบื้องต้นในการปกป้องประชาชนจากการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ อาชญากรรมสงคราม การกำจัดชาติพันธุ์ และอาชญากรรมต่อมวลมนุษยชาติ เพื่อช่วยเหลือรัฐอื่นๆในการสร้างขีดความสามารถในการปกป้อง และเป็นการให้คำมั่นว่าจะใช้ปฏิบัติการอย่างเด็ดขาดและในเวลาที่เหมาะสมเพื่อป้องกันและยับยั้งอาชญากรรมร้ายแรงทั้ง 4 ประการผ่านมาตรการสันติวิธีต่างๆ และเมื่อใดที่มาตรการสันติวิธีเหล่านั้นไม่เพียงพอและรัฐล้มเหลวอย่างชัดเจนในการปกป้องประชาชนแล้ว ประชาคมระหว่างประเทศก็จะใช้ปฏิบัติการร่วมกัน

- การอภิปรายของสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติที่กำลังจะเกิดไม่ควรเป็นการนำฉันทามติปี 2005 มาพิจารณาใหม่แต่ควรเป็นการเน้นถึงวิธีการในการนำ RtoP ไปปฏิบัติ⁴⁴

5) วันที่ 20 กรกฎาคม ค.ศ.2009 ICRTOP ได้ร่วมมือกับ Global Centre for the Responsibility to Protect (GCRtoP) และองค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาลอื่นๆจัดการอภิปรายเพื่อเป็นการเตรียมพร้อมและแสดงความคิดเห็นของภาคประชาสังคมในการอภิปรายของสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติที่กำลังจะเกิดขึ้น การอภิปรายในครั้งนี้เริ่มต้นด้วยการกล่าวเปิดการประชุมโดย William Pace จาก WFM-Institute for Global Policy เขาได้อธิบายถึงที่มาและสาระของ RtoP พร้อมทั้งแสดงการสนับสนุนแนวคิด 3 เสาหลักของเลขาธิการสหประชาชาติ

- Edward Luck ในฐานะ Special Adviser on the Responsibility to Protect ได้กล่าวยอมรับและชื่นชมบทบาทขององค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาลทั้งในการสนับสนุน การศึกษาวิจัย รวมถึงบทบาทในทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับ RtoP ด้วยการระบุว่า รายงานของเลขาธิการสหประชาชาติในฐานะที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้และการแบ่งปันประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับ RtoP นั้นองค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาลจะกลายเป็นองค์ประกอบสำคัญในการทำให้ RtoP และมาตรการการป้องกันนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ Edward Luck ยังคาดหวังว่าการอภิปรายที่จะเกิดขึ้นนั้นควรจะให้มีความสำคัญกับรายงานของเลขาธิการสหประชาชาติซึ่งจะนำมาสู่ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์จำนวนมาก ผู้เข้าร่วมอภิปรายจึงจำเป็นต้องตระหนักถึงวัตถุประสงค์ที่สำคัญของการอภิปรายในครั้งนี้และร่วมกันหาทางออกให้กับความท้าทายที่กำลังจะเกิดขึ้น

- Jacqueline Murekatete ในฐานะสมาชิกของ Miracle Corner of the World และเป็นประธานของ Jacqueline's Human Rights Corner ได้แสดงความคิดเห็นในฐานะเหยื่อผู้รอดชีวิตจากการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ในรวันดาว่า เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในวันดานั้นถือว่าเป็นเหตุการณ์การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ที่สามารถป้องกันได้ (preventable genocide) RtoP ในฐานะเครื่องมือในการป้องกันและปกป้องอาชญากรรมร้ายแรงทั้ง 4 ประการจึงถือว่าเป็นก้าวที่สำคัญในการป้องกันการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ในอนาคต ฉะนั้น เพื่อให้แนวคิดนี้เป็นประโยชน์

⁴⁴ International Coalition for Responsibility to Protect, International Coalition for Responsibility to Protect Send Open Letter to Governments in Advance of the Expected General Assembly Debate on the Responsibility to Protect [Online], 5 October 2009. Available from: <http://www.responsibilitytoprotect.org/index.php/publications/coalition-publications>

สามารถนำมาใช้ปฏิบัติได้จริงนั้นเธอก็เรียกร้องให้ผู้เข้าร่วมอภิปรายกระตุ้นรัฐบาลและองค์กรที่เกี่ยวข้องต่างๆ นำ RtoP ไปใช้ปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพในอนาคต

- Dismas Nkunda ในฐานะประธานร่วมของ International Refugee Rights Initiative และ Darfur Consortium กล่าวว่าภูมิภาคอัฟริกามีการยอมรับ RtoP ผ่านเอกสารและวาระต่างๆจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน Article 4 ของ The Constitutive Act of AU ที่กล่าวว่า “สหภาพอัฟริกันมีสิทธิในการแทรกแซงรัฐสมาชิกภายใต้การตัดสินใจของสมัชชาใหญ่แห่งสหภาพอัฟริกัน ในสถานการณ์ร้ายแรง ได้แก่ อาชญากรรมสงคราม การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ และอาชญากรรมต่อมวลมนุษยชาติ” นอกจากนี้ The Conflict Prevention Framework ของ ECOWAS ก็เป็นอีกเครื่องมือหนึ่งที่พูดถึง RtoP ผ่านการแสวงหาการปกป้องความมั่นคงของมนุษย์ด้วยความรับผิดชอบในการป้องกันความขัดแย้ง ความรับผิดชอบในการตอบโต้ในสถานการณ์ด้านมนุษยธรรมต่างๆ รวมถึงความรับผิดชอบในการฟื้นฟูบูรณะ ฉะนั้น ถึงแม้ว่ารัฐในภูมิภาคอัฟริกาทั้งหมดปฎิญาณที่จะเคารพในหลักการต่างๆข้างต้นแล้ว แต่ประเด็นที่จะต้องให้ความสำคัญและเร่งแก้ปัญหาต่อมาคือประเด็นการขาดความเข้าใจเกี่ยวกับเครื่องมือที่มีอยู่ในภูมิภาค และขาดความรู้เกี่ยวกับความเชื่อมโยงระหว่างข้อกำหนดและเครื่องมือที่มีอยู่ในภูมิภาค กับ RtoP

- Nicola Reindorp ในฐานะตัวแทนจาก Global Centre for the Responsibility to Protect ได้เรียกร้องให้ผู้เข้าร่วมอภิปราย ณ การประชุมของสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ ร่วมกันอภิปรายและแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์เพื่อให้ประชาคมระหว่างประเทศเข้าใจความสำคัญของรายงานของเลขาธิการสหประชาชาติและ RtoP⁴⁵

6) หลังจากมีการประกาศกำหนดการการอภิปรายของสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติในประเด็นรายงานของเลขาธิการสหประชาชาติเรื่อง “Implementing the Responsibility to Protect” อย่างเป็นทางการแล้ว ในวันที่ 20 กรกฎาคม ค.ศ.2009 ICRTOP และองค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาลอีก 42 องค์กรจึงร่วมกันส่งจดหมายเปิดผนึกถึงรัฐบาลต่างๆ

⁴⁵ International Coalition for Responsibility to Protect, Responsibility to Protect: Dialogue with Civil Society in Advance of the UN General Assembly Debate [Online], 5 October 2009. Available from: <http://www.responsibilitytoprotect.org/index.php/component/content/article/35-r2pcs-topics/2489-icrtop-event-responsibility-to-protect-a-dialogue-with-civil-society-in-advance-of-the-un-general-assembly-debate>

อีกครั้งเพื่อกระตุ้นให้รัฐบาลเหล่านี้ตระหนักถึงความสำคัญของการอภิปรายในครั้งนี้อย่างจริงจัง การเน้นย้ำว่าภาคประชาสังคมทั่วโลกในฐานะตัวแทนของประชาชนต่างเชื่อมั่นว่า RtoP ได้สะท้อนความต้องการของประชาชนทั่วโลกด้วยวัตถุประสงค์ที่สำคัญในการช่วยเหลือประชาชนจากอาชญากรรมที่มีความโหดร้ายรุนแรงที่สุด 4 ประการ ฉะนั้น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวแล้ว พวกตนในฐานะภาคประชาสังคมเรียกร้องให้รัฐบาลต่างๆ สนับสนุนและแสดงความคิดเห็นต่างๆ ณ การอภิปรายที่กำลังจะเกิดขึ้นด้วย⁴⁶

7) วันที่ 27 กรกฎาคม ค.ศ.2009 ICRtoP ได้เผยแพร่ข่าวประชาสัมพันธ์ (Media Release) เพื่อเป็นการแสดงถึงความสำเร็จที่เกิดขึ้นจากสนับสนุนและแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อรายงานของเลขาธิการสหประชาชาติของรัฐผู้เข้าร่วมการอภิปราย และถึงแม้ว่าจะมีความพยายามของประธานสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ รวมถึงบางรัฐ เช่น คิวบา ปากีสถาน และเวเนซุเอล่าในการเบี่ยงเบนประเด็นการอภิปรายไปสู่การนำ RtoP มาพิจารณาใหม่ ทั้งยังพยายามที่จะทำให้ RtoP มีค่าเทียบเท่ากับแนวคิดเรื่องการแทรกแซงด้านมนุษยธรรม และลัทธิจักรวรรดินิยม ความพยายามของประธานสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติและประเทศดังกล่าวนอกจากจะไม่สามารถทำลายความมุ่งมั่นของรัฐส่วนใหญ่แล้ว ในทางตรงกันข้ามรัฐส่วนใหญ่ได้ยืนยันที่จะสนับสนุน RtoP และแสดงความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาให้ประชาคมระหว่างประเทศสามารถป้องกันและปกป้องอาชญากรรมร้ายแรงทั้ง 4 ต่อไป⁴⁷

8) วันที่ 29 กรกฎาคม ค.ศ.2009 ICRtoP ได้เผยแพร่ข่าวประชาสัมพันธ์อีกครั้งหลังจากการอภิปรายของสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติสิ้นสุดลงในวันที่ 28 กรกฎาคม ค.ศ.2009 รายงานฉบับนี้ไม่เพียงแต่ยืนยันถึงความสำเร็จของการอภิปรายจากการให้ความสนใจอย่างจริงจังของรัฐผู้เข้าร่วมเท่านั้น แต่ยังยอมรับบทบาทของภาคประชาสังคมระหว่างประเทศในการสร้างขีดความสามารถของรัฐบาลเพื่อป้องกันและยับยั้ง

⁴⁶ International Coalition for Responsibility to Protect, Civil Society Organizations Send Open Letter to Government in Advance of the General Assembly Debate on the Responsibility to Protect [Online], 5 October 2009. Available from: <http://www.responsibilitytoprotect.org/index.php/component/content/article/35-r2pcs-topics/2451-ngos-send-open-letter-to-governments-in-advance-of-general-assembly-debate>

⁴⁷ International Coalition for Responsibility to Protect, Civil Society groups welcome governments' commitment to prevent and end mass atrocities [Online], 5 October 2009. Available from: <http://www.responsibilitytoprotect.org/index.php/component/content/article/35-r2pcs-topics/2494-icrtop-release-civil-society-groups-welcome-governments-commitment-to-prevent-and-end-mass-atrocities>

อาชญากรรมร้ายแรง รวมถึงบทบาทในการให้ข้อเสนอแนะถึงวิธีการในการพัฒนา RtoP ด้วย ICRtoP ยังเสนอแนะว่าความท้าทายของภาคประชาสังคมในปัจจุบันหาใช่เพียงแต่ประเด็นของการสร้างความรู้ความเข้าใจต่อความเข้าใจผิดที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับ RtoP เท่านั้น แต่ภาคประชาสังคมทั่วโลกยังจะต้องสร้างและพัฒนาขีดความสามารถของสถาบันต่างๆ ทุกระดับเพื่อรับประกันว่าสถาบันเหล่านี้จะนำ RtoP ไปใช้และใช้อย่างเหมาะสมด้วย⁴⁸

9) วันที่ 26 กรกฎาคม ค.ศ.2009 ICRtoP ร่วมกับ GCR2P จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Host Panel Discussion) เกี่ยวกับการอภิปรายของสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติในเดือนกรกฎาคมที่ผ่านมาเพื่อแบ่งปันผลการอภิปรายให้กับรัฐ องค์การและภาคประชาสังคมต่างๆ โดยมีผู้ร่วมอภิปรายดังนี้

- Dr. Monica Serrano ในฐานะกรรมการบริหารของ GCR2P ได้สรุปอย่างชัดเจนว่าความพยายามของประธานสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติที่จะเปลี่ยนการอภิปรายในครั้งนี้ให้เป็นเพียงการนำ RtoP กลับมาพิจารณาใหม่นั้นล้มเหลว ในทางตรงกันข้าม ผลของการอภิปรายแสดงให้เห็นถึงการสนับสนุนและฉันทามติในการพัฒนา RtoP อย่างชัดเจน การแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ทั้งจากตัวแทนประเทศซีกโลกเหนือและใต้นั้นยังแสดงให้เห็นถึงคำตอบต่อความกังวลจากบางรัฐว่า RtoP คือหลักการที่ผลักดันโดยประเทศทางซีกโลกเหนือเท่านั้น

- H.E.Gert Rosenthal ในฐานะตัวแทนถาวรของกัวเตมาลา ณ องค์การสหประชาชาติได้กล่าวถึงความสำคัญของมติที่ว่าด้วย RtoP ของสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติซึ่งถือว่าเป็นความสำเร็จที่ต่อเนื่องมาจากการอภิปรายในประเด็นรายงานของเลขาธิการสหประชาชาติเมื่อเดือนกรกฎาคมที่ผ่านมาจะเป็นพื้นฐานการอภิปรายที่ว่าด้วย RtoP ในอนาคต

⁴⁸ International Coalition for Responsibility to Protect, **General Assembly Debate on the Responsibility to Protect Concludes with calls for Implementing of the Norm** [Online], 5 October 2009. Available from: <http://www.responsibilitytoprotect.org/index.php/component/content/article/35-r2pcs-topics/2496-icrtop-release-ga-debate-on-the-responsibility-to-protect-concludes-with-calls-for-implementation-of-the-norm>

- Ms.Thelma Ekiyor ในฐานะประธานของ ICRtoP และกรรมการบริหารของ West Africa Civil Society Institute ได้ยอมรับว่าการอภิปรายของสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติได้แสดงให้เห็นว่ายังคงมีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ RtoP จำนวนหนึ่งที่เป็นจะต้องสร้างความชัดเจนให้มากขึ้น แต่ในอีกด้านหนึ่งก็ยังคงปรากฏให้เห็นพลังของการสนับสนุนอย่างเข้มแข็งของรัฐบาล ภาคประชาสังคมและผู้ให้การสนับสนุนอื่นๆซึ่งต่างเห็นพ้องว่าถึงเวลาแล้วที่ควรจะนำ RtoP มาใช้ทั้งในระดับรัฐ ระดับภูมิภาคและระดับระหว่างประเทศ

- Mr.Juan Mendez อดีตที่ปรึกษาพิเศษของเลขาธิการสหประชาชาติในการป้องกันการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ได้อธิบายให้เห็นถึงความท้าทายหลักของ RtoP ซึ่งก็คือการพัฒนาขีดความสามารถในการเตือนภัยล่วงหน้า ฉะนั้น เพื่อเอาชนะความท้าทายดังกล่าว Mr.Juan Mendez ย้ำว่าจะต้องมีการกระตุ้นเจตจำนงทางการเมืองทั้งในระดับรัฐและระดับระหว่างประเทศในการป้องกันและตอบสนองต่ออาชญากรรมร้ายแรง⁴⁹

การจัดอภิปรายของสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติในประเด็นรายงานของเลขาธิการสหประชาชาติเรื่อง “Implementing the Responsibility to Protect” ในครั้งนี้ประสบความสำเร็จจากผลสัมฤทธิ์ที่สำคัญหลายประการ ดังนี้

- การอภิปรายในครั้งนี้นับเป็นการอภิปรายในประเด็น RtoP เป็นครั้งแรกของสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติหลังจากรัฐสมาชิกองค์การสหประชาชาติยอมรับ RtoP อย่างเป็นทางการ ณ การประชุม World Summit ปี ค.ศ.2005 และยังเป็นการแสดงให้เห็นถึงความพยายามของสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติในการบรรลุข้อกำหนดของย่อหน้าที่ 139 ของ WSOD ที่ว่าด้วยหน้าที่ของสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติในการพิจารณาประเด็น RtoP อย่างต่อเนื่อง

- ผลของการอภิปรายแสดงให้เห็นว่ารัฐที่เข้าร่วมส่วนใหญ่สนับสนุน RtoP และความพยายามของเลขาธิการสหประชาชาติในการพัฒนา RtoP ให้สามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้

⁴⁹ International Coalition for Responsibility to Protect, ICRtoP and GCR2P Host Panel Discussion on July GA Debate [Online], 5 October 2009. Available from: <http://www.responsibilitytoprotect.org/index.php/component/content/article/35-r2pcs-topics/2635-icrtop-and-gcr2p-host-panel-discussion-on-july-ga-debate>

ผ่านการสนับสนุนแนวคิด 3 เสาหลัก ประเด็นนี้ถือว่ามีความสำคัญยิ่งต่อ RtoP กล่าวคือ การที่รัฐสมาชิกองค์การสหประชาชาติเข้าร่วมการประชุมกว่า 180 ประเทศ และแจ้งความจำนงที่จะกล่าวแสดงความคิดเห็นต่อรายงานของเลขาธิการสหประชาชาติถึง 94 ประเทศนั้นแสดงให้เห็นแล้วว่ารัฐส่วนใหญ่มีความสนใจและยอมรับ RtoP ที่ไม่ใช่แต่เพียงหลักการเท่านั้น แต่เป็นการยอมรับ RtoP ในฐานะหลักการที่ควรที่จะพัฒนาและสนับสนุนให้สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงด้วย

- แสดงให้เห็นถึงการยอมรับและบทบาทของภาคประชาสังคมระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ICRTOP ในฐานะพันธมิตรสำคัญที่อยู่เบื้องหลังความสำเร็จของการอภิปรายในครั้งนี้ด้วยความพยายามต่างๆที่ได้กล่าวถึงในตอนต้น ประเด็นสำคัญจึงอยู่ที่พัฒนาการของ RtoP มิได้เกิดขึ้นแต่เพียงในกรอบขององค์การสหประชาชาติเท่านั้น แต่ภาคประชาสังคมระหว่างประเทศก็ถือได้ว่ามีส่วนสำคัญยิ่งในการก่อให้เกิดการพัฒนา RtoP ในระดับระหว่างประเทศเช่นกัน

ฉะนั้น สิ่งที่ไม่สามารถมองข้ามได้จากความสำเร็จที่เกิดขึ้นข้างต้นนั้นก็คือ บทบาทของ ICRTOP ในฐานะภาคประชาสังคมระหว่างประเทศที่สนับสนุนให้เกิดความสำเร็จดังที่กล่าวมา สิ่งที่เป็นตัวชี้วัดที่สำคัญอีกประการหนึ่งซึ่งถือได้ว่าเป็นผลงานชิ้นสำคัญของการ ICRTOP ในการอุทิศตัวให้กับความพยายามต่างๆที่ได้กล่าวถึงไปแล้ว ณ การประชุมครั้งนี้ อันได้แก่ความสามารถในการเปลี่ยนท่าทีของรัฐซึ่งเคยตั้งข้อสงสัย แสดงความกังวล หรือแม้กระทั่งคัดค้าน RtoP ให้หันมาให้ความสนใจและนำไปสู่การสนับสนุน RtoP เป็นจำนวนมาก เช่น กลุ่มประเทศ NAM ที่ถึงแม้จะไม่ได้แสดงการสนับสนุน RtoP แต่ก็ได้กล่าวแสดงการยอมรับบทบาทของสหภาพอัฟริกันในฐานะผู้บุกเบิกการเปลี่ยนแปลงแนวคิดสำคัญจากการไม่แทรกแซงมาสู่แนวคิดของการไม่วางเฉยในสถานการณ์ความรุนแรงในภูมิภาค ในขณะที่กาน่าและรวันดาซึ่งมิได้สนับสนุน RtoP เช่นเดียวกับ NAM แต่ยอมรับบทบาทของภาคประชาสังคมในการป้องกันอาชญากรรมร้ายแรงต่างๆ ปากีสถานและเวเนซุเอล่าในฐานะผู้คัดค้าน RtoP อย่างเข้มแข็งตลอดมากลับยอมรับความสำคัญของการป้องกันอาชญากรรมร้ายแรงต่างๆของ RtoP ในขณะที่อินเดีย บราซิล อินโดนีเซีย อัฟริกาใต้และญี่ปุ่นซึ่งเคยแสดงความกังวลต่อ RtoP โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเด็นการใช้กำลังทหารว่าแท้จริงแล้วมีความจำเป็นและเหมาะสมหรือไม่ แต่ ณ การประชุมครั้งนี้ประเทศเหล่านี้กลับแสดงให้เห็นถึงการยอมรับและสนับสนุนทั้งรายงานของเลขาธิการสหประชาชาติและ RtoP โดยที่อินเดียกล่าวยอมรับเสาหลัก

ที่ 3 โดยการเน้นว่าการตัดสินใจใช้มาตรการใด ๆ ภายใต้เสาหลักที่ 3 นั้นจะต้องเป็นไปตามมาตราที่ VII ของกฎบัตรสหประชาชาติซึ่งกำหนดไว้ใน WSOD ในขณะที่บราซิลยอมรับด้วยการเน้นว่ามาตรการทางทหารจะต้องพิจารณาเป็นเครื่องมือสุดท้ายเท่านั้น ญี่ปุ่นก็ย้ำว่ามาตรการบีบบังคับต่าง ๆ นั้นควรได้รับการพิจารณาเมื่อพบว่ารัฐล้มเหลวอย่างชัดเจนในการปกป้องประชาชนของตนเองจากอาชญากรรมร้ายแรง ในขณะที่อินโดนีเซียแสดงให้เห็นถึงการยอมรับรายงานของเลขาธิการสหประชาชาติผ่านมาตรการทั้ง 3 เสาหลัก เป็นต้น

การดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของ ICRTOP ในกรณีประเทศพม่าปี ค.ศ.2008 และในการประชุมของสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติว่าด้วยรายงานของเลขาธิการสหประชาชาติเรื่อง “Implementing the Responsibility to Protect” แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนถึงบทบาทของ ICRTOP ในฐานะภาคประชาสังคมระหว่างประเทศในการสนับสนุนและผลักดัน RtoP ให้ได้รับการยอมรับในเวทีระหว่างประเทศ ในกรณีแรกนั้น บทบาทของ ICRTOP ถึงแม้ว่าจะมิได้ส่งผลโดยตรงต่อการดำเนินนโยบายของตัวระหว่างประเทศต่างๆ แต่ความพยายามของ ICRTOP ต่างๆ ก็ได้กล่าวถึงไปแล้วนั้น กลับส่งผลให้ตัวแสดงหลักไม่ว่าจะเป็นสหประชาชาติ อาเซียนรวมถึงรัฐที่ต้องการให้ความช่วยเหลือต่างๆ ตื่นตัวและระมัดระวังต่อการดำเนินนโยบายการให้ความช่วยเหลือและการลงโทษพม่ามากขึ้น เช่น อาเซียนในฐานะผู้มีบทบาทสำคัญในการให้ความช่วยเหลือระหว่างประเทศต่างๆ สามารถเข้าสู่ประเทศพม่าได้นั้นก็ด้วยบรรยากาศการอภิปรายระหว่างประเทศว่าด้วยความล้มเหลวของรัฐบาลทหารพม่าและความรับผิดชอบของประชาคมระหว่างประเทศในการใช้กำลังบีบบังคับผ่าน RtoP เป็นสำคัญ อาเซียนจึงแสดงบทบาทสำคัญในฐานะองค์กรส่วนภูมิภาคซึ่งมีพม่าเป็นสมาชิกในการใช้มาตรการที่ไม่ใช้การบีบบังคับหรือกดดันรัฐบาลทหารพม่าแทนการใช้มาตรการทางทหารดังที่รัฐมนตรีต่างประเทศฝรั่งเศสและรัฐบาลอีกจำนวนหนึ่งเสนอ ในขณะที่การกระตุ้นให้เกิดการอภิปรายอย่างกว้างขวางในประเด็นความเหมาะสมของการใช้ RtoP ในประเทศพม่าของ ICRTOP นั้นได้ส่งผลโดยตรงต่อพัฒนาการของ RtoP กล่าวคือ ก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ RtoP ในวงกว้างทั้งในประเด็นของความหมายขอบเขตและการนำไปใช้ผ่านการอภิปรายและบทความจำนวนมาก สิ่งเหล่านี้เป็นตัวชี้วัดที่สำคัญที่แสดงให้เห็นการยอมรับถึงการดำรงอยู่ของ RtoP และโอกาสที่จะพัฒนาไปสู่การนำไปปฏิบัติได้ ในส่วนของการประชุมของสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติในประเด็นรายงานของเลขาธิการสหประชาชาติ ปีค.ศ.2009 นั้น บทบาทของ ICRTOP ส่งผลโดยตรงต่อการยอมรับและพัฒนาการของ RtoP โดยนอกจากจะพยายามสร้างการรับรู้และขยายความเข้าใจต่อ RtoP ให้กับรัฐและ

ตัวแสดงอื่นๆแล้ว ICRTOP ยังพยายามกระตุ้นให้รัฐเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญ
ของ RtoP และรายงานของเลขาธิการสหประชาชาติพร้อมทั้งเข้าร่วมการอภิปรายและ
แสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ ผลของการอภิปรายที่เกิดขึ้นนอกเหนือจากแสดง
ให้เห็นถึงความก้าวหน้าของ RtoP ในแง่ของหลักการและการยอมรับแล้ว ผลการ
อภิปรายดังกล่าวยังถือว่าเป็นความสำเร็จที่สำคัญของ ICRTOP ในฐานะภาคประชา
สังคมระหว่างประเทศด้วย

บทที่ 5

บทสรุป

หลักการความรับผิดชอบในการปกป้อง (Responsibility to Protect) หรือ RtoP เกิดขึ้นจากความพยายามในการเอาชนะความล้มเหลวของประชาคมระหว่างประเทศในการให้ความช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ที่ตกเป็นเหยื่อของความรุนแรงแสนสาหัส โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความรุนแรงที่เกิดขึ้นจากการกระทำของรัฐ ทั้งจากการกระทำโดยตรงและการไม่สามารถหรือไม่เต็มใจที่จะเข้าช่วยเหลือประชาชนของตนเองและเป็นเหตุให้ประชาชนผู้บริสุทธิ์ในรัฐนั้นๆ ต้องบาดเจ็บและล้มตายจำนวนมาก ความล้มเหลวที่กล่าวถึงนี้ปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจนในทศวรรษที่ 1990 เมื่อเหตุการณ์การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ อาชญากรรมต่อมวลมนุษยชาติและความโหดร้ายรุนแรงอื่นๆ เกิดขึ้นอย่างแพร่หลายทั่วทุกมุมโลก โศกนาฏกรรมเหล่านี้เองได้กระตุ้นให้นาย Kofi Annan ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งเลขาธิการสหประชาชาติตระหนักถึงความเดือดร้อนและการสูญเสียที่สามารถป้องกันได้อีกจำนวนมากหากรัฐและประชาคมระหว่างประเทศยังไม่สามารถยกระดับความรับผิดชอบที่มีต่อประชาชนได้ ความผิดหวังต่อพฤติกรรมของรัฐและประชาคมระหว่างประเทศจึงถูกนำเสนอผ่านคำปราศรัยสำคัญที่ไปท้าทายแนวคิดสำคัญของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศซึ่งมีอิทธิพลมาอย่างยาวนานซึ่งก็คือความศักดิ์สิทธิ์ของอำนาจอธิปไตยของรัฐและหน้าที่ทางศีลธรรมของประชาคมระหว่างประเทศในการเข้าแทรกแซงเพื่อให้ความช่วยเหลือประชาชนภายในเขตแดนของรัฐต่างๆ Kofi Annan กล่าวว่า

“ หากการแทรกแซงด้านมนุษยธรรมเป็นการละเมิดอำนาจอธิปไตยของรัฐอย่างที่ไม่สามารถยอมรับได้แล้ว เราควรแก้ปัญหาคารละเมิดสิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบขนานใหญ่ต่างๆ ในวันนี้ไปจนถึงเซเบร์เรียซึ่งทำลายกฎทุกข้อของความเป็นมนุษย์ได้อย่างไร”¹

เพื่อเป็นการตอบสนองต่อข้อท้าทายของนาย Kofi Annan ดังกล่าว รัฐบาลแคนาดาในฐานะประเทศที่ให้ความสำคัญกับแนวคิดด้านความมั่นคงของมนุษย์ในฐานะหัวใจของ

¹ Ramesh Thakur and Thomas G. Weiss, “R2P: From Idea to Norm-and Action?,” Global Responsibility to Protect 1,1 (2009): p.35.

การดำเนินนโยบายจึงได้รวบรวมนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญจากหลากหลายภูมิภาคจำนวน 10 คนเพื่อศึกษาและหาทางออกให้กับความท้าทายข้างต้นโดยการตั้งคณะกรรมการระหว่างประเทศว่าด้วยการแทรกแซงและอธิปไตยของรัฐ (International Commission on Intervention and State Sovereignty: ICISS) ในปีค.ศ.2000 หลังจากนั้นเพียง 1 ปี คณะกรรมการชุดนี้ได้เผยแพร่รายงานเรื่อง “Responsibility to Protect” เพื่อยืนยันว่ารัฐอธิปไตยทั้งปวงมีความรับผิดชอบในการปกป้องประชาชนภายในรัฐ และเมื่อใดก็ตามที่รัฐไม่สามารถหรือไม่เต็มใจที่จะกระทำตามหน้าที่ดังกล่าวแล้ว ความรับผิดชอบในการปกป้องคุ้มครองประชาชนเหล่านั้นก็จะตกเป็นของประชาคมระหว่างประเทศ คำว่า “Responsibility to Protect” (RtoP) หรือ “ความรับผิดชอบในการปกป้อง” จึงกลายเป็นแนวคิดที่มีเงื่อนไขและหลักปฏิบัติที่ชัดเจนเป็นครั้งแรก

RtoP ได้รับการพูดถึงอีกครั้งในปีค.ศ.2005 จากสมาชิกของสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ โดยในครั้งนี้เป็นกรให้ความเห็นชอบ RtoP อย่างเป็นทางการเป็นครั้งแรก ภายใต้ย่อหน้าที่ 138 และ 139 ของ World Summit Outcome Document การยอมรับหลักการอย่างเป็นทางการครั้งนี้ไม่เพียงแต่แสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าที่สำคัญในระดับองค์การสหประชาชาติแต่ยังเป็นการแสดงให้เห็นถึงโอกาสที่ RtoP จะสามารถได้รับการพัฒนาจนสามารถกลายเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการยับยั้งอาชญากรรมและความรุนแรงที่จะเกิดขึ้นกับประชาชนทั่วโลกได้ กระนั้น ท่ามกลางการยอมรับ RtoP อย่างเป็นทางการก็ยังมีผู้ที่ไม่เห็นด้วยและออกมาวิพากษ์วิจารณ์หลักการนี้ด้วยเหตุผลสำคัญจากความไม่ไว้วางใจและความกลัวว่ารัฐมหาอำนาจหรือรัฐใหญ่จะใช้หลักการนี้เพื่อเป็นข้ออ้างในการเข้าแทรกแซงรัฐเล็กหรือรัฐที่อ่อนแอกว่า อย่างไรก็ตาม การคัดค้านและการโต้แย้งในประเด็นนี้ก็มิได้ส่งผลต่อพัฒนาการของ RtoP แต่อย่างใดดังจะเห็นได้จากหลังจากปี ค.ศ.2005 ซึ่งถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นอย่างเป็นทางการของ RtoP แล้ว ในเวลาต่อมาก็ยังปรากฏให้เห็นพัฒนาการของ RtoP อย่างต่อเนื่อง เช่น ในมติ 1674 ว่าด้วยการปกป้องพลเมืองในสถานการณ์การสู้รบของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ ได้มีการอ้างถึง RtoP อย่างชัดเจนในปีค.ศ.2006 การเผยแพร่รายงานของเลขาธิการสหประชาชาติ นาย Ban Ki-moon เรื่อง “Implementing the Responsibility to Protect” ในปีค.ศ.2009 รวมถึงการจัดอภิปรายในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับรายงานฉบับดังกล่าวของสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติและการผ่านมติ A/RES/63/308 ว่าด้วยหลักการความรับผิดชอบในการปกป้องของสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติในปีเดียวกันนั่นเอง ในปีค.ศ.2010 สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติได้จัดอภิปรายในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ RtoP อีกครั้งภายใต้มติที่สำคัญของหลักการนั้นคือการเตือนภัยล่วงหน้า (General Assembly Interactive Dialogue on

Early Warning, Assessment and Responsibility to Protect) ในปีค.ศ.2011 พัฒนาการของ RtoP ยังไม่หยุดนิ่งเมื่อคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติได้อ้างถึง RtoP ในการใช้ปฏิบัติการต่างๆในลิเบียภายใต้มติ 1970 และ 1973 ทั้งยังมีการจัดการอภิปราย “Informal Interactive Dialogue on the Role of Regional and Sub-regional Arrangements in Implementing the Responsibility to Protect” ของสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติในปีเดียวกัน นั้นด้วย²

นอกจากพัฒนาการที่เกิดขึ้นในระดับองค์การสหประชาชาติดังกล่าวแล้ว RtoP ยังเริ่มได้รับการยอมรับจากรัฐต่างๆผ่านการกล่าวถึงหลักการในเอกสารทางด้านนโยบายและปฏิบัติการต่างๆ เช่น White Paper on German Security Policy and the Future of the Bundeswehr (2006) ของเยอรมัน, White Papers entitled The White Paper on Defense and National Security and France and Europe in World Politics (2008) ของฝรั่งเศส, National Security Strategy of the United Kingdom (2008) ของอังกฤษ, White Papers entitled Norway’s Humanitarian Policy and Climate, Conflict and Capital: Norwegian Development Policy Adapting to Change, (2009) ของนอร์เวย์, National Security Strategy (2010), มติของวุฒิสภา 71 (2010), Presidential Study Directive on Establishment of Interagency Atrocities Prevention Board (2011), Presidential Proclamation on the Suspension of Entry as Immigrants and Non-Immigrants of Persons Who Participate in Serious Human Rights and Humanitarian Law Violations and Other Abuses, (2011), และ United States National Action Plan on Women, Peace, and Security (2011) ของสหรัฐอเมริกา, และการให้คำมั่นที่จะอภิปรายถึงหลักการภายในรัฐของประเทศเดนมาร์คและกาน่า³

² International Coalition for Responsibility to Protect [Online], 2 May 2012. Available from: <http://www.responsibilitytoprotect.org/>

³ National Endorsements of Responsibility to Protect: policy papers, strategy documents and focal points [Online], 15 January 2012. Available from: <http://responsibilitytoprotect.org/Dec%2021%202011%20Revision%20RtoP%20National%20level%20endorsements.pdf>

พัฒนาการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องเหล่านี้มิได้มีอยู่เพียงแต่ในระดับองค์การสหประชาชาติและระดับรัฐเท่านั้น ตัวแสดงอีกกลุ่มหนึ่งซึ่งได้รับการยอมรับว่ามีบทบาทอย่างสำคัญในการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนา RtoP อย่างต่อเนื่องก็คือองค์กรภาคประชาสังคมต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรภาคประชาสังคมระหว่างประเทศซึ่งมีความสามารถในการขับเคลื่อนประเด็นต่างๆ ให้เป็นไปตามความต้องการขององค์กรได้จากการสร้างกิจกรรมภายในกลุ่มหรือภาคีสมาชิกเป็นสำคัญ เช่น การจัดประชุมในพื้นที่ต่างๆ ทั่วโลกเพื่อเปิดพื้นที่ให้กับองค์กรภาคประชาสังคมในระดับต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็น เสนอแนะ และแสวงหาวิธีที่จะพัฒนาประเด็นต่างๆ ตามความสนใจของกลุ่มได้ การใช้เวทีการประชุมถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญประการหนึ่งของภาคประชาสังคมเหล่านี้ในการจุดประเด็นทั้งในหมู่ของตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐบาลและยังสามารถดึงให้รัฐและองค์กรระหว่างประเทศอื่นๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมซึ่งหมายถึงการเปิดช่องทางให้รัฐและองค์กรระหว่างประเทศเหล่านั้นเข้าใจและยอมรับในประเด็นนั้นๆ มากขึ้น การแสดงความคิดเห็นในฐานะภาคประชาชนต่อสถานการณ์หรือต่อประเด็นที่กำลังได้รับความสนใจอยู่ในเวทีระหว่างประเทศพร้อมทั้งเสนอวิธีการแก้ปัญหาเพื่อเป็นทางเลือกให้กับสังคมบนพื้นฐานมุมมองของภาคประชาชนเป็นสำคัญ เป็นต้น

ICRtoP ในฐานะภาคประชาสังคมระหว่างประเทศที่อุทิศตัวให้กับการสร้างการสนับสนุนและผลักดันให้ RtoP ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางนั้นก็ใช้วิธีการดังกล่าวในการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรซึ่งประกอบด้วย

- 1) ทำให้ฉันทามติของหลักการความรับผิดชอบในการปกป้องมีประสิทธิภาพมากขึ้นทั้งในระดับระหว่างประเทศ ระดับภูมิภาค ระดับอนุภูมิภาค และระดับรัฐ
- 2) ผลักดันให้รัฐบาลต่างๆ องค์กรในระดับภูมิภาค อนุภูมิภาคและองค์การสหประชาชาติมีความสามารถในการป้องกันและยุติการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์, อาชญากรรมสงคราม, อาชญากรรมต่อมวลมนุษยชาติ, และการกำจัดชาติพันธุ์ขนานใหญ่ ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น
- 3) ขยายความเข้าใจที่เกี่ยวข้องกับหลักการความรับผิดชอบในการปกป้องต่อรัฐบาลต่างๆ องค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาล (NGOs) และประชาชนทั่วไป

4) ช่วยในการสร้างกลุ่มของรัฐบาลต่างๆที่มีวัตถุประสงค์เดียวกันในการสนับสนุนหลักการความรับผิดชอบในการปกป้อง

5) รวบรวมองค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาลต่างๆ (NGOs) ในการผลักดันปฏิบัติการเพื่อช่วยเหลือประชาชนในสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับหลักการความรับผิดชอบในการปกป้อง

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว ICRtoP จึงริเริ่มกิจกรรมในการส่งเสริมให้เกิดการรับรู้และความเข้าใจ รวมทั้งการยอมรับ RtoP ในวงกว้างทันทีหลังจากการเผยแพร่รายงานของ ICISS ในปีค.ศ.2001 ภายใต้ชื่อ Responsibility to Protect-Engaging Civil Society (R2PCS) ด้วยการจัดการประชุม มีส่วนร่วมในการประชุม สร้างสื่อในการอธิบายถึง RtoP โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหมู่ตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐทั่วโลก ผลของความพยายามดังกล่าวนอกจากจะทำให้ได้รับพลังสนับสนุน RtoP จากองค์กรภาคประชาสังคมจากทั่วโลกแล้ว พลังดังกล่าวยังผลักดันให้เกิดการรวมตัวกันของ NGOs และองค์กรภาคประชาสังคมในประเด็นที่มีความเกี่ยวข้องกับ RtoP เช่น การป้องกันความขัดแย้ง การสร้างสันติภาพ สิทธิมนุษยชน ความยุติธรรมและการป้องกันสงคราม เป็นต้น เพื่อรวมเป็นแนวร่วมภาคประชาสังคมระดับโลก (global civil society coalition) ในการสนับสนุน RtoP ระดับโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น Global Centre for Responsibility to Protect (GCR2P) รวมทั้ง ICRtoP ก็เกิดจากความพยายามในครั้งนี้เช่นกัน

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการสนับสนุนและผลักดัน RtoP ให้ได้รับการยอมรับในระดับโลก ICRtoP จึงเริ่มสร้างกิจกรรมต่างๆทั้งจากภายในองค์กรเองและจากความร่วมมือกับตัวแสดงอื่นๆ กิจกรรมเหล่านี้สามารถจำแนกออกเป็น 2 ประเภท คือ

1) กิจกรรมการสร้างการรับรู้และขยายความเข้าใจถึง RtoP ผ่านการจัดประชุม จัดอภิปราย และสร้างเวทีเพื่อร่วมกันหารือถึง RtoP ทั่วทุกมุมโลก การประชุมแต่ละครั้งจึงหมายถึงการอธิบายที่มา ความหมาย ขอบเขต การนำไปใช้ ประเด็นที่มักเข้าใจผิด และข้อเสนอแนะต่างๆจากนักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญ RtoP ระดับแนวหน้า รวมทั้งตัวแทนจากรัฐบาลและองค์กรภาคประชาสังคมที่หลากหลาย ผลของการจัดประชุมแต่ละครั้งนอกเหนือจากจะสามารถสร้างความเข้าใจให้กับผู้ร่วมประชุมได้เป็นอย่างดีแล้ว ความเข้าใจที่เกิดขึ้นนั้นยังนำไปสู่การยอมรับและสนับสนุน RtoP จากผู้ร่วมประชุมอย่างกว้างขวาง นอกเหนือจากการจัด

ประชุมแล้ว ICRtoP ใช้วิธีการเผยแพร่เอกสาร บทความ และผลการประชุมต่างๆที่เกี่ยวข้องกับ RtoP ผ่านเว็บไซต์ของตนเองซึ่งถือได้ว่ามีองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับ RtoP ที่ครอบคลุมมาก เว็บไซต์หนึ่ง

2) กิจกรรมในการกระตุ้นรัฐบาลและตัวแสดงอื่นๆ ทั้งองค์การสหประชาชาติ องค์การส่วนภูมิภาคและอนุภูมิภาคต่างๆตระหนักถึงความสำคัญของ RtoP และความรับผิดชอบในการปกป้องประชาชนที่กำลังตกอยู่ในภาวะเสี่ยงจากสถานการณ์ความรุนแรงที่กำลังจะเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพผ่านการส่งจดหมายเปิดผนึกไปถึงรัฐบาล กระทรวงการต่างประเทศ องค์การสหประชาชาติ องค์การส่วนภูมิภาคและอนุภูมิภาคหรือแม้แต่อค์กรภาคประชาสังคมอื่นๆถึงสถานการณ์ความขัดแย้งต่างๆที่กำลังทวีความรุนแรงและเสี่ยงที่จะเกิดความสูญเสียต่อชีวิตประชาชนผู้บริสุทธิ์อย่างใหญ่หลวงเพื่อกระตุ้นให้ตัวแสดงเหล่านี้แสวงหาวิธีการในการป้องกันและยับยั้งความรุนแรงและช่วยเหลือประชาชนได้อย่างทันที่และมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ICRtoP ยังใช้วิธีการส่งจดหมายเพื่อกระตุ้นและเรียกร้องให้ตัวแสดงต่างๆเห็นความสำคัญของการพัฒนา RtoP ผ่านการเข้าร่วมประชุมและแสดงความคิดเห็นอันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา RtoP ต่อไปด้วย

กิจกรรมที่กล่าวถึงข้างต้นเปรียบเสมือนบทบาทที่โดดเด่นยิ่งของ ICRtoP ในฐานะภาคประชาสังคมระหว่างประเทศที่สนับสนุนและผลักดัน RtoP ให้ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง สถานการณ์ด้านมนุษยธรรมในพม่า ปีค.ศ.2008 และการอภิปรายของสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติในประเด็นรายงานของเลขาธิการสหประชาชาติ เรื่อง “Implementing the Responsibility to Protect” ปีค.ศ.2009 โดยในกรณีแรกนั้น ICRtoP ได้กระตุ้นให้เกิดการอภิปรายระหว่างประเทศอย่างกว้างขวางถึงความเหมาะสมของการใช้ RtoP ในพม่า ผลของการอภิปรายในครั้งนั้นถือว่ามีประโยชน์ยิ่งต่อการพัฒนา RtoP ในอนาคต กล่าวคือ

- เป็นการกระตุ้นให้มีการออกมาแสดงความคิดเห็นทั้งสนับสนุนและคัดค้านการใช้ RtoP ด้วยเหตุผลต่างๆซึ่งก่อให้เกิดความเข้าใจและความชัดเจนมากขึ้นทั้งในประเด็นความหมาย ขอบเขต และการนำ RtoP ไปใช้

- เป็นการเปิดพื้นที่ให้กับการแก้ไขประเด็นที่มีการเข้าใจผิด ในที่นี้คือประเด็นด้านขอบเขตและการนำ RtoP ไปใช้ซึ่งถือเป็นประเด็นสำคัญอีกประเด็นหนึ่งที่มีผลการ

ยอมรับหลักการตลอดมา ความชัดเจนของผลการอภิปรายในท้ายที่สุด กล่าวคือ RtoP ไม่สามารถใช้กับวิกฤติการณ์ในพม่าครั้งนั้นได้ก็ด้วยเหตุผลสำคัญว่า RtoP มิได้ครอบคลุมสถานการณ์ภัยพิบัติทางธรรมชาตินั้นสามารถคงไว้ซึ่งฉันทามติและพลังสนับสนุนจากตัวแสดงต่างๆได้

- เป็นการยืนยันว่าตัวแสดงต่างๆมีการรับรู้ถึงการดำรงอยู่ของ RtoP อย่างชัดเจน

การอภิปรายของสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติในประเด็นรายงานของเลขาธิการสหประชาชาติ เรื่อง “Implementing the Responsibility to Protect” ปีค.ศ.2009 ก็เป็นอีกกรณีหนึ่งซึ่งแสดงให้เห็นถึงบทบาทของ ICRtoP ในการก่อให้เกิดการยอมรับ RtoP อย่างชัดเจนผ่านการกระตุ้นให้รัฐบาล องค์การส่วนภูมิภาค สื่อ และประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของ RtoP และการอภิปรายที่กำลังจะเกิดขึ้นด้วยการส่งจดหมายเปิดผนึกไปยังรัฐบาลต่างๆเพื่อยื่นเตือนและกระตุ้นให้รัฐบาลเหล่านี้เตรียมพร้อมต่อการอภิปรายที่จะจัดขึ้น ทั้งยังจัดการประชุมรวมถึงการแถลงข่าวเพื่อสร้างความเข้าใจและกระตุ้นให้สื่อ ประชาชน และภาคประชาสังคมต่างๆเข้าใจและเล็งเห็นถึงความสำคัญของ RtoP และการอภิปรายที่จะเกิดขึ้น ผลของการดำเนินการดังกล่าวแสดงออกอย่างชัดเจนผ่านผลของการอภิปรายที่เกิดขึ้น ดังนี้

- รัฐบาลต่างๆกระตือรือร้นเข้าร่วมอภิปรายกันอย่างพร้อมเพรียงกันกว่า 180 ภูมุนั้น พร้อมด้วย การแจ้งความประสงค์ที่จะกล่าวแสดงความคิดเห็น ณ การอภิปรายถึง 94 ภูมุน ทำให้ต้องมีการขยายเวลาของการอภิปรายออกไปรวมระยะเวลาถึง 3 วัน

- รัฐบาลส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอย่างสร้างสรรค์อันเป็นประโยชน์ยิ่งต่อการพัฒนา RtoP ในอนาคต

- สามารถบรรลุฉันทามติในประเด็นที่สำคัญๆของรายงานฉบับดังกล่าวรวมถึงหัวใจสำคัญของ RtoP จำนวนมาก

- ยังคงแสดงให้เห็นถึงการยอมรับและสนับสนุน RtoP อย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่การยอมรับหลักการอย่างเป็นทางการเป็นเอกฉันท์ ณ การประชุม World Summit ปีค.ศ.2005

- สามารถเปลี่ยนแปลงทัศนคติและสถานะของรัฐซึ่งเคยแสดงความกังวลและไม่มั่นใจใน RtoP ให้หันมายอมรับและสนับสนุน RtoP ได้

การอภิปรายในครั้งนี้จึงได้รับการยอมรับว่าประสบความสำเร็จทั้งในแง่ของผลการอภิปรายและในแง่ของพัฒนาการของ RtoP ซึ่งถือว่ามีแนวโน้มก้าวหน้าไปอีกระดับหนึ่ง กล่าวคือ การก้าวจากการเป็นหลักการที่ได้รับการยอมรับในข้อกำหนดอย่างเป็นทางการเป็นเอกฉันท์มาสู่ก้าวที่รัฐส่วนใหญ่ยอมรับและพร้อมที่จะสนับสนุนให้มีการนำ RtoP ไปปฏิบัติ

RtoP ได้รับการยกย่องว่าเป็นหลักการที่มีกระบวนการพัฒนาที่รวดเร็วมาก หลักการหนึ่งในเวทีระหว่างประเทศ กว่า 5 ปีนับตั้งแต่มีการยอมรับหลักการนี้ ณ การประชุมซึ่งถือได้ว่าเป็นการรวมตัวกันของรัฐสมาชิกขององค์การสหประชาชาติมากที่สุดครั้งหนึ่งภายใต้กรอบของสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ จนถึงปัจจุบันคงปฏิเสธไม่ได้ว่า RtoP เริ่มมีบทบาทมากขึ้น ในฐานะ “บรรทัดฐานที่เกิดขึ้นใหม่” (emerging norm) ที่รัฐต่างๆ เริ่มมีการรับรู้ เข้าใจและตระหนักถึงทั้งความหมายและการดำรงอยู่ของหลักการที่จะเป็นกรอบพฤติกรรมของรัฐในฐานะประชาคมระหว่างประเทศด้วย พัฒนาการของ RtoP มิได้หยุดนิ่งอยู่เพียงแค่การยอมรับของรัฐสมาชิกสหประชาชาติเท่านั้น แต่พัฒนาการนี้ยังขยายไปสู่ความพยายามขององค์กรต่างๆ สหประชาชาติ ทั้งในส่วนของสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ เลขาธิการสหประชาชาติและองค์กรทั้งในระดับภูมิภาคและอนุภูมิภาคต่างๆ ที่จะทำให้ RtoP สามารถนำไปใช้ปฏิบัติเพื่อปกป้องและหยุดยั้งการกระทำที่โหดร้ายต่อประชาชนทั่วโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพ

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กรวิภา กสานติกุล. บทบาทด้านการปฏิบัติการรักษาสันติภาพของสหประชาชาติหลังสงครามเย็น (ค.ศ.1991-2000): ความต่อเนื่องและการเปลี่ยนแปลง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต , สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2545.

คณะกรรมการการระหว่างประเทศว่าด้วยการแทรกแซงและอธิปไตยของรัฐ. ความรับผิดชอบในการปกป้อง. แปลโดย ดร.ปราณี ทิพย์รัตน์. กรุงเทพมหานคร: พี เพรส , 2549.

จุฑาทิพย์ คล้ายทับทิม. หลักความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2551.

ชนาใจ หมั่นไธสง. ปัจจัยของความสำเร็จในการจัดตั้งศาลอาชญากรรมระหว่างประเทศ(ค.ศ. 2002). วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2545.

ปราณี ทิพย์รัตน์. หลักการความรับผิดชอบในการปกป้อง (R2P): จากแนวคิดสู่การสร้าง “บรรทัดฐานใหม่” ในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ. ใน วรัศนี มหัทธโนบล(บรรณาธิการ), รัฐคดีวิถีโลก ที่ระลึกเนื่องในโอกาสเกษียณอายุราชการ ศาสตราจารย์ ดร.ชัยวัฒน์ คำชู, หน้า 176. กรุงเทพมหานคร : คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553.

วรวิช วสาครวระ. บทบาทของประชาสังคมข้ามชาติกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน: ศึกษากรณีบริษัทยูโนแคลในพม่า. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2549.

สมพงษ์ ชูมาก. ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศยุคปัจจุบัน (ทศวรรษ1990 สู่ทศวรรษแรกแห่งศตวรรษที่21). พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.

อเนก เหล่าธรรมทัศน์. การเมืองของพลเมือง: ผู้สืบทอดใหม่. กรุงเทพมหานคร: โครงการจัดพิมพ์คบไฟ, 2545.

ภาษาอังกฤษ

African Union. The Constitutive Act [Online]. (n.d.). Available from: http://www.africanunion.org/root/au/aboutau/constitutive_act_en.htm#Article4 [2012, May 2]

Aid for Myanmar [Online]. 2008. Available from: <http://www.washingtontimes.com/news/2008/may/30/aid-for-myanmar/> [2011, October 3]

Alternative ASEAN Network on Burma. Disaster 6 Days after Nargis, Burma's Junta Continues to block International Aid [Online]. 2008. Available from: <http://www.altsean.org/Docs/PDF%20Format/Thematic%20Briefers/Disaster.pdf> [2011, December 27]

Amador, J. S., III. Community Building at the Time of Nargis: The ASEAN Response [Online]. 2009. Available from: <http://hup.sub.uni-hamburg.de/giga/jsaa/article/viewFile/168/168> [2011, December 27]

Anderson, K. and Rieff, D. Global Civil Society: A Sceptic View. in H. Anheier; M. Glasius and M. Kaldor (ed.), Global Civil Society 2004/5, 26-30. London: Sage, 2005.

Axworthy, L. International Community Has a Responsibility to Protect Myanmar [Online]. 2008. Available from: <http://www.canada.com/edmontonjournal/news/opinion/story.html?id=6056af9d-43eb-4575-81b3-9235750e3214&p=1> [2011, October 3]

- Beck, H. Informal Interactive Dialogue on Early Warning, Assessment and the Responsibility to Protect [Online]. 2010. Available from: [http://www.responsibilitytoprotect.org/Solomon%20Islands%20--Statement%20to%20the%20dialogue%20on%20early%20warning%20and%20RtoP%20\(extended\).pdf](http://www.responsibilitytoprotect.org/Solomon%20Islands%20--Statement%20to%20the%20dialogue%20on%20early%20warning%20and%20RtoP%20(extended).pdf) [2010, October 25]
- Bent, A. M. and Langmore, J. A Crime against Humanity? Implications and Prospects of the Responsibility to Protect in the Wake of Cyclone Nargis. Global Responsibility to Protect 3,1 (2011): 44.
- Betsill, M., M. and Corell, E. Introduction to NGOs Diplomacy [Online]. (n.d.). Available from: <http://mitpress.mit.edu/books/chapters/0262524767chap1.pdf> [2012, April 6]
- Beyrer, C. and Genser, J. Burma's Next Wave of Dying [Online]. 2008. Available from: http://www.boston.com/bostonglobe/editorial_opinion/oped/articles/2008/05/21/burmas_next_wave_of_dying/ [2011, October 3]
- Blagescu, M. and Lloyd, R. Accountability of transnational actors: is there scope for cross-sector principle?. in A. Peters, L. Keochlin, T. Forster, and G. F. Zinkernagel (ed.), Non-state Actors as Standard Setters, 270-271. Cambridge: Cambridge University Press, 2009.
- Bowley, G. and Erlanger, S. Myanmar Faces Pressure to Allow Major Aid Effort [Online]. 2008. Available from: <http://www.iht.com/articles/2008/05/07/asia/08myanmar.php?page=1> [2011, October 3]

- Bricmont, J. A More Just World and the Responsibility to Protect [Online]. 2009.
Available from: <http://www.un.org/ga/president/63/interactive/protect/jean.pdf>
[2009, October 5]
- Brockmann, M., E. At the Opening of the Thematic Dialogue of the General Assembly on the Responsibility to Protect [Online]. 2009. Available from:
<http://www.un.org/ga/president/63/statements/openingr2p230709.shtml> [2009, October 5]
- Brown, L., D., Khagram, S., Moore, M., H., and Frumkin, P. Globalization, NGOs and Multi-Sectoral Relations [Online]. 2000. Available from:
http://www.hks.harvard.edu/hauser/PDF_XLS/workingpapers/workingpaper_1.pdf
f [2012, April 6]
- Burma: After Cyclone, Repression Impedes Civil Society and Aid [Online]. 2010.
Available from: <http://www.hrw.org/news/2010/04/29/burma-after-cyclone-repression-impedes-civil-society-and-aid-0> [2011, December 27]
- Burma/Myanmar after Nargis: Time to Normalise Aid Relations [Online]. 2008. Available from: [http://www.crisisgroup.org/~media/Files/asia/south-east-asia/burma-myanmar/161_burma_myanmar_after_nargis___time_to_normalise_aid_relations.pdf](http://www.crisisgroup.org/~/media/Files/asia/south-east-asia/burma-myanmar/161_burma_myanmar_after_nargis___time_to_normalise_aid_relations.pdf) [2011, December 27]
- Caballero-Anthony, M., and Chng, B. Cyclones and Humanitarian Crises: Pushing the Limits of R2P in Southeast Asia. Global Responsibility to Protect 1,2 (2009): 135-155
- Carment, D., and Fischer, M. R2P and the Role of Regional Organization in Ethnic Conflict Management, Prevention and Resolution: The Unfinished Agenda. Global Responsibility to Protect 1,3 (2009): pp.261-289.

Chomsky, N. Statement to the United Nations General Assembly Thematic Dialogue on the Responsibility to Protect [Online]. 2009. Available from:

<http://www.un.org/ga/president/63/interactive/protect/noam.pdf> [2009, October 5]

Civil Society Meeting on the Responsibility to Protect [Online]. 2003. Available from:

http://www.responsibilitytoprotect.org/files/NGOConsult_Report_DC.pdf [2012, May 1]

Civil Society Meeting on the Responsibility to Protect [Online]. 2003. Available from:

<http://www.responsibilitytoprotect.org/geneva%20meeting.pdf> [2012, May 1]

Civil Society Meeting on the Responsibility to Protect [Online]. 2003. Available from:

<http://www.responsibilitytoprotect.org/ottawa%20meeting.pdf> [2012, May 1]

Civil Society Perspectives on the Responsibility to Protect [Online]. 2003. Available from:

<http://responsibilitytoprotect.org/final%20report%20on%20cs%20perspectives.pdf> [2012, May 1]

Creac'h, Y. K. and Fan, L. ASEAN's role in the Cyclone Nargis response: implications, lessons and opportunities [Online]. 2008. Available from:

<http://www.odihpn.org/humanitarian-exchange-magazine/issue-41/aseans-role-in-the-cyclone-nargis-response-implications-lessons-and-opportunities> [2011, December 27]

Crisis in Burma [Online]. 2008. Available from:

<http://responsibilitytoprotect.org/index.php/component/content/article/1689> [2011, October 3]

Crisis in Myanmar/Burma Requires Urgent Response, but Responsibility to Protect not

Appropriate [Online]. 2008. Available from:

<http://www.responsibilitytoprotect.org/index.php?module=uploads&func=download&fileId=539> [2011, October 3]

Cyclone Nargis and Burma's Constitutional Referendum [Online]. 2008. Available from:

<http://fpc.state.gov/documents/organization/105169.pdf> [2011, December 27]

Deller, N., and Chhatpar, S. The Responsibility to Protect: Guidelines for the

International Community to Prevent and React to Genocide and Mass Atrocities

[Online]. 2006. Available from:

<http://www.responsibilitytoprotect.org/files/APA%20paper22Novfinal.doc>
[2009, September 30]

Deng, F., M. Informal Interactive Dialogue on Early Warning, Assessment and the

Responsibility to Protect [Online]. 2010. Available from:

[http://www.responsibilitytoprotect.org/Francis%20Deng--Opening%20presentation%20for%20the%20dialogue%20on%20early%20warning%20and%20RtoP\(1\).pdf](http://www.responsibilitytoprotect.org/Francis%20Deng--Opening%20presentation%20for%20the%20dialogue%20on%20early%20warning%20and%20RtoP(1).pdf) [2010, October 25]

Early Warning, assessment and the Responsibility to Protect Report of the Secretary

General [Online]. 2010. Available from:

http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/64/864 [2010, October 18]

Eighth Open Debate on the Protection of Civilians: 11 November 2009 [Online]. (n.d.).

Available from:

<http://www.responsibilitytoprotect.org/index.php/component/content/article/35-r2pcs-topics/2449-open-debates-on-the-protection-of-civilians> [2010, December 12]

- Evans, G. Facing up to Our Responsibility [Online]. 2008. Available from:
<http://www.crisisgroup.org/home/index.cfm?id=5430&l=1> [2011, October 3]
- Evans, G. Statement to United Nations General Assembly Informal Interactive Dialogue on Responsibility to Protect [Online]. 2009. Available from:
<http://www.un.org/ga/president/63/interactive/protect/evans.pdf> [2009, October 5]
- Evans, G. The Limits of State Sovereignty: The Responsibility to Protect in the 21st Century [Online]. 2007. Available from:
<http://www.gevans.org/speeches/speech232.html> [2011, February 2]
- Falk, R. The Changing Role of Global Civil Society. in G. Baker and D. Chandler, Global Civil Society: Contested Futures, 69-76. Cambridge: Routledge, 2005.
- Ford, S. Is the Failure to Respond Appropriately to a Natural Disaster a Crime Against Humanity? The Responsibility to Protect and Individual Criminal Responsibility in the Aftermath of Cyclone Nargis [Online]. 2010. Available from
http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1437785 [2011, December 27]
- Forum Social Mundial 2003-World Social Forum [Online]. 2003. Available from:
<http://responsibilitytoprotect.org/world%20social%20forum.pdf> [2012, May 1]
- General Assembly Interactive Dialogue on Early Warning, Assessment and the Responsibility to Protect [Online]. 2010. Available from:
<http://www.responsibilitytoprotect.org/index.php/component/content/article/35-r2pcs-topics/2914-general-assembly-debate-on-early-warning-assessment-and-the-responsibility-to-protect-> [2010, October 25]

- Haacke, J. Myanmar, the Responsibility to Protect, and the Need for Practical Assistance. Global Responsibility to Protect 1,2 (2009): 163.
- Halliday, F. The Romance of Non-state Actors. In D. Josselin and W. Wallace (ed.), Non-state Actors in World Politics, 21-37. Hampshire: Palgrave, 2001.
- Haugevil, K., M. Regionalising the Responsibility to Protect: Possibilities, Capabilities and Actualities. Global Responsibility to Protect 1,3 (2009): pp.346-363.
- High-level Panel on Threats, Challenges, and Change. A More Secure World: Our Shared Responsibility [Online]. 2004. Available from:
<http://www.un.org/secureworld/report2.pdf> [2010,February5]
- Human Rights Watch. "I Want to Help My Own People" State Control and Civil Society in Burma after Cyclone Nargis [Online]. 2010. Available from:
http://www.burmalibrary.org/docs08/I_want_to_help_my_own_people.pdf [2011, December 27]
- Implementing the responsibility to protect [Online]. 2009. Available from:
<http://www.responsibilitytoprotect.org/files/SGRtoPEng.pdf> [2009,October 5]
- Implementing the Responsibility to Protect Report of the Secretary General [Online]. 2009. Available from:
<http://www.un.org/preventgenocide/adviser/pdf/SG%20Report%20R2P.pdf>
[2009, October 5]

“Implementing the Responsibility to Protect” Responding to the UN Secretary-General’s Report on the Responsibility to Protect Populations from Genocide, War Crimes, Ethnic Cleansing and Crimes against Humanity [Online]. 2009. Available from: <http://globalr2p.org/resources/responding%20to%20the%20SG’s%20Report%20on%20R2P-%20June%2016%20Final.pdf> [2009, October 8]

Implementing the Responsibility to Protect The 2009 General Assembly Debate: An Assessment [Online]. 2009. Available from: http://globalr2p.org/media/pdf/GCR2P_General_Assembly_Debate_Assessment.pdf [2009, October 7]

Informal Interactive Dialogue on Early Warning, Assessment and the Responsibility to Protect [Online]. 2010. Available from: <http://www.responsibilitytoprotect.org/Pakistan%20--Statement%20to%20the%20dialogue%20on%20early%20warning%20and%20RtoP.pdf> [2010, October 25]

International Coalition for Responsibility to Protect (ICRtoP). About the R2PCS Project at the WFM-IGP(2003-2009) [Online]. (n.d.). Available from: <http://www.responsibilitytoprotect.org/index.php/former-r2pcs-project/about-r2pcs> [2012, April 7]

International Coalition for Responsibility to Protect (ICRtoP). Civil Society groups welcome governments’ commitment to prevent and end mass atrocities [Online]. 2009. Available from: <http://www.responsibilitytoprotect.org/index.php/component/content/article/35-r2pcs-topics/2494-icrtop-release-civil-society-groups-welcome-governments-commitment-to-prevent-and-end-mass-atrocities> [2009, October 5]

International Coalition for Responsibility to Protect (ICRtoP). Civil Society Organizations Send Open Letter to Government in Advance of the General Assembly Debate on the Responsibility to Protect [Online]. 2009. Available from: <http://www.responsibilitytoprotect.org/index.php/component/content/article/35-r2pcs-topics/2451-ngos-send-open-letter-to-governments-in-advance-of-general-assembly-debate> [2009, October 5]

International Coalition for Responsibility to Protect (ICRtoP). Current Member [Online]. (n.d.). Available from: <http://www.responsibilitytoprotect.org/index.php/about-coalition/current-members> [2011, August 8]

International Coalition for Responsibility to Protect (ICRtoP). Founding Purposes of the Coalition [Online]. (n.d.). Available from: <http://www.responsibilitytoprotect.org/index.php/about-coalition/founding-purposes> [2012, April 6]

International Coalition for Responsibility to Protect (ICRtoP). General Assembly Debate on the Responsibility to Protect Concludes with calls for Implementing of the Norm [Online]. 2009. Available from: <http://www.responsibilitytoprotect.org/index.php/component/content/article/35-r2pcs-topics/2496-icrtop-release-ga-debate-on-the-responsibility-to-protect-concludes-with-calls-for-implementation-of-the-norm> [2009, October 5]

International Coalition for Responsibility to Protect (ICRtoP). ICRtoP and FEMNET organize press conference in Mali to introduce report of the Secretary General on RtoP [Online]. 2009. Available from: <http://www.responsibilitytoprotect.org/index.php/former-r2pcs-project/reports-and-statements/2406-icrtop-and-femnet-organize-press-conference-in-mali-to-introduce-sg-report> [2009, October 5]

International Coalition for Responsibility to Protect (ICRtoP). [ICRtoP and GCR2P Host Panel Discussion on July GA Debate](#) [Online]. 2009. Available from: <http://www.responsibilitytoprotect.org/index.php/component/content/article/35-r2pcs-topics/2635-icrtop-and-gcr2p-host-panel-discussion-on-july-ga-debate> [2012, April 7]

International Coalition for Responsibility to Protect (ICRtoP). [International Coalition for Responsibility to Protect Send Open Letter to Governments in Advance of the Expected General Assembly Debate on the Responsibility to Protect](#) [Online]. 2009. Available from: <http://www.responsibilitytoprotect.org/index.php/publications/coalition-publications> [2009, October 5]

International Coalition for Responsibility to Protect (ICRtoP) [Online]. (n.d.). Available from: <http://www.responsibilitytoprotect.org> [2009, October 5]

International Coalition for Responsibility to Protect (ICRtoP). [Report on the General Assembly Plenary Debate on the Responsibility to Protect](#) [Online]. 2009. Available from: http://www.responsibilitytoprotect.org/ICRtoP%20Report-General_Assembly_Debate_on_the_Responsibility_to_Protect%20FINAL%209_2_09.pdf [2012, April 7]

International Coalition for Responsibility to Protect (ICRtoP). [Responsibility to Protect: Dialogue with Civil Society in Advance of the UN General Assembly Debate](#) [Online]. 2009. Available from: <http://www.responsibilitytoprotect.org/index.php/component/content/article/35-r2pcs-topics/2489-icrtop-event-responsibility-to-protect-a-dialogue-with-civil-society-in-advance-of-the-un-general-assembly-debate> [2009, October 5]

International Coalition for Responsibility to Protect (ICRtoP). State-by-State Positions on the Responsibility to Protect [Online]. 2005. Available from:
http://www.responsibilitytoprotect.org/files/Chart_R2P_11August.pdf [2012, May 2]

International Coalition for Responsibility to Protect (ICRtoP). Strengthening the Responsibility to Protect Norm: Need for African Governments to support the norm at the forthcoming United Nations General Assembly debate [Online]. 2009. Available from:
<http://www.responsibilitytoprotect.org/index.php/component/content/article/129-africa/2231-east-africa-press-conference-launch-of-the-international-coalition-for-the-responsibility-to-protect-and-call-to-governments-in-advance-of-ga-debate-on-rtop> [2009, October 5]

International Coalition for Responsibility to Protect (ICRtoP). Summary of the Report to the Secretary-General on "Implementing the Responsibility to Protect" [Online]. 2009. Available from:
<http://www.responsibilitytoprotect.org/files/ICRtoP%20Summary%20of%20SG%20report.pdf> [2009, October_29]

International Coalition for Responsibility to Protect (ICRtoP). The Responsibility to Protect and Its Application to the Situation in Burma [Online]. 2008. Available from:
<http://responsibilitytoprotect.org/index.php/component/content/article/1652> [2011, October 3]

Josselin, D. and Wallace, W. Non-state Actors in World Politics: a Framwork. in D. Josselin and W. Wallace (ed.), Non-state Actors in World Politics, 1-5. Hampshire: Palgrave, 2001.

Kaldor, M. Global Civil Society: An Answer to War. Cambridge: Polity Press, 2003.

Kaldor, M. Global Civil Society. in D. Held; and A. McGrew (eds.), The Global Transformations Reader: An Introduction to the Globalization Debate, p.559. Cambridge: Polity Press, 2003.

Keane, J. Global Civil Society?. Cambridge: Cambridge University Press, 2003.

Key Documents and Developments on the Responsibility to Protect [Online]. (n.d.).

Available from:

http://globalr2p.org/resources/Key%20Documents%20and%20Precedent%20of%20the%20Responsibility%20to%20Protect_ICRtoP.pdf [2009, October 8]

Kikoler, N. Responsibility to Protect [Online]. 2009. Available from:

<http://globalr2p.org/media/pdf/Responsibility%20to%20Protect,%20Keynote%20Peper%20Oxford%20University.pdf> [2010, January 19]

Ki-moon, B. Secretary-General's remarks to the General Assembly on the Responsibility to Protect (RtoP) [Online]. 2009. Available from:

<http://www.responsibilitytoprotect.org/index.php/component/content/article/35-r2pcs-topics/2487-secretary-generals-remarks-to-the-general-assembly-on-the-responsibility-to-protect-rtop> [2009, October 5]

Knight, A and Popovski, V. Putting People ahead of Protocol [Online]. 2008. Available from:

<http://www.canada.com/edmontonjournal/news/ideas/story.html?id=0f041843-446d-4fce-b650-b3c904487a93> [2011, October 3]

Lewis, D. and Kanji, N. Non-Governmental Organizations and Development. London: Routledge, 2009.

- Luck, E., C. Informal Interactive Dialogue on Early Warning, Assessment and the Responsibility to Protect [Online]. 2010. Available from:
[http://www.responsibilitytoprotect.org/Edward%20Luck%20--talking%20points\(1\).pdf](http://www.responsibilitytoprotect.org/Edward%20Luck%20--talking%20points(1).pdf) [2010, October 25]
- Luck, E., C. Remarks to the General Assembly on the Responsibility to Protect(RtoP) [Online]. 2009. Available from:
<http://www.un.org/ga/president/63/interactive/protect/luck.pdf> [2009, October 5]
- Luck, E., C. The United Nations and the Responsibility to Protect [Online]. 2008. Available from:
http://www.humansecuritygateway.com/documents/TSF_theUNandR2P.pdf [2009, October 5]
- Mathews, J., T. Power Shift. in D. Held; and A. McGrew (eds.), The Global Transformations Reader: An Introduction to the Globalization Debate, p.212. Cambridge: Polity Press, 2003.
- Milner, H. Civic Literacy in Global Civil Society: Excluding the Majority from Democratic Participation. in G. Laxer; and S. Halperin (eds.), Global Civil Society and Its Limits, p.190. New York: Palgrave Macmillan, 2003.
- Mingst, K., A. Essentials of International Relations. New York: W.W. Norton, 2008.
- Morada, N., M. R2P Roadmap in Southeast Asia: Challenges and Prospects [Online]. 2006. Available from:
<http://www.responsibilitytoprotect.org/files/dr%20morada.pdf> [2009, September 27]

Morada, N., M. The ASEAN Charter and the Promotion of R2P in Southeast Asia: Challenges and Constrains. Global Responsibility to Protect 1,2 (2009): pp.185-207.

More Shame on Junta [Online]. 2008. Available from:

http://www.nytimes.com/2008/05/21/opinion/21wed3.html?_r=1&oref=slogin
[2011, October 3]

Mpoumou, D. Informal Interactive Dialogue on Early Warning, Assessment and the Responsibility to Protect [Online]. 2010. Available from:

<http://www.responsibilitytoprotect.org/Doris%20Mpoumou%20---ICRtoP%20statement%20at%20GA%20dialogue%20on%20early%20warning%20and%20RtoP.pdf> [2010, October 25]

National Endorsements of Responsibility to Protect: policy papers, strategy documents and focal points [Online]. (n.d.). Available from:

<http://responsibilitytoprotect.org/Dec%2021%202011%20Revision%20RtoP%20National%20level%20endorsements.pdf> [2012, January 15]

Ndulo, M. Informal Interactive Dialogue on Early Warning, Assessment and the Responsibility to Protect [Online]. 2010. Available from:

<http://www.responsibilitytoprotect.org/Muna%20Ndulo%20--Responsibility%20to%20Protect%20populations.pdf> [2010, October 25]

Nester, W. International Relations: Politics and Economics in the 21st Century. Belmont, CA: Thomson Wadsworth, 2001.

New UQ Centre Gives Key Advice on Burmese and International Response to Cyclone

[Online]. 2008. Available from:
<http://www.uq.edu.au/news/index.html?article=14778> [2011, October 3]

NGOs Meeting on the Responsibility to Protect [Online]. 2002. Available from:
<http://responsibilitytoprotect.org/new%20york%20meeting.pdf> [2012, May 1]

Non Profit Experts. NGOs- Non Governmental Organizations [Online]. (n.d.). Available from: <http://www.nonprofitexpert.com/ngo.htm> [2012, April, 10]

Number of NGOs in China Grows to Nearly 500,000 [Online]. 2012. Available from:
http://www.chinadaily.com.cn/china/2012-03/20/content_14875389.htm [2012, April 6]

One Year After Cyclone Nargis: Aid to Burma Still Crucial [Online]. 2009. Available from:
<http://www.refintl.org/press-room/press-release/one-year-after-cyclone-nargis-aid-burma-still-crucial> [2011, December 27]

Post-Nargis Joint Assessment [Online]. 2008. Available from:
<http://www.aseansec.org/21765.pdf> [2011, December 27]

Regional Forum on Responsibility to Protect [Online]. 2009. Available from:
<http://globalr2p.org/pdf/MtgSummMexicoCity2009.pdf> [2009, November 3]

Resolution adopted by General Assembly [Online]. 2009. Available from:
http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/63/308 [2010, November 10]

Rieff, D. Humanitarian Vanities [Online]. 2008. Available from:
http://www.nytimes.com/2008/06/01/magazine/01wwIn-lede-t.html?_r=2&ref=magazine&oref=slogin&oref=slogin [2011, October 3]

Russett, B., Starr, H., and Kinsella, D. World Politics: The Menu for Choice. 8th ed.
Australia: Thomson Wadsworth, 2006.

Security Council Resolution 1674 [Online]. 2006. Available from: <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N06/331/99/PDF/N0633199.pdf?OpenElement> [2010, August 25]

Security Council Resolution 1706 [Online]. 2006. Available from: <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N06/484/64/PDF/N0648464.pdf?OpenElement> [2010, August 9]

Secretary-General Appoints Edward C. Luck of United States Special Advisor [Online]. 2008. Available from: <http://www.un.org/News/Press/docs/2008/sga1120.doc.htm> [2009, October 28]

Secretary-General Defends, Clarifies 'Responsibility to Protect' at Berlin on 'Responsible Sovereignty: International Cooperation for a Changed World' [Online]. 2008. Available from: <http://www.un.org/News/Press/docs/2008/sgsm11701.doc.htm> [2009, October 29]

Serrano, M. Informal Interactive Dialogue on Early Warning, Assessment and the Responsibility to Protect [Online]. 2010. Available from: <http://www.responsibilitytoprotect.org/Monica%20Serrano%20--GCR2P%20statement%20at%20GA%20dialogue%20on%20early%20warning%20and%20RtoP.pdf> [2010, October 25]

Steinberg, D. I. A Void in Myanmar: Civil Society in Burma. in Burma Center Netherlands (BCN) and Transnational Institute (TNI) (ed.), Strengthening Civil Society in Burma: Possibilities and Dilemmas for International NGOs, 1-4. Chiang Mai: Silkworm Books, 1999.

Strauss, E. "A Bird in the Hand is Worth Two in the Bush-On the Assumed Legal Nature of the Responsibility to Protect," Global Responsibility to Protect 1,3 (2009): p.300.

Thakur, R and Weiss, T.,G. "R2P: From Idea to Norm-and Action?," Global Responsibility to Protect 1,1 (2009): 28.

Thakur, R. Crisis and Response [Online]. 2008. Available from:
<http://yaleglobal.yale.edu/display.article?id=10824> [2011, October 3]

The Crisis in Sudan [Online]. (n.d.). Available from:
<http://www.responsibilitytoprotect.org/index.php/crises/crisis-in-sudan> [2010, August 9]

The Redress Trust. Not Only the State: Torture by Non-state Actors Toward Enhanced Protection , Accountability and Effective Remedies [Online]. 2006. Available from:
<http://www.redress.org/downloads/publications/Non%20State%20Actors%209%20June%20Final.pdf> [2012, April 6]

The UN election Campaign. Dr.Francis Deng [Online]. 2007. Available from:
http://www.unelections.org/files/IGP_BiographyofFrancisDeng_30May07.pdf
[2012, May 2]

Thiong'o, N., W. Uneven Development is the Root of Many Crimes [Online]. 2009.
Available from: <http://www.un.org/ga/president/63/interactive/protect/ngugi.pdf>
[2009, October 5]

Wards, M. and Zadek, S. Governing the Provision of Global Public Goods: The Role and Legitimacy of Nonstate Actors [Online]. (n.d.). Available from:
<http://web.undp.org/globalpublicgoods/globalization/pdfs/edwards.pdf> [2012, April 6]

Willets, P. Non-Governmental Organizations in World Politics: The construction of global governance. London: Routledge, 2011.

2005 World Summit Outcome [Online]. 2005. Available from:
http://www.responsibilitytoprotect.org/index.php?option=com_content&view=article&id=398 [2009, September 30]

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวฝันหยก บุญสวยขวัญ เกิดวันที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ.2528 ที่จังหวัด นครศรีธรรมราช สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี รัฐศาสตร์บัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับสอง) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีพ.ศ.2550 และเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโท ภาควิชา ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในปี พ.ศ.2551